

Med hänsyn till att den nya skogsvårdslagen medför ökade arbetsuppgifter för den zoologiska avdelningen förordar jag även, att denna avdelning förses med en dylik tjänst. För förstnämnda avdelning torde vidare böra beräknas medel för avlöningar till ett skogsbiträde i lönegrad Ce 13 och tre skrivbiträden enligt befordringsgången. För genetiska avdelningen torde böra avses ett skogsbiträde och ett första laboratoriebiträde, båda placerade i lönegrad Ce 13. Med hänsyn till nu föreslagna nya biträdestjänster torde några särskilda medel icke behöva beräknas för renskrivningshjälp.

I fråga om den föreslagna uppflyttningen av en kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15 till en kontorsskrivartjänst i Ce 19 har jag den principiella erinringen, att jag finner de för denna tjänst vid institutets kontor för matematisk statistik avsedda arbetsuppgifterna kräva en ej obetydligt högre kompetens än vad som motsvaras av den ifrågasatta lönegradsplaceringen. Samma invändning synes även kunna göras gällande beträffande den ifrågasatta laboratorieassistenttjänsten i lönegrad Ce 19 vid avdelningen för botanik och marklära. I detta fall synes nämligen arbetets art fordra en vetenskaplig kompetens, som närmast motiverar en assistenttjänst. Behovet av kvalificerade hjälpkrafter för ifrågavarande uppgifter synes väl styrkt. Vidare synas ifrågavarande kansliskrivare och första laboratoriebiträde äga personliga förutsättningar för att kunna fullgöra här avsedda åligganden. Jag vill därför förorda, att den förra erhåller ställning som amanuens med lön enligt den reglerade befordringsgången, och att för den senare inrättas en assistenttjänst i lönegrad Ce 24. Vid bifall härtill torde en tjänst som första laboratoriebiträde i Ca 15 böra föras å övergångsstat och en kansliskrivartjänst i Ce 15 indragas.

Den beslutade utbyggnaden av institutet med därav följande ökade arbetsuppgifter och ökat ansvar för institutets byråsekreterare motiverar enligt min mening, att denne erhåller en högre löneställning. I detta sammanhang torde även böra framhållas den vidgade verksamhet vid institutet, som finansieras av prisutjämningsmedel. Jag vill emellertid för närvarande icke förorda högre placering för honom än som förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27. Med den ifrågasatta uppflyttningen av den kansliskrivare, som handhar registratorsgöromålen, torde böra anstå i avvaktan på den allmänna översynen av antalet högre biträdestjänster.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör ifrågavarande avlöningsanslag upptagas enligt följande fördelning. Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän synes böra höjas med 31 000 kronor på grund av att två avdelningsföreståndartjänster i lönegrad Ca 33 tillkomma och med 1 500 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar. Då å andra sidan posten torde kunna minskas med 7 400 kronor med hänsyn till att en tjänst som första laboratoriebiträde i lönegrad Ca 15 icke kommer att uppehållas och med 5 300 kronor till följd av att medel icke beräknas för en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8, skulle densamma behöva upptagas med $(212\,600 + 31\,000 + 1\,500 - 7\,400 - 5\,300 =)$ 232 400 kronor. Posten arvoden till tillfälliga biträden bör upptagas med oförändrat belopp av 100 kronor. Under icke-ordinarieposten föranleda de beslutade två för-

söksledartjänsterna i lönegrad Ce 29 en uppräknning med 26 400 kronor. Vidare medföra förslagen att inrätta tre assistenttjänster i lönegrad Ce 24, två skogsbiträdestjänster i Ce 13 och en tjänst som första laboratoriebiträde i samma lönegrad samt att beräkna medel för en amanuens och tre skrivbiträden ävensom att ombilda en byråsekreterartjänst till en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27 en ökning av medelsbehovet med $(30\,700 + 12\,200 + 6\,100 + 8\,100 + 11\,400 + 600 =) 69\,100$ kronor. Därjämte bör posten ökas med 5 300 kronor på grund av beräknade lönegradsförändringar enligt den reglerade befordringsgången samt löneklassuppflyttningar. Å andra sidan synes posten kunna minskas med 15 000 respektive 7 400 kronor genom indragning av en försöksledartjänst i lönegrad Ce 31 och en kansliskrivartjänst i Ce 15 samt med 1 700 kronor på grund av att särskilda medel icke beräknas för renskrivning m. m. Icke-ordinarieposten skulle alltså uppföras med $(404\,600 + 26\,400 + 69\,100 + 5\,300 - 15\,000 - 7\,400 - 1\,700 =) 481\,300$ kronor. För rörligt tillägg synes slutligen böra beräknas ett med 14 500 kronor till 84 700 kronor förhöjt belopp. Sammanlagt skulle alltså för budgetåret 1949/50 under förevarande avlöningsanslag erfordras en medelsanvisning av $(232\,400 + 100 + 481\,300 + 84\,700 =) 798\,500$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att i personalförteckningen för statens skogsforskningsinstitut må vidtagas de ändringar, som föranledas dels av 1948 års riksdags beslut att inrätta två avdelningsföreståndartjänster i Ca 33 och två försöksledartjänster i Ce 29, varvid en försöksledartjänst i Ce 31 indrages, dels av förut omförmälda förslag att inrätta en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27 och att föra en första laboratoriebiträdestjänst i Ca 15 å övergångsstat;

b) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsforskningsinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 232 400
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	» 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 481 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 84 700

Summa kronor 798 500;

c) till Statens skogsforskningsinstitut: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 798 500 kronor.

[144.] 15. Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	150 000	138 672
1948/49 (statsliggaren s. 807) ..	150 000	
1949/50 (förslag)	169 000	

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i skrivelse den 25 augusti 1948 hemställt om ett med 19 100 kronor till 169 100 kronor förhöjt omkostnadsanslag. Posten reseersättningar har härvid beräknats behöva höjas dels med 4 000 kronor till följd av ökade resekostnader, dels med 7 000 kronor på grund av tillkomsten av avdelningen för arbetslära. Delposten övriga expenser har även ansetts böra uppräknas, nämligen med 3 800 kronor till följd av nya kollektivavtal för städningspersonal, med 800 kronor på grund av ökade städningskostnader i övrigt och med 6 500 kronor i anledning av prisstegring å vissa förbrukningsartiklar och de ökade anspråk, som tillkomsten av nya avdelningar kan väntas ställa på förevarande anslagspost. Däremot har posten bränsle, lyse och vatten minskats med 3 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 september 1948 angående den föreslagna höjningen av skogsforskningsinstitutets omkostnadsanslag uttalat, att anslaget borde begränsas till lägre belopp än det av styrelsen ifrågasatta, till dess närmare erfarenhet vunnits angående de nya avdelningarnas behov. Ämbetsverket har därvid erinrat om att Kungl. Maj:t under budgetåret kunde medgiva, att otillräcklig anslagspost finge överskridas.

Departementschefen. Då de ökade omkostnader för resor, städning och förnödenhetsartiklar, som skogsforskningsinstitutets styrelse förutsett för nästa budgetår, torde vara ofrånkomliga, anser jag en uppräkningsanslag vara att föredraga framför den av statskontoret påpekade möjligheten att med Kungl. Maj:ts medgivande sedermera överskrida anslagsposterna. Jag vill därför förordna, att posterna reseersättningar och övriga expenser höjas med vardera 11 000 kronor. Med avdrag för en minskning av 3 000 kronor å posten bränsle, lyse och vatten bör sålunda anslaget uppräknas med sammanlagt 19 000 kronor till 169 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa omkostnadsstat för skogsforskningsinstitutet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 169 000 kronor.

[145.] 16. Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* har i skrivelse den 25 augusti 1948 hemställt, att för utrustning av avdelningen för arbetslära och gene-

tiska avdelningen samt för möblering av tjänsterum åt nya befattningshavare vid institutet måtte anvisas sammanlagt 92 500 kronor. Vad angår avdelningen för arbetslära har styrelsen erinrat om att 1946 års högskoleutredning för utrustning av nämnda avdelning beräknat ett engångsanslag av 40 000 kronor. Styrelsen har upptagit detta belopp i sitt anslagsäskande för budgetåret 1949/50. Till nyanskaffning av instrument- och apparatutrustning för den genetiska avdelningen har styrelsen vidare äskat ett belopp av 44 500 kronor. Under förmälan att styrelsen tidigare i förslag till utgiftsstat för budgetåret 1947/48 och i en den 11 december 1947 framlagd kompletteringsplan anmält att behov av utrustning föreläge för den genetiska avdelningen har styrelsen framhållit, att anskaffandet av ifrågavarande apparatur m. m. ej längre torde kunna uppskjutas, då avdelningens verksamhet nu hunnit planläggas av den nyutnämnde avdelningsföreståndaren. För inköp av möbler m. m. till tjänsterum för nya befattningshavare vid institutet har slutligen beräknats ett belopp av 8 000 kronor.

Departementschefen. Genomförandet av utbyggnadsplanen för skogsforskningsinstitutet torde ofrånkomligen fordra även vissa utrustningsanslag för de nyinrättade avdelningarna. Liksom i fråga om motsvarande anslag vid skogshögskolan och andra högskolor torde emellertid även här nyanskaffning av apparatur m. m. böra begränsas till vad som kan anses mest angeläget och, där så är möjligt, fördelas på flera år. Med hänsyn härtill anser jag det tillräckligt, att till utrustning av den ännu icke organiserade avdelningen för arbetslära för nästa budgetår anvisas endast hälften av det föreslagna beloppet, eller 20 000 kronor. Ehuru den genetiska avdelningen nu uppgives kunna träda i full verksamhet, synes även det för denna avdelning begärda utrustningsanslaget av 44 500 kronor kunna begränsas något. För ändamålet torde sålunda böra avses 40 000 kronor. Det för anskaffning av möbler för nya befattningshavare beräknade beloppet torde kunna nedsättas från 8 000 kronor till 6 000 kronor. De av mig sålunda förordade beloppen, respektive 20 000, 40 000 och 6 000 kronor, tillhopa 66 000 kronor, torde böra anvisas under ett särskilt utrustningsanslag av reservationsanslags karaktär.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 66 000 kronor.

[146.] 17. Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	138 000	145 240
1948/49 (statsliggaren s. 808)	138 000	
1949/50 (förslag)	162 000	

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i skrivelse den 25 augusti 1948 hemställt, att anslaget måtte uppräknas med 45 900 kronor till 183 900 kronor. Av ökningen hänföra sig 20 000 kronor till en ifrågasatt undersökning över framställningskostnaderna för småvirke. Återstoden motiveras av ökade lönekostnader för tillfällig arbetshjälp.

Jag torde här även få anmäla, att styrelsen i förenämnda skrivelse äskat ett särskilt förslagsanslag av 12 000 kronor till entomologiska prognosundersökningar m. m. Anslaget avses till täckning av sådana kostnader för tillfällig arbetshjälp m. m., som stå i samband med zoologiska avdelningens rådgivnings- och upplysningsverksamhet och som väntas öka till följd av den nya skogsvårdslagen.

Statskontoret har i sitt förenämnda remissyttrande den 20 september 1948 erinrat om att en för budgetåret 1948/49 begärd ökning av anslaget för särskilda undersökningar lämnats utan bifall. Ämbetsverket har vidare ifrågasatt, om icke influtna prisutjämningsavgifter skulle kunna tagas i anspråk för ändamålet.

Beträffande anslagsäskandena för entomologiska prognosundersökningar har statskontoret anfört, att särskilt anslag icke borde utgå för vissa institutet åvilande arbetsuppgifter. Enligt ämbetsverkets mening borde de medelsbelopp, som erfordrades för fullgörande av olika på institutet ankommande uppgifter, anvisas under institutets avlönings- och omkostnadsanslag.

Departementschefen. Med hänsyn till de begränsningar av statens utgifter, som måste vidtagas i nuvarande läge, torde medel icke böra anvisas för nya större undersökningsarbeten, såvida icke särskilt vägande skäl kunna anföras. Med hänsyn härtill anser jag, att med de av styrelsen för skogsforskningsinstitutet ifrågasatta undersökningarna rörande framställningskostnaderna för småvirke bör anstå tills vidare. Vad angår redan pågående undersökningar vill jag erinra om att storleken av innevarande budgetårs anslag nödvändiggör vissa begränsningar av dessa i förhållande till närmast föregående budgetår. Den ökning av anslaget med ett belopp av 25 900 kronor, som institutets styrelse föreslagit för ifrågavarande undersökningar, avser att möjliggöra en verksamhet av ungefär samma omfattning som under budgetåret 1946/47. För att upprätthålla en undersökningsverksamhet av samma omfattning som under innevarande budgetår torde en ökning av omkring 12 000 kronor erfordras. Med hänsyn till att undersökningarna synas ha betydelse för landets råvaruförsörjning med trä anser jag att de icke böra inskränkas mer än som redan skett. Jag vill därför förorda, att anslaget uppräknas med sistnämnda belopp.

Såsom anförts från institutsstyrelsens sida torde bland annat med hänsyn till institutets uppgifter vid tillämpning av den nya skogsvårdslagen särskilda medel fordras för rådgivnings- och upplysningsverksamheten beträffande skadeinsekter. Jag vill därför förorda att ett belopp av 12 000 kronor anvisas för entomologiska prognosundersökningar. Medlen synas tills vidare lämpligen kunna upptagas under förevarande anslag.

För särskilda undersökningar skulle sålunda för nästa budgetår erfordras (138 000 + 12 000 + 12 000 =) 162 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 162 000 kronor.

[147.] 18. *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	195 000	195 240
1948/49 (statsliggaren s. 808) ..	165 000	
1949/50 (förslag)	190 000	

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i skrivelse den 25 augusti 1948 hemställt, att anslaget måtte uppföras med ett till 233 000 kronor förhöjt belopp. Såsom skäl härför har styrelsen anført, att det med hänsyn till betydelsen av att få en överblick av råvarusituationen och skogstillståndet i övrigt vore angeläget, att skogstaxeringen kunde bedrivas i åtminstone samma omfattning som under budgetåret 1947/48. Till följd av de ökade lönekostnaderna skulle emellertid ett sådant arbetsprogram fordra en anslagshöjning av föreslagen storlek.

Departementschefen. Jag torde få erinra, att förevarande anslag minskats för innevarande budgetår. I betraktande av betydelsen av ifrågavarande verksamhet torde det emellertid icke vara försvarligt, att densamma ytterligare inskränkes till följd av stegrade arbetskostnader. Jag förordar därför ett med 25 000 kronor till 190 000 kronor förhöjt anslagsbelopp. Härigenom skulle verksamheten kunna bibehållas vid den omfattning den har under innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

[148.] 19. *Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	55 000	48 389
1948/49 (statsliggaren s. 808) ..	55 000	
1949/50 (förslag)	60 000	

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i skrivelse den 25 augusti 1948 — under förmälan att för fullföljande av ifrågavarande verksamhet under budgetåret 1949/50 på grund av stegrade arbetskostnader erfordrades en anslagsökning å 10 400 kronor — hemställt, att anslaget måtte upptagas med 65 400 kronor.

Departementschefen. Av samma skäl som anförts vid anmälan av anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik torde jämväl förevarande anslag böra uppräknas i sådan mån att den med anslaget avsedda verksamheten skall kunna bibehållas vid nuvarande omfattning. Jag förordar därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 60 000 kronor, eller 5 000 kronor mer än för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[149.] 20. **Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.** Under anslagsrubriken Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m. anvisades å riksstaten för budgetåret 1947/48 ett förslagsanslag av 284 000 kronor. Nettoutgiften under anslaget var för samma budgetår 268 517 kronor. Genom beslut av 1948 års riksdag (IX. H. T. p. 133; r. skr. nr 9) uppdelades anslaget i ett förslagsanslag, benämnt Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m., samt ett reservationsanslag, benämnt Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor. Beträffande bestämmelserna för användningen av förstnämnda anslag, som för budgetåret 1948/49 uppförts med 202 800 kronor, hänvisas till statsliggaren s. 808.

Jag torde här inledningsvis få anmäla, att *domänstyrelsen* och *skogsstyrelsen* med skrivelse den 28 november 1947 överlämnat en av dem på uppdrag av Kungl. Maj:t verkställd utredning med förslag till inrättande av nya statliga skogsskolor m. m. Över utredningen ha remissutlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar. Beträffande innebörden av ämbetsverkens förslag må sammanfattningsvis anföras följande.

Ämbetsverken ha beräknat, att under de närmaste 15 åren cirka 100 skogsskoleutbildade personer årligen skulle komma att avgå på grund av pensionering, dödsfall och övergång till annat arbete. Dessutom har uppskattats att skogsvårdsstyrelserna, skogsbolagen och vissa andra skogsarbetsgivare under de närmaste åren behöva en förstärkning av sin skogsvaktarekår med 150—200 personer. Detta personalbehov har ansetts erfordra en utexaminering från skogsskolorna under de närmaste åren av 110—120 elever per år. För att uppnå denna siffra under samtidigt bibehållande av en god utbildning och en måttlig arbetsbörda för lärarpersona-

len ha eleverna föreslagits skola fördelas på sju skolor med cirka 17 elever per skola. Då för närvarande finnas en enskild och fyra statliga skogsskolor, ha ämbetsverken funnit två nya skolor böra inrättas, varav lämpligen en i Norrbotten och en i södra Sverige. Av vissa skäl ha ämbetsverken emellertid stannat för att nu endast föreslå inrättande av en ny skola, placerad vid Älvsbyn i Norrbottens län. Därvid har förutsatts att samtliga skolor ännu någon tid måste arbeta med överbeläggning. Den föreslagna skolan måste helt nybyggas, enär inga disponibla byggnader finnas. Kostnaden för skolbyggnad, elevhem, ekonomiavdelning samt lärarbostäder har beräknats till cirka 520 000 kronor, vartill komma 10 000 kronor för inköp av tomt. För skolans utrustning med möbler, instrument, redskap, samlingar och dylikt erforderligt belopp har uppskattats till cirka 38 000 kronor. Slutligen har föreslagits att skogsskolornas elever skola komma i åtnjutande av samma stipendieförmåner som eleverna vid skogsmästarskolan.

I remissutlåtandena ha ämbetsverkens förslag i stort sett tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Helt avstyrkande yttrande har endast avgivits av *lokalstyrelsen för statens skogsskola i Kolleberga*, som i stället föreslagit att elevantalet vid statens skogsskolor skulle temporärt höjas till 24. *Statskontoret* har funnit det ur kostnadssynpunkt mindre välbetänkt att förlägga den nya skolan till Älvsbyn. Ämbetsverket har i anslutning härtill ifrågasatt, om det ej, innan slutligt avgörande träffades om inrättande av en ny skogsskola, borde ytterligare undersökas, om icke lämpliga lokaler för en sådan skulle kunna uppbringas å annan ort. Även *några skogsvårdsstyrelser* ha, ehuru av andra skäl, ansett Älvsbyn såsom mindre lämplig förläggningsort för ifrågavarande skola. I övrigt må nämnas, att i ett stort antal yttranden framhållits önskvärdheten av att även en andra ny skogsskola snarast inrättades.

Vidare torde jag här få till behandling upptaga ett av *domänstyrelsen* den 11 oktober 1947 avgivet förslag till omorganisation av statens kolarskola, varöver remissutlåtanden avgivits av statskontoret, skogsstyrelsen samt styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut.

Domänstyrelsen har uttalat, att kolarskolan icke längre tillgodosåge de krav, som numera borde ställas på en förutbildning till statens skogsskolor. Då genomgång av kolarskola jämväl är fordran för inträde vid skogshögskolan, har styrelsen samrátt i frågan med skogshögskolans rektor samt med 1946 års högskoleutredning. Därvid hade framgått, att en ombildning av kolarskolan vore önskvärd även med hänsyn till utbildningen vid skogshögskolan. På grund härav har styrelsen utarbetat ett förslag till omläggning av ifrågavarande förutbildning, varigenom såväl skogshögskolans som skogsskolornas intressen enligt styrelsens mening bleve tillgodosedda. Förslaget innebär i huvudsak följande.

Genom domänstyrelsens försorg skall anordnas en praktikkurs, lämpligen benämnd statens förberedande skogskurs, med en utbildningstid av omkring fyra månader och med genomgående praktisk undervisning med tyngdpunkten på de skogstekniska arbetena. En mindre del av kurstiden har anslagits till undervisning i arbetarskydd, olycksfallsvård m. m. samt teoretisk grundundervisning i de skilda arbetena. Styrelsen har i sitt förslag upptagit en närmare specificerad undervisningsplan, omfattande 840

undervisningstimmar, varav 90 procent för praktiska arbeten och övningar samt 10 procent för teoretisk undervisning m. m. I undervisningsplanen ha inrymts vissa smärre ämnesgrupper, som nu ingå i skogshögskolans och skogsskolornas läroplaner. Kolningsarbeten ha avsetts skola pågå under en halv månad mot nu en och en halv månad.

Elevantalet har ansetts böra uppgå till cirka 200 per år. För att detta antal skall kunna uppnås har styrelsen räknat med att två kurser med högst 32 elever i varje skulle anordnas per år vid tre förläggningar, varav en såsom hittills i Skinnskatteberg och två nya i Norrland respektive i södra Sverige. Såsom lärare och föreståndare vid varje kurs har styrelsen upptagit en jägmästare i lönegrad Ce 27 med två yrkeslärare, kronojägare i minst lönegrad Ce 16, till förfogande.

För inträde vid kursen skall enligt förslaget fordras — utöver nu för kolarskola gällande inträdesfordringar — sex månaders skogspraktik. Denna fordran har ansetts böra upprätthållas för såväl sökande till skogshögskolan som för sökande till skogsskola. Vidare har styrelsen ifrågasatt, att med hänsyn till den effektivisering av den praktiska utbildningen, som vunnos med den föreslagna ombildningen av kolarskolan, den sammanlagda praktiska förutbildningen till skogsskolorna, som nu omfattar allmän praktik under två år och kolarskola två månader, skulle minskas till minst 24 månader, varav allmän praktik under 20 månader och förberedande skogskurs fyra månader. Av förslaget betingade ändringar i inträdesfordringarna för skogshögskolan har styrelsen förutsatt skola prövas i annan ordning.

De nuvarande stipendierna vid kolarskolan å 40 kronor har domänstyrelsen ansett böra utgå. I stället skulle eleverna erhålla ersättning för utfört arbete enligt gängse arbetspriser, vilken ersättning beräknas täcka utgifterna för uppehälle och undervisningsmateriel vid kursen.

Domänstyrelsen har beräknat, att förslagets genomförande skulle draga en engångskostnad av 412 000 kronor, varav 80 000 kronor avseende den nuvarande förläggningen vid Skinnskatteberg och 332 000 kronor de planerade nya förläggningarna. De löpande utgifterna ha upptagits till 97 000 kronor, varav till avlöningar 84 000 kronor, rese- och traktamentsersättning 6 000 kronor, expenser 3 000 kronor, olycksfall 3 000 kronor och premier 1 000 kronor.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot en omläggning av den förberedande skogsundervisningen. Dock har ämbetsverket ifrågasatt, om den statliga utbildningsverksamheten på förevarande område borde utökas så väsentligt som i ärendet föreslagits. I första hand borde man enligt ämbetsverket stanna vid inrättandet av en ny förberedande skola. Vidare har statskontoret förklarat sig anse, att även efter omorganisationen en lärarpersonal av en biträdande jägmästare i lönegrad Ce 25 och en yrkeslärare i lönegrad Ce 14 borde vara tillfyllest.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har uttalat, att den undervisningsplan för den föreslagna skogskursen som domänstyrelsen framlagt syntes väl anpassad efter skogshögskolans behov.

Skogsstyrelsen har förklarat sig icke vara övertygad om att den föreslagna nya kursen borde vara identiskt lika för blivande studerande vid skogshögskolan och skogsskolorna. För sin del har skogsstyrelsen ansett, att frågan om förutbildningen till skogsskolorna borde upptagas till övervägande i ett vidare sammanhang under hänsynstagande till bland annat

de önskemål rörande inträdesfordringar till skogsskolorna och undervisningen vid desamma som framförts från det enskilda skogsbruket. Därest så ansåges nödvändigt, kunde frågan om förutbildning till skogshögskolan lösas fristående från nyssberörda spörsmål, varvid den av domänstyrelsen skisserade kursen i huvudsak syntes lämpligt avvägd. Skogsstyrelsen har framhållit, att det i sådant fall knappast syntes möta hinder att åtminstone tills vidare en skola med två förberedande kurser av den föreslagna typen anordnades. Oberoende härav borde då kolarskolan i övrigt — i avvaktan på den av skogsstyrelsen ifrågasatta översynen av den lägre skogligen undervisningen — kunna bibehållas i sin nuvarande utformning.

Sedermera har 1948 års riksdag (prop. nr 177; r. skr. nr 266) beslutat att, såvitt avser inträdesfordringarna till skogshögskolan, den nuvarande två månaders kursen vid kolarskolan skall ersättas av en av staten inrättad fyra månaders skogskurs av mera allsidig art. Vidare har vid samma riksdag beslutats, att fordringarna i fråga om förpraktikens längd skola bibehållas med endast den ändringen, att däri skall ingå nyssnämnda skogskurs i stället för kolarskolan. Jag torde i detta sammanhang även få erinra om, att Kungl. Maj:t genom beslut den 6 augusti 1948 medgivit, att den första intagningen vid skogshögskolan av studerande, som skola följa den sålunda antagna nya undervisningsordningen, må ske först den 1 juli 1950.

I skrivelse den 23 augusti 1948 har *domänstyrelsen* hemställt, att till ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m. måtte för budgetåret 1949/50 anvisas ett förslagsanslag av 216 400 kronor. Härvid har styrelsen tillstyrkt en framställning från yrkeslärarna vid statens skogsskolor om att dessa måtte bli placerade i lönegrad Ca 21 från och med nästa budgetår. Vidare har styrelsen föreslagit dels att för anordnande av en statens förberedande skogskurs måtte anvisas ett förslagsanslag av 18 000 kronor, dels att till byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för sådan kurs skulle anvisas ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

Rörande domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet till statens skogsskolor och kolarskola må här återgivas följande.

Statens skogsskolor. Domänstyrelsen har under framhållande av den rådande bristen på skogsskoleutbildad personal hemställt, att styrelsens förslag om inrättande av en ny skogsskola i Älvsbyn nu måtte förverkligas. Då emellertid härför erfordrades nybyggnader, som icke kunde beräknas vara färdiga förrän tidigast hösten 1950, har styrelsen för nästa budgetår beräknat medel till samma statliga skogsskolor som för löpande budgetår.

För *avlöningar och rörligt tillägg* ha beräknats 119 800 kronor mot för löpande budgetår 113 400 kronor. Av ökningen, 6 400 kronor, hänför sig ett belopp av 3 700 kronor till förslag om uppflyttning av yrkeslärarna från lönegrad Ca 19 till lönegrad Ca 21. Härvid har framhållits, att det syntes obilligt att yrkeslärarna, som ha helårstjänstgöring, äro placerade lägre än folkskollärare med 39 veckors årlig tjänstgöring eller mindre, vilka äro hänfödda till lönegrad Ca 21 eller Ca 20. För arvoden åt gårdskarlar och åt ämneslärare ha upptagits 2 200 respektive 300 kronor högre belopp än för lö-

pande budgetår. Till återstående del eller 200 kronor har ökningen under ifrågavarande post föranletts av löneklassförändringar. Posten *expenser och underhall*, som nu är uppförd med 33 200 kronor, har föreslagits höjd med 22 100 kronor. De för *rese- och traktamentsersättningar* samt *kostnader för lokalstyrelser* avsedda posterna ha upptagits med 400 respektive 300 kronor högre belopp än för innevarande budgetår, eller sålunda med 1 900 respektive 1 700 kronor. Under posterna *elevstipendier m. m.* och *domänstyrelsens inspektion* ha slutligen beräknats oförändrade belopp av 23 000 och 500 kronor.

K o l a r s k o l o r. Domänstyrelsen har förutsatt, att styrelsens förenämnda förslag rörande omorganisation av statens kolarskola skulle genomföras under år 1949. Styrelsen har ansett, att vid sådant förhållande endast en kurs kunde anordnas vid kolarskolan såsom sådan under år 1949, nämligen från mitten av april till mitten av juni. I anslutning härtill har styrelsen beräknat medel till skolan blott för första halvåret 1949. Medelsberäkningarna sluta på i runt tal 14 200 kronor. För år 1948 har för ändamålet avsetts ett belopp av 29 800 kronor.

Vad härefter angår domänstyrelsens framställning om medel till en statens förberedande skogskurs samt till byggnadsarbeten avseende dylik kurs må av vad styrelsen härom anfört nämnas följande.

Domänstyrelsen har framhållit, att 1948 års riksdag genom förenämnda beslut om ny undervisningsordning vid skogshögskolan torde ha godkänt styrelsens förslag till omorganisation av statens kolarskola. Jämlikt detta riksdagsbeslut samt Kungl. Maj:ts förut omförmälda beslut den 6 augusti 1948 gällde alltså, att för inträde vid skogshögskolan den 1 juli 1950 eller senare erfordrades genomgång av en statens förberedande skogskurs. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett det angeläget, att en dylik kurs skulle komma till stånd redan under år 1949 med början den 15 augusti. Kursen har avsetts skola förläggas till Skinnskatteberg. Därvid skulle för densamma disponeras bland andra de byggnader, som för närvarande användas av statens kolarskola. I fråga om organisationen av kursen samt beräkningen av kostnaderna för densamma har domänstyrelsen utgått från samma grunder som angivits i nyssnämnda omorganisationsförslag. Styrelsen har sålunda för avlöningar upptagit 12 800 kronor, för rese- och traktamentsersättningar åt lärare 1 000 kronor, för komplettering av redskapsutrustning 3 000 kronor, för expenser 500 kronor, för olycksfall 500 kronor och för premier 170 kronor. Vid beräkning av posten avlöningar har styrelsen utgått från att lärarna skulle anställas redan den 1 juli 1949 för att under tiden till kursens början kunna vidtaga nödiga förberedelser för kursen.

Domänstyrelsen har framhållit att det — om Skinnskattebergsförläggningen skulle bli iordningställd till nyssnämnda kurs början den 15 augusti 1949 och de båda övriga förläggningarna till början av år 1950 — vore nödvändigt att redan under år 1949 uppföra erforderliga nybyggnader och komplettera de vid Skinnskatteberg redan befintliga med hänsyn till deras användning framdeles även under vintertid ävensom att anskaffa för kurserna nödvändig utrustning. Styrelsen har i detta sammanhang förklarat sig ha för avsikt att senare inkomma med förslag till placering av de nya förläggningarna. Kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbeten har styrelsen med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen numera beräknat till 450 000 kronor, varav 85 000 kronor för Skinnskattebergsförläggningen och 365 000 kronor för de båda nya förläggningarna.

I remissutlåtande den 13 oktober 1948 över domänstyrelsens förevarande framställning har *statskontoret* förklarat sig vidhålla sin tidigare, i det föregående angivna uppfattning beträffande frågan om inrättande av en ny statlig skogsskola i Älvsbyn. Då spørgsmålet om en uppflyttning av yrkeslärarna vid skogsskolorna i högre lönegrad hade prövats vid 1948 års riksdag, har statskontoret icke funnit skäl föreligga att nu förbättra deras löneställning. I avsaknad av närmare motivering för ett ökat medelsbehov har ämbetsverket ej heller ansett sig kunna tillstyrka en uppräknings av de i staten för de ordinarie skogsskolorna ingående posterna till expenser och underhåll, rese- och traktamentsersättning för yrkeslärare samt kostnader för lokalstyrelser. Vad angår domänstyrelsens förslag om en statens förberedande skogskurs har statskontoret anfört samma synpunkter som i sitt förut återgivna yttrande över förslaget till omorganisation av statens kolarskola. Ämbetsverket har tillika med hänsyftning på det äskade anslaget till byggnadsarbeten uttalat, att ämbetsverket förutsatte att investeringsverksamheten i betraktande av rådande läge borde inskränkas så mycket som möjligt.

Departementschefen. Jag torde få erinra om att skogsstyrelsens och domänstyrelsens förenämnda förslag om inrättande av en ny statlig skogsskola anmälts för riksdagen redan av min företrädare i ämbetet (IX. H. T. 1948, p. 135). Därvid uttalade denne, att situationen på byggnadsmarknaden lade hinder i vägen för förslagets förverkligande, då detsamma förutsatte omfattande byggnadsarbeten. De ökade utbildningsmöjligheter vid skogsskolorna, som vore nödvändiga under de närmaste åren, borde därför åstadkommas genom anordnande av provisoriska skogsskolekurser. Häremot framställdes icke någon erinran från riksdagens sida, och i enlighet med Kungl. Maj:ts hemställan anvisades erforderliga medel för en provisorisk skogsskolekurs under 1948—1949. Dessa synpunkter äga alltså giltighet. Förslaget torde alltså ännu ej kunna förverkligas. I stället bör även under 1949—1950 anordnas en provisorisk skogsskolekurs. Till frågan om anvisande av medel för detta ändamål torde jag få återkomma under en följande anslagpunkt.

Vad härefter angår medelsanvisningen under förevarande anslag till skogsskolorna för år 1949 kan jag tillstyrka, att posten avlöningar uppräknas med 1 300 kronor för att möjliggöra en höjning av arvoden åt gårdskarlar och ämneslärare samt med 200 kronor på grund av löneklassförändringar. Förslaget om uppflyttande i lönegrad av yrkeslärarna vid skogsskolorna, vilken fråga prövades så sent som vid föregående års riksdag, kan jag däremot icke biträda. Under posten expenser och underhåll synes en uppräknings med 2 800 kronor tillräcklig. Mot domänstyrelsens förslag att posterna rese- och traktamentsersättning samt kostnader för lokalstyrelser skola upptagas med 400 respektive 300 kronor högre belopp än för löpande budgetår, har jag slutligen intet att erinra. För avlöningar m. m. vid statens skogsskolor skulle alltså för nästa budgetår behöva avses ett belopp av (173 000 + 1 500 + 2 800 + 400 + 300 =) 178 000 kronor.

För närvarande fordras genomgång av statens kolarskola för inträde såväl vid skogshögskolan som vid skogsskolorna. Såsom i det föregående anförts skall emellertid jämlikt beslut av 1948 års riksdag kolarskola såvitt avser inträde vid skogshögskolan ersättas med en statens förberedande skogskurs. Däremot innefattade nämnda beslut icke något avgörande rörande samma spörsmål i fråga om skogsskolorna. Anledning synes emellertid icke föreligga att i detta hänseende göra någon principiell skillnad mellan sistnämnda skolor och skogshögskolan. Jag anser sålunda, att genomgång av en dylik kurs bör uppställas såsom villkor även för inträde vid skogsskolorna. Givetvis bör en dylik ändring i inträdesfordringarna dock ej gälla dem, som redan genomgått kolarskola.

Någon anledning att bibehålla kolarskolan såsom utbildningsanstalt för andra kategorier synes ej föreligga. Denna skola torde alltså böra helt omorganiseras. Beträffande utformningen av denna omorganisation kan jag i stort sett ansluta mig till domänstyrelsens förslag. Jag kan dock av kostnadsskäl icke tillstyrka, att tills vidare mer än en av de av domänstyrelsen ifrågasatta nya förläggningarna kommer till stånd. Vidare finner jag i likhet med statskontoret någon ändring beträffande lärarpersonalen icke motiverad av omorganisationen.

Den nya förläggningen torde böra placeras i övre Norrland.

Domänstyrelsen har föreslagit, att en första kurs skulle hållas vid Skinnskatteberg med början i augusti år 1949 och att omorganisationen i övrigt skulle vara helt genomförd från och med år 1950. Det synes emellertid lämpligast, att verksamheten vid kolarskolan under hela år 1949 får bedrivas i nu gällande ordning och att samtidigt vidtagas de byggnadsarbeten, som erfordras för att kolarskolan från och med år 1950 skall ersättas med en förberedande skogskurs med en förläggning i Skinnskatteberg och en förläggning på annan ort.

I anslutning till vad jag nu förordat i fråga om kolarskolan och dess ersättande med förberedande skogskurs torde följande medelsanvisningar erfordras. För upprätthållande av verksamheten vid kolarskolan under år 1949 i nuvarande omfattning torde under ifrågavarande anslag böra beräknas ett belopp av 31 000 kronor. Vidare böra medel nu äskas till de byggnadsarbeten, som erfordras för omorganisationen. Dessa äro dels omändring och komplettering av kolarskolans hittillsvarande lokaler vid Skinnskatteberg, dels anordnande av en ny förläggning. Kostnaderna härför ha av domänstyrelsen numera uppskattats till 85 000 respektive 182 500 kronor. Dessa beräkningar synas böra godtagas. Jag förordar alltså, att ett belopp av $(85\,000 + 182\,500 =)$ 267 500 kronor avses för ändamålet. Ifrågavarande belopp synes böra anvisas under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurs. Till frågan om anvisande av detta anslag återkommer jag under en följande anslagspunkt. De löpande utgifterna för den förberedande skogskursen torde, liksom kostnaderna för skogsskolorna, böra förskottas av domänverket från statens domäners fond och

fonden därefter beredas ersättning härför genom särskilt anslag. Med en sådan anordning behövs icke något anslag för ändamålet för budgetåret 1949/50.

Vid bifall till de av mig i det föregående framlagda förslagen skulle anslaget Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m. för nästa budgetår behöva upptagas med (178 000 + 31 000 =) 209 000 kronor. Detta innebär en anslagsökning i förhållande till löpande budgetår med 6 200 kronor.

Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att fatta beslut om platsen för den nya förläggningen för statens förberedande skogskurs ävensom att meddela de föreskrifter i övrigt som må finnas erforderliga för förslagens genomförande.

Under återopande av det anförda hemställer jag under förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 209 000 kronor.

[150.] 21. **Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor.** Under denna rubrik är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 110 700 kronor.

I sin förutnämnda skrivelse den 23 augusti 1948 har *domänstyrelsen* föreslagit, att för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 skulle uppföras ett reservationsanslag av 855 600 kronor. Av nämnda belopp ha 19 500 kronor avsetts för Hällnäs skogsskola, 11 200 kronor för Bispgårdens skogsskola, 236 300 kronor för Kolleberga skogsskola, 8 600 kronor för Bjurfors skogsskola samt 580 000 kronor för ifrågasatt ny skogsskola vid Älvsbyn. Beträffande medelsberäkningen må i övrigt anföras följande.

Hällnäs skogsskola. Det för denna skola beräknade beloppet är avsett att disponeras med 12 000 kronor för ombyggnad av bostad för gårdskarll, 6 000 kronor för utförande av förbättringsarbeten i lärarbostäder samt 1 500 kronor för diverse arbeten.

Bispgårdens skogsskola. Beträffande denna skola har domänstyrelsen föreslagit dels anordnande av ny brunn för 7 000 kronor, dels anskaffande av kylskåp till yrkeslärarens bostad för 700 kronor och dels reparation av skolans sommarförläggning för 500 kronor. Vidare har styrelsen för utförande av diverse arbeten beräknat 2 000 kronor. Slutligen har styrelsen ansett, att i förevarande sammanhang borde upptagas ett belopp av 1 000 kronor såsom ersättning till domänfonden för kostnader för avlöning åt domänverkets distriktsbyggmästare under den tid denne varit och väntades bli sysselsatt med ombyggnad av skolhuset vid ifrågavarande skola.

Kolleberga skogsskola. Domänstyrelsen har i fråga om denna skola upprepat sitt i anslagsäskandena för innevarande budgetår gjorda förslag rörande ombyggnad av gamla skolhuset samt uppförande av ny byggnad inrymmande kök, matsal för eleverna och rum för samlingar m. m. Kostnaderna härför ha numera uppskattats till 210 000 kronor. Tillika har

styrelsen för djupborrning av brunn, anskaffande av nya värmepannor, reparation av föreståndarens bostad samt utförande av diverse andra reparationer upptagit respektive 8 000, 9 100, 7 000 samt 2 200 kronor.

Bjurfors skogsskola. Det för denna skola föreslagna beloppet å 8 600 kronor har avsetts för utförande av diverse arbeten.

Älvsbyns skogsskola. Såsom av nästföregående anslagspunkt närmare framgår har förslag framlagts om inrättande av en ny statlig skogsskola i Älvsbyn, därvid kostnaderna för inköp av tomt samt för byggnadsarbeten vid den nya skolan beräknats till 530 000 kronor. Domänstyrelsen har nu äskat medel till nämnda ändamål. På grund av allmän kostnadsstegring har styrelsen emellertid numera ansett ett belopp av 580 000 kronor erforderligt.

I remissutlåtande den 13 oktober 1948 har *statskontoret* — i anslutning till sin under nästföregående punkt angivna ståndpunkt beträffande frågan om inrättande av en ny statlig skogsskola — anför, att förevarande anslag i första hand borde nedskäras med det för en sådan skola avsedda beloppet å 580 000 kronor. I vad mån återstående arbeten vore av den art, att de icke utan avsevärd olägenhet kunde uppskjutas, undandroge sig statskontorets bedömande. Ämbetsverket förutsatte emellertid, att investeringsverksamheten med hänsyn till rådande läge borde inskränkas så långt möjligt.

Departementschefen. Under föregående punkt har jag förklarat mig icke kunna tillstyrka väckt förslag om inrättande av en ny statlig skogsskola. Vid sådant förhållande kan det av domänstyrelsen under förevarande anslag upptagna beloppet till byggnadsarbeten m. m. vid nämnda skola utgå. De ifrågasatta byggnadsarbetena vid Kolleberga skogsskola torde vidare utan allt för stor olägenhet tills vidare kunna anstå. Någon medelsanvisning synes sålunda ej heller för detta ändamål nu behöva ske. De övriga ändamål, för vilka medel äskats i detta sammanhang, synas däremot i flertalet fall vara av natur att snarast böra tillgodoses. Jag föreslår, att härför anvisas ett belopp av 40 000 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, domänstyrelsen att med vederbörlig hänsyn till angelägenhetsgraden fördela nämnda belopp å de olika ändamålen.

Med beaktande av vad i det föregående föreslagits skulle ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med 40 000 kronor, innebärande en anslagsminskning i förhållande till löpande budgetår med 70 700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[151.] 22. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provisorisk skogsskolekurs. Under anslagstiteln Provisorisk skogsskolekurs anvisade 1947 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 ett reservationsanslag av 48 000 kronor för anordnande under tiden mars 1947—

februari 1948 av provisorisk skogsskolekurs vid Kratte Masugn i Gävleborgs län (prop. nr 2, bil. 6; r. skr. nr 15). För innevarande budgetår har under anslagsrubriken Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provisorisk skogsskolekurs anvisats ett anslag av 54 800 kronor till täckande av kostnaderna under år 1948 för en provisorisk skogsskolekurs, avsedd att äga rum under tiden mars 1948—februari 1949 vid Färna i Västmanlands län. Beträffande närmare bestämmelser angående sistnämnda anslags användning hänvisas till statsliggaren s. 809.

I skrivelse den 23 augusti 1948 har *domänstyrelsen* föreslagit, att en provisorisk skogsskolekurs skulle anordnas vid Färna även under tiden mars 1949—februari 1950. Såsom skäl härför har styrelsen framhållit den brist på skogsskoleutbildad personal, som under senare år uppstått till följd av det stora behovet av dylik personal. Styrelsen har i anslutning härtill erinrat om sitt och skogsstyrelsens gemensamma, under punkt 149 återgivna förslag om inrättande av en ny statlig skogsskola i Älvsbyn i syfte att i någon mån avhjälpa nämnda brist. Ett genomförande av detta förslag förutsatte emellertid nybyggnader. Dessa kunde icke beräknas vara färdiga förrän tidigast hösten år 1950. Domänstyrelsen har därför ansett, att en provisorisk skogsskolekurs borde komma till stånd å tid och plats som nyss angivits. Kostnaderna för denna ha beräknats till 48 750 kronor.

I förenämnda skrivelse har domänstyrelsen vidare anfört, att kostnaderna för den provisoriska skogsskolekursen vid Kratte Masugn visat sig uppgå till i runt tal 54 500 kronor, eller sålunda 6 500 kronor mer än som anvisats för ändamålet. Nämnda skillnadsbelopp hade förskotterats av domänfondens medel. Styrelsen har hemställt, att ett särskilt anslag skulle anvisas såsom ersättning till domänfonden för ifrågavarande utgift.

I remissutlåtande den 13 oktober 1948 har *statskontoret* förklarat sig, i avvaktan på att frågan om inrättande av en ny statlig skogsskola slutligt avgjordes, icke vilja motsätta sig att även för nästa budgetår medel anvisades för en provisorisk skogsskolekurs vid Färna.

Departementschefen. Av skäl som jag närmare utvecklat vid anmälan av skogsskolornas avlöningsanslag (punkt 149) tillstyrker jag domänstyrelsens förslag om anordnande av en provisorisk skogsskolekurs vid Färna under tiden mars 1949—februari 1950. Med tillämpning av hittillsvarande ordning synas nu endast böra äskas medel till kostnaderna för den del av kursen som infaller under år 1949 eller tio månader. Härjämte bör emellertid i förevarande sammanhang anvisas medel till bestridande av återstående kostnader för pågående kurs, avseende tiden januari—februari 1949. Ifrågavarande kostnader torde kunna uppskattas till sammanlagt 48 000 kronor. Då vidare ett belopp av 6 500 kronor torde böra anvisas till täckande av uppkomna merkostnader för 1947—48 års provisoriska skogsskolekurs vid Kratte Masugn samt nämnda belopp lämpligen bör upptagas under förevarande anslag, skulle detta för nästa budgetår behöva uppföras med (48 000 + 6 500 =) 54 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provisorisk skogsskolekurs* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 54 500 kronor.

[152.] 23. Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurs. Under återopande av vad jag under punkt 149 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurs* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 267 500 kronor.

[153.] 24. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	294 800	323 251
1948/49 (statsliggaren s. 809) ..	337 800	
1949/50 (förslag)	339 800	

P e r s o n a l	Antal entledi- gade befatt- nings- havare	Total kostnad för år 1949	P r o c e n t u e l l f ö r d e l n i n g			
			Häradsallm. lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal.</i>						
Jägmästare	22	220 052	34·6	76 138	65·4	143 914
Skogstaxatorer	2	16 881	50	8 440	50	8 441
Överjägm.-ass	1	7 984	—	—	100	7 984
Kronojägare	95	412 242	37·7	155 415	62·3	256 827
Kontorsbiträden	2	6 757	—	—	100	6 757
Summa ord. personal	122	663 916		239 993		423 923
<i>Icke-ordinarie personal.</i>						
Revir- och skogsindelningssass.:						
förtidspension	11	51 395	93·8	{ 47 952	6·7	{ 3 443
livränta	1	1 474		{ 1 375		{ 99
Summa	12	52 869		49 327		3 542
Kronojägare:						
förtidspension	17	38 788	34·6	{ 13 421	65·4	{ 25 367
livränta	3	1 990		{ 689		{ 1 301
Summa	20	40 778		—		26 668
Summa icke-ord. personal	32	93 647		63 437		30 210
Summa summarum	154	757 563		303 430 ¹		454 133

¹ I beloppet 303 430 kronor ingå avlöningar m. m., rörligt tillägg, dyrtidstillägg och kristilllägg med respektive 266 500, 31 000, 2 900 samt 3 000 kronor.

I skrivelse den 23 augusti 1948 har *domänstyrelsen* anmält, att styrelsen beräknat den sammanlagda ersättningssumman för år 1949 till 339 800 kronor. Styrelsen har härvid framhållit, att anledningen till att ersättningen för nästa budgetår beräknats till högre belopp än för innevarande budgetår, oaktat vissa befattningshavare å indragningsstat under tiden avlidit, vore att pensionskostnaderna för sistnämnda budgetår endast kunnat beräknas ungefärligt. Av nyssnämnda belopp ha avsetts 14 900 kronor till ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (skr. nr 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 21 500 kronor till ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (skr. nr 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 303 400 kronor till ersättningar till övertalig personal i övrigt enligt den fördelning, som närmare framgår av sammanställningen å s. 229.

Departementschefen. Då domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag icke föranleder någon erinran från min sida tillstyrker jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 339 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 339 800 kronor.

[154.] 25. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: *Avlöningar.* Under anslagsrubriken Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet anvisades för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 8 250 000 kronor. Nettoutgiften å anslaget uppgick till 8 225 052 kronor. För innevarande budgetår har under samma anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 9 015 000 kronor. Därjämte har stått till förfogande en beräknad reservation å 146 000 kronor från föregående års anslag. Genom beslut den 17 juni 1948 har Kungl. Maj:t meddelat föreskrifter angående användningen av de disponibla anslagsmedlen, tillhoppa 9 161 000 kronor. Därvid ha skogsvårdsstyrelserna tilldelats sammanlagt 8 769 600 kronor, varav 4 873 400 kronor till avlöningar till ordinarie personal m. m. och 3 896 200 kronor till övriga omkostnader i verksamheten. Vidare ha 20 000 kronor anvisats till stipendier vid vissa skogsbrukskurser och 371 400 kronor avsatts för täckande av sedermera uppkommande behov. Beträffande de närmare bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 810.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* framlagt förslag till medelsanvisning till förevarande ändamål för nästa budgetår. Styrelsen har härvid — under erinran om vad jordbruksutskottet i sina utlåtanden nr 1 till 1947 och 1948 års riksdagar uttalat i ämnet — föreslagit, att medelsanvisningen från och med budgetåret 1949/50 skulle ske under ett avlö-

ningsanslag av förslagsanslags karaktär och ett omkostnadsanslag av reservationsanslags karaktär, benämnda Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar respektive Omkostnader. Från det förra anslaget skulle bestridas avlöningskostnaderna för ordinarie och icke-ordinarie personal samt kostnader för arvoden till styrelseledamöter och revisorer m. fl., medan övriga omkostnader i verksamheten, däri inbegripet kostnaderna för den tillfälliga personalens avlöningar, skulle bestridas från det senare anslaget. Styrelsen har funnit en sådan uppdelning lämplig och även möjlig, sedan numera en mera bestämd gräns mellan icke-ordinarie och tillfällig personal kunde dragas. Detta vore nämligen en förutsättning för genomförandet av den föreslagna anordningen.

I anslutning till sagda förslag har skogsstyrelsen hemställt, att för nästa budgetår skulle såsom bidrag till skogsvårdsstyrelserna anvisas till avlöningar ett förslagsanslag av 5 974 000 kronor och till omkostnader ett reservationsanslag av 4 685 000 kronor, innebärande en sammanlagd anslagsökning i jämförelse med löpande budgetår å 1 644 000 kronor. Härvid har styrelsen beräknat skogsvårdsstyrelsernas avlöningskostnader till förenämnda belopp av 5 974 000 kronor och övriga omkostnader till 8 676 400 kronor, varjämte upptagits ett belopp av 300 000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande för täckande av under budgetåret uppkommande oförutsedda större utgifter. Däremot har i motsats till vad som skett under föregående år några medel för utdelande av stipendier till elever vid skogsbrukskurser icke beräknats i förevarande sammanhang. Detta har i stället ansetts böra ske under anslaget till Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdskurser m. m. Skogsstyrelsen har vidare upptagit skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster till 3 847 800 kronor, ersättning till skogsvårdsstyrelserna från vedutsyningsanslaget till 100 000 kronor och bidrag från andra statsanslag till 17 800 kronor ävensom räknat med att av skogsvårdsstyrelsernas kapitaltillgångar skulle tagas i anspråk 157 500 kronor samt att ett belopp av 168 300 kronor skulle erhållas genom upplåning.

Vid sin prövning av medelsbehovet för nästkommande budgetår har skogsstyrelsen utgått från att i enlighet med 1946 års riksdags beslut det s. k. normalprogrammet skulle kunna genomföras till omkring 65 procent, ökat statsmakterna under hänvisning till det statsfinansiella läget funnit medelstillsdelningen för löpande budgetår böra begränsas till ett belopp, som allenast medger normalprogrammets genomförande till omkring 55 procent. Såsom motivering härför har styrelsen framhållit, att redan den förutsatta begränsningen till 65 procent innebure en betydande nedprutning av den önskvärda omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet och att en ytterligare begränsning av verksamheten måste allvarligt försvåra skogsvårdsstyrelsernas möjligheter att fullgöra sina betydelsefulla uppgifter för främjande av en god skogsvård å de enskilda skogarna i landet. I detta sammanhang har styrelsen vidare meddelat, att på dess föranstaltande särskilda undersökningar igångsatts rörande möjligheterna att rationalisera och effektivisera skogsvårdsstyrelseverksamheten.

Beträffande beräkningen av avlöningsanslaget har skogsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Avlöningskostnaderna för ordinarie och icke-ordinarie personal samt kostnaderna för arvoden till styrelseledamöter och revisorer m. fl. för budgetåret 1949/50 ha skogsvårdsstyrelserna beräknat till respektive 4 937 339, 1 025 615 och 75 805 kronor, innebärande ökningar i förhållande till innevarande budgetårs stater med 137 339 kronor för ordinarie personal, 103 515 kronor för icke-ordinarie personal och 2 405 kronor för styrelseledamöter och revisorer m. fl.

Vad angår avlöningskostnaderna för ordinarie tjänstemän ha skogsvårdsstyrelserna i stort sett utgått från den för innevarande budgetår gällande personalförteckningen. Vissa redan tidigare framförda men ej bifallna ändringsförslag ha dock förutsatts skola genomföras. Sålunda har begärts inrättande hos skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län av en distriktsjägmästartjänst, hos skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län av en förste assistenttjänst, hos skogsvårdsstyrelsen i Kalmar norra län av en assistenttjänst, hos skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län av två biträdande länsskogvaktartjänster och en kanslibiträdestjänst, hos skogsvårdsstyrelsen i Hallands län av en kanslibiträdestjänst samt hos skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län av en kontorsbiträdestjänst. Av nu nämnda tjänster motsvaras samtliga utom distriktsjägmästartjänsten i Jämtlands län av redan inrättade icke-ordinarie tjänster.

I förevarande sammanhang får skogsstyrelsen vidare anmäla, att Sveriges kommunaltjänstemannaförbund hos styrelsen hemställt, att i medelsäskandena för nästkommande budgetår måtte föreslås dels förbättrad löneställning samt tjänstebenenämningen kamrer för skogsvårdsstyrelsernas kassörer, dels inrättande av kanslibiträdestjänster vid samtliga skogsvårdsstyrelser, dels införande i full utsträckning av reglerad befordringsgång för styrelsernas kontors- och skrivbiträdespersonal.

För egen del tillstyrker skogsstyrelsen att ytterligare en biträdande länsskogvaktartjänst i lönegrad Ca 13 hos skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län och en kontorsbiträdestjänst hos skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län inrättas.

I anledning av kommunaltjänstemannaförbundets framställning om inrättande av kanslibiträdestjänster jämväl vid de skogsvårdsstyrelser, där dylika befattningar nu saknas, vill skogsstyrelsen uttala, att kravet synes befogat och detta särskilt vad gäller de skogsvårdsstyrelser, som i storleksordning ligga närmast under Östergötlands län. På grund av de ökade arbetsuppgifterna på skogsvårdsstyrelsernas kanslier och omfattningen av kassörens arbetsbörda ha nämligen jämväl vid de medelstora och mindre skogsvårdsstyrelserna kvalificerade göromål i allt större utsträckning kommit att anförtros det biträde, som närmast under kassören har att svara för kansliarbetets behöriga gång, och det måste anses rimligt och rättvist, att denne befattningshavare erhåller en efter arbetsuppgifter och ansvar skäligt avpassad löneställning. I enlighet härmed får skogsstyrelsen tillstyrka, att en kanslibiträdestjänst inrättas vid en var av skogsvårdsstyrelserna i Hallands, Stockholms, Kalmar södra, Skaraborgs, Kristianstads och Kalmar norra län. Då härutöver under alla förhållanden stadigvarande behov föreligger av minst ett kontorsbiträde, torde ett genomförande av nyssnämnda förslag icke böra föranleda, att den nuvarande kontorsbiträdestjänsten hos berörda skogsvårdsstyrelser indrages.

Beträffande förslaget om införande i full utsträckning av reglerad befordringsgång för den icke-ordinarie kontorspersonalen enligt bestämmelserna

i kungörelsen nr 436/1947 får ämbetsverket erinra om att dylik befordringsgång med extraordinarie anställning efter ett och ett halvt års aspiranttid tillämpas såväl vid lantbruksnämnderna som de statsunderstödda hushållningssällskapen. Då anledning torde saknas att i fråga om den icke-ordinarie kontorspersonalen vid skogsvårdsstyrelserna tillämpa andra avlöningsgrunder än för hushållningssällskapens motsvarande personal, får skogsstyrelsen tillstyrka, att bestämmelserna i förutnämnda kungörelse erhålla giltighet jämväl för skogsvårdsstyrelsepersonalen och att alltså extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar få inrättas vid styrelserna. Någon ökning av antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar vid skogsvårdsstyrelserna i anledning härav torde däremot icke nu böra vidtagas.

Vad slutligen angår yrkandet om förbättrad lönegradsplacering för skogsvårdsstyrelsernas kassörer och omändring av tjänstebenämningen till kamrer anser skogsstyrelsen ytterligare erfarenheter böra avvaktas, innan denna fråga upptages till allmän omprövning.

Avlöningskostnaderna för den nytillkommande personalen beräknar skogsstyrelsen till i avrundat tal 47 000 kronor. I enlighet härmed samt under hänsynstagande till inträffande löneklassförändringar och utgående vikariats- och övertid ersättningar har skogsstyrelsen beräknat medelsbehovet för avlöningar till skogsvårdsstyrelsernas ordinarie personal nästkommande budgetår till 4 942 000 kronor, innebärande en ökning med 142 000 kronor.

Beträffande medelsbehovet under posten avlöningar till icke-ordinarie personal — tidigare benämnd avlöningar till extra personal — ha skogsvårdsstyrelserna räknat med viss mindre höjning. Sålunda har föreslagits ökning av antalet extra assistenter från 16 till 17, upptagande av 5 befattningar för extra länsskogvaktare i Cg 16 (av vilka 3 efter särskilt medgivande av skogsstyrelsen finnas inrättade redan innevarande budgetår i stället för 3 befattningar såsom extra biträdande länsskogvaktare) samt ökning av antalet extra biträdande länsskogvaktare från 86 till 91, antalet extra kontorsbiträden från 47 till 52 och antalet övrig personal från 8 till 11. De föreslagna ökningarna innebära så gott som undantagslöst överflyttande av nu tillfälligt anställd personal till mera stadigvarande anställningsform.

Skogsstyrelsen anser sig för sin del endast böra räkna med följande icke-ordinarie personal, nämligen 15 assistenter (—1), 5 länsskogvaktare (+ 5), 87 biträdande länsskogvaktare (+ 1), 49 kontorsbiträden (+ 2) och 6 övriga (—2). Medelsbehovet för personalens anställande uppskattar styrelsen till 956 400 kronor, innebärande en ökning med 34 300 kronor. Vid beräkningarna har bl. a. förutsatts, att kontorsbiträdespersonalen i enlighet med vad förut föreslagits skall kunna erhålla extra ordinarie anställning enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång i kungörelsen nr 436/1947.

Kostnaden för arvoden åt styrelseledamöter, revisorer och siffergranskare beräknar skogsstyrelsen till 75 600 kronor, vilket i förhållande till löpande budgetår innebär en ökning med 2 200 kronor.

Det samlade medelsbehovet till avlöningar till ordinarie och icke-ordinarie personal samt till arvoden åt styrelseledamöter och revisorer m. fl. skulle således utgöra ($4\,942\,000 + 956\,400 + 75\,600 =$) 5 974 000 kronor.

Skogsvårdsstyrelsernas omkostnader — vartill i enlighet med vad i det föregående föreslagits hänförs vad som hittills betecknats såsom övriga omkostnader i verksamheten med undantag av kostnaderna för avlöningar till icke-ordinarie (extra) personal — ha såsom förut nämnts av skogsstyrelsen upptagits med 8 676 400 kronor, medan skogsvårdsstyrelser-

na själva uppskattat medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 10 700 000 kronor. Skogsstyrelsens beräkning innebär en ökning i förhållande till de i utgiftsstaterna för innevarande budgetår angivna omkostnaderna, tillhoppa 7 224 500 kronor, med 1 451 900 kronor. Av ökningen avses 207 300 kronor till avlöningar till tillfällig personal, 369 500 kronor till resekostnader, 416 500 kronor till traktamentsersättningar, 1 300 kronor till sjukvård, 112 200 kronor till tjänstelokaler och expenser, 19 500 kronor till inventarier, 22 700 kronor till kursverksamhet, 23 200 kronor till annan upplysning och propaganda, 304 900 kronor till fröförsörjning, 199 000 kronor till plantförsörjning samt 24 400 kronor till övriga fastigheter. Å andra sidan har skogsstyrelsen under posterna diverse, skogsvårdsgårdar, kapital samt lån upptagit respektive 5 500, 102 600, 2 300 och 138 200 kronor lägre belopp än för löpande budgetår.

Skogsstyrelsen har framhållit, att även om del till 65 procent reducerade normalprogrammet finge tjäna såsom allmän norm för omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, kunde det på grundval av detta program uppgjorda normalstatförslaget likväl icke i oförändrat skick användas såsom måttstock vid anslagsprövningen för nästa budgetår. I stället borde, med hänsyn till inträffade löneökningar och kostnadsstegringar, såsom jämförelsepunkt tagas de förändrade kostnadssiffror, som kunde beräknas uppkomma vid ett genomförande av normalprogrammet i nuläget. I sina medelsäskanden för löpande budgetår framlade styrelsen en utförlig beräkning rörande kostnaderna för normalprogrammets genomförande till 65 procent under samma budgetår och uppskattade därvid dessa till 7 100 000 kronor, innebärande en kostnadsökning på 2 050 000 kronor i förhållande till 1944 års skogsvårdsstyrelseutrednings beräkningar. På grund av vissa kostnadsstegringar måste emellertid ifrågakommande kostnader för nästkommande budgetår uppskattas till ett något högre belopp än 7 100 000 kronor. I anslutning till det anförda har skogsstyrelsen beträffande den närmare beräkningen av medelsbehovet till skogsvårdsstyrelsernas omkostnader anfört i huvudsak följande.

Vad först angår kostnaderna under titlarna avlöningar till tillfällig personal samt rese- och traktamentsersättningar ha skogsvårdsstyrelserna för tillfällig personal upptagit sammanlagt 99 632 arvodesdagar samt för all personal räknat med 238 389 förrättningsdagar medförande rätt till reseersättning och 236 484 dagar medförande rätt till traktamentsersättning. I jämförelse med det till 65 procent reducerade normalprogrammet innebär skogsvårdsstyrelsernas förslag en beräknad utökning av det totala antalet förrättningsdagar med i runt tal 23 000 dagar. Skogsvårdsstyrelsernas förslag beträffande verksamhetens omfattning föranleder en beräknad sammanlagd utgift under nyssnämnda tre titlar av $(1\,634\,558 + 1\,989\,540 + 2\,201\,977 =)$ 5 826 075 kronor. Ett genomförande av det reducerade normalprogrammet under budgetåret 1948/49 beräknar skogsstyrelsen medföra en kostnad av tillhoppa 4 689 000 kronor under samma utgiftstitlar. I betraktande härav och då antalet av skogsvårdsstyrelserna beräknade förrättningsdagar synes något högt tilltaget samt jämväl de uppskattade kostnaderna per förrättningsdag i en del fall synas väl höga, anser skogsstyrelsen en viss reduktion

av skogsvårdsstyrelsernas äskanden kunna vidtagas. Med beaktande av olika på frågan inverkande omständigheter finner styrelsen utgifterna under ifrågavarande utgiftstitlar kunna begränsas till 1 293 400 kronor för avlöningar till tillfällig personal, 1 697 100 kronor för reseersättningar och 1 799 400 kronor för traktamentsersättningar, eller tillhopa 4 789 900 kronor.

Posterna sjukvård, tjänstelokaler och expenser, inventarier, kursverksamhet samt annan upplysning och propaganda ha med någon nedprutning av skogsvårdsstyrelsernas förslag upptagits med respektive 19 900, 564 800, 136 500, 110 200 och 69 400 kronor, vilket i förhållande till löpande budgetår innebär ökningsar å respektive 1 300, 112 200, 19 500, 22 700 och 23 200 kronor. Den betydande ökningen av posten tjänstelokaler och expenser är framför allt föranledd av större kostnader för tjänstelokaler på grund av bl. a. höjda ersättningar åt länsskogvaktare för tjänsterum men även av en allmän fördyring av expenskostnaderna till följd av prisstegringar. Å andra sidan minskas posten diverse med 5 500 kronor till 53 600 kronor.

I fråga om verksamheten med frö och plantor uppgå de av skogsvårdsstyrelserna beräknade inkomsterna till $(315\,750 + 687\,700 =)$ 1 003 450 kronor, medan utgifterna beräknas till $(696\,100 + 1\,288\,410 =)$ 1 984 510 kronor. Skogsvårdsstyrelserna räkna alltså med en förlust i denna verksamhet av i runt tal 981 000 kronor eller i det närmaste femdubbelt mot vad som förutsatts enligt normalstatförlaget. Det är emellertid icke möjligt att under nuvarande uppbyggnadsperiod med bl. a. stark utvidgning av skogsvårdsstyrelsernas plantskolor begränsa nettoförlusten under ifrågavarande titlar till det belopp, som enligt normalstatförlaget beräknats utgöra genomsnittet för ett längre tidsskede. Skogsstyrelsen har sålunda ansett sig icke kunna vidtaga några större besparingar i fråga om de av skogsvårdsstyrelserna framställda yrkandena om ökade medel för plantförsörjning och fröförsörjning. Styrelsen förutsätter vidare, att därest för någon skogsvårdsstyrelse skulle uppkomma ökat behov av medel för anskaffande av skogsfrö under budgetåret, detta torde få tillgodoses genom lån från fonden för Förlagskapital för insamling av frö för skogsodling. I anslutning till det anförda har skogsstyrelsen beräknat utgifterna under titlarna frö och plantor till 619 600 respektive 1 158 900 kronor.

Under titlarna skogsvårdsgårdar och övriga fastigheter ha skogsvårdsstyrelserna upptagit utgifterna till 1 054 839 respektive 152 860 kronor, medan styrelserna beräknat inkomsterna under samma titlar till allenast 296 140 respektive 71 350 kronor. En betydande del av utgifterna under förstnämnda titel avser ny- och ombyggnadsåtgärder för iståndsättande av tidsenligare lokaler för undervisningsändamål. Under nuvarande uppbyggnadsperiod är det ofrånkomligt, att bristande balans uppstår mellan inkomster och utgifter å skogsvårdsstyrelsernas skogsvårdsgårdar. Först efter det erforderlig upprustning skett och verksamheten vid skogsvårdsgårdarna på allvar kommit i gång, torde det kunna förutsättas, att uppkommande utgifter täckas av från gårdarna härflytande inkomster. För budgetåret 1949/50 måste vid angivet förhållande liksom för innevarande budgetår räknas med en ganska betydande nettoförlust, oaktat skogsstyrelsen med hänsyn till rådande brist på arbetskraft och material funnit nödvändigt att underkasta framställningar om medel för byggnadsåtgärder en starkt restriktiv prövning. Efter viss reducering jämväl av de av skogsvårdsstyrelserna uppskattade kostnaderna för underhåll och drift beräknar skogsstyrelsen utgifterna för skogsvårdsgårdar och övriga fastigheter till 668 400 respektive 137 400 kronor.

Utgifterna för kapital upptager skogsstyrelsen till 2 800 kronor och för återbetalning av lån till 115 000 kronor. För oförutsedda utgifter beräknas samma belopp som för innevarande budgetår eller 230 000 kronor.

I enlighet med de principer, som tillämpats vid anslagsfördelningen efter genomförandet av det nya finansieringssystemet för skogsvårdsstyrelseverksamheten torde förutom det belopp, som beräknas direkt erforderligt för de enskilda skogsvårdsstyrelsernas behov och fördelas mellan skogsvårdsstyrelserna enligt fastställda stater, visst belopp böra avses till Kungl. Maj:ts förfogande för täckande av under budgetåret uppkommande oförutsedda utgifter av den storleksordning, att vederbörande skogsvårdsstyrelses post till oförutsedda utgifter icke förslår till kostnadernas bestridande. För budgetåret 1949/50 beräknar skogsstyrelsen nämnda belopp till 300 000 kronor.

För täckande av skogsvårdsstyrelsernas utgifter under budgetåret 1949/50 har skogsstyrelsen, såsom förut antytts, utöver förevarande anslag upptagit 3 847 800 kronor såsom skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster, 157 500 kronor av styrelsernas kapitaltillgångar, 168 300 kronor såsom lån, 100 000 kronor såsom ersättning från vedutsyningsanslaget och 17 800 kronor såsom bidrag från andra statsanslag. Rörande beräkningen av dessa belopp har skogsstyrelsen anfört bland annat följande.

Till bestridande av skogsvårdsstyrelsernas utgifter stå i första hand till förfogande styrelsernas egna inkomster i verksamheten, d. v. s. inkomsterna av utförda uppdrag, främst biträdesersättningar, intäkter av frö- och plantförsäljning samt avkastning av fastigheter och kapital m. m. Skogsvårdsstyrelserna ha beräknat nämnda inkomster under nästkommande budgetår till 3 640 700 kronor. Motsvarande inkomster ha i de för innevarande budgetår fastställda staterna upptagits till 3 243 000 kronor.

Av inkomsterna för utförda uppdrag ha skogsvårdsstyrelserna beräknat, att 2 208 400 kronor skola inflyta i form av biträdesersättningar och 12 450 kronor utgöra inkomster i övrigt. Det förtjänar framhållas, att beräkningarna enligt sakens natur måste vila på tämligen osäkra grunder och antaganden.

I betraktande härav bör givetvis försiktighet iakttagas vid inkomstkalkylerna, men skogsstyrelsen anser sig likväl kunna ifrågasätta, huruvida icke skogsvårdsstyrelserna beräknat inkomsterna i underkant. Oaktat viss reducering av verksamhetens omfattning föreslagits av skogsstyrelsen, torde kunna kalkyleras med att intäkterna av biträdesförrättningar uppgå till ett belopp av i runt tal 2 223 000 kronor. Intäkterna i övrigt av utförda uppdrag beräknar styrelsen till 19 200 kronor.

Jämväl i fråga om titlarna frö- och plantförsörjning måste viss osäkerhet vidlåda inkomstberäkningarna med hänsyn framför allt till svårigheterna att så pass långt i förväg beräkna tillgången på frö och plantor. Även här förefalla emellertid skogsvårdsstyrelserna ha räknat med väl låga inkomster, och en viss höjning av skogsvårdsstyrelsernas siffror torde därför kunna vidtagas. Skogsstyrelsen beräknar inkomsterna från försäljning av frö och kott m. m. till 414 900 kronor och från plantförsäljningen till 733 500 kronor.

Inkomsterna under titlarna skogsvårdsgårdar, övriga fastigheter, kapital och diverse uppskattar skogsstyrelsen i huvudsaklig anslutning till skogsvårdsstyrelsernas beräkningar till respektive 320 500, 71 400, 48 400 och 16 900 kronor. Skogsstyrelsen beräknar vidare, att av skogsvårdsstyrelsernas kapitaltillgångar skall för investeringar i fastigheter m. m. tagas i anspråk sammanlagt 157 500 kronor. Tillika förutsätts skogsvårdsstyrelserna i

Västmanlands och Gävleborgs län behöva upptaga lån å tillhoppa 168 300 kronor.

Skogsvårdsstyrelserna ha förutsatt, att styrelserna liksom hittills skola i särskild ordning ersättas för sina merkostnader i anledning av de extraordnåna vedavverkningarna. Hittills ha skogsvårdsstyrelserna för sina utgifter av angivna slag erhållit täckning från det under nionde huvudtiteln uppförda anslaget Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m. Skogsstyrelsen utgår från att skogsvårdsstyrelserna från det för budgetåret 1948/49 under nyssnämnda titel uppförda anslaget skola under nästkommande år beredas ersättning för de kostnader av ifrågavarande slag, som kunna uppstå under budgetåret. Då såvitt nu kan bedömas här avsedd verksamhet icke torde bli av större omfattning, har skogsstyrelsen icke ansett sig böra beräkna medelstilldelningen för ändamålet till högre belopp än 100 000 kronor. Vad angår bidrag från övriga statsanslag förutsätter skogsstyrelsen, att skogsvårdsstyrelserna skola tilldelas tillhoppa 17 800 kronor.

Då skogsvårdsstyrelsernas omkostnader under budgetåret 1949/50 beräknats till 8 976 400 kronor och till täckande av dessa utgifter ett belopp av (3 847 800 + 157 500 + 168 300 + 117 800 =) 4 291 400 kronor ansetts komma stå till förfogande, skulle medelsbehovet under omkostnadsanslaget utgöra 4 685 000 kronor. På grund av den förhållandevis knappa medelstilldelningen räknar skogsstyrelsen icke med att någon reservation av betydelse skall uppstå på innevarande budgetårs anslag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 september 1948 anfört väsentligen följande.

Mot förslaget om uppdelning av reservationsanslaget till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet i ett anslag till avlöningar och ett till omkostnader har statskontoret icke annat att erinra, än att medel för samtliga avlöningskostnader böra anvisas under förstnämnda anslag. Sålunda torde den under omkostnadsanslaget upptagna anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal böra uppföras under avlöningsanslaget.

I fråga om storleken av de begärda anslagen måste statskontoret — även med allt beaktande av den utav 1947 års statsrevisorer frambållna angelägenheten av att den skogliga återuppbyggnadsverksamheten intensifieras och att särskilda åtgärder vidtagas för skogsproduktionens höjande — hysa betänkligheter mot att nu med ändring av 1948 års riksdagsbeslut utöka skogsvårdsstyrelsernas verksamhet till omkring 65 % av normalprogrammet. Statskontoret föreslår därför, att de begärda anslagen till skogsvårdsstyrelserna ej oväsentligt nedsättas.

Ämbetsverket vill i detta sammanhang även erinra om sitt i yttrande angående skogsvårdsstyrelsernas anslagsbehov för innevarande budgetår gjorda uttalande, att det borde upptagas till prövning om icke vissa av de ändamål, som avses med förevarande anslag till skogsvårdsstyrelserna, skulle kunna tillgodoses genom anvisande av medel från inflytande prisutjämningsavgifter å trävaror.

Departementschefen. Såsom framgår av den föregående redogörelsen har skogsstyrelsen uppskattat nettomedelsbehovet till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under nästa budgetår till 10 659 000 kronor. Detta innebär en ökning med 1 498 000 kronor i förhållande till det belopp, som står till förfogande för ändamålet för innevarande budgetår, och med 1 644 000 kro-

nor i förhållande till de å riksstaten anvisade medlen. Det ökade medelsbehovet, som främst avser omkostnaderna i verksamheten, beror till en del på att skogsstyrelsen utgått från att skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, vilken för innevarande budgetår begränsats till 55 procent av normalprogrammet, under nästkommande budgetår åter skulle utvidgas till 65 procent av nämnda program. I övrigt har ökningen motiverats med den allmänna kostnadsstegring som inträtt, framför allt genom höjda löner och traktementsersättningar samt ökade resekostnader till följd av höjning av bensinskatten och priserna å järnvägsbiljetter.

Vad angår omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet är det allmänna ekonomiska läget visserligen allttjämt lika ansträngt som då beslut fattades om att denna verksamhet för innevarande år skulle inskränkas från 65 till 55 procent av normalprogrammet. Det torde emellertid icke utan risk för mycket allvarliga återverkningar beträffande storleken av den framtida skogsproduktionen vara möjligt att genomföra en sådan inskränkning annat än rent tillfälligt. Jag anser därför, i likhet med skogsstyrelsen, att för nästa budgetår medel böra ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande till sådant belopp att verksamheten kan uppehållas i en omfattning ungefärligen motsvarande 65 procent av normalprogrammet. Detta kräver en betydande ökning av det allmännas bidrag till skogsvårdsstyrelserna utöver den höjning, som föranledes av den skedda fördyringen av verksamheten. Om en sådan höjning skall ske måste det emellertid också förutsättas att skogsvårdsstyrelserna skola tillvarata alla möjligheter att begränsa kostnaderna för verksamheten. Såsom jag längre fram skall närmare angiva böra enligt min mening även skogsägarna bära någon del av de inträffade kostnadsökningarna.

Innan jag med dessa utgångspunkter ingår på en prövning av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov för nästa budgetår torde jag emellertid få till behandling upptaga frågan om en uppdelning av anslaget till skogsvårdsstyrelserna i ett avlönings- och ett omkostnadsanslag. Jag vill erinra om att min företrädare i ämbetet i förra årets statsverksproposition uttalat, att han visserligen funne en sådan uppdelning lämplig men att därmed borde få anstå med hänsyn bland annat till den svårighet att uppdraga en gräns mellan den extra och den tillfälliga personalen, som då föreläge. Då enligt vad skogsstyrelsen anfört en sådan gränsdragning numera kan göras och ej heller i övrigt något hinder synes möta mot att anslaget uppdelas på sätt nyss sagts, bör en sådan uppdelning ske från och med nästa budgetår. Härvid synas kostnaderna för avlöning till icke-ordinarie (extra) personal, vilka nu hänföras till omkostnaderna i verksamheten, böra överföras till det ifrågasatta nya avlöningsanslaget. Detta torde böra givas karaktär av förslagsanslag, medan omkostnadsanslaget bör upptagas såsom reservationsanslag. Anslagen torde böra benämnas Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar respektive Omkostnader.

Jag övergår härefter först till beräkningen av medelsbehovet under avlöningsanslaget. I nuvarande läge kan jag icke förorda någon utökning av per-

sonalen. På grund av beräknade löneklassförändringar torde emellertid avlöningskostnaderna för den ordinarie personalen böra uppräknas med 95 000 kronor till 4 895 000 kronor. För arvoden till styrelseledamöter och revisorer torde böra avses 75 600 kronor.

I fråga om den icke-ordinarie personalen har skogsstyrelsen bl. a. framlagt förslag om att reglerad befordringsgång jämlikt kungörelsen nr 436/1947 i full utsträckning skall införas för skogsvårdsstyrelsernas kontors- och skrivbiträdespersonal. För denna personal gälla för närvarande av Kungl. Maj:t den 10 oktober 1947 meddelade avlöningsbestämmelser. Dessa medgiva icke anställning å extra ordinarie stat. I likhet med styrelsen finner jag detta ur rättvisesynpunkt mindre tilltalande med hänsyn till att reglerad befordringsgång jämlikt nyssnämnda kungörelse tillämpas på motsvarande personal hos lantbruksnämnderna och hushållningssällskapen. Jag tillstyrker därför skogsstyrelsens förevarande förslag. Med beaktande härav kunna avlöningskostnaderna till den icke-ordinarie personalen beräknas till 928 100 kronor. Detta är 6 000 kronor mer än det belopp som innevarande budgetår avsetts för den extra personalen. Avlöningsanslaget torde sålunda böra uppföras med $(4\,895\,000 + 75\,600 + 928\,100 =) 5\,898\,700$ kronor.

Vad härefter angår omkostnadsanslaget föranleder min ståndpunkt, att normalprogrammet under nästa budgetår bör uppfyllas till omkring 65 procent, betydande uppräknningar av posterna avlöningar till tillfällig personal, resekostnader och traktamentsersättningar. Skogsstyrelsen har uppskattat dessa kostnader till sammanlagt 4 789 900 kronor, därest normalprogrammet skulle genomföras till 65 procent, medan de skulle stanna vid omkring 4 100 000 kronor, om normalprogrammet genomfördes endast till 55 procent. Jag anser bland annat med tanke på de resultat som böra kunna vinnas genom de av styrelsen igångsatta rationaliseringsundersökningarna ävensom genom andra åtgärder i besparingssyfte, att nämnda omkostnadsposter böra kunna hållas inom en ram av 4 700 000 kronor. Detta innebär dock en uppräkning med mer än 900 000 kronor i förhållande till innevarande budgetårs anslag. Jämväl beträffande posterna tjänstelokaler och expenser, kursverksamhet samt annan upplysning och propaganda torde uppräknningen kunna begränsas i förhållande till vad skogsstyrelsen föreslagit. Jag förordar sålunda, att dessa poster höjas med respektive 82 400, 12 500 och 13 800 kronor till respektive 535 000, 100 000 och 60 000 kronor. Utgifterna för skogsvårdsgårdar böra enligt min mening beräknas till 640 000 kronor eller 28 400 kronor mindre än skogsstyrelsens uppskattning. I fråga om posterna sjukvård, inventarier, övriga fastigheter, utgifter för kapital och återbetalning av lån, diverse samt oförutsedda utgifter biträder jag styrelsens förslag, enligt vilket dessa poster skulle uppföras med respektive 19 900, 136 500, 137 400, 2 800, 115 000, 53 600 och 230 000 kronor. Frånsett verksamheten med frö och plantor uppskattar jag sålunda skogsvårdsstyrelsernas omkostnader under nästa budgetår till $(4\,700\,000 + 535\,000 + 100\,000 + 60\,000 + 640\,000 + 19\,900 + 136\,500 + 137\,400 + 2\,800 + 115\,000 + 53\,600 + 230\,000 =) 6\,730\,200$ kronor.

Utgifterna för frö- och plantförsörjningen ha av skogsstyrelsen upptagits med 619 600 respektive 1 158 900 kronor. Inkomsterna från försäljning av frö och kott m. m. respektive från plantförsäljningen har styrelsen beräknat till 414 900 respektive 733 500 kronor. Nettoförlusten under dessa verksamhetsgrenar skulle sålunda enligt styrelsens uppskattning utgöra 630 100 kronor. Enligt min mening bör ifrågavarande verksamhet hållas inom en sådan ram, att nettoförlusterna begränsas till 375 000 kronor. I fråga om fröförsörjningen torde jag emellertid här få anmäla, att jag har för avsikt att i annat sammanhang denna dag hemställa, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att en utlåningsfond skall inrättas, ur vilken skogsvårdsstyrelserna skola kunna erhålla lån för att tillgodose kapitalbehovet för fröinsamling m. m. Därest ett sådant förslag bifalles av riksdagen komma skogsvårdsstyrelsernas möjligheter att verka för tryggnad av fröförsörjningen att avsevärt förbättras. Under budgetåret eventuellt uppkommande ökade behov av medel för anskaffande av skogsfrö kunna nämligen då tillgodoses från nyssnämnda medel.

Skogsvårdsstyrelsernas övriga inkomster ha av skogsstyrelsen uppskattats till 2 699 400 kronor. Detta belopp fördelar sig med 2 242 200 kronor å biträdesersättningar och intäkter i övrigt av utförda uppdrag samt med respektive 320 500, 71 400, 48 400 och 16 900 kronor å skogsvårdsgårdar, övriga fastigheter, kapital och diverse. Styrelsens beräkningar i förevarande hänseenden synas mig böra godtagas utom i vad angår biträdesersättningarna. Såsom jag förut antytt, synes det kunna ifrågasättas, om ej en del av den kostnadsstegring, som inträtt bland annat till följd av höjningen av bensinskatten, bör bäras av skogsägarna genom att biträdestaxorna justeras ytterligare något uppåt. Med hänsyn härtill och till rådande konjunkturer inom skogsbruket anser jag, att inkomsterna av biträdesersättningar böra kunna uppräknas med 300 000 kronor. Skogsvårdsstyrelsernas inkomster av andra verksamhetsgrenar än frö- och plantförsörjningen torde sålunda böra upptagas med i runt tal 3 000 000 kronor.

Med utgångspunkt från nu angivna beräkningsgrunder skulle till täckande av skogsvårdsstyrelsernas omkostnader behövas ett belopp av $(6\,730\,200 + 375\,000 - 3\,000\,000 =) 4\,105\,200$ kronor. Härutöver synes emellertid i anslutning till vad skogsstyrelsen föreslagit böra upptagas ett belopp av 300 000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av uppkommande utgifter av mera betydande storleksordning. Å andra sidan torde, såsom skogsstyrelsen uttalat, för ändamålet böra tagas i anspråk 157 500 kronor av skogsvårdsstyrelsernas egna kapitaltillgångar samt 168 300 kronor av låne-medel. Vidare torde liksom hittills skogsvårdsstyrelsernas merkostnader i anledning av de extraordinära vedavverkningarna, vilka kostnader kunna uppskattas till 100 000 kronor, få täckas från anslaget till Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m. Från andra statsanslag torde slutligen kunna påräknas ett belopp av 17 800 kronor. Skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag bör följaktligen bestämmas till $(4\,105\,200 + 300\,000 - 157\,500 - 168\,300 - 100\,000 - 17\,800 =) 3\,961\,600$

kronor. Jag föreslår, att ett reservationsanslag av denna storlek anvisas för ändamålet.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle såsom statsbidrag till bestridande av kostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under nästkommande budgetår behöva anvisas ($5\,898\,700 + 3\,961\,600 =$) $9\,860\,300$ kronor. Då kostnaderna för stipendier åt elever vid vissa skogsbrukskurser, vilka kostnader hittills bestritts från anslaget till skogsvårdsstyrelserna, i fortsättningen böra bestridas från annat anslag, innebär detta i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår en ökning med ($9\,860\,300 + 20\,000 - 9\,015\,000 =$) $865\,300$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid vidtaga de ändringar i skogsvårdsstyrelsernas personalförteckningar, som föranledas av förslaget om införande av reglerad befordringsgång för skogsvårdsstyrelsernas kontors- och skrivbiträdespersonal, samt att utfärda de närmare föreskrifter i övrigt, som må erfordras på grund av nämnda förslag, ävensom att fastställa stater för skogsvårdsstyrelserna för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag under förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Aulöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av $5\,898\,700$ kronor.

[155.] 26. *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader.* Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av $3\,961\,600$ kronor.

[156.] 27. *Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst bidräde vid virkesavverkning m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	472 861
1948/49 (statsliggaren s. 814) ..	50 000	
1949/50 (förslag)	50 000	

Förevarande anslag är främst avsett att lämna skogsvårdsstyrelserna ersättning för deras medverkan vid vedavverkningsprogrammets genomförande. Av de för innevarande budgetår anvisade medlen må dessutom ett belopp av högst $25\,000$ kronor disponeras för utlämnande av statsbidrag till bestridande av kostnaderna för kulturåtgärder efter avverkning i skogsbestånd av otillfredsställande typ.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår skulle uppföras med oförändrat belopp av 50 000 kronor. Härvid har styrelsen framhållit, att det nu icke vore möjligt att med någon större grad av säkerhet bedöma, huruvida situationen på bränslemarknaden komme att kräva extraordinära åtgärder för vedanskaffning även efter den 1 juli 1949. Skulle så bliva fallet, syntes emellertid — även om avverkningsskyldighet icke skulle komma i fråga och skogsvårdsstyrelsernas medverkan sålunda icke vidare skulle krävas vid fördelning av avverkningskvantiteterna på de skilda fastigheterna — skogsvårdsstyrelsernas medverkan ändock bliva nödvändig vid utstämpling av veden. Styrelsen har vidare uttalat, att om läget på bränslemarknaden skulle föranleda, att bidragstilldelning till skogsodling efter viss kalavverkning befundes önskvärd, anslaget borde till ett belopp av högst 25 000 kronor få tagas i anspråk jämväl för berörda ändamål.

Departementschefen. Då man icke torde kunna bortse från möjligheten att bränslesituationen kan komma att nödvändiggöra extraordinära åtgärder för vedanskaffning även efter den 1 juli 1949, samt i så fall skogsvårdsstyrelsernas medverkan liksom hittills i viss omfattning blir erforderlig, synas medel böra beräknas under förevarande anslag jämväl för nästa budgetår. I fråga om medelsbehovet för ändamålet anser jag i likhet med skogsstyrelsen tillräckligt, därest anslaget upptages till oförändrat belopp av 50 000 kronor. Liksom för de senaste budgetåren torde från anslaget kunna få utlämnas bidrag till skogsodling efter kalavverkning. Härför torde böra avses lika stort belopp som för löpande budgetår, eller 25 000 kronor. För användningen av detta belopp böra tillämpas i huvudsak enahanda bestämmelser som de, vilka för närvarande gälla för motsvarande bidragsverksamhet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[157.] 28. *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag.* För budgetåret 1947/48 anvisades dels till *Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag* ett förslagsanslag av 300 000 kronor, dels ock till *Skogsvård m. m.: Statens skogsodlingsanslag* ett reservationsanslag av 400 000 kronor. Netto-utgifterna under anslagen uppgingo för samma budgetår till 75 729 respektive 111 800 kronor. Genom beslut av 1948 års riksdag (prop. nr 41; r. skr. nr 179) sammanfördes nyssnämnda båda anslag till ett förslagsanslag, benämnt *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag*. Anslaget upptogs för budgetåret 1948/49 till 350 000 kronor. Av nämnda belopp ha avsetts högst 325 000 kronor för utbetalning av bidrag till markägare, förvaltnings-

bidrag till skogssällskapet samt ersättning till skogsvårdsstyrelserna för av dem kostnadsfritt utlämnat skogsodlingsmaterial, för vilket sistnämnda ändamål dock högst 25 000 kronor må tagas i anspråk, samt förslagsvis 25 000 kronor till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. De närmare bestämmelserna rörande anslagets användning äro upptagna i kungörelsen den 21 maj 1948 (nr 239) angående bidrag och lån till vissa skogsförbättrande åtgärder.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 1 350 000 kronor. Tillika har styrelsen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att odisponerad behållning av medel, som anvisats under statens skogsutdikningsanslag och statens skogsodlingsanslag, skulle få tillföras statens skogsförbättringsanslag. Styrelsen har beräknat denna behållning till omkring 200 000 kronor. Beträffande fördelningen av nyssnämnda belopp, tillhoppa 1 550 000 kronor, har skogsstyrelsen ifrågasatt, att 1 150 000 kronor skulle avses för bidrag till markägare och förvaltningsbidrag till skogssällskapet — varav 1 000 000 kronor till skogsodling och 150 000 kronor till skogsdikning — 50 000 kronor för ersättning till skogsvårdsstyrelserna för av dem fritt utlämnat skogsodlingsmaterial och 50 000 kronor för bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Återstående 300 000 kronor skulle disponeras jämlikt bestämmelserna för norrländska skogsproduktionsanslaget för bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder inom sådana områden, beträffande vilka betesförbättringsverksamheten avsetts skola överflyttas från skogsvårdsstyrelserna till lantbruksnämnderna.

Rörande beräkningen av medelsbehovet för de ändamål, som hittills tillgodosetts från skogsförbättringsanslaget, har skogsstyrelsen anført i huvudsak följande.

De uppgifter, som skogsstyrelsen infordrat från skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet angående bidragsbehovet för budgetåret 1949/50 under anslaget, upptaga ett sammanlagt belopp av 3 849 000 kronor, fördelat med 1 529 000 kronor på återväxtåtgärder, 2 138 000 kronor på skogsdikning och 182 000 kronor på ersättning för utlämnat skogsodlingsmaterial. I dessa belopp ingå icke medel till åtgärder mot insektsskador.

Under innevarande budgetår synes antalet ansökningar om bidrag för skogsodlingsåtgärder komma att växa avsevärt, då de under skogsförbättringsanslaget anvisade medlen äro avsedda jämväl för åtgärder, till vilka bidrag tidigare utgått från skogsutdikningsanslaget, och dessutom även till vissa åtgärder, för vilka bidrag tidigare icke utgått från vare sig sistnämnda anslag eller skogsodlingsanslaget. Här åsyftas dels vissa åtgärder efter skada, som uppkommit i skog, och dels vissa åtgärder efter avverkning (vid s. k. betungande reproduktionsplikt). Ytterligare kommer härtill, att en ny stor kategori av skogsägare blivit bidragsberättigad, nämligen aktiebolagen. Under dessa förhållanden är det uppenbart, att de för innevarande budgetår anvisade medlen icke tillnärmelsevis komma att motsvara efterfrågan på bidrag ens till frivilliga åtgärder.

Tillämpningen av 17 § nya skogsvårdslagen, varigenom skogsägare i vissa fall kan åläggas att vidtaga åtgärder mot otillfredsställande skogstillstånd, endast om statsbidrag härför kan erhållas, blir givetvis delvis be-

roende av medelstillgången. Jordbruksutskottet har också i sitt utlåtande nr 11 rörande anslaget för innevarande budgetår uttalat, att därest bestämmelserna i 16 och 17 §§ i den nya skogsvårdslagen skola få avsedd effekt, mycket stora bidrag av statsmedel erfordras efter lagens ikraftträdande.

Skogsstyrelsen anser, att det skogliga återuppbyggnadsarbete, till vilket den nya skogsvårdslagen bland annat syftar, icke kan anstå utan att skogsbruket tillfogas mycket allvarlig skada. Främst gäller detta återväxtåtgärderna. Ett uppskjutande av dem innebär icke endast att skörden fördröjes, utan som regel även att dyrbarare kulturmetoder mera generellt måste tillgripas. Det anförda gäller icke skogsdikning. Ett uppskjutande härav innebär visserligen stora förluster, därigenom att tidpunkten för den förbättrade produktionens igångsättande förskjutes, men det kan däremot knappast göras gällande, att markens dikningsbarhet minskar genom dikningens fördröjande. Om därför tidsläget icke medger, att hela det skogliga återuppbyggnadsprogrammet igångsättes, bör enligt skogsstyrelsens mening dikningsverksamheten sättas i andra hand. I anslutning härtill har skogsstyrelsen uppskattat medelsbehovet för här ifrågakarande verksamhet till 1 150 000 kronor, varav 150 000 kronor för skogsdikning.

Det understöd en markägare kan erhålla i form av fritt skogsodlingsmaterial blir mindre än om han erhåller bidrag enligt bestämmelserna för skogsförbättringsanslaget. Det förstnämnda understödet kan därför som regel endast ifrågakomma vid mindre företag, där förfarandet med ansökan om bidrag från skogsförbättringsanslaget anses onödigt omständligt och där markägaren åtnöjes med dessa mindre förmåner. Å andra sidan är uppenbart, att om denna anslagsdel endast medger utlämnande av fritt skogsodlingsmaterial till en del av de sökande, de övriga komma att göra anspråk på bidrag från anslagets huvuddel. Ur ren besparingssynpunkt synes det därför lämpligt, att ett icke alltför ringa belopp anvisas för ifrågakarande ändamål. Skogsstyrelsen beräknar behovet till 50 000 kronor och förutsätter, att — om beloppet icke helt skulle utnyttjas — resterande medel må tillföras anslagets huvuddel.

Medelsbehovet för bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter är svårt att ange mera exakt. Det förtjänar emellertid framhållas, att skadesekternas under innevarande år visat stigande frekvens såsom en följd av tidigare osedvanligt gynnsamma utvecklingsbetingelser. På grund härav kan förväntas, att behovet av bekämpningsåtgärder blir större under nästa budgetår än under det innevarande. Med hänsyn härtill har skogsstyrelsen funnit en höjning av det för sistnämnda budgetår för ändamålet upptagna beloppet 25 000 kronor till 50 000 kronor motiverad.

Såsom motivering till förslaget att odisponerad behållning av medel, som anvisats under skogsutdiknings- och skogsodlingsanslagen, skulle tillföras skogsförbättringsanslaget har skogsstyrelsen anfört.

Vid den preliminära fördelning av skogsutdiknings- och skogsodlingsanslagen på de olika skogsvårdsstyrelseområdena, som det senaste året varit erforderlig på grund av anslagens starka begränsning, har hänsyn icke tagits till odisponerad behållning, utan denna har efter särskilt medgivande kunnat utnyttjas av vederbörande skogsvårdsstyrelse utöver anslagskvoten. Härigenom har varje skogsvårdsstyrelse haft intresse av att snabbt avskriva företag, som icke komma till utförande. I och med att nämnda båda anslag upphört torde emellertid, om annat icke medgives, dylik behållning komma att tillföras budgetutjämningsfonden. Detta skulle innebära stora olägenheter. Skogsvårdsstyrelsernas intresse av att snabbt avskriva icke aktuella

företag skulle givetvis minska, och det kan dessutom befaras, att mindre aktuella företag skulle komma till utförande på de mer aktuella bekostnad.

Det synes därför önskvärt, att odisponerad behållning å statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag tillföres statens skogsförbättringsanslag. Då detta icke lär kunna ske utan riksdagens medgivande, torde frågan få underställas riksdagens prövning. Därest hinder skulle anses möta mot den föreslagna åtgärden, torde i stället medgivande böra utverkas att överskrida det under skogsförbättringsanslaget för varje år anvisade beloppet med samma belopp, som under året inlevereras till statsverket i form av odisponerad behållning från skogsutdiknings- och skogsodlingsanslagen.

Storleken av den behållning, varom här är fråga, växlar givetvis från tid till annan. Uppskattningsvis har skogsstyrelsen beräknat den odisponerade behållningen av redan avskrivna företag samt sådana, som under innevarande budgetår lämpligen böra avskrivas, till omkring 200 000 kronor.

Skogsstyrelsen har slutligen framhållit att, därest sist återgivna förslag vunne bifall, det för skogsodling och skogsdikning beräknade medelsbehovet, 1 150 000 kronor, kunde nedsättas med 200 000 kronor.

I remissutlåtande den 20 september 1948 har *statskontoret* erinrat om att föredragande departementschefen i 1948 års statsverksproposition vid anmälan av medelsbehovet under statens skogsförbättringsanslag uttalat, att de relativt gynnsamma konjunkturerna inom skogsbruket syntes medgiva för flertalet skogsägare att utan svårighet själva bekosta de skogsförbättringsåtgärder, om vilka vore fråga.

Riksräkenskapsverket har i remissutlåtande den 13 oktober 1948 uttalat, att ämbetsverket av budgettekniska skäl ansåge sig böra bestämt avstyrka förslaget om att icke i anspråk tagna medelsanvisningar från statens skogsutdikningsanslag och statens skogsodlingsanslag skulle få överföras till statens skogsförbättringsanslag. Däremot hade riksräkenskapsverket intet att erinra mot att, i anslutning till vad skogsstyrelsen alternativt föreslagit, medgivande varje år lämnades att överskrida det under skogsförbättringsanslaget för motsvarande ändamål anvisade beloppet med belopp motsvarande summan av de medelsanvisningar från de två äldre anslagen, som under året visat sig icke behöva tagas i anspråk för avsett ändamål. Beslut härom av Kungl. Maj:t borde emellertid enligt riksräkenskapsverkets mening innefatta angivande av det belopp, varmed överskridande finge ske, samt följaktligen baseras på särskild utredning av skogsstyrelsen rörande uppkomna besparingar å ifrågasvarande äldre medelsanvisningar.

Departementschefen. Vad angår anslagsbehovet under förevarande punkt torde jag först få erinra om att enligt beslut av 1948 års riksdag viss betesförbättringsverksamhet, som hittills med stöd av det norrländska skogsproduktionsanslaget bedrivits av skogsvårdsstyrelserna, skall omhändertagas av lantbruksnämnderna. Den sålunda beslutade överföringen, vilken enligt vad jag tidigare förordat bör ske den 1 juli 1949, avser endast betesförbättringsverksamheten. För de övriga åtgärder, till vilka bidrag hittills kunnat erhållas under norrländska skogsproduktionsanslaget, kan bidrag alltså även i fortsättningen beviljas ur sagda anslag. Det synes under sådana förhål-

landen icke föreligga någon anledning att vid prövningen av det belopp, som bör anvisas under skogsförbättringsanslaget, räkna med kostnaderna för sådana skogsförbättringsåtgärder, för vilka medel alltså kunna utgå ur norrländska skogsproduktionsanslaget.

Även om hänsyn toges till det nu anförda giver emellertid skogsstyrelsens framställning vid handen, att anspråken på bidrag från förevarande anslag kunna väntas stiga högst avsevärt under nästkommande budgetår. Dessa bidrag äro främst avsedda för åtgärder, vilka äro av sådan vikt för det skogliga återuppbyggnadsarbetet, att de icke utan betydande skada för skogsbruket kunna ställas på framtiden. I överensstämmelse med den uppfattning, åt vilken jag givit uttryck på tal om anslagen till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, anser jag det ofrånkomligt, att medelsanvisningen under detta anslag höjes. Højningen torde dock kunna hållas inom en något snävare ram än skogsstyrelsen avsett. För min del vill jag förorda, att skogsförbättringsanslaget för nästa budgetår upptages till 700 000 kronor, varav 50 000 kronor för bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter och återstoden för övriga med anslaget avsedda ändamål, eller sålunda för utbetalande av bidrag till markägare, förvaltningsbidrag till skogs-sällskapet samt ersättning till skogsvårdsstyrelserna för av dem fritt utlämnat skogsodlingsmaterial. För sistnämnda ändamål torde böra avses högst 50 000 kronor.

Vad härefter angår frågan om användningen av icke förbrukad behållning å tidigare medelsanvisningar från statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag delar jag skogsstyrelsens uppfattning, att sådan behållning bör komma ifrågavarande bidragsverksamhet till godo. Detta synes lämpligen böra ske på så sätt, att Kungl. Maj:t av riksdagen erhåller bemyndigande att medgiva, att statens skogsförbättringsanslag årligen må överskridas med belopp, motsvarande summan av de medel, som under året inlevererats till budgetutjämningsfonden i form av odisponerad behållning å statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag. Härvid torde hinder icke böra möta att under ett budgetår redovisad behållning även må disponeras under senare budgetår. I detta sammanhang må slutligen erinras, att skogsstyrelsen räknat med att under nästa budgetår skulle komma att stå till förfogande en dylik behållning av cirka 200 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Skogsvård m. m.*: Statens skogsförbättringsanslag för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor;

b) medgiva, att under samma budgetår må från nämnda anslag för andra med detsamma avsedda ändamål än bekämpande av skogsinsekter beviljas bidrag å tillhoppa högst 650 000 kronor;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva, att den bidragssumma, som står till förfogande för de under b) avsedda ändamålen, må överskridas med belopp motsvarande den odisponerade behållning å statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag, som inlevererats eller inlevereras till budgetutjämningsfonden.

[158.] 29. Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 500 000 ¹	1 429 124
1948/49 (statsliggaren s. 814) ..	1 500 000	
1949/50 (förslag)	1 500 000	

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt att ifrågavarande anslag för budgetåret 1949/50 måtte upptagas till 4 200 000 kronor. Härav ha 200 000 kronor avsetts för bidrag jämlikt bestämmelserna för norrländska skogsproduktionsanslaget till vissa skogsvårdsåtgärder inom sådana områden, beträffande vilka betesförbättringsverksamheten avsetts skola överflyttas från skogsvårdsstyrelserna till lantbruksnämnderna. Beträffande beräkningen av medelsbehovet i övrigt under anslaget har skogsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Av skogsstyrelsen infordrade uppgifter från skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet angående medelsbehovet för budgetåret 1949/50 upptaga ett belopp av 17 700 000 kronor, varav i runt tal 12 000 000 kronor för tillgodo-seende av bidragsframställningar, som styrelserna och sällskapet på grund av bristande medeltillgång icke kunnat tillstyrka under tidigare budgetår.

De senaste årens ökade efterfrågan på bidrag och samtidigt minskade tillgång på bidragsmedel har medfört ett växande överskott av ansökningar. En fortsatt åtstramning beträffande medelsanvisningen kommer givetvis att i viss utsträckning medföra, att en del av vägarna kommer att utbyggas utan bidrag. Detta gäller emellertid i huvudsak endast sådana vägar, som blott beröra en eller ett fåtal större skogsägare. De vägar, till vilka statsbidrag för närvarande främst synes böra ifrågakomma, äro sådana, som beröra ett flertal mindre skogsägare. Dylika skogsvägar komma näppeligen till utförande utan statsbidrag.

Skogsstyrelsen anser det därför vara av synnerligen stor betydelse för det enskilda skogsbruket, att bidragsmedel för skogsvägbyggnad ställas till förfogande i icke alltför snäv omfattning. Å andra sidan anser sig styrelsen med hänsyn till tidsläget nu icke böra föreslå, att bidrag anvisas i tillnärmelsevis den omfattning, som uppgifterna om bidragsbehovet utvisa. Styrelsen föreslår, att medelsanvisningen för här avsedd verksamhet begränsas till 4 000 000 kronor, därav 5 000 kronor, eller samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, för anordnade av fortbildningskurser i skogsvägbyggnad.

¹ Av detta belopp må jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1947 tills vidare endast disponeras 1 500 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 september 1948 erinrat om att ämbetsverket i yttrande angående medelsbehovet under förevarande anslag för innevarande budgetår uttalat, att det borde prövas, om icke vissa av de ändamål, som avsåges med anslaget, skulle kunna tillgodoses genom anvisande av medel från inflytande prisutjämningsavgifter å trävaror.

Departementschefen. Av skäl, som jag närmare utvecklat under nästföregående punkt, torde skogsstyrelsens hemställan, att under ifrågavarande anslag skulle upptagas medel för utbetalande av bidrag till vissa företag enligt bestämmelserna för norrländska skogsproduktionsanslaget, icke böra föranleda någon åtgärd. Ej heller kan jag i nu rådande läge med anledning av vad skogsstyrelsen i övrigt anfört förorda, att medelsanvisningen under förevarande anslag skall höjas. Denna torde i stället böra bibehållas vid samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår, eller 1 500 000 kronor. I detta sammanhang må emellertid erinras om de möjligheter att därutöver tillgodose med anslaget avsedda ändamål, som finnas på grund av att ett belopp å 1 000 000 kronor av anslaget för budgetåret 1947/48 ännu icke disponerats. Skulle det ekonomiska läget så medgiva, bör det övervägas att helt eller delvis använda även dessa medel.

Hinder torde icke böra möta, att av anslaget högst 5 000 kronor tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i skogsvägbbyggnad. Vidare torde från anslaget få utgå förvaltningsbidrag till skogssällskapet enligt gällande grunder.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[159.] 30. Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 500 000 ¹	830 961
1948/49 (statsliggaren s. 814) ..	1 000 000	
1949/50 (förslag)	1 000 000	

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1949/50 för ifrågavarande ändamål måtte uppföras ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor. Härvid har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Behovet av bidragsmedel under anslaget för budgetåret 1949/50 blir givetvis beroende av, bland annat, vilken myndighet som efter den 1 juli 1949

¹ Av beloppet må jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1947 tills vidare endast 1 000 000 kronor disponeras.

kommer att omhänderha verksamheten i Norrland. Enligt beslut av 1948 års riksdag (prop. nr 149; r. skr. nr 233) skall betesförbättringsverksamheten i Norrland, utom i lappmarkerna, överföras från skogsvårdsstyrelserna till lantbruksnämnderna. Tidpunkten för överföringen skall, såvida riksdagen icke annat beslutar, vara den 1 juli 1949. Skogsstyrelsen, som i denna fråga samrätt med lantbruksstyrelsen, utgår vid beräkningen av medelsbehovet från att överflyttningen kommer att ske vid sistnämnda tidpunkt.

Vidare förutsätter skogsstyrelsen, att styrelsens i samband med äskande av medel under skogsförbättrings- och skogsvägsanslagen gjorda förslag om att medgivande skulle lämnas till att nämnda anslag må tagas i anspråk intill sammanlagt 500 000 kronor för bidrag i vissa fall enligt bestämmelserna för norrländska skogsproduktionsanslaget vinna bifall.

Till utronande av bidragsbehovet för verksamheten med produktionsanslaget inom lappmarkerna har skogsstyrelsen inhämtat uppgifter från skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län. Uppgifterna, som icke innefatta förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna, utvisa ett bidragsbehov för budgetåret 1949/50 av 1 915 000 kronor, varav 1 375 000 kronor enbart för äldre ansökningar, vilka på grund av begränsad medelstillgång tidigare icke kunnat och under innevarande budgetår icke heller kunna tillgodoses.

Kontrakt om arbetenas omfattning i ett skogsvårdsområde tecknas redan innan statsbidrag anvisats. Den omständigheten, att sådant kontrakt slutes med en myndighet, uppfattas givetvis ofta av markägarna som en utfästelse från det allmännas sida om framtida statsbidrag. I denna uppfattning styrkas markägarna inom sådana skogsvårdsområden, där bidrag för vissa åtgärder eller enstaka företag redan beviljats enligt kontraktet. Då anordnandet av kulturbeten är en trängande angelägenhet, avvakta därför markägarna icke alltid statsbidragets beviljande, utan utföra i förlitande på statsbidrag ofta betesanläggningarna så snart arbetskraft står till buds. Detta utförande av arbetena i förväg medför för de bidragsbeviljande organen stora svårigheter vid fördelningen av — i förhållande till efterfrågan — otillräckliga anslag. Över huvud taget uppstå särskilt stora olägenheter, därest medel under detta anslag icke anvisas i en utsträckning, som åtminstone någorlunda motsvarar efterfrågan. Skogsstyrelsen anser därför, att en åtstramning beträffande medelsanvisningen, som medför ett fortsatt och ökat överskjutande av ansökningar från det innevarande till kommande budgetår, icke kan fortgå under en följd av år utan allvarligt men för den fortsatta verksamheten med anslaget. Styrelsen har med hänsyn härtill beräknat medelsbehovet för budgetåret 1949/50 till 1 800 000 kronor, varav 150 000 kronor förutsatts åtgå till förvaltningsbidrag. Av anslaget borde — liksom tidigare år medgivits — ett belopp av högst 5 000 kronor få disponeras för kursverksamhet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 20 september 1948 framfört de synpunkter, som återgivits under närmast föregående anslagspunkt.

Departementschefen. Jag har redan i fråga om medelsanvisningen för avlöning av befattningshavare vid lantbruksnämnderna förordat att den betesförbättringsverksamhet, som bedrivits av skogsvårdsstyrelserna i Norrland och i Kopparbergs län med stöd av norrländska skogsproduktionsanslaget skall, utom såvitt avser lappmarkerna, i enlighet med riksdagens år 1948 fattade principbeslut från och med den 1 juli 1949 överföras från skogsvårdsstyrelserna till lantbruksnämnderna. På tal om medelsanvis-

ningen till skogsförbättringsanslaget har jag vidare framhållit, att denna överföring icke i och för sig inverkar på möjligheterna att i dessa delar av landet erhålla bidrag ur norrländska skogsproduktionsanslaget till andra åtgärder än betesförbättring. Det kan givetvis ifrågasättas om det, sedan betesförbättringsverksamheten avskilts, i dessa delar av landet finnes tillräcklig anledning att vid sidan av möjligheterna till bidrag ur skogsförbättringsanslaget samt anslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo bibehålla jämväl möjligheten till bidrag ur nu ifrågavarande anslag. De bidragsbestämmelser, som gälla för detta, äro emellertid alltså jämt i åtskilliga avseenden förmånligare för den enskilde skogsägaren än de bestämmelser, som gälla för erhållande av bidrag ur de båda andra anslagen. Jag har därför icke funnit skäl att i anledning av överföringen av betesförbättringsverksamheten förorda någon allmän inskränkning av tillämplighetsområdet för norrländska skogsproduktionsanslaget.

Vid bedömandet av medelsbehovet under förevarande anslag bör till det belopp som skogsstyrelsen i sin framställning angivit som erforderligt, eller 1 800 000 kronor, läggas tillhoppa 500 000 kronor. Sistnämnda belopp avser de åtgärder till vilka enligt skogsstyrelsens förslag bidrag skulle utgå enligt skogsproduktionsanslagets regler men med anlitande av skogsförbättringsanslaget samt anslaget till väg- och flottledsbyggnader i enskild ägo. I överensstämmelse med den uppfattning om behovet av att intensifiera de skogsvårdande åtgärderna, åt vilken jag tidigare givit uttryck, anser jag det även här önskvärt, att medelstillgången skall ökas. Att märka är emellertid i detta sammanhang att för innevarande år en betydande del av anslaget åtgått till sådana betesförbättringsåtgärder, för vilka bidrag i fortsättningen bör utbetalas av lantbruksnämnderna, samt till täckande av förvaltningskostnader i samband med denna betesförbättringsverksamhet. Redan ett bibehållande av anslaget vid nuvarande nivå innebär därför i realiteten en ej oväsentlig ökning av de medel, som stå till förfogande för de åtgärder, för vilka anslaget i fortsättningen skall användas. Jag har med hänsyn härtill ansett mig böra förorda att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp av 1 000 000 kronor. Skulle den ekonomiska utvecklingen bli sådan, att ytterligare medel anses kunna ställas till förfogande för ändamålet under budgetåret 1949/50, finnes viss möjlighet härtill genom anlitande helt eller delvis av den del av det för budgetåret 1947/48 anvisade anslaget, som spärrats jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1947.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[160.] 31. Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar. Från förevarande anslag, som är obetecknat och för innevarande budgetår uppfört med 5 000 kronor, har Kungl. Maj:t anvisat bidrag med 4 000 kronor till Svenska skogsvårdsföreningen och med 1 000 kronor till Norrlands skogsvårdsförbund.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp av 5 000 kronor.

Departementschefen. Mot skogsstyrelsens förslag till anslagsanvisning har jag icke något att erinra. Av anslaget torde liksom för innevarande budgetår 4 000 kronor böra avses för Svenska skogsvårdsföreningen och 1 000 kronor för Norrlands skogsvårdsförbund.

Jag torde i detta sammanhang få erinra att 1948 års riksdag (IX. H.T. 1948 p. 142; r. skr. nr 9) medgivit, att Kungl. Maj:t finge för år 1948 tilldela föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med 45 000 kronor ävensom att bidraget finge utgå från domänfondens driftsmedel. Därest erinran från riksdagens sida icke göres, torde ett lika stort bidrag av nämnda driftsmedel få tilldelas föreningen även för år 1949.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

[161.] 32. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdskurser m. m. För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett från 40 000 kronor till 60 000 kronor förhöjt belopp. Ökningen har föranletts av att skogsstyrelsen föreslagit, att de medel, som de senaste budgetåren från anslaget till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet ställts till förfogande för utbetalande av understöd till elever vid vissa skogsbrukskurser, från och med nästa budgetår skulle anvisas under nu förevarande anslag. Skogsstyrelsen har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår för berörda understöd till 20 000 kronor.

Departementschefen. Jag torde få erinra om att de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 december 1945 samt den 14 februari 1947 tillkallade sakkunniga för utredning rörande yrkesutbildning inom jordbruket och skogshanteringen den 12 november 1948 avgivit betänkande i ämnet. Betänkandet innehåller förslag, som beröra ifrågavarande anslag. Sedan yttranden över betänkandet infordrats från myndigheter och sammanslutningar, torde beredningen av ärendet kunna slutföras å sådan tid, att därå grundade förslag kunna föreläggas 1949 års riksdag. Vid sådant förhållande synes anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra upptagas med endast beräknat belopp. Härvid torde anslaget böra uppföras med ett belopp av 60 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdskurser m. m.* för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[162.] 33. **Kostnader för virkesmätning.** Å riksstaten för ett vart av budgetåren 1947/48 och 1948/49 ha anvisats dels till Kostnader för virkesmätning ett förslagsanslag av 80 000 kronor, dels ock till Kurser för virkesmätare ett obetecknat anslag av 10 000 kronor. Nettoutgifterna å förstnämnda anslag uppgingo för budgetåret 1947/48 till 137 265 kronor, medan sistnämnda anslag icke togs i anspråk till någon del. Anslaget till Kostnader för virkesmätning är till största delen avsett för bestridande av löner och övriga kostnader för skogsstyrelsens handläggning av ärenden rörande virkesmätning. Härjämte må emellertid från detta anslag bestridas styrelsens utgifter för i propositionen nr 95/1947 omförmälda undersökningar rörande mätning av sågtimmer. Beträffande närmare bestämmelser om anslagens användning hänvisas till statsliggaren s. 815.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *skogsstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1949/50 skulle för kurser för virkesmätare m. m. upptagas ett förslagsanslag av 20 000 kronor. Härvid har styrelsen hänvisat till att den i samband med medelsäskandena under styrelsens avlönings- och omkostnadsanslag föreslagit, att kostnaderna för handläggning av virkesmätningsärenden skulle överflyttas till nämnda anslag. Styrelsen har ansett, att det, om förslaget bifölles, vore mest rationellt, att virkesmätningsanslaget utginge ur riksstaten och kostnaderna för de i det föregående omförmälda undersökningarna — vilka syntes böra fortsättas — överfördes till anslaget till Kurser för virkesmätare m. m. Kostnaderna för sagda undersökningar under nästa budgetår ha uppskattats till förslagsvis 10 000 kronor. För kursverksamheten har beräknats oförändrat belopp av 10 000 kronor.

Departementschefen. Vid behandlingen av anslagen till skogsstyrelsen har jag förordat, att kostnaderna för styrelsens avdelning för virkesmätningsärenden även under nästa budgetår skola bestridas från förevarande anslag. I betraktande av svårigheterna att närmare uppskatta ifrågavarande kostnader anser jag anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 80 000 kronor. Från anslaget torde, därest detta skulle visa sig erforderligt, liksom under innevarande budgetår få bestridas skogsstyrelsens utgifter för de i det föregående omförmälda undersökningarna rörande mätning av sågtimmer. Till kurser för virkesmätare m. m. torde vid nu angivna förhållanden för nästkommande budgetår böra anvisas ett anslag av 10 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag under förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[163.] 34. Kurser för virkesmätare m. m. Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för virkesmätare m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[164.] 35. Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	4 000	—
1948/49 (statsliggaren s. 815)	1 000	
1949/50 (förslag)	1 000	

Förevarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[165.] 36. Belöningar för rovdjurs dödande.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	25 000	7 474
1948/49 (statsliggaren s. 816)	20 000	
1949/50 (förslag)	10 000	

Med hänsyn till den minskade medelsåtgången synes anslaget för nästa budgetår kunna sänkas till 10 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Belöningar för rovdjurs dödande* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[166.] 37. Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	50 000	51 678
1948/49 (statsliggaren s. 816)	50 000	
1949/50 (förslag)	50 000	

Då anslaget enligt min mening för nästa budgetår bör upptagas med samma belopp som för löpande budgetår, eller sålunda med 50 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

K. Lantmäteriväsendet.

[167.] 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	551 000	542 282
1948/49 (statsliggaren s. 816)	634 000	
1949/50 (förslag)	636 000	

Kungl. Maj:t har den 11 juni 1948 för lantmäteristyrelsen fastställt dels personalförteckning, dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	328 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	243 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	61 800

Summa kronor 634 000.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om ett avlöningsanslag å 655 500 kronor för budgetåret 1949/50. Av nämnda belopp avse 364 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 1 200 kronor arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 225 500 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 64 800 kronor rörligt tillägg. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbehovet må anföras följande.

Ordinarie posten har höjts med 36 000 kronor till 364 000 kronor. Ökningen är helt hänförlig till kamrerarkontoret. Styrelsen har sålunda föreslagit dels uppflyttning av kamrerartjänsten från lönegrad Ce 27 till lönegrad Ca 29, dels nyinrättande av en byråsekreterartjänst i lönegrad Ca 24, en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15 samt en kontoristtjänst i lönegrad Ca 13. Förslaget om uppflyttning och ordinariesättning av kamrerartjänsten har styrelsen motiverat med omfattningen och svårighetsgraden av de arbetsuppgifter som åvilade innehavaren av denna befattning. Enligt styrelsens uppfattning borde tjänsten helt jämsställas med motsvarande tjänst hos t. ex. lantbruksstyrelsen och byggnadsstyrelsen, där den vore hänförd till lönegrad Ca 29. Såsom skäl för nyinrättande av nyssnämnda befattningar har åberopats, att den personaluppsättning, som vid 1947 års omorganisation beslutats för kamrerarkontoret, visat sig otillräcklig med hänsyn till omfattningen av de göromål, som ålåg kontorets personal. Till närmare belysande härav har styrelsen anfört, att styrelsens

uppbörd, vilken omhänderhades av kamrerarkontorets uppbördsavdelning, kunde beräknas komma att omfatta 3 å 4 miljoner kronor årligen, samt att antalet till kamrerarkontoret inkommande räkningar, avseende ersättning till statsverket för av lantmäteriets distriktsorganisation utförda förrättningar eller uppdrag, kunde uppskattas till i genomsnitt 250 per dag och antalet postgiroinbetalningar till omkring 300 per dag. Räkningsskopiorna underkastades viss siffermässig granskning. Om betalning icke inflöte inom föreskriven tid, tillställdes den betalningsskyldige skrivelser med påminnelser, varefter i sista hand räkningen för indrivning överlämnades till vederbörande länsstyrelse. Därest statsbidrag beviljats till förrättning, erhöles sakägaren av uppbördsavdelningen uppgift om det belopp som skulle inbetalas till statsverket, varjämte erforderliga omföringsåtgärder och noteringar verkställdes. Tillika utfördes å avdelningen bokföring av samtliga inkomstposter i en särskild specifikation till styrelsens inkomstbok. I fråga om kamrerarkontorets kassaavdelning har styrelsen erinrat om, att vid denna ombesörjdes styrelsens utbetalningar och bokföringsarbete under ledning av kassören. Denne handhade också granskningen av räkningar före utbetalning. En avsevärd del av kassörens arbetstid åtginge emellertid för att lämna eller inhämta muntliga och skriftliga upplysningar i frågor rörande löner eller omkostnader vid, förutom styrelsen, lantmäteridistriktet och länslantmäterikontoren. För kamrerarens del hade den arbetsbörda som sålunda åvilade kamrerarkontoret lett till att denne befattningshavare dels icke medhunnit alla de mest kvalificerade göromålen, dels icke heller kunde i önskvärd utsträckning fullgöra sitt åliggande att övervaka och leda arbetet å kontoret.

Med hänsyn till anmärkta förhållanden har styrelsen ansett en förstärkning nödvändig för arbetets behöriga fortgång å kamrerarkontoret. Av den föreslagna personalen har byråsekreteraren avsetts såsom medhjälpare åt kamreraren, kansliskrivaren för uppbördsavdelningen och kontoristen för kassaavdelningen. I detta sammanhang har styrelsen slutligen anmält, att styrelsen nödgats redan under löpande budgetår utöka personalen å kamrerarkontoret med tre biträden ävensom anlita en amanuens med deltidstjänstgöring för mera kvalificerade uppgifter. Styrelsen har meddelat, att styrelsen i anledning härav hade för avsikt att för innevarande budgetår begära ytterligare medel för avlöningar till icke-ordinarie personal.

Posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, har upptagits med oförändrat belopp av 1 200 kronor.

Under icke-ordinarieposten har ifrågasatts en minskning med 17 500 kronor till 225 500 kronor. Förstnämnda belopp utgör skillnaden mellan en minskning å 26 000 kronor och en ökning å 8 500 kronor. Ökningen avser avlöning, beräknad efter lönegrad Ce 6, till två av de biträden, med vilka enligt vad förut antytts kamrerarkontorets personal redan utökats. Den tredje av ifrågavarande biträdestjänster har däremot ansetts kunna indragas, därest styrelsen i det föregående återgivna förslag rörande kamrerarkontoret vunne bifall. Minskningen beror till ett belopp av 12 000 kronor på förberörda förslag om uppflyttning av kamrerartjänsten till lönegrad Ca 29. Till återstående del, eller 14 000 kronor, föranledes minskningen av en föreslagen sänkning av medelsanvisningen till tillfällig arbetskraft från 29 000 till 15 000 kronor.

Styrelsen har vidare föreslagit, att antalet hos styrelsen tillfälligt förordnade lantmätare skulle minskas från sju till sex och att i stället skulle inrättas en extra ordinarie byråsekreterartjänst i lönegrad Ce 27. Detta förslag har motiverats med att vissa av de ärenden, varmed nyssnämnda lant-

mätare sysselsattes, hade sådan karaktär att de kunde handläggas av person med juridisk utbildning även om han icke vore lantmätare. Genom en sådan anordning vunnos även, att en lantmätare frigjordes för andra göromål, vilket vore önskvärt med hänsyn till rådande brist på lantmätarpersonal. Styrelsen har framhållit, att ifrågavarande förslag icke föranledde någon förändring i medelsbehovet, då berörda kategori lantmätare beräknats komma att tillhöra lägst 27 lönegraden.

Posten rörligt tillägg har slutligen med hänsyn till i det föregående återgivna förslag uppräknats med 3 000 kronor till 64 800 kronor.

I remissutlåtande den 22 september 1948 har *statskontoret* ansett sig icke kunna tillstyrka lantmäteristyrelsens förslag om nyinrättande av ett antal tjänster vid kamrerarkontoret, enär tillräckliga erfarenheter rörande verksamheten därstädes efter 1947 års omorganisation knappast ännu vunnits. Statskontoret har framhållit, att i den mån en ökning av nu befintlig personal å kontoret likväl vore ofrånkomlig, borde tills vidare tillfällig arbetskraft anlitas. Ämbetsverket ville för sin del icke motsätta sig att för sådant ändamål anvisades ett belopp av 13 000 kronor till avlönande av en amanuens samt ett biträde enligt beföringsgången. Beträffande kamrerartjänsten har statskontoret uttalat, att tillräckliga skäl för en omprövning av löneställningen icke syntes föreligga, då tjänsten inrättats så sent som år 1948. Tjänstebenenämningen för den föreslagne byråsekreteraren i 27 lönegraden borde slutligen enligt ämbetsverkets mening ändras till förste byråsekreterare.

Statens lönenämnd har i remissutlåtande den 7 oktober 1948 ansett sig kunna biträda lantmäteristyrelsens hemställan, att kamrerartjänsten skulle uppflyttas från Ce 27 till Ca 29 och att en byråsekreterartjänst i Ca 24 med placering å kamrerarkontoret skulle inrättas. Lönenämnden har ej heller framställt erinran mot de föreslagna befattningarna som kansliskrivare och som kontorist å kamrerarkontoret, under förutsättning dock att ett medgivande av dessa tjänster icke kunde anses föregripa pågående utredning rörande den högre biträdespersonalens löneställning. Sistnämnda tjänster syntes emellertid enligt nämnden tills vidare böra uppföras på extra ordinarie stat.

Riksräkenskapsverket har i remissutlåtande den 7 oktober 1948 förklarat sig anse kamrerarens arbetsuppgifter vara av den art och omfattning, att en placering av tjänsten i lönegrad Ca 29 vore motiverad. Ämbetsverket har likaledes funnit de skäl som anförts för inrättande av en byråsekreterartjänst i lönegrad Ca 24 bärande, dock att tjänsten borde uppföras såsom revisorstjänst. Vidare har riksräkenskapsverket funnit omfattningen av göromålen å kamrerarkontoret motivera den begärda förstärkningen med fyra tjänstemän i biträdesgrad. Enligt ämbetsverkets mening kunde dock göromålen å den föreslagna kansliskrivartjänsten icke motivera högre lönegrad än Ca 13. Då emellertid frågan om lönegradsplaceringen för biträdespersonalen inom lantmäteristyrelsen syntes komma att omprövas av 1947 års biträdesutredning, har ämbetsverket icke ansett sig för närvarande böra närmare än som angivits ingå på denna fråga.

Sedermera har *lantmäteristytelsen* i skrivelse den 10 september 1948 under hänvisning till vad styrelsen anfört i sin förberörda skrivelse den 31 augusti 1948 hemställt om anvisande av ett anslag av 14 700 kronor å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår för avlöningar till ett kontorsbiträde i Ce 8, två skrivbiträdesaspiranter i Cf 4 samt tillfällig amanuenspersonal. Häremot har *statskontoret* i utlåtande den 22 september 1948 icke haft något att erinra.

Riksräkenskapsverket har i remissutlåtande den 7 oktober 1948 icke heller haft någon erinran mot framställningen men förordat, att medelsanvisningen skulle ske i form av medgivande att med erforderligt belopp överskrida icke-ordinarieposten i lantmäteristytelsens avlöningsstat.

Departementschefen. Såsom framgår av den föregående redogörelsen har den personal, som vid 1947 års omorganisation av lantmäteriväsendet beräknades för kamrerarkontoret vid lantmäteristytelsen, visat sig otillräcklig. Följden härav har blivit att svårigheter uppstått att bemästra de olika arbetsuppgifter som åvila kontoret. Starka skäl kunna alltså anföras för att kontorets personal skall utökas. Emellertid torde det ännu icke vara möjligt att med säkerhet bedöma, i vad mån arbetsbelastningen å kontoret kan väntas bliva bestående. Det synes sålunda exempelvis ej osannolikt, att det granskningsarbete som utföres å kontoret skall kunna begränsas avsevärt, sedan de nya bestämmelserna varit i kraft så lång tid, att viss enhetlighet vunnits i fråga om tillämpningen av desamma. Med hänsyn härtill anser jag mig icke nu böra tillstyrka lantmäteristytelsens förslag om ändrad löneställning för kamreraren och om nyinrättande av ett antal tjänster å kamrerarkontoret. Då emellertid å andra sidan en tillfällig förstärkning av kontorets personal synes nödvändig, vill jag i stället förorda, att för detta ändamål beräknas ett belopp av 16 000 kronor.

Mot lantmäteristytelsens förslag om utbyte av en av de hos styrelsen tillfälligt förordnade lantmätarna mot en byråsekreterare i 27 lönegraden har jag icke något att erinra. Såsom statskontoret framhållit bör emellertid tjänstebenenämningen för denne befattningshavare vara förste byråsekreterare. Någon ändring i medelsbehovet torde icke föranledas av ifrågavarande förslag.

Vad härefter angår lantmäteristytelsens hemställan om anvisande av 14 700 kronor å tilläggsstat för löpande budgetår till avlönande av viss under budgetåret anställd ytterligare personal å kamrerarkontoret, vill jag i likhet med statskontoret och riksräkenskapsverket tillstyrka densamma. Såsom sistnämnda ämbetsverk uttalat torde emellertid medelsanvisningen böra ske i form av medgivande att överskrida icke-ordinarieposten i lantmäteristytelsens avlöningsstat. Till denna fråga torde jag få återkomma i samband med anslagsäskandena å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Mitt förslag om anvisande av 16 000 kronor till förstärkning av personalen å kamrerarkontoret föranleder en uppräknings av icke-ordinarieposten med 2 000 kronor, då medelsanvisningen i övrigt till tillfällig arbetskraft synes kunna minskas med 14 000 kronor. Övriga anslagsposter synas kunna

upptagas med oförändrade belopp. Förevarande anslag skulle följaktligen för budgetåret 1949/50 böra uppföras med (328 000 + 1 200 + 245 000 + 61 800 =) 636 000 kronor.

Riksdagens medgivande torde inhämtas till vidtagande av den ändring i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen, som föranledes av det av mig i det föregående tillstyrkta förslaget om inrättande av en tjänst såsom förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga den ändring i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen, som föranledes av förenämnda förslag om inrättande av en tjänst såsom förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 328 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 245 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 61 800

Summa kronor 636 000;

c) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 636 000 kronor.

[168.] 2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	122 558
1948/49 (statsliggaren s. 817) ..	98 500	
1949/50 (förslag)	96 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om ett omkostnadsanslag av 96 000 kronor för budgetåret 1949/50. Härvid har styrelsen å ena sidan föreslagit en höjning av delposten övriga expenser med 6 000 kronor för att möjliggöra utbyte av styrelsens nuvarande telefonanläggning — en linjeväljaranläggning — mot manuell växel med gruppnummer, betjänad av särskild telefonist. Såsom skäl härför har anförts, att styrelsens telefonanläggning visat sig helt otillräcklig. Å andra sidan har nyssnämnda delpost föreslagits minskad med 1 000 kronor till följd av bortfall av engångsutgifter. Vidare har posten publikationstryck ansetts kunna sänkas med 7 500 kronor på grund av att vissa kostnader, som hittills belastat denna post, numera skola bestridas av länsstyrelserna.

I remissutlåtande den 22 september 1948 har *statskontoret* förordat, att för anskaffande av förenämnda manuella växel erforderliga medel efter särskild framställning skulle anvisas från lantmäteristyrelsens omkostnadsanslag utöver det belopp som ställts till förfogande till övriga expenser. Vid bifall härtil kunde anslagsposten till expenser för nästa budgetår nedräknas till 62 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till vad lantmäteristyrelsen anfört vill jag tillstyrka, att under delposten övriga expenser ett belopp av 6 000 kronor anvisas för utbyte av styrelsens nuvarande telefonanläggning av linjeväljartyp mot en manuell växel med gruppnummer. Då ett under samma delpost för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 1 000 kronor bortfaller bör densamma för nästa budgetår upptagas till ett med 5 000 kronor förhöjt belopp av 56 000 kronor. I övrigt torde icke någon annan ändring av lantmäteristyrelsens omkostnadsstat böra vidtagas än att, såsom styrelsen uttalat, posten publikationstryck nedsättes med 7 500 kronor. Förevarande omkostnadsanslag synes alltså för nästkommande budgetår böra uppföras med $(98\,500 + 5\,000 - 7\,500 =) 96\,000$ kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 96 000 kronor.

[169.] 3. Lantmäteristyrelsen: Kartlagningsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	35 000	19 414
1948/49 (statsliggaren s. 817)	10 000	
1949/50 (förslag)	60 000	

Med hänsyn till reservationer från tidigare anslag har beräknats att ett belopp av sammanlagt 39 800 kronor skall stå till förfogande för ifrågavarande ändamål under innevarande budgetår.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att till kartlagningsarbeten måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 121 000 kronor. Efter att ha erinrat om de riktlinjer för kartlagningsarbetet, som uppdragits av 1947 års lantmäterikommitté i dess betänkande (SOU 1948: 1), samt om de beslut, som riksdagen på grundval härav fattat i ämnet (prop. nr 172/1948; r. skr. nr 274/1948), har styrelsen såsom motivering för sitt anslagsäskande samt rörande beräkningen av medelsbehovet anfört följande.

Under de två närmaste åren måste enligt styrelsens mening åtgärderna i främsta rummet inriktas på nyutbildning eller fortsatt utbildning av den personal (länskontorens expeditivsvakter och särskilt anställd personal),

som avses för det förestående kartlagingsarbetet. Efter hand som sådan personal blir tillgänglig, bör länskontorens utrustning för enklare kartlagning kompletteras och de enklare istandsättningsarbetena påbörjas. Tidigast under senare delen av år 1950 kan möjlighet finnas att igångsätta arbetet med konservering av de svårt skadade kartorna vid härför särskilt utrustade kartlagingsavdelningar. Styrelsen beräknar därjämte, att framställningen för länskontorens räkning av s. k. arbetskartor skall kunna påbörjas inom kort. Slutligen kommer försöksverksamheten vid styrelsens kartlagingsavdelning beträffande svårare konserveringar samt undersökningen rörande möjligheterna att framställa kartpapper av lämpligare kvalitéer att fortgå.

För närvarande äro sex personer särskilt anställda för enklare kartlagingsarbeten. Av dessa tjänstgöra tre vid länskontoret i Falun, en person vid vart och ett av länskontoren i Kalmar och Karlstad samt en person vid styrelsens kartlagingsavdelning. Denna personal avses skola fortsätta sitt arbete under hela budgetåret 1948/49. Vid styrelsens kartlagingsavdelning kommer den påbörjade utbildningen av bland annat expeditionsvaktspersonalen att fullföljas och vid årets slut beräknas samtliga länskontor äga tillgång till personal med åtminstone två å tre veckors provisorisk utbildning.

För att avsett arbetsresultat skall uppnås anser styrelsen nödvändigt, att för utbildning av kartlagingspersonal under nästa budgetår anordnas kurser av omkring tre månaders längd vid styrelsens kartlagingsavdelning för undervisning av sex personer samtidigt. Styrelsen räknar med att under budgetåret 1949/50 kunna anordna tre dylika kurser. Samtidigt avser styrelsen att under samma budgetår successivt nyanställa omkring 12 å 15 personer för kartlagning vid de åtta länskontor, där behovet av särskild kartlagingspersonal är störst. Dessa personer böra först fullgöra viss provtjänstgöring. De, som därvid visa intresse och fallenhet för arbetet, böra tillsammans med tidigare anställd kartlagingspersonal genomgå angiven tremånaderskurs vid styrelsens kartlagingsavdelning. Sedan dessa kurser avslutats, böra bland deltagarna utväljas tre å fyra personer, vilka anställas vid styrelsens kartlagingsavdelning och genom praktiskt arbete med svårare konserveringar utbildas vidare för att längre fram kunna tjänstgöra vid de kartlagingsavdelningar, som planeras vid vissa länskontor. Den övriga personalen avses efter avslutad kurs återgå till länskontoren för att biträda med de kartlagingsarbeten, som skola utföras där.

Under året bör med ledning av dittills vunna erfarenheter utarbetas provisoriska instruktioner och anvisningar rörande kartlagingsarbeten. Kostnaderna härför, inbegripet dupliceringskostnader, beräknas uppgå till 2 700 kronor. Vidare bör utrustningen för kartlagning kompletteras så, att enklare istandsättningsarbeten kunna företagas vid alla länslantmäterikontor. Därjämte avses framställningen av arbetskartor kunna ske i större omfattning än tidigare. Kostnaderna härför ha uppskattats till 6 000 kronor. Slutligen bör ett belopp av 4 000 kronor beräknas till undersökningen rörande möjligheterna att åstadkomma lämpligare kartpapperskvalitéer.

För kartlagingsarbeten av sålunda angiven omfattning skulle under budgetåret 1949/50 erfordras följande belopp.

Avlöningar till särskilt anställd kartlagingspersonal	kronor	60 000
Kostnader för utbildning av denna personal:		
Reseersättningar	kronor	1 100
Tjänstgöringsraktamenten	»	15 000
Undervisningsmateriel	»	600
Lärararvoden	»	2 700
	kronor	19 400

Utrustning för kartlagningsarbeten till			
länskontoret i Gävle	kronor	2 300	
länskontoret i Luleå	»	3 600	
övriga länskontor utom Falun	»	23 000	kronor 28 900
Kostnader för utarbetande och duplicering av provisoriska			
instruktioner och anvisningar rörande kartlagning	»	2 700	
Framställning av arbetskartor	»	6 000	
Undersökning rörande åstadkommande av lämpligare kart-			
papperskvalitéer	»	4 000	
		Summa kronor 121 000.	

Lantmäteristyrelsen har slutligen upplyst, att styrelsen i fråga om ordnandet av kartlagningsverksamheten haft överläggningar med representanter för riksarkivet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 22 september 1948 uttalat, att frågan, i vad mån lantmäteristyrelsens förevarande önskemål kunde tillmötesgå, vore en budgetavvägningsfråga, som i huvudsak fölle utanför statskontorets bedömande. Det förefölle dock ämbetsverket ej uteslutet, att det äskade anslaget utan alltför stora olägenheter kunde betydligt reduceras.

Departementschefen. I likhet med lantmäteristyrelsen anser jag det angeläget, att det påbörjade arbetet med iståndsättande av lantmäterikontorens kartmaterial fortsättes. En förutsättning för att så skall kunna ske är emellertid, att den personal, som avses skola utföra detta arbete, besitter en viss specialutbildning på området. Med hänsyn härtill synes det nödvändigt att, såsom lantmäteristyrelsen föreslagit, särskilda utbildningskurser för kartlagningspersonal anordnas. Även i övrigt kan jag i stort sett ansluta mig till styrelsens förslag rörande kartlagningsverksamheten. I betraktande av det ekonomiska läget anser jag emellertid, att denna verksamhet under nästa budgetår bör bedrivas i mindre skala än styrelsen avsett. Under nästa budgetår bör sålunda endast en utbildningskurs anordnas. Kostnaderna härför torde kunna beräknas till 6 500 kronor. För avlöningar till särskilt anställd kartlagningspersonal anser jag icke böra upptagas högre belopp än 30 000 kronor. Likaså finner jag, att de till utrustning för kartlagningsarbeten begärda beloppen böra begränsas till sammanlagt 13 800 kronor. Till framställning av arbetskartor torde böra beräknas 3 000 kronor. Där emot torde för utarbetande av instruktioner och anvisningar rörande kartlagning samt för undersökning rörande åstadkommande av lämpligare kartpapperskvalitéer böra anvisas de belopp, som lantmäteristyrelsen föreslagit, eller sålunda 2 700 och 4 000 kronor. I detta sammanhang torde jag få nämna, att enligt vad jag inhämtat berörda undersökning är avsedd att äga rum i samband med forskningar, som bedrivs å tekniska högskolan genom vissa större pappersindustrier och i övrigt bekostas av dessa.

Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, skulle för nästa budgetår till kartlagningsarbeten behöva anvisas ett reservationsanslag av $(6\,500 + 30\,000 + 13\,800 + 3\,000 + 2\,700 + 4\,000 =)$ 60 000 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter för anslagets användning, som må befinnas erforderliga.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Kartlagningsarbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[170.] 4. Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 984 300	2 041 360
1948/49 (statsliggaren s. 817) ..	2 465 000	
1949/50 (förslag)	2 463 000	

Kungl. Maj:t har den 11 juni 1948 för lantmäterikontoren i länen fastställt dels personalförteckning, dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 1 290 000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* » 23 400

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Titel	Antal	Kronor
2 200	1 500	150	Assistent i Västernorrlands län.....	1	3 850
2 200	1 500	—	Annan assistent	1	3 700
Summa kronor					7 550

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* ... kronor 892 000
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 259 600

Summa kronor 2 465 000.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår skulle uppföras med 2 463 000 kronor. Härvid har styrelsen å ena sidan uppräknat posten avlöningar till tjänstemän å övergångsstat med 600 kronor till 24 000 kronor. Å andra sidan har posten rörligt tillägg ansetts kunna minskas med 2 600 kronor till 257 000 kronor. I övrigt har lantmäteristyrelsen icke föreslagit några förändringar i fråga om anslaget för nästa budgetår.

Departementschefen. Mot lantmäteristyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1949/50 har jag icke något att erinra. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 1 290 000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* » 24 000

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-till-lägg	Titel	Antal	Kronor
2 200	1 500	150	Assistent i Västernorrlands län.....	1	3 850
2 200	1 500	—	Annan assistent.....	1	3 700
Summa kronor					7 550

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* kronor 892 000
 4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 257 000
- Summa kronor 2 463 000;

b) till *Lantmäterikontoren i länen*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 463 000 kronor.

[171.] 5. Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	277 500	317 833
1948/49 (statsliggaren s. 818) ..	314 000	
1949/50 (förslag)	324 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att ifrågavarande omkostnadsanslag för budgetåret 1949/50 skulle upptagas till ett med 84 000 kronor till 398 000 kronor förhöjt belopp. Av ökningen faller ett belopp av 10 000 kronor å delposten bränsle, lyse och vatten, vilken med hänsyn till medelsåtgången de två senaste budgetåren — 65 857 respektive 73 898 kronor — föreslagits höjd till 70 000 kronor. Till återstående del, eller 74 000 kronor, är ökningen hänförlig till delposten övriga expenser. Under nämnda delpost har för nästa budgetår upptagits 134 000 kronor till engångsutgifter mot för löpande budgetår 60 000 kronor. Av beloppet å 134 000 kronor ha avsetts 4 000 kronor för anskaffande av viss möbelutrustning till lantmäterikontoret i Kronobergs län, 37 800 kronor för inköp av 45 handlingsskåp samt 17 mindre och 2 större kartsåp av stål för samma kontor, 31 600 kronor för inköp av 45 handlingsskåp samt 8 mindre och 4 större kartsåp av stål för lantmäterikontoret i Blekinge län ävensom 60 600 kronor för inköp av 60 handlingsskåp ävensom 30 mindre och 4 större kartsåp

av stål för lantmäterikontoret i Västerbottens län. Förstnämnda förslag har motiverats med att möbelutrustningen i berörda kontor till stor del vore föråldrad och otidsenlig samt i dåligt skick. Såsom skäl för anskaffande av nyssnämnda arkivutrustning har lantmäteristyrelsen anfört, att förefintliga handlings- och kartsåp å ifrågavarande tre lantmäterikontor helt eller till största delen utgjordes av träskåp. Enligt vad styrelsen framhållit vore detta mindre tillfredsställande ur såväl utrymmes- och arkivvårds- som brand-skyddssynpunkt, varför ett utbyte av dessa träskåp mot stålsåp — vilket skett beträffande de flesta lantmäterikontoren — vore nödvändigt.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* funnit förevarande framställning icke föranleda annan erinran än att ett förnyande av arkiv- och möbelutrustningen borde genomföras successivt, så att kostnaderna därför jämte löpande utgifter kunde täckas inom ramen för ett oförändrat anslagsbelopp till övriga expenser eller 200 000 kronor.

Departementschefen. Såsom lantmäteristyrelsen föreslagit torde delposten bränsle, lyse och vatten med hänsyn till medelsåtgången de senast förflutna budgetåren böra uppräknas med 10 000 kronor till 70 000 kronor. Med inköp av möbelutrustning till lantmäterikontoret i Kronobergs län torde utan större olägenhet tills vidare kunna anstå. Däremot tala starka skäl för att de nuvarande handlings- och kartsåpen av trä i nyssnämnda lantmäterikontors arkiv ävensom i arkiven i Blekinge och Västerbottens läns lantmäterikontor utbytas mot stålsåp. Emellertid torde, såsom statskontoret uttalat, detta utbyte böra ske successivt. Jag föreslår därför, att för ändamålet nu anvisas ett belopp av 60 000 kronor under delposten övriga expenser. Härigenom kan berörda post för nästa budgetår bibehållas vid oförändrat belopp av 200 000 kronor.

Förevarande anslag skulle sålunda för budgetåret 1949/50 behöva uppföras med $(314\,000 + 10\,000 =) 324\,000$ kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäterikontoren i länen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 324 000 kronor.

[172.] 6. *Lantmäterikontoren i länen: Utbildningskurser.* Under förevarande anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 31 000 kronor. Anslaget har avsetts för anordnande av två kompletteringskurser för biträdespersonal vid lantmäterikontoren i länen med i huvudsak den utformning, som angivits i propositionen nr 172/1948. Av anslaget ha 2 000 kronor beräknats för kompendier och återstoden för övriga kostnader för kurserna, eller sålunda 14 500 kronor per kurs.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att för

anordnande av ytterligare en kompletteringskurs för biträdespersonal vid lantmäterikontoren i länen under budgetåret 1949/50 måtte anvisas ett reservationsanslag av 15 500 kronor. Styrelsen har ansett ifrågavarande kurs nödvändig för att den med 1948 års omorganisation av länslantmäterikontoren åsyftade kvalitativa förstärkningen av berörda personal skulle kunna uppnås snarast möjligt. Beträffande kursens utformning och villkoren för deltagarna har förutsatts att samma bestämmelser skulle gälla som de, vilka meddelats i fråga om de under löpande budgetår anordnade kurserna.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* icke framställt någon erinran mot lantmäteristyrelsens förevarande förslag.

Departementschefen. I anslutning till vad lantmäteristyrelsen anförut anser jag mig böra tillstyrka, att medel anvisas för anordnande av en kompletteringskurs för biträdespersonal vid lantmäterikontoren i länen även under nästa budgetår. Då emellertid de kompendier, som utarbetats för kurserna under innevarande budgetår, torde kunna disponeras jämväl för nu föreslagen kurs, synes det av lantmäteristyrelsen begärda anslaget kunna nedsättas till 14 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäterikontoren i länen: Utbildningskurser* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 14 500 kronor.

[173.] 7. Lantmäteriets distriktsorganisation: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	5 551 000	5 408 600
1948/49 (statsliggaren s. 819) ..	8 909 100	
1949/50 (förslag)	9 037 500	

Kungl. Maj:t har för lantmäteriets distriktsorganisation fastställt dels den 30 juni 1947 personalförteckning, dels ock den 11 juni 1948 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 3 677 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 2 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	» 4 288 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 942 000
Summa kronor 8 909 100.	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 9 244 100 kronor. Av detta belopp avse 3 506 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 2 100 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t,

4 780 000 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 956 000 kronor rörligt tillägg.

Beträffande styrelsens medelsberäkning under ordinarieposten må anföras följande.

Lantmäteristyrelsen har föreslagit, att en ny distriktslantmätartjänst och en ny lantmätartjänst i Ca 29 skulle inrättas. Vidare har styrelsen räknat med att antalet lantmätare å övergångsstat skulle minskas med åtta till 29, varvid antalet lantmätare i Ca 27 skulle öka från tretton till 21. Av lantmätarna i Ca 29 och Ca 27 ha tre respektive 15 förutsatts skola tjänstgöra hos styrelsen eller länskontoren och avlönas från dessa myndigheters anslag. Styrelsen har sålunda under förevarande anslag beräknat avlöningar till 150 distriktslantmätare, 29 lantmätare å övergångsstat, 28 lantmätare i Ca 29 och sex lantmätare i Ca 27. Den nye distriktslantmätaren skulle tjänstgöra såsom styresman för en särskild skiftesorganisation för Kalmar län. Såsom skäl för att inrätta en dylik organisation har anförts, att inom länet förekommande laga skiften vore så stora och invecklade, att de knappast kunde bedrivas rationellt jämsides med övriga förrättningar och uppdrag inom länets lantmäteridistrikt. Den föreslagne nye lantmätaren i Ca 29 har avsetts för skiftesverksamheten i Kopparbergs län. Inrättandet av denna tjänst har motiverats med att det nyligen avgjorts att ytterligare ett antal skiften om tillhopa cirka 30 000 hektar skulle genomföras i länet samt att ännu fler skiften sannolikt vore att vänta inom en nära framtid. Då den särskilda skiftesorganisationen i detta län redan förut hade arbete för många år framåt, har lantmäteristyrelsen ansett, att en väl kvalificerad lantmätare borde ställas till förfogande. Denne skulle självständigt med biträde av redan befintlig personal påbörja och utföra de mest brådskande åtgärderna vid de nytillkomna skiftena.

Kanslibiträdestjänsterna ha upptagits med samma antal som för innevarande budgetår. För övergångsersättningar, kallortstillägg och vikariatsersättningar ha upptagits 89 500, 5 000 och 9 000 kronor.

Beträffande lantmäteristyrelsens beräkningar av medelsbehovet under icke-ordinarieposten må nämnas följande.

Antalet icke-ordinarie lantmätare och aspiranter i lantmäteristaten den 1 januari 1950 har beräknats till 148. Under förevarande anslagspost ha upptagits medel till avlöningar åt 134 av dessa, nämligen 7 lantmätare i Ce 29, 34 lantmätare i Ce 27, 32 lantmätare i Ce 23, 39 lantmätare i Ce 22 samt 22 aspiranter i Cf 19. Återstående 14 lantmätare ha antagits skola komma att tjänstgöra hos lantmäteristyrelsen eller länskontoren och avlönas från dessa myndigheters anslag. I jämförelse med innevarande budgetår innebära lantmäteristyrelsens beräkningsgrunder en ökning med en lantmätare i Ce 29, nio lantmätare i Ce 23 och åtta lantmätare i Ce 22 samt en minskning med sju lantmätare i Ce 24 och tre aspiranter, d. v. s. en nettoökning av icke-ordinarie lantmätare och aspiranter med åtta. Lantmätaren i Ce 29 har avsetts för den ifrågasatta särskilda skiftesorganisationen för Kalmar län. I övrigt bero de nu nämnda personalförändringarna på gällan-

de befordringsgång och beräknad nyrekrytering. Medelsbehovet för avlöningar åt de icke-ordinarie lantmätarna och aspiranterna har uppskattats till 1 252 500 kronor.

I detta sammanhang har lantmäteristyrelsen framlagt förslag om att lantmäteripraktikanter skulle kunna erhålla viss ekonomisk gottgörelse. Detta har motiverats med att det under senare år vid ett flertal tillfällen förelegat svårigheter att tillfredsställande rekrytera lantmätarkåren och att en av anledningarna härtill med säkerhet varit att de studerande icke kunnat påräkna någon inkomst under praktiktiden. Enligt förslaget skulle — i anslutning till vad 1946 års sakkunniga för utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer anfört i sitt betänkande (SOU 1946: 68) — till praktikant i första hand utgå rese- och traktamentsersättning. Styrelsen har förordat, att dylik ersättning, som skulle åtnjutas även under praktiktid mellan studentexamen och inträdet till tekniska högskolan, skulle utgå enligt lägsta rese- och traktamentsklass i det för lantmäteristaten gällande besparingsreglementet och i övrigt begränsas till högst 250 kronor för månad. Vidare har styrelsen ansett, att lantmäteripraktikant, som fullgjort sex månaders väl vitsordad tjänstgöring, ävensom studerande vid tekniska högskolans lantmäteriafdelning, som avslutat studierna i de mätningstekniska ämnena, borde kunna utöver nyssnämnda rese- och traktamentsersättning erhålla viss mindre lön av statsmedel. Med hänsyn härtill har styrelsen föreslagit, att praktikant i dylika fall skulle kunna erhålla anställning såsom extra mätningstekniskt biträde i Cg 8. Lantmäteristyrelsen har i anslutning till det anförda för avlöande av praktikanter upptagit ett belopp av 66 400 kronor, beräknat efter en omfattning av 180 anställningsmånader under budgetåret. Kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar ha förutsatts skola gäldas från den i omkostnadsstaten för lantmäteriets distriktsorganisation upptagna anslagsposten till reseersättningar.

Lantmäteristyrelsen har ansett sig böra föreslå en icke obetydlig utökning av antalet mätningstekniker och kontorsbiträden under nästa budgetår. Styrelsen har härvid erinrat om sitt i anslagsäskandena för innevarande budgetår gjorda uttalande, att en fortskridande ökning av arbetsmängden på distrikten kunde förutses, icke minst på grund av de år 1947 beslutade åtgärderna för jordbrukets rationalisering, och att det därför ingalunda vore uteslutet att ramen för den nya distriktsorganisationen kunde komma att sprängas. Tillika har styrelsen framhållit, att styrelsen redan i yttrande över lantmäteriuutredningens betänkande anfört, att en utökning av distriktspersonalen utöver vad utredningen förutsatt kunde visa sig erforderlig. Den nödvändiga höjningen av arbetskapaciteten borde främst vinnas genom en betydande förstärkning av biträdespersonalen. Sedan dessa uttalanden gjorts, framhåller styrelsen vidare, hade arbetsmängden å distrikten ytterligare vuxit och komme av allt att döma att än mera tilltaga i omfattning. Ett stort antal lantmätare och aspiranter skulle därför behövas utöver dem som nu finnas eller kunna väntas inträda i lantmäteristaten. Då det emellertid måste dröja åtskilliga år innan bristen på dylik personal

kunde avhjälpas, har styrelsen icke funnit annan utväg nu stå till buds än att utöka antalet mätningstekniker och kontorsbiträden.

Med utgångspunkt från det anförda har lantmäteristyrelsen räknat med ett antal av 359 mätningstekniker under nästkommande budgetår mot för innevarande budgetår beräknade 320. I övrigt har styrelsen beträffande förevarande personal — bortsett från de ändringar som betingas av gällande befordringsgång — föreslagit en utökning av antalet tjänster såsom förste mätningstekniker i Ce 21 med fem och av antalet mätningstekniker i Ce 19 med tio. Förslaget har motiverats med att det i många fall på grund av bristen på lantmätare bleve nödvändigt att uppdraga åt meriterade mätningstekniker att nära nog självständigt utföra göromål, som eljest bort verkställas av lantmätare. Av de nya tjänsterna ha en i Ce 21 och två i Ce 19 avsetts för den föreslagna skiftesorganisationen i Kalmar län. Kostnaderna för avlöningar till mätningsteknikerna ha i enlighet med det anförda beräknats till 2 331 500 kronor. Tillika har upptagits ett belopp av 15 000 kronor för avlöning, beräknad för dag, åt fyra tillfälligt anställda mätningstekniker.

Enligt styrelsens uppskattning skulle nästa budgetår finnas anställda 277 icke-ordinarie biträden i kontorstjänst. Detta innebär en ökning med 17 i förhållande till vad som beräknats för innevarande budgetår. I förstnämnda antal ha inräknats dels fyra biträden, avsedda för skiftesorganisationen i Kalmar län, dels 30 biträden, som skulle anställas först den 1 januari 1950, sedan de hösten 1949 genomgått en av styrelsen nu ifrågasatt utbildningskurs. Bland annat med hänsyn till att på grund av bristen på lantmätare kvalificerade uppgifter i större utsträckning än vad man tidigare räknat med komme att anförtros meriterade kontorsbiträden har styrelsen föreslagit omändring av 20 kontorsbiträdestjänster till kanslibiträdestjänster i Ce 11. Av dessa skulle två tillföras nyssnämnda skiftesorganisation. I övrigt ha andra förändringar beträffande förevarande personal icke ifrågasatts än som föranledas av gällande befordringsgång. På grundval av nu angivna förutsättningar har för avlöningar åt icke-ordinarie biträden i kontorstjänst beräknats 1 069 300 kronor. Härjämte har avsetts ett belopp av 15 000 kronor för avlöningar, beräknade efter månadsarvode eller timlön, åt tio tillfälligt anställda biträden i kontorstjänst. För kallortstillägg och vikariatsersättningar ha upptagits 19 000 respektive 11 000 kronor.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* anfört i huvudsak följande.

Statskontoret vill framhålla angelägenheten av att i möjligaste mån undvika att i nuvarande läge utvidga den av 1947 års riksdag fastställda distriktsorganisationen. Såvitt statskontoret kan finna kommer redan vid ingången av nästkommande budgetår det vid full utbyggnad av organisationen förutsätta antalet mätningstekniker och kontorsbiträden att vara betydligt överskridet.

Vad angår den av lantmäteristyrelsen föreslagna utökningen av antalet lantmätare, sysselsatta enbart med skiftesverksamhet, vill det förefalla statskontoret som om erforderligt antal förfogandelantmätare borde avdelas för denna speciella verksamhet.

I den mån lantmäteristyrelsens förslag om utbetalande av rese- och trak-

tamentsersättning samt i vissa fall även lön till lantmäteristuderande under viss praktisk tjänstgöring överensstämmer med av 1946 års sakkunniga för utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer förordade förmåner, vill statskontoret icke motsätta sig dess genomförande. Ej heller torde något vara att erinra mot att lantmåteripraktikant efter sex månaders väl vitsordad tjänstgöring erhåller lön enligt lönegrad Cg 8, detta dock endast under förutsättning att behov föreligger av vikarie å redan befintlig tjänst som mätningstekniskt biträde. Mot åtgärder härutöver måste statskontoret hysa starka betänkligheter.

I avvaktan på närmare erfarenheter rörande den nya verksamheten kan statskontoret icke tillstyrka en uppflyttning av 20 biträden till lönegrad Ce 11.

Departementschefen. Enligt vad lantmäteristyrelsen anfört föreligga för närvarande svårigheter för personalen inom distriktsorganisationen i Kalmar län att medhinna skiftesverksamheten. Detta är givetvis otillfredsställande. I nuvarande läge kan jag dock icke tillstyrka, att en särskild organisation tillskapas för nämnda verksamhet. Jag kan sålunda icke förorda inrättande av de tjänster, som avsetts för en dylik organisation. Med hänsyn till att de lagstiftningsåtgärder angående laga skiften inom vissa delar av Kopparbergs län, som vidtogos vid 1948 års riksdag, bland annat hade till ändamål att stimulera till igångsättande av nya skiften, anser jag mig däremot böra biträda styrelsens förslag om inrättande av en särskild lantmätartjänst för handläggning av dylika skiften. Ifrågavarande tjänst torde i anslutning till vad styrelsen föreslagit böra placeras å ordinarie stat i 29 lönegraden.

Vad angår lantmäteristyrelsens beräkning i övrigt av antalet tjänster inom lantmåteriets distriktsorganisation under nästa budgetår torde jag få erinra att vid 1947 års omorganisation antalet lantmätare och aspiranter vid full utbyggnad förutsattes skola uppgå till 360 samt antalet mätningstekniker och biträden i kontorstjänst till omkring 345 respektive 305. Lantmäteristyrelsens beräkningar beträffande antalet lantmätare och aspiranter hålla sig inom nyssnämnda ram. Jag kan därför tillstyrka, att medel anvisas till avlöningar åt nu nämnda personal till det antal, som styrelsen föreslagit, eller 345. I fråga om såväl mätningsteknikerna som biträdena i kontorstjänst innebär åter styrelsens förslag en icke obetydlig ökning utöver den angivna ramen. För min del anser jag i likhet med statskontoret, att en sådan utökning av berörda personalkategorier icke bör ske i nuvarande läge. Enligt min mening böra sålunda för nästa budgetår medel till avlöningar icke beräknas åt större antal mätningstekniker och biträden i kontorstjänst än som, enligt vad förut angivits, förutsatts vid 1947 års omorganisation eller 345 respektive 305. Lantmåteriets distriktsorganisation skulle således under nästa budgetår nå full utbyggnad med avseende å dessa personalgrupper. Detta bör emellertid icke utgöra hinder för att medel jämväl i viss omfattning beräknas för avlönande av tillfälligt anställd dylik personal. I detta hänseende kan jag ansluta mig till lantmäteristyrelsens förslag, vilket såsom tillfälligt anställd personal upptager fyra mätningstekniker och tio biträden i kontorstjänst. För ändamålet torde böra uppta-

gas ett belopp av 30 000 kronor. Lantmäteristyrelsens hemställan om utökning av antalet tjänster såsom förste mätningstekniker och mätningstekniker i lönegrad Ce 21 respektive Ce 19 samt om omändring av ett antal kontorsbiträdestjänster till kanslibiträdestjänster kan jag icke för närvarande förordda.

För att underlätta rekryteringen till lantmätaryrket har lantmäteristyrelsen ifrågasatt, att lantmäteristuderande skulle kunna tillerkännas viss ekonomisk gottgörelse under praktiktiden. Denna skulle omfatta i första hand rese- och traktamentsersättning men därutöver avlöning såsom extra mätningstekniskt biträde i lönegrad Cg 8, då vederbörande tjänstgjort såsom praktikant sex månader eller avslutat studierna i de mätningstekniska ämnena vid tekniska högskolan. Ett genomförande av detta förslag torde kunna väntas medföra en ökning av antalet sökande till lantmäteribanan. Jag förordar därför detsamma. Ovillkorlig rätt till avlöning enligt lönegrad Ce 8 bör dock ej föreligga, så snart de av lantmäteristyrelsen angivna förutsättningarna äro uppfyllda. Denna fråga bör i stället prövas från fall till fall med hänsyn till behovet av dylik tjänstgöring. I betraktande härav torde det av styrelsen för detta ändamål äskade beloppet kunna nedsättas till 50 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga i anledning av vad jag nu förordat.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit finner jag — med beaktande av gällande befordringsgång för vederbörande personalkategorier — de olika anslagsposterna i avlöningsstaten för lantmäteriets distriktsorganisation för budgetåret 1949/50 kunna beräknas på följande sätt. Under ordinarieposten torde böra avses 3 125 100 kronor till avlöningar åt lantmätare, 263 300 kronor till avlöningar åt kanslibiträden, 89 500 kronor till övergångsersättningar, 5 000 kronor till kallortstillägg samt 9 000 kronor till vikariatsersättningar. Posten skulle alltså bestämmas till 3 491 900 kronor. Arvodesposten bör upptagas med oförändrat belopp av 2 100 kronor. Under icke-ordinarieposten skulle behöva beräknas 1 240 000 kronor till avlöningar åt lantmätare och aspiranter, 2 239 000 kronor till avlöningar åt mätningstekniker, 1 012 500 kronor till avlöningar åt biträden i kontorstjänst, 50 000 kronor till avlöningar åt lantmäteripraktikanter, 30 000 kronor till tillfällig arbetskraft, 19 000 kronor till kallortstillägg samt 11 000 kronor till vikariatsersättningar. Denna post skulle alltså behöva uppföras med 4 601 500 kronor. För rörligt tillägg synes böra avses ett oförändrat belopp av 942 000 kronor.

Sammanlagt skulle följaktligen för avlöningar till lantmäteriets distriktsorganisation för budgetåret 1949/50 behöva anvisas ett anslag av $(3\,491\,900 + 2\,100 + 4\,601\,500 + 942\,000 =)$ 9 037 500 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en ökning med 128 400 kronor.

Riksdagens medgivande torde böra inhämtas till att i personalförteckningen för lantmäteriets distriktsorganisation vidtages den ändring, som

föranledes av det av mig i det föregående tillstyrkta förslaget om inrättande av ytterligare en lantmätartjänst i lönegrad Ca 29.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga den ändring i personalförteckningen för lantmäteriets distriktsorganisation, som föranledes av förenämnda förslag om inrättande av ytterligare en lantmätartjänst i lönegrad Ca 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteriets distriktsorganisation, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 3 491 900
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4 601 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 942 000

Summa kronor 9 037 500;

c) till *Lantmäteriets distriktsorganisation*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 037 500 kronor.

[174.] 8. Lantmäteriets distriktsorganisation: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 304 000	1 324 790
1948/49 (statsliggaren s. 820) ..	1 837 000	
1949/50 (förslag)	1 875 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om ett med 58 000 kronor till 1 895 000 kronor förhöjt omkostnadsanslag. Styrelsen har härvid å ena sidan uppräknat delposten övriga expenser med 78 000 kronor till 450 000 kronor. I skrivelsen har framhållits, att under första halvåret 1948 för städning och telefon åtgått 29 000 kronor mer än som avsetts för dessa ändamål. Vidare beräknades emotsedd personalökning och tilltagande förrättningsverksamhet öka kostnaderna med 20 000 kronor. Å andra sidan har styrelsen ansett medelsanvisningen till bränsle, lyse och vatten kunna minskas med 20 000 kronor med hänsyn till att medelsåtgången härför under första halvåret 1948 endast uppgått till 6 190 kronor.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* förklarat sig anse, att delposten övriga expenser i avvaktan på närmare erfarenheter rö-

rande den nya distriktsorganisationens verksamhet borde uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen. Jag torde få erinra, att jag under nästföregående anslagspunkt bland annat föreslagit, att lantmäteripraktikanter skulle kunna tillerkännas viss resekostnads- och traktamentsersättning under praktiktiden. Sådan ersättning bör gäldas från den under förevarande anslag upptagna anslagsposten till reseersättningar. Någon uppräknig av nämnda post synes dock icke påkallad härav. Lantmäteristyrelsens förslag om ökad medelsanvisning under delposten övriga expenser vill jag så till vida biträda, att jag med hänsyn till de ökade kostnaderna för städning och telefon tillstyrker en höjning av delposten med 58 000 kronor till 430 000 kronor. Å andra sidan synes delposten bränsle, lyse och vatten i betraktande av medelsåtgången för dessa ändamål under senaste tiden kunna nedsättas med 20 000 kronor. Ifrågavarande omkostnadsanslag skulle sålunda för nästa budgetår behöva upptagas med $(1\,837\,000 + 58\,000 - 20\,000 =) 1\,875\,000$ kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteriets distriktsorganisation.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteriets distriktsorganisation: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 875 000 kronor.

[175.] 9. Lantmäteriets distriktsorganisation: Ersättning för publik renovation.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	30 000	27 208
1948/49 (statsliggaren s. 822)	10 000	
1949/50 (förslag)	10 000	

Från förevarande anslag utbetalas ersättningar till distriktslantmätare och extra lantmätare för renovering av kartor, som insändas till lantmäteristyrelsen. Efter löneregleringens genomförande äga distriktslantmätarna och deras tjänstemedhjälpare icke uppbära särskilda ersättningar för åtgärder i tjänsten. Med hänsyn till att utbetalningarna från anslaget ske med viss eftersläpning och då medelsåtgången under sistförflutna budgetår uppgick till så stort belopp som 27 208 kronor, har emellertid *lantmäteristyrelsen* i skrivelse den 31 augusti 1948 föreslagit, att anslaget för nästa budgetår skulle uppföras med oförändrat belopp av 10 000 kronor.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteriets distriktsorganisation: Ersättning för publik renovation* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[176.] 10. Lantmäteriets distriktsorganisation: Utrustning.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 590 000	1 577 962
1948/49 (statsliggaren s. 822) ..	300 000	
1949/50 (förslag)	150 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 296 000 kronor. Till motivering härför har styrelsen anfört följande.

Vid den tidpunkt, då medelsbehovet för distriktsorganisationens utrustning beräknades, förelågo ännu inga erfarenheter rörande anskaffningskostnaderna. Någon inlösning av lantmätarnas egen utrustning hade ännu icke ägt rum och inga nybeställningar hade heller placerats. Beräkningarna kommo därför att bli i hög grad osäkra. Erfarenheten visar nu, att anskaffningskostnaderna i många fall beräknats för lågt. I fråga om möbler, som beställas genom krigsmaterielverket, har sålunda efter tiden för de ursprungliga beräkningarna en prishöjning skett med cirka 14 procent. Även i fråga om instrument m. m. ha prisstegringar inträffat. Viss utrustning, som tidigare med fördel inköptes i utlandet, har på grund av importrestriktioner och valutasvärigheter icke kunnat anskaffas därifrån. I stället har inhemsk tillverkning måst upptagas i viss utsträckning, vilket kommer att föranleda höjda kostnader. Av utrustningsanslaget ha vidare cirka 75 000 kronor disponerats för inlösen från lantmätarna av viss förbrukningsmateriel. Slutligen visar erfarenheten nu, att det är oundvikligt att förse de s. k. förfogandelantmätarna med särskild personal och särskild utrustning. Sistnämnda förhållande föranleder, att de ursprungligen verkställda beräkningarna även kvantitativt numera ej hålla streck.

På grund av de delvis nya förutsättningar, som sålunda inträtt beträffande distriktsorganisationens utrustning, har styrelsen varit nödsakad att verkställa nya detaljberäkningar rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål. Beräkningarna, vilka innesluta kostnaderna för utrustning av den i annat sammanhang föreslagna skiftesorganisationen i Kalmar län, ge vid handen att för nästa budgetår för utrustning erfordras ett anslag av 295 950 eller avrundat 296 000 kronor.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* uttalat, att ämbetsverket, även om kostnaderna för anskaffning av utrustning till distriktsorganisationen i vissa fall syntes ha beräknats för lågt, ville ifrågasätta om ytterligare medel behövdes för nämnda ändamål.

Jag torde i detta sammanhang även få anmäla en den 13 november 1948 dagtecknad framställning från *lantmäteristyrelsen*. I denna har styrelsen hemställt om bemyndigande att disponera överskott, som uppkommit vid utlåning av instrument från styrelsens förråd, till nyanskaffning av instrument för förrådet. Av innehållet i styrelsens skrivelse framgår, att styrelsen sedan början av 1920-talet innehaft viss instrumentutrustning, avsedd att utlånas till rikets lantmätare. Från och med den 1 juli 1943 intill den 1 januari 1948, då statsverket övertog omkostnaderna för lantmätarnas tjänsteverksamhet, debiterades en avgift av en krona per dag vid utlåning av instrument. Avgiftsmedlen ha använts för översyn av instrumenten. Den

1 november 1948 förelåg ett kontant överskott av 7 071 kronor 80 öre å berörda låneverksamhet. Avgifter för de sista instrumentlånen under år 1947 ha ännu icke debiterats låntagarna, varför nämnda belopp kommer att stiga. Lantmäteristyrelsen har framhållit, att den intensiva användningen av instrumenten förorsakat en så kraftig förslitning, att styrelsens instrumentförråd nu till stor del måste förnyas för att kunna fylla sitt syfte. Med hänsyn till syftet med ifrågavarande instrumentavgifter och till omständigheterna i övrigt ansåge styrelsen det uppkomna överskottet böra användas härför.

Departementschefen. För lantmäteridistriktens förseende med instrument och möbler ha hittills anvisats anslag å tillhopa 2 890 000 kronor. Av skäl som i det föregående närmare angivits torde emellertid de anvisade medlen icke komma att förslå. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att ytterligare medel anvisas för ifrågavarande ändamål. En medelsanvisning av den omfattning, som styrelsen ifrågasatt, kan jag dock icke förorda utan anser anslaget böra begränsas till 150 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang erinra om att en del av det av styrelsen begärda beloppet avser instrument och möbler till den föreslagna särskilda skiftesorganisationen i Kalmar län, vilken emellertid enligt vad jag tidigare anfört ej nu bör inrättas.

Överskott, som uppkommit vid utlåning av instrument från lantmäteristyrelsens förråd, torde, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, av styrelsen få disponeras för nyanskaffning av instrument för förrådet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteriets distriktsorganisation: Utrustning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[177.] 11. *Lantmäteriets distriktsorganisation: Förskott till hantlangning och materiel m. m.* Under anslagsrubriken Förskott av vissa taxeersättningar har för budgetåret 1947/48 anvisats ett förslagsanslag av 250 000 kronor. Medelsåtgången under anslaget uppgick för samma budgetår till 408 848 kronor. För löpande budgetår har för ändamålet upptagits ett förslagsanslag av 20 000 kronor. Från anslaget ha förskotterats dels vissa taxeersättningar för sådana förrättningar, som vid omorganisationen av verksamheten i distrikten påbörjats men icke avslutats, dels sådana belopp, som omförmälas i 13 § 4 mom. kungörelsen nr 956/1947 (statsliggaren s. 822).

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål skulle för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag av 40 000 kronor. Styrelsen har härvid anfört, att förskotten till lantmätarens taxeersättningar i stort sett torde komma att avvecklas under innevarande budgetår, varför för nästa budgetår endast ett obetydligt belopp erfordrades härför. Medelsbehovet för förskott jämlikt bestämmelsen i 13 § 4 mom. kun-

görelsen nr 956/1947 vore i brist på erfarenhet svårt att bedöma. Under juli och augusti 1948 hade styrelsen för detta ändamål utbetalat omkring 3 700 kronor. Detta skulle för helt budgetår motsvara omkring 22 000 kronor. Jämligt kungörelsen nr 297/1948 skulle emellertid sistnämnda förskott numera i vissa fall även avse kostnader, för vilka förskott icke tidigare lämnats, nämligen kostnader för ersättning till gode män, sakkunniga biträden och sysslomän. På grund härav har styrelsen föreslagit, att förevarande anslag för nästa budgetår skulle uppföras med 40 000 kronor. Enligt styrelsens mening borde i samband därmed anslaget erhålla ändrad benämning, förslagsvis Förskott till hantlangning och materiel m. m.

Statskontoret har i remissutlåtande den 29 september 1948 icke framställt någon erinran mot lantmäteristyrelsens förevarande anslagsäskande.

Departementschefen. Då möjlighet saknas att närmare bedöma medelsbehovet under anslaget för nästkommande budgetår, synes detsamma böra uppföras med oförändrat belopp av 20 000 kronor. Såsom lantmäteristyrelsen föreslagit bör anslaget från och med nämnda budgetår erhålla benämningen Förskott till hantlangning och materiel m. m. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteriets distriktsorganisation: Förskott till hantlangning och materiel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[178.] 12. Kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	328 000	318 497
1948/49 (statsliggaren s. 822) ..	173 000	
1949/50 (förslag)	99 100	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att för anordnande av kurser för biträdespersonal inom lantmäteriets distriktsorganisation skulle för budgetåret 1949/50 anvisas ett reservationsanslag av 139 600 kronor. Av detta belopp ha 125 500 kronor avsetts för en kurs under tiden november 1949—juni 1950 för nyutbildning av 40 mätningstekniska biträden samt 14 100 kronor för en kurs under hösten 1949 för nyutbildning av 30 biträden i kontorstjänst. Till motivering härför har anförts, att en utökning av antalet mätningstekniker och kontorsbiträden vore ofrånkomlig med hänsyn till de arbetsuppgifter, som åvilade distriktsorganisationen. Kurserna ha förutsatts skola erhålla samma utformning som motsvarande tidigare anordnade kurser. Även kostnaderna för kurserna ha beräknats enligt oförändrade grunder.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* framhållit angelägenheten av att i nuvarande läge en utvidgning av den av 1947 års riksdag fastställda distriktsorganisationen såvitt möjligt skulle undvikas. Såvitt

ämbetsverket kunde finna komme redan vid ingången av nästa budgetår det vid full utbyggnad av organisationen förutsatta antalet mätningstekniker och kontorsbiträden att vara betydligt överskridet. På grund härav har statskontoret ansett sig icke kunna tillstyrka att medel anvisades för de föreslagna kurserna.

Departementschefen. I samband med behandlingen av distriktsorganisationens avlöningsanslag har jag uttalat, att antalet mätningstekniker och kontorsbiträden bör hållas inom den vid 1947 års riksdag fastställda ramen. Emellertid torde man böra räkna med en viss avgång av såväl mätningstekniker som kontorsbiträden inom distriktsorganisationen. Med hänsyn härtill vill jag tillstyrka, att kurser för nyutbildning av dylik personal skola anordnas även under nästa budgetår. Härvid synes dock kursen för blivande mätningstekniker kunna begränsas till att omfatta 25 deltagare. Enligt vad jag inhämtat skulle detta medföra en minskning av kostnaderna för denna kurs med 40 500 kronor. Då jag i övrigt icke har någon erinran mot vad lantmäteristyrelsen föreslagit i fråga om kurserna, torde för ändamålet böra anvisas ett reservationsanslag av (139 600 — 40 500 =) 99 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 99 100 kronor.

[179.] 13. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	200 000	192 468
1948/49 (statsliggaren s. 822) ..	200 000	
1949/50 (förslag)	200 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår skulle uppföras med ett till 250 000 kronor förhöjt belopp. Såsom skäl härför har styrelsen framhållit, att medelsåtgången under anslaget kunde förväntas stiga på grund av dels den genomförda allmänna höjningen av lantmäteritaxan, dels beräknad utökning av distriktsorganisationens arbetskapacitet och dels, i viss mån, väntade förrättningar i samband med jordbrukets yttre rationalisering.

Lantmäteristyrelsen har i sin skrivelse vidare framlagt förslag till viss ändring rörande villkoren för erhållande av bidrag från ifrågavarande anslag ävensom anslaget till bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften. I detta hänseende har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Enligt lagen nr 96/1948 äger Kungl. Maj:t under vissa villkor beträffande område av stad, vilket ej ingår i stadsplan eller efter den 1 januari 1948 fastställd byggnadsplan, förordna att, i stället för de i lagen om fastighetsbildning i stad meddelade bestämmelserna om avstyckning av område, som ej ingår i tomtindelning, eller om sammanläggning av stadsägor, vad för landet är stadgat om avstyckning och sammanläggning skall äga tillämpning med vissa undantag. Detta gäller även beträffande dylikt område inom samhälle å landet, varest fastighetsbildningslagens bestämmelser om avstyckning och sammanläggning skola tillämpas. Därest Kungl. Maj:t meddelar dylikt förordnande för visst område skall således vid avstyckning inom det samma lagen om delning av jord å landet äga tillämpning. Däremot komma laga skiften, ägoutbyten och vissa andra jorddelningsförrättningar inom området att handläggas enligt bestämmelserna i 6 kapitlet fastighetsbildningslagen. Som en följd härav kan statsbidrag jämlikt bestämmelserna i kungörelsen nr 295/1928 utgå endast till avstyckningsförrättningar inom sådana områden, för vilka förordnande utfärdats enligt förenämnda lag nr 96/1948. Till de jorddelningsförrättningar, vilka inom sådant område handläggas enligt 6 kapitlet fastighetsbildningslagen, kan däremot statsbidrag för närvarande ej utgå.

Det framstår för lantmäteristyrelsen såsom oegentligt, att de för landet gällande statsbidragsbestämmelserna på sätt sålunda framhållits i viss omfattning skola sättas ur kraft beträffande landsbygdsområden, vilka kunna förväntas bibehålla sin karaktär av ren landsbygd, enbart för att dessa områden genom stadsbildning kommit under annan administration. Lantmäteristyrelsen får därför föreslå, att i fråga om användningen av förslagsanslagen Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar samt Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften utfärdas föreskrifter av huvudsakligen följande innehåll, nämligen dels att vid förrättning som avses i 6 kapitlet fastighetsbildningslagen inom område, där förordnande enligt lagen nr 96/1948 meddelats, statsbidrag må utgå såsom om förrättningen verkställts enligt bestämmelserna i jorddelningslagen, dels ock att denna bestämmelse skall retroaktivt tillämpas i fråga om förrättning av nyss angivet slag, som avslutats efter den 1 januari 1948 och som avsett område, beträffande vilket under år 1948 meddelats förordnande enligt berörda lag nr 96/1948.

De föreslagna bestämmelserna torde icke i och för sig behöva föranleda någon ökning av ifrågakvarande anslag.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* icke framställt någon erinran mot lantmäteristyrelsens förevarande anslagsäskande och förslag.

Jag torde i detta sammanhang slutligen få anmäla en av *Kiruna drätselkammare* den 5 oktober 1948 gjord framställning, däri drätselkammaren hemställt om utfärdande av föreskrifter av i huvudsak den innebörd, som lantmäteristyrelsen föreslagit.

Departementschefen. Såsom framgår av den föregående redogörelsen har lantmäteristyrelsen framlagt förslag om viss ändring i de villkor, som för närvarande gälla för erhållande av olika bidrag från förevarande anslag ävensom från anslaget till bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften. Då förslaget synes väl motiverat, anser jag mig böra tillstyrka detsamma. Det torde få ankomma å Kungl.

Maj:t att vidtaga de författningsändringar som på grund härav bliva erforderliga. De nya bestämmelserna torde få tillämpas även beträffande förrättningar, vilka avslutats före bestämmelsernas ikraftträdande men efter utgången av år 1947 och vilka avsett område, för vilket förordnande enligt nämnda lag meddelats före bestämmelsernas ikraftträdande. Medelsanvisningen under förevarande anslag synes icke behöva ökas i anledning av förslagets genomförande. Ej heller i övrigt synes tillräcklig anledning föreligga att nu uppräknas anslaget. Detta torde följaktligen för nästa budgetår böra anvisas med oförändrat belopp av 200 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[180.] 14. *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	200 000	164 858
1948/49 (statsliggaren s. 823) ..	200 000	
1949/50 (förslag)	275 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att förevarande anslag för nästa budgetår skulle uppföras med ett 75 000 kronor högre belopp än för löpande budgetår, eller 275 000 kronor. Styrelsen har såsom motivering för anslagsökningen till en början anfört, att en ej obetydlig ökning av anspråken på odlingsbidrag kunde emotas efter de ändringar i bidragsbestämmelserna, som vidtagits år 1948 beträffande dylika bidrag. Vidare har styrelsen framhållit, att i samband med laga skifte å främst Sollerö sockens skifteslag men även å andra skifteslag inom Kopparbergs län vägar å skogsmarken väntades behöva anläggas i stor utsträckning. Bidrag till ifrågavarande vägbyggnader kunde visserligen enligt nuvarande bestämmelser icke utgå, förrän skiftet avslutats och faststälts, vilket knappast kunde väntas ske under de närmaste åren. Styrelsen ämnade emellertid inkomma med förslag till ändring av bidragsbestämmelserna därhän, att förskott å dylika statsbidrag under vissa villkor skulle kunna utbetalas i begränsad utsträckning redan under pågående skifte. Därest detta förslag genomfördes, komme anspråken på ifrågavarande anslag att öka väsentligt.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* förklarat, att ämbetsverket, innan ståndpunkt tagits till frågan om förskott å bidrag till väganläggningskostnader i sammanhang med skiften, icke kunde tillstyrka en uppräknings av anslaget för detta ändamål. Med hänsyn till den förhållandevis låga belastningen å anslaget under sistlidna budgetår har statskontoret ej heller i övrigt ansett någon anslagshöjning erforderlig.

Departementschefen. Jag torde få erinra, att jag under nästföregående anslagspunkt ansett mig böra förorda viss ändring i villkoren för erhållande av bidrag från ifrågavarande anslag. Någon anledning att på grund härav uppräknas anslaget torde dock icke föreligga. Såsom lantmäteristyrelsen framhållit kan för närvarande bidrag icke utgå till vägbyggnad förrän skiftet avslutats och fastställt. Emellertid synes det önskvärt att förskott å bidrag till nyssnämnda ändamål under vissa villkor skall kunna utlämnas redan dessförinnan. Därest riksdagen ej har något att erinra däremot, torde Kungl. Maj:t få äga vidtaga de ändringar i gällande bidragsbestämmelser, som erfordras härför. I dylikt fall komma givetvis anspråken på förevarande anslag att ökas. Med hänsyn härtill och till vad lantmäteristyrelsen anfört om den ökade efterfrågan på odlingsbidrag anser jag i likhet med styrelsen anslaget för nästa budgetår böra uppräknas med 75 000 kronor till 275 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[181.] 15. *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	75 000	112 791
1948/49 (statsliggaren s. 823) ..	100 000	
1949/50 (förslag)	100 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp av 100 000 kronor.

Lantmäteristyrelsens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[182.] 16. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	25 000	14 764
1948/49 (statsliggaren s. 823)	25 000	
1949/50 (förslag)	25 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att anslaget för budgetåret 1949/50 skulle uppföras med oförändrat belopp av 25 000 kronor.

Mot *lantmäteristyrelsens* förslag har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[183.] 17. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	50 000	47 726
1948/49 (statsliggaren s. 823)	50 000	
1949/50 (förslag)	50 000	

Förevarande anslag disponeras av länsstyrelserna för utbetalande av tillägg ersättning till förrättningsman, som förordnats enligt lagen om enskilda vägar och som icke innehar statlig befattning. Ersättningen utgår med 50 procent av den ersättning, som förrättningsmannen enligt 1927 års lantmäteritaxa äger uppbära av sakägare.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 60 000 kronor förhöjt belopp. Ökningen sammanhänger med att styrelsen dels framlagt förslag om viss höjning av ifrågavarande ersättningar, dels räknat med en utökning av den med anslaget avsedda förrättningsverksamheten. Till motivering för sitt berörda förslag har *lantmäteristyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Den 19 december 1947 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse med provisoriska bestämmelser om ersättning till statsverket för förrättning eller uppdrag, som utföres av lantmäteriets distriktsorganisation (nr 956/47; ändrad genom nr 297/48). De i nämnda kungörelse angivna ersättningssatserna utgå beträffande legala förrättningar i allmänhet med 25 procents förhöjning av motsvarande ersättningssatser i 1927 års lantmäteritaxa. Denna höjning avser emellertid endast ersättningar till statsverket och har därför icke kommit sådana förrättningsmän till del, vilka icke tillhöra lantmäteriets distriktsorganisation. Ersättningarna till dessa förrättningsmän utgå sålun-

da enligt oförändrade grunder. I detta sammanhang bör vidare framhållas, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 15 mars 1948 utfärdat särskilda normer för bestämmande av ersättning för upprättande av arbetsplan vid vägprojektering. De enligt normerna utgående ersättningsbeloppen torde emellertid vara avsevärt högre än de ersättningsbelopp, som för motsvarande åtgärder för närvarande utgå till de förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar, vilka icke inneha statlig befattning.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 uppdragit åt lantmäteristyrelsen att uppgöra förslag till ny lantmäteritaxa. Denna torde komma att påverka de ersättningar, som skola utgå till ifrågavarande särskilda förrättningsmän vid förrättningar enligt lagen om enskilda vägar. Då emellertid med utfärdande av de nya taxebestämmelserna torde komma att dröja, anser lantmäteristyrelsen att en förhöjning av ersättningen till berörda vägförrättningsmän — motsvarande den höjning, som provisoriskt verkstälts av de ersättningsbelopp, som uttagas för de statsanställda förrättningsmännens arbeten — på annat sätt bör komma till stånd så snart som möjligt. Med anledning härav får styrelsen föreslå, att till nu ifrågavarande förrättningsmän må utgå tilläggsersättning med 75 procent av den ersättning, som dessa enligt 1927 års lantmäteritaxa äga uppbära av sakägare, samt att dylik ersättning må utgå för förrättningsåtgärd, som verkställas efter utgången av juni månad 1949.

I remissutlåtande den 29 september 1948 har *statskontoret* uttalat att, även om skäl i och för sig kunde tala för en höjning av förevarande ersättningar, ämbetsverket likväl med hänsyn till statsmakternas avvisande ståndpunkt i frågan år 1948 icke kunde tillstyrka lantmäteristyrelsens nu framlagda förslag härom. På grund härav har statskontoret ansett ifrågavarande anslag böra uppföras med oförändrat belopp av 50 000 kronor.

Sveriges förrättningsmannaförening för enskilda vägar har den 20 december 1948 hemställt, att den högre taxeersättningen måtte få utgå redan från och med den 1 juli, alternativt den 1 september 1948.

Departementschefen. Jag torde få erinra om att spørsmålet om en höjning av ifrågavarande ersättningar prövades av 1948 års riksdag (prop. nr 60; r. skr. nr 311). Riksdagens beslut innebar, att någon höjning då icke borde ske. Den närmaste anledningen härtill var att den nya lantmäteritaxa, som lantmäteristyrelsen av Kungl. Maj:t den 30 juni 1947 erhållit i uppdrag att uppgöra förslag till, kunde komma att påverka de ersättningar varom här är fråga. Emellertid torde det, såsom styrelsen nu anfört, komma att dröja, innan nämnda förslag utarbetats och därpå grundade nya taxebestämmelser kunna utfärdas. Med hänsyn härtill och då i och för sig starka billighetsskäl tala för en höjning av ifrågavarande ersättningar, anser jag mig böra tillstyrka lantmäteristyrelsens förslag i sådant syfte. Även i övrigt kan jag ansluta mig till styrelsens nu framlagda förslag. Till sådan förrättningsman, som här avses, bör alltså utgå tilläggsersättning med 75 procent av den ersättning, som han enligt 1927 års lantmäteritaxa äger uppbära av sakägare. Därest riksdagen ej har något att erinra mot den föreslagna höjningen, torde denna få träda i kraft så snart riksdagens beslut i frågan föreligger. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i gäl-

lande bestämmelser, som bliva erforderliga vid bifall till vad jag nu föreslagit.

Medelsanvisningen under förevarande anslag för nästa budgetår synes trots den ändring av bidragsbestämmelserna, som jag nyss förordat, kunna bibehållas vid oförändrat belopp av 50 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[184.] 18. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	5 000	8 996
1948/49 (statsliggaren s. 824)	5 000	
1949/50 (förslag)	5 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

I anslutning till *lantmäteristyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[185.] 19. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	15 000	17 814
1948/49 (statsliggaren s. 824)	15 000	
1949/50 (förslag)	15 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

Med biträdande av *lantmäteristyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[186.] 20. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 000	4 335
1948/49 (statsliggaren s. 824)	6 300	
1949/50 (förslag)	4 700	

I en av lantmäteristyrelsen med utlåtande den 17 november 1948 överlämnad skrivelse har *länsstyrelsen i Västerbottens län* uppskattat kostnaderna för tilläggsavvittringen under budgetåret 1949/50 till 4 700 kronor, därav 4 500 kronor till ersättningar i samband med indragning av slätterängar till kronan. *Lantmäteristyrelsen* har med hänsyn härtill föreslagit en anslagsanvisning av 4 700 kronor för nästa budgetår.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 700 kronor.

[187.] 21. Ströängars indragande till kronan.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 000	6 260
1948/49 (statsliggaren s. 825)	12 400	
1949/50 (förslag)	9 300	

I skrivelse den 17 november 1948 har *lantmäteristyrelsen* — med överlämnande av yttranden från länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, vilka beräknat medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1949/50 till 3 300 kronor för Västerbottens och 6 000 kronor för Norrbottens län — hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 9 300 kronor.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 300 kronor.

[188.] 22. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	70 000	22 848
1948/49 (statsliggaren s. 825)	70 000	
1949/50 (förslag)	64 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *lantmäteristyrelsen*, med överlämnande av från överlantmätaren i Kopparbergs län infordrade uppgifter rörande ifrågavarande kostnader, hemställt, att anslaget för budgetåret 1949/50

måtte uppföras med 64 000 kronor. Kostnaderna under sagda budgetår ha av överlantmätaren beräknats till nämnda belopp.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 64 000 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk.

[189.] 1. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 339 600	2 393 660
1948/49 (statsliggaren s. 827) ..	2 579 000	
1949/50 (förslag)	2 746 000	

Kungl. Maj:t har den 11 juni 1948 för rikets allmänna kartverk fastställt dels personalförteckning, dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 325 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	9 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	975 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	268 200
Summa kronor		2 579 000.

I skrivelse den 19 augusti 1948 har *rikets allmänna kartverk* hemställt om anslag för budgetåret 1949/50. Kartverket har därvid ånyo framfört vissa av verket i dess anslagsäskanden för innevarande budgetår gjorda förslag om förbättrad löneställning för den arbetsledande personalen. Sålunda har föreslagits, att byrådirektörstjänsten å ekonomiska kartbyrån skulle uppflyttas till 32 lönegraden med benämningen förste byrådirektör, varjämte en tjänst som förste byrådirektör i denna lönegrad skulle inrättas å fotogrammetriska byrån. För detaljföreståndarna å dessa två byråer skulle skapas byrådirektörstjänster i 31 lönegraden. Kartverket, som förordat en utökning av antalet detaljer, har upptagit elva sådana tjänster. De statskartografer, vilka tjänstgöra som ställföreträdare för detaljföreståndarna, skulle erhålla tjänster som förste statskartografer i 29 lönegraden. Löneställningen för observatorer och förste statsgeodeter har föreslagits höjd från Ca 30 respektive Ca 29 till Ca 31 respektive Ca 30, varjämte två statsgeodettjänster begärts skola utbytas mot en observatorstjänst och en tjänst som förste statsgeodet. I samband med förslag om viss ändrad organisation för arbetet med den ekonomiska kartläggningen har verket hemställt om

inrättande av åtta tjänster som förste kartassistent i Ce 21 å ekonomiska kartbyrån. Vidare har kartverket upprepat tidigare gjorda framställningar om ombildning av en tjänst som förste kartassistent i Ca 21 till fotoingenjörstjänst i Ca 24 och uppflyttning av en arkivbiträdestjänst från 11 till 14 lönegraden. Därför har föreslagits ordinariesättning av sex kartassistenter, därav fyra i Ce 19 och två i Ce 16. Slutligen har kartverket hemställt om en utökning av personalen på beställningsavdelningen på grund av den ytterligare väsentligt ökade efterfrågan på kartmaterial från avdelningen.

I fråga om den högskoleutbildade personalen har kartverket ånyo berört de svårigheter, som uppstått vid genomförandet av 1946 års organisation. Verket har anfört, att av de 24 statskartografjänsterna å ekonomiska kartbyrån 10 alltså vore obesatta trots att de upprepade gånger ledigförklarats. Orsakerna till rekryteringssvårigheterna vore att finna i de väsentligt bättre befodringsförhållandena inom lantmäteriet efter dess omorganisation och de större möjligheterna att inom lantmäteriet nå relativt högt avlönade tjänster. Den nyttillkomna organisationen för jordbrukets rationalisering hade ytterligare ökat konkurrensen om den lantmäteriutbildade personalen och minskat möjligheterna för kartverket att rekrytera dess högre lantmäteriutbildade personal. Genomförandet av de förslag, som kartverket föregående år framlagt till förbättring av befodringsmöjligheterna för statskartografpersonalen, vore därför en nödvändig förutsättning för att åtminstone några sökande skulle kunna lockas till kartverket.

För att minska olägenheterna av bristen på statskartografer har kartverket föreslagit, att antalet arbetslag under fältarbetet för den ekonomiska kartan skulle minskas från tretton till åtta. Därvid skulle antalet kartassistenter i varje arbetslag utökas från sex till nio å tio. Med ett så stort antal kartassistenter kunde, enligt vad verket framhållit, en statskartograf icke ensam svara för den mera rutinmässiga kontrollen av kartläggningen utan behövde ett välkvalificerat biträde härför. Kartverket har anfört, att verket hade en del i tjänsten äldre och genom mångårigt fältarbete väl rutinerade kartassistenter, som skulle kunna fylla denna uppgift och biträda vid utbildningen av nya kartassistenter. Deras uppgift skulle vara att efter direktiv av statskartografen för vederbörande arbetslag granska själva detaljrekognosceringen och uppritningen av kartdetaljerna, så att dessa åtgärder bleve enhetligt och noggrant verkställda. Vidare skulle de biträda statskartografen med undersökningar angående gränserna på marken för fastigheter, över vilka lantmäterikartor saknades, samt angående markägare o. d. En hel del tidsödande resor inom fältarbetsområdet skulle härigenom kunna överflyttas från statskartografen till hans assistent, så att statskartografen kunde mera rationellt genomföra det kvalificerade fastighetsredovisningsarbetet och ägna sig åt de tveksamma fall, som assistenten inrapporterat rörande ägoslagsredovisning m. m., samt mera allmänt leda arbetslagets verksamhet. De kartassistenter, som sålunda skulle biträda statskartograferna, borde erhålla tjänster som förste kartassistent i Ce 21. Då den fältrekognoscerande personalen icke kunde minskas om den avsedda årliga arbetsprodukten skulle kunna hållas, har kartverket ansett erforderligt, att

åtta kartassistenter nyanställdes för att ersätta dem som toges till arbetskontrollen.

Kartverkets förslag rörande utökning av beställningsavdelningen innebär, att avdelningen skulle bestå av en förste byrådirektör, en byrådirektör, en förste statskartograf, en statskartograf, 14 kartassistenter, ett kanslibitråde, en ritare, ett rit- och kontorsbiträde samt ett ritbiträde. Avdelningen utgöres nu av en förste statskartograf, en statskartograf, tio kartassistenter, ett kanslibitråde samt ett rit- och kontorsbiträde. Av kartassistenterna ha fyra anställts enligt av Kungl. Maj:t den 11 juni 1948 lämnat medgivande. Till motivering för sitt förslag har verket anfört bland annat följande.

Beställningsavdelningens utveckling framgår av att inkomsterna stigit från 183 000 kronor budgetåret 1946/47 till 255 000 kronor budgetåret 1947/48. Överskotten uppgingo dessa år till 25 800 respektive 98 950 kronor. Arbetsomfattningen har nödvändiggjort en uppdelning av arbetena inom beställningsavdelningen på två arbetsdetaljer, den ena för effektuering av beställningar av kopior eller förstoringar av fotobilder och fotokartor samt framställning av fotoskisser och nya fotokartor i större skalor än kartverkets egna kartor, den andra för stereoarbeten. Förutom chefen för beställningsavdelningen, som tills vidare bör kunna tillika vara föreståndare för en av arbetsdetaljerna, bör därför finnas en byrådirektör som föreståndare för den andra detaljen. Till deras hjälp vid arbetsledningen och vid kostnadsberäkning för offerter på beställda arbeten bör inrättas en befattning som förste statskartograf i lönegrad Ca 29, vars innehavare samtidigt bör kunna tjänstgöra som ställföreträdare vid förfall för detaljföreståndarna. De föreslagna ändringarna i beställningsavdelningens organisation äro nödvändiga med hänsyn till att arbetsbelastningen på avdelningens ledning för närvarande kräver ett permanent övertidsarbete, som icke kan fortgå i längden utan men för såväl personalen som arbetena. De föreslagna lönegradsplacementerna av tjänsterna äro betingade av de stora krav, som måste uppställas på innehavarna av befattningarna ur driftssynpunkt. Den högre löneställningen är också erforderlig för att verket skall kunna erhålla och få behålla arbetsledningspersonalen. Redan nu ha den första avdelningschefen och två av de på beställningsavdelningen tjänstgörande statskartograferna sökt sig annan, bättre betald anställning.

Utöver nämnda arbetsledare erfordras en statskartograf i lönegrad Ce 27. Tre högre kvalificerade tjänstemän måste alltid vara i tjänst på beställningsavdelningen, om rörelsen skall kunna löpa någorlunda friktionsfritt i förhållande till beställarna. Rådgivning och besvarande av förfrågningar, uppgörande av kostnadsberäkningar och slutgranskning före leveranser samt arbetsledning taga nämligen minst tre tjänstemän i anspråk året runt. Då chefen för beställningsavdelningen även tjänstgör som byråchef på fotogrammetriska byrån vid byråchefens frånvaro, kan med hänsyn härtill samt till semesterledigheterna för beställningsavdelningens arbetsledning och inskränkningen i arbetstiden på sommaren beräknas att omkring nio personmånader bortgå. För arbetets utförande på beställningsavdelningen måste därför finnas minst fyra högre kvalificerade tjänstemän. Utöver de nuvarande arbetsledarna erfordras alltså en förste byrådirektör i lönegrad Ca 32 som avdelningens chef samt en byrådirektör i lönegrad Ce 31.

Kartverket hade redan för innevarande budgetår föreslagit, att vid avdelningen skulle finnas sammanlagt 12 kartassistenter. Den ytterligare väsentligt ökade efterfrågan på kartmaterial från beställningsavdelningen med hänsyn till dels region- och generalplaneutredningar av skilda slag, dels skogsintressenas behov av kartmaterial för undersökningar rörande skogs-

tillgångarna inom områden, som icke ingå i planen för den ekonomiska kartläggningen, gör att kartverket nu anser beställningsavdelningen böra utökas med ytterligare två kartassistenter och en ritare utöver föregående års förslag. Kartassistentpersonalen föreslås därvid skola fördelas på ordinarie och extra ordinarie med ungefär hälften vardera och uppföras med tre kartassistenter i lönegrad Ca 19, två i Ce 19, fyra i Ca 16 och fem i Ce 16. Den nya ritarbefattningen föreslås tills vidare uppförd i lönegrad Ce 11. Kostnadsökningen för beställningsavdelningen beräknas skola helt täckas av motsvarande inflytande inkomster.

Kartverket har slutligen hemställt, att för statskartografer, statsgeodeter och statstopografer skulle fastställas följande befordringsgång, nämligen aspiranttjänstgöring ett år i Cf 19, ett år i Cf 20 och ett år i Cf 24 samt därefter anställning i Ce 27 för statskartografer och statsgeodeter ävensom i Ce 25 för statstopografer.

Kartverket har med utgångspunkt från sina nu återgivna förslag hemställt om ett avlöningsanslag å 2 794 800 kronor. Av detta belopp avse 1 426 500 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 9 450 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 063 900 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal och 294 950 kronor rörligt tillägg. Rörande verkets beräkningar av de särskilda anslagsposterna må följande nämnas.

Av verket föreslagna lönegradsuppflyttningar och inrättande av en ny tjänst som förste statskartograf på beställningsavdelningen ha medfört en ökning av medelsbehovet under ordinarie posten med $(19\,600 + 13\,200 =)$ 32 800 kronor. Överflyttning av tjänster från extra ordinarie till ordinarie stat har föranlett en uppräknings med 51 200 kronor. På grund av löneklassförändringar och beräknad ökning av vikariatersättningar har posten höjts med ytterligare $(16\,300 + 800 =)$ 17 100 kronor. Anslagsposten har sålunda höjts med sammanlagt $(32\,800 + 51\,200 + 17\,100 =)$ 101 100 kronor. Av detta belopp äro 46 500 kronor att hänföra till beställningsavdelningen och motsvaras av beräknade ökade inkomster till minst samma belopp.

Minskningen av arvodesposten med 350 kronor sammanhänger med att ett arvode å nämnda belopp till en statsgeodet, som biträder med ledningen av fältarbetet vid avvägningen, skulle bortfalla vid bifall till förslag om uppflyttning av en tjänst som statsgeodet till förste statsgeodet.

Under icke-ordinarie posten har medelsbehovet på grund av nytillkomna tjänster eller från ordinarie till icke-ordinarie stat överförda tjänster efter avdrag för löner, som överflyttats till ordinarieposten, ökat med $(238\,300 - 229\,300 =)$ 9 000 kronor. Föreslagna lönegradsuppflyttningar ha medfört en ökning av 12 100 kronor. Vidare har upptagits ett belopp å 35 400 kronor för avlöningar å tjänster, vilka finnas inrättade på beställningsavdelningen men för vilka medel icke beräknats för innevarande budgetår. Löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar enligt stadgad befordringsgång m. m. ha föranlett en uppräknings av posten med 23 500 kronor. Till ersättningar åt inbeordrad militär personal har beräknats ett med 1 400 kronor förhöjt belopp. Slutligen ha för delkostnad å avlöning till telefonister i en för kartverket och vissa andra verk nyinrättad gemensam telefonväxel upptagits 6 900 kronor. Anslagsposten har sålunda sammanlagt höjts med $(9\,000 + 12\,100 + 35\,400 + 23\,500 + 1\,400 + 6\,900 =)$ 88 300 kronor till 1 063 900 kronor. Av ökningen faller en summa av 54 400 kronor

å beställningsavdelningen, vilken beräknas motsvaras av ökade inkomster till minst samma belopp.

För rörligt tillägg har beräknats ett med 26 750 kronor till 294 950 kronor förhöjt belopp.

Rikets allmänna kartverks tjänstemannaförening har den 19 augusti 1948 gjort framställning om att detaljföreståndare och observatorer skulle placeras i lönegrad Ca 31 och att förste statsgeodet skulle hänföras till lönegrad Ca 30. Vidare har föreningen hemställt, att en observators- och en förste statsgeodettjänst skulle inrättas vid geodetiska byrån, varvid två geodettjänster skulle föras å övergångsstat.

I remissutlåtande den 27 september 1948 har *statskontoret* förklarat sig icke kunna förorda de av kartverket ånyo framförda kraven på ändrad löneställning för vissa av verkets befattningshavare, då några nya omständigheter som borde föranleda ett frångående av 1948 års riksdags beslut i ärendet icke blivit anförda. Åtgärden att sammanföra ett större antal kartassistenter till ett arbetslag under ledning av en statskartograf har statskontoret funnit böra genomföras på försök. Ämbetsverket har dock icke kunnat förorda, att av denna anledning frågan om inrättande av nya högre kartassistenttjänster redan nu upptoges till prövning. Någon erfarenhet av den föreslagna anordningen borde nämligen avvaktas. Statskontoret ville därvid erinra om att frågan om en differentiering av kartassistenttjänsterna prövats vid både 1947 och 1948 års riksdagar. Föredragande departementschefen hade vidare sistnämnda år uttalat, att han på grund av den återhållsamhet, som måste iakttagas gentemot åtgärder, som medförde krav på ökad arbetskraft, icke kunde tillstyrka den av kartverket då begärda utvidgningen av kartverkets beställningsavdelning. I överensstämmelse med denna uppfattning har statskontoret funnit ej heller den nu gjorda framställningen i denna del böra föranleda någon åtgärd. Frågan om ändring av befodringsgången för statskartografer, statsgeodeter och statstopografer har ämbetsverket ansett icke böra upptagas till avgörande, förrän personalutredningens förslag rörande befodringsgång för viss personal med liknande anställning framlagts för riksdagen.

Statens lönenämnd har den 27 oktober 1948 yttrat sig över förslaget, att vissa rutinmässiga granskningsuppgifter vid fältarbetena för den ekonomiska kartläggningen skulle överflyttas från de såsom ledare för arbetslagen tjänstgörande statskartograferna till vissa kartassistenter, vilka skulle erhålla ställning som förste kartassistenter i Ce 21. Lönenämnden har därvid förklarat sig icke ha något att erinra mot detta förslag.

Jag torde här få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 10 december 1948, med anledning av en av kartverket den 26 november 1948 gjord framställning, bemyndigat kartverket, bland annat, att med Norrtälje stad teckna kontrakt om förhyrning från och med den 1 januari 1949 av därstädes befintlig hangarbyggnad m. m. för en årshyra av högst 24 000 kronor med rätt för kartverket att till utomstående upplåta sådana delar av de förhyrda byggnaderna, som icke erfordrades för verkets behov. Vidare har Kungl. Maj:t genom samma beslut bemyndigat kartverket att anställa flyg-

förare för verkets flygplan. I sin framställning förutsatte kartverket, att flygförarna under perioderna mellan flygfotograferingarna skulle tjänstgöra som kartassistenter å beställningsavdelningen. Kartverket föreslog vidare, att förare skulle anställas såsom kartassistent och flygförare i lönegrad Cg 19 och efter godkänd provtjänstgöring erhålla extra ordinarie tjänst i samma lönegrad. Kungl. Maj:ts beslut innebar bifall härtill. Vidare förklarade kartverket, att enligt dess mening avlöningskostnaderna för ifrågakörande befattningshavare borde från och med nästa budgetår överflyttas till avlöningsanslaget från anslaget Kartarbeten m. m. Då kartverket beräknade, att fyra flygförare skulle anställas och att dessa kunde ersätta två kartassistenter, ansåg verket att icke-ordinarieposten, utöver vad verket föreslagit i sina anslagsäskanden, borde höjas med halva avlöningskostnaderna för fyra befattningshavare i 19 lönegraden eller 15 600 kronor.

Departementschefen. Jag torde få erinra om att vid den mycket restriktiva behandlingen i fjolårets statsverksproposition av framställningar om höjda lönegradsplaceringar kartverket tillhörde de få fall, där löneförbättringar medgavos. Sålunda erhöles såväl observatorer, förste statsgeodeter, förste statstopografer och förste statskartografer som statsgeodeter och statskartografer förbättrad löneställning. Ytterligare lönegradsuppflyttningar synas, med det undantag beträffande ett arkivbiträde, som i det följande skall angivas, icke nu böra komma i fråga.

Den föreslagna nya ordningen för bedrivandet av fältarbetet för den ekonomiska kartläggningen finner jag med tanke på rådande svårigheter att besätta statskartograf-tjänsterna böra prövas. De kartassistenter, som anförtros uppgiften att biträda statskartograferna, torde böra erhålla vikariatslöneförordnande i 21 lönegraden. Vidare erfordrar den nya organisationen av arbetet, att åtta nya kartassistenter anställas. Å andra sidan böra fem statskartograf-tjänster icke besättas, så länge denna anordning bibehålles.

En utvidgning av kartverkets beställningsavdelning torde möjliggöra en besparing av arbetskraft för städer och landskommuner. Med hänsyn härtill ävensom till att de ökade kostnaderna för statsverket motsvaras av större inkomster vill jag i viss utsträckning tillstyrka kartverkets framställning i denna del. Jag föreslår sålunda, att antalet kartassistenter å avdelningen utökas med fyra till 14 och att en ritare anställles. På grund av de ökade arbetsuppgifter som härigenom komma att åvila ledningen för beställningsavdelningen, torde en byrådirektörstjänst i Ce 31 böra inrättas å avdelningen. Innehavaren av denna tjänst bör vara chef för avdelningen.

Med hänsyn till att kartverket bemyndigats anställa flygförare, vilka under den del av året, som ej utgör flygsäsong, avses skola tjänstgöra som kartassistenter å beställningsavdelningen, anser jag, att avlöningsarna till dessa böra överflyttas från anslaget Kartarbeten m. m. till avlöningsanslaget. Kostnaderna för flygtillägg, vilka torde böra utgå enligt samma grunder som gälla för kartassistent, vilken är fullt utbildad flygfotograf, torde dock alltså böra bestridas från förstnämnda anslag. Under avlönings-

anslaget torde för nästa budgetår böra beräknas medel för avlöningar till fyra kartassistenter och flygförare i 19 lönegraden. Då dessa komma att ersätta två kartassistenter, böra endast två nya kartassistenter upptagas för beställningsavdelningen.

I betraktande av att lantmäteristyrelsen innevarande budgetår erhållit en arkivbiträdestjänst i 14 lönegraden, vars innehavare har i stort sett likartade arbetsuppgifter med dem, vilka åvila kartverkets arkivbiträde, vill jag slutligen icke motsätta mig att den senare placeras i nämnda lönegrad.

I likhet med statskontoret anser jag frågan om befordringsgången för statskartografer, statsgeodeter och statstopografer icke böra avgöras förrän ställning toges till personalutredningens förslag rörande befordringsgången för viss personal med motsvarande utbildning.

Med beaktande av anslagsförändringar av mer eller mindre automatisk natur finner jag kartverkets avlöningsstat vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit böra erhålla följande utseende.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän bör höjas dels med 17 100 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar m. m. och dels med 2 500 kronor för vikariatslön i 21 lönegraden åt fem kartassistenter. Posten bör sålunda uppföras med $(1\,325\,400 + 17\,100 + 2\,500 =)$ 1 345 000 kronor. Arvodesposten bör bestämmas till oförändrat belopp av 9 800 kronor. Mina förslag om inrättande av en byrådirektörstjänst i lönegrad Ce 31, om vikariatslön i 21 lönegraden åt tre kartassistenter och uppflyttning av ett arkivbiträde från Ce 11 till Ce 14 föranleda en uppräknings av posten avlöningar till icke-ordinarie personal med $(14\,400 + 1\,500 + 500 =)$ 16 400 kronor. Vidare böra under posten beräknas 100 000 kronor till avlöningar åt fyra kartassistenter och flygförare i 19 lönegraden, tio nya kartassistenter i 14 lönegraden och en ritare i 11 lönegraden, 35 400 kronor till avlöningar å tjänster vid beställningsavdelningen, för vilka medel ej upptagits i innevarande budgetårs avlöningsstat, och 6 900 kronor för delkostnader för telefonister i en ny för kartverket samt byggnadstyrelsen och skolöverstyrelsen gemensam telefonväxel. För ersättningar åt inbeordrad militär personal bör avses ett 1 400 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Slutligen bör posten på grund av beräknade löneklassförändringar och reglerad befordringsgång m. m. uppräknas med 23 500 kronor. Å andra sidan bör posten minskas med 50 800 kronor motsvarande avlöningskostnaderna för fem statskartograf-tjänster, vilka icke skulle behöva besättas. Icke-ordinarieposten synes sålunda böra uppföras med $(975\,600 + 16\,400 + 100\,000 + 35\,400 + 6\,900 + 1\,400 + 23\,500 - 50\,800 =)$ 1 108 400 kronor. För rörligt tillägg torde böra avses $(268\,200 + 14\,600 =)$ 282 800 kronor.

Under kartverkets avlöningsstat skulle sålunda erfordras en medelsanvisning av $(1\,345\,000 + 9\,800 + 1\,108\,400 + 282\,800 =)$ 2 746 000 kronor, vilket jämfört med löpande budgetårs anslag innebär en ökning med 167 000 kronor.

Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att i personalförteckningen

för kartverket vidtaga den förändring, som föranledes av förslaget om inrättande av en byrådirektörstjänst i lönegrad Ce 31.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att i personalförteckningen för rikets allmänna kartverk må vidtagas den ändring, som föranledes av förslaget om inrättande av en byrådirektörstjänst i lönegrad Ce 31;

b) godkänna följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 345 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »	9 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal »	1 108 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 282 800

Summa kronor 2 746 000;

c) till *Rikets allmänna kartverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 746 000 kronor.

[190.] 2. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	280 000	278 496
1948/49 (statsliggaren s. 829) ..	324 000	
1949/50 (förslag)	343 400	

I sin förutnämnda skrivelse den 19 augusti 1948 har *rikets allmänna kartverk* hemställt, att omkostnadsanslaget för budgetåret 1949/50 måtte uppräknas med 11 400 kronor till 335 400 kronor. Ökningen fördelar sig med 2 400 kronor å posten sjukvård m. m. och med 9 000 kronor å posten övriga expenser. Den begärda höjningen av förstnämnda post har föranletts av att utgifterna för ändamålet under budgetåret 1947/48 överstigit det anvisade beloppet med 2 400 kronor. Såsom motivering för uppräknningen av expensposten har kartverket anfört, att nytt kollektivavtal med städpersonalen medförde merkostnader å 1 500 kronor och att årskostnaden för telefonavgifter komme att öka med 2 500 kronor genom tillkomsten av en ny telefonväxel. Vidare har verket beräknat, att pappersskatten samt pris-höjningar å fotografiskt material, som måste införskaffas från utlandet, komme att öka medelsbehovet med 5 000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 27 september 1948 icke framställt någon erinran mot kartverkets ifrågavarande anslagsäskande.

Sedermera har rikets allmänna kartverk i skrivelse den 16 november 1948 — med förmälan att abonnemangsavgifterna för den nya telefonväxeln fastställts och att dessa innebure en kostnad för nästa budgetår å 8 050 kronor utöver vad kartverket tidigare beräknat — hemställt, att delposten övriga expenser för nästa budgetår måtte uppräknas ytterligare med nämnda belopp.

Jag torde i detta sammanhang få erinra om, att Kungl. Maj:t på grund av kartverkets ökade telefonkostnader genom beslut den 3 december 1948 medgivit, att kartverkets delpost till övriga expenser för budgetåret 1948/49 finge överskridas med 14 500 kronor.

Departementschefen. Då de av kartverket beräknade utgiftsökningarna under detta anslag icke synas kunna undvikas, vill jag förorda, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår uppräknas med (2 400 + 9 000 + 8 000 =) 19 400 kronor till 343 400 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för kartverket. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Rikets allmänna kartverk: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 343 400 kronor.

[191.] 3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	746 000	772 664
1948/49 (statsliggaren s. 829) ..	621 000	
1949/50 (förslag)	838 000	

Rikets allmänna kartverk har i sin förut omförmälda skrivelse den 19 augusti 1948 hemställt om ett anslag å 853 000 kronor för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. För innevarande budgetår uppskattades medelsbehovet till 746 000 kronor. Därav beräknades emellertid 125 000 kronor komma att täckas av reservation å tidigare anvisade anslag. Den begärda anslagsökningen å 232 000 kronor innebär sålunda, att kartverket räknat med att utgifterna under nästa budgetår skulle öka med 107 000 kronor. Därvid har medelsbehovet för fältarbeten beräknats stiga med 35 000 kronor till 570 000 kronor på grund av ökat antal fältmätare vid de topografiska och ekonomiska kartarbetena och fördyring av de geodetiska fältarbetena. Vidare ha kostnaderna för flygfotograferingen uppskattats till ett från 169 500 kronor till 234 500 kronor förhöjt belopp. Motsvarande kostnader under budgetåret 1947/48, då under större delen av flygsäsongen endast två flygplan användes mot nu fyra, utgjorde 224 300 kronor. Med hänsyn till den alltmer ökade produktionen av ekonomiska kartor har kartverket funnit, att för ortnamnsgranskning borde upptagas 14 000 kronor mot 10 000 kronor för innevarande budgetår. Slutligen ha utgifterna för den

årliga ritkursen för militär personal på grund av ökat antal elever och högre tjänstgöringstraktamente beräknats stiga från 11 500 kronor till 14 500 kronor.

Jag torde vidare få erinra om att *kartverket* i sin under punkt 189 omförmälda framställning av den 26 november 1948 bland annat anför, att den planerade förflyttningen av kartverkets flygplan till Norrtälje för nästa budgetår kunde antagas medföra en merkostnad av 23 000 kronor i förhållande till vad kartverket beräknat i sina anslagsäskanden för budgetåret 1949/50, ävensom hemställt att anslaget måtte höjas med sagda belopp.

Departementschefen. Vid behandlingen av kartverkets avlöningsanslag har jag förordat att kostnaderna för avlöning åt kartverkets flygförare — med undantag för de särskilda flygtilläggen — skola helt bestridas från sagda anslag. Vid bifall till detta förslag torde anslaget till kartarbeten m. m. böra nedräknas med 13 000 kronor. Kartverkets beräkningar av medelsbehovet under ifrågavarande anslagspunkt för nästa budgetår föranleda i övrigt icke någon annan erinran från min sida än att dels ett belopp av 12 000 kronor bör anses till fyllest för ortnamnsgranskning, dels de medel, som i skrivelsen den 19 augusti 1948 äskats för andra här avsedda ändamål än avlöning åt flygförare samt ortnamnsgranskning, böra disponeras så, att de förslå även till att täcka den merkostnad, som kan uppstå i anledning av förflyttningen till Norrtälje. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 838 000 kronor.

[192.] 4. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	66 000	69 591
1948/49 (statsliggaren s. 830) ..	45 800	
1949/50 (förslag)	223 800	

I sin förutnämnda skrivelse den 19 augusti 1948 har *rikets allmänna kartverk* föreslagit, att för ifrågavarande ändamål skulle för nästa budgetår anvisas ett anslag av 233 800 kronor. Av det begärda beloppet avses 143 000 kronor för anskaffande av tre mindre autografer typ A 6 till fotogrammetriska byrån. Med hänsyn huvudsakligen till den föreslagna personalutvidgningen å beställningsavdelningen m. m. har verket upptagit ett belopp av 8 000 kronor för möbelanskaffning, varjämte 6 000 kronor begärts för komplettering av utrustningen för förvaring av film, bilder och fotokartor. För komplettering av den topografiska kartbyråns fältarbetsutrustning har begärts ett belopp av 4 500 kronor. Verket har till motivering härför framhållit, att denna utrustning vore försliten och otillräcklig för det numera

väsentligt ökade antalet militära fältmätare under utbildning. Vidare har verket föreslagit inköp dels av viss utrustning, som skulle möjliggöra att underhållsreparationer å instrument och kameror verkställdes av verkets egna tjänstemän, dels av en reproduktionskamera. Beträffande kameran har verket anfört, att verket i avsaknad av en dylik måste låta reproduktionsanstalten utföra reproduktionsarbetena. Ett dylikt system omöjliggjorde en effektiv kontroll över materialets förvaring och utnyttjande och medförde dessutom betydligt högre kostnader än om verket självt ombesörjde reproduktionen ävensom väsentlig tidsutdräkt i arbetenas utförande. Kostnaderna för nämnda reparationsutrustning och reproduktionskamera ha beräknats till 7 300 respektive 15 000 kronor. För underhåll av flygplan har upptagits ett med 10 000 kronor till 50 000 kronor förhöjt belopp. Därvid har framhållits att utgifterna för ändamålet under budgetåret 1947/48 visserligen icke uppgått till mer än 34 900 kronor, men att två av verkets flygplan levererats först i augusti 1947 och därför icke påfordrat några större kompletteringar under sagda budgetår.

Departementschefen. I enlighet med vad min företrädare i ämbetet förordade vid anmälan i fjolårets statsverksproposition (IX. H. T. s. 247) av kartverkets framställning om anslag till utrustning har verket bemyndigats beställa autografer för en kostnad av 143 000 kronor. Detta belopp torde nu böra anvisas. Jag vill även tillstyrka, att kartverket får anskaffa viss utrustning för underhållsreparationer och en reproduktionskamera. Härför torde böra beräknas 22 300 kronor. Då jag i det föregående föreslagit utökning av personalen å ekonomiska kartbyrån och beställningsavdelningen, torde viss möbelanskaffning bliva erforderlig. Jag anser mig även böra förorda, att kartverket får möjlighet att komplettera sin skåputrustning. Dessa anskaffningar torde dock under nästa budgetår böra hållas inom en kostnadsram av 7 000 kronor, det vill säga halva det belopp kartverket begärt. För komplettering av den topografiska kartbyråns fältarbetsutrustning föreslår jag skola avses 1 500 kronor. I enlighet med kartverkets hemställan torde slutligen för underhåll av flygplan böra beräknas 50 000 kronor. Förevarande anslag skulle alltså behöva uppföras med $(143\,000 + 22\,300 + 7\,000 + 1\,500 + 50\,000 =)$ 223 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 223 800 kronor.

M. Lappväsendet.

[193.] 1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	207 000	221 969
1948/49 (statsliggaren s. 830) ..	216 400	
1949/50 (förslag)	225 200	

Kungl. Maj:t har fastställt dels den 30 juni 1947 personalförteckning för lappfogdarna, dels ock den 17 juni 1948 följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl.:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	56 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	44 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	98 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	17 700
Summa kronor		216 400.

I särskilda skrivelser den 30 och den 31 augusti samt den 15 september 1948 ha *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* framlagt förslag rörande medelsanvisning för budgetåret 1949/50 till avlöningar åt lappfogdar m. fl. Länsstyrelserna ha beräknat medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 230 200 kronor. Härvid har emellertid länsstyrelsen i Västerbottens län icke upptagit några medel under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för vilket ändamål under budgetåret 1947/48 för länet åtgick ett belopp av 7 000 kronor. Beträffande beräkningarna av de olika anslagsposterna må i övrigt anföras följande.

Av det äskade beloppet, 230 200 kronor, avse 54 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 45 000 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 112 100 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 19 100 kronor rörligt tillägg.

På grund av beräknade löneklassförändringar har ordinarie posten föreslagits minskad med 2 000 kronor till 54 000 kronor. Arvodesposten har höjts med 300 kronor till 45 000 kronor. Förstnämnda belopp utgör skillnaden mellan å ena sidan en ökning av medelsanvisningen till ersättning och gratifikation för ordningsmän inom lappbyarna och åt lappfogdmän med 8 600 kronor till 32 500 kronor, samt å andra sidan en minskning å 8 300 kronor till följd av förslag om inplacering i lönegrad Ce 18 av en nu arvodesavlönad lappfogdeassistent i Norrbottens län. Under icke-ordinarie posten ha föreslagits ökning å tillhopa 14 100 kronor, varför posten sålunda uppförts med 112 100 kronor. Av ökningen hänföra sig 7 400 kronor till nyssberörda förslag rörande en lappfogdeassistent i Norr-

bottens län, 5 300 kronor till förslag om inrättande av ytterligare en tjänst såsom lapptillsynsman i lönegrad Ce 11 i Jämtlands län samt 1 400 kronor till beräknade löneklassförändringar. Den ifrågasatta utökningen av antalet lapptillsynsmän i Jämtlands län har ansetts nödvändig med hänsyn till de rådande renskötsel förhållandena i länet. Posten rörligt tillägg har slutligen i anslutning till nu återgivna förslag uppräknats med 1 400 kronor till 19 100 kronor.

Jag torde i detta sammanhang även få anmäla ett av särskilt tillkallad utredningsman den 14 oktober 1948 avgivet betänkande med förslag till åtgärder rörande renskötseln i Jämtlands län. I betänkandet har bland annat anförts, att lapptillsynsväsendets nuvarande organisation icke givit tillräckliga möjligheter till effektiv övervakning av förhållandena inom lappbyarna i detta län. På grund härav har utredningsmannen i likhet med länsstyrelsen föreslagit, att ytterligare en befattning såsom lapptillsynsman i lönegrad Ce 11 skulle inrättas för länet. Vidare har i betänkandet förordats, bland annat, att ur statens lappfond skulle ställas till förfogande ett anslag å 5 000 kronor för att möjliggöra för isolerade lappbyar att anskaffa lämpliga avelstjurar.

Departementschefen. För budgetåret 1947/48 uppgick medelsåtgången till ersättning och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän till 27 000 kronor. Då medelsbehovet även i fortsättningen torde kunna väntas komma att hålla sig kring detta belopp, förordar jag, att för nästa budgetår ett belopp av nyssnämnda storlek beräknas för ändamålet. Detta skulle innebära en anslagsökning med 3 100 kronor. Vidare vill jag med hänsyn till vad i ärendet anförts tillstyrka, att ytterligare en tjänst såsom lapptillsynsman i lönegrad Ce 11 i Jämtlands län inrättas. Däremot kan jag icke förorda, att innehavaren av en arvodesavlönad tjänst såsom lappfogdeassistent i Norrbottens län skall placeras å extra ordinarie stat.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat och med beaktande av beräknade löneklassförändringar skulle avlöningsanslaget för lappfogdarna m. fl. för budgetåret 1949/50 erhålla följande utseende.

Ordinarieposten skulle till följd av löneklassförändringar minskas med 2 000 kronor till 54 000 kronor. Med hänsyn till förslaget om ökad medelsanvisning till ersättning och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän bör arvodesposten bestämmas till $(44\,700 + 3\,100 =)$ 47 800 kronor. Beträffande icke-ordinarieposten medföra nyinrättandet av en tjänst såsom lapptillsynsman samt beräknade löneklassförändringar, att posten bör uppföras med $(98\,000 + 5\,600 + 1\,400 =)$ 105 000 kronor. För rörligt tillägg bör slutligen beräknas 18 400 kronor. Under ifrågavarande anslag skulle alltså för budgetåret 1949/50 behöva anvisas tillhopa $(54\,000 + 47\,800 + 105\,000 + 18\,400 =)$ 225 200 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 8 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	54 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	47 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal, <i>förslagsvis</i>	»	105 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	18 400
Summa kronor		225 200;

b) till *Lappfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 225 200 kronor.

[194.] 2. *Lappfogdarna m. fl.*: **Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	72 000	93 339
1948/49 (statsliggaren s. 831)	72 000	
1949/50 (förslag)	90 300	

Omkostnadsstaten för lappfogdarna m. fl. upptager tre poster, nämligen en för sjukvård m. m. å 100 kronor, en för reseersättningar å 62 900 kronor samt en för expenser å 9 000 kronor.

I sina skrivelser den 30 och den 31 augusti samt den 15 september 1948 ha *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1949/50 till sammanlagt 105 000 kronor. Därav ha 300 kronor avsetts för sjukvård m. m., 92 000 kronor för reseersättningar och 12 700 kronor för expenser.

Departementschefen. I betraktande av medelsåtgången sistförflutna budgetår synes en höjning av förevarande anslag motiverad. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 18 300 kronor till 90 300 kronor. Av förstnämnda belopp torde 200 kronor böra avses för sjukvård, 17 100 kronor för reseersättningar samt 1 000 kronor för expenser. Sagda poster skulle alltså upptagas med respektive 300, 80 000 och 10 000 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lappfogdarna m. fl. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 90 300 kronor.

N. Diverse.

[195.] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 585 000	1 925 720
1948/49 (statsliggaren s. 832) ..	1 944 000	
1949/50 (förslag)	2 152 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 152 000 kronor.

[196.] 2. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	28 500	20 700
1948/49 (statsliggaren s. 832)	35 600	
1949/50 (förslag)	26 800	

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag av 26 800 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 26 800 kronor.

[197.] 3. Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden. För innevarande budgetår är för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag av 20 000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 832.

I skrivelse den 1 september 1948 har *vetenskapsakademien* — med överlämnande av en från akademiens naturskyddskommitté inkommen fram-

ställning — hemställt, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 22 100 kronor. Av detta belopp avse 9 100 kronor förvaltning av nationalparkerna, 12 700 kronor naturskyddsärendenas förvaltning samt 300 kronor bevakning av den fridlysta naturparken Borga hage i Repplinge socken på Öland. I förhållande till löpande budgetår innebär akademiens anslagsberäkning den ändringen, att posten förvaltning av nationalparkerna uppräknats med 2 100 kronor för att möjliggöra en arvodeshöjning för vissa tillsyningsmän. Akademien har sålunda föreslagit, att ett vart av arvoden till sju tillsyningsmän, vilka arvoden nu utgå med 300—400 kronor, skulle höjas med 100 kronor. Vidare har akademien ansett arvodet till tillsyningsmannen å Muddus nationalpark böra uppräknas med 1 400 kronor till 5 400 kronor, med hänsyn till att denne syntes böra åtnjuta samma löneförmåner som skogsförmän enligt gällande kollektivavtal med domänverket.

Jag torde i detta sammanhang få erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 juni 1948 förklarar hinder icke möta för vetenskapsakademien att för tiden från och med den 1 juli 1948 tills vidare avlöna sistnämnda tillsyningsman enligt bestämmelserna i berörda kollektivavtal.

Departementschefen. Mot vetenskapsakademiens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag icke något att erinra. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 22 100 kronor, innebarande en anslagsökning å 2 100 kronor i förhållande till innevarande budgetår. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 22 100 kronor.

[198.] 4. *Bidrag till svenska naturskyddsföreningen.* För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett obetecknat anslag av 12 000 kronor. Beträffande bestämmelser för anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 833.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *Svenska naturskyddsföreningen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 14 000 kronor till 26 000 kronor. Av förstnämnda belopp ha avsetts 8 000 kronor till arvode åt en assistent åt föreningens intendent och 3 000 kronor till resor och expenser för nämnde assistent. Till övrig del har ökningen föranletts av att föreningen för nästa budgetår räknat med ett kontorsbiträde med tjänstgöring å heltid i stället för såsom nu endast å halvtid.

I remissutlåtande den 30 september 1948 har *vetenskapsakademien* under åberopande av ett av dess naturskyddskommitté avgivet yttrande tillstyrkt naturskyddsföreningens framställning.

Departementschefen. I avbidan på resultatet av naturskyddsutredningens arbete synas naturskyddsföreningens förslag om statsbidrag till avlöning av en assistent och bestridande av expenser m. m. för denne ävensom om höjt statsbidrag till skrivhjälp icke nu böra bifallas. Anslaget bör vid sådant förhållande för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp av 12 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska naturskyddsföreningen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 12 000 kronor.

[199.] 5. Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	10 000	15 010
1948/49 (statsliggaren s. 833) ..	10 000	
1949/50 (förslag)	12 000	

Ifrågavarande anslag är avsett till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt i Köpenhamn för verksamhetsåret 22 juli 1948—21 juli 1949.

Jag torde få erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juli 1948 medgivit, att till nämnda anstalt finge utbetalas ett belopp motsvarande 15 000 kronor danskt mynt.

I skrivelse den 20 augusti 1948 har *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* hemställt, att anslaget med hänsyn till kursförhållandena för nästa budgetår skulle upptagas med ett till 12 000 kronor förhöjt belopp.

I enlighet med fiskeristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

[200.] 6. Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 000	3 826
1948/49 (statsliggaren s. 833)	2 000	
1949/50 (förslag)	2 000	

I skrivelse den 16 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår för gäldande av Sveriges årsbidrag till frysinstitutet för år 1949.

I enlighet med kommerskollegii förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[201.] 7. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	6 000	9 565
1948/49 (statsliggaren s. 833) ..	25 000	
1949/50 (förslag)	25 000	

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp av 25 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[202.] 8. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	500 000	525 909
1948/49 (statsliggaren s. 834) ..	500 000	
1949/50 (förslag)	500 000	

Då medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår icke torde komma att minska, synes anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 500 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[203.] 9. Planering av allmänna arbeten. Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående anslag till planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[204.] 10. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	84 652
1948/49 (statsliggaren s. 834) ..	100 000	
1949/50 (förslag)	100 000	

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[205.] 11. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	40 000	46 232
1948/49 (statsliggaren s. 834) ..	35 000	
1949/50 (förslag)	30 000	

Som utgifterna från anslaget kunna beräknas nedgå med omkring 5 000 kronor per år, synes anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Sammanfattning.

Behandlingen av anslagsäskandena under nionde huvudtiteln har även innevarande år präglats av nödvändigheten av att begränsa statsutgifterna och investeringsverksamheten. De nedskärningar av bidragen till olika ändamål, som föreslogos i statsverkspropositionen för budgetåret 1948/49 och godkändes av riksdagen, ha därför i allmänhet ansetts böra bibehållas även för nästkommande budgetår. Højning av anslag har i regel ansetts böra komma i fråga endast då det gäller utgiftsstegringar, som äro av automatisk karaktär eller eljest föranledda av tidigare fattade beslut.

Vid bifall till de förslag, som framlagts i det föregående, kommer nionde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1949/50 att uppgå till 347 803 700 kronor. Motsvarande summa för innevarande år är enligt den av 1948 års riksdag godkända riksstaten 413 528 500 kronor. Förslaget för nästa år innebär sålunda en minskning med 65 724 800 kronor. Denna minskning beror väsentligen på att två betydande anslagsposter, nämligen anslagen till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område samt till bestridande av kostnader för Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet, ansetts preliminärt kunna nedräknas med tillhoppa 70 miljoner kronor. Bortses från dessa poster föreligger sålunda en nettoanslagsökning med omkring 4,3 miljoner kronor.

Denna ökning beror, såsom nyss antytts, huvudsakligen på utgiftsstegringar, vilka måste betecknas såsom automatiska eller eljest äro föranledda av tidigare fattade beslut. En stor del därav faller på anslagen till högskolorna på jordbrukets och skogsbrukets områden ävensom till statens skogsforskningsinstitut och är föranledd av det av 1948 års riksdag fattade principbeslutet om upprustning av ifrågavarande institutioner. Dessa anslag ha upptagits till sammanlagt omkring 8,4 miljoner kronor eller 2,2 miljoner kronor mer än i riksstaten för innevarande år. Vidare förete anslagen till lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna en stegring med i runt tal 0,7 miljoner kronor, främst beroende på att anslagen för innevarande år nedräknades med hänsyn till att samtliga tjänster i den nya lantbruksorganisationen icke beräknades bliva besatta redan vid ingången av budgetåret 1948/49. Bidragen till jordbrukets rationalisering föreslås vidare höjda med 2 miljoner kronor. Även denna højning bör ses i sammanhang med att bidragsbeloppen för innevarande budgetår bestämts under hänsynstagande till att den nya organisationen beräknades icke omedelbart kunna komma i full verksamhet.

Skogsvårdsanslagen utvisa en højning med omkring 1,2 miljoner kronor. Av denna højning falla omkring 0,8 miljoner kronor på anslagen till skogsvårdsstyrelsernas avlöningar och omkostnader. Højningen avser bland annat att möjliggöra en utvidgning av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet från 55 till 65 procent av det vid 1946 års riksdag beslutade normalprogrammet. Även statens skogsförbättringsanslag föreslås skola höjas.

Mera betydande anslagsminskningar — bortsett från de inledningsvis

nämnda — förekomma endast i ett par fall. Anslaget till kostnader för statlig lagerhållning och försäljningsverksamhet föreslås sålunda skola sänkas med 1 miljon kronor. Även anslaget till kostnader för utbetalande av producentbidrag har ansetts kunna nedräknas med samma belopp.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Grass.

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1949/50.**A. Jordbruksdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	500 000
3	Omkostnader	52 500
	Säger för jordbruksdepartementet	552 500

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
3	Avlöningar	1 525 000
9	Omkostnader	235 000
9	Kostnader för utbetalande av producent- och kontantbidrag	60 000
	Lantbruksnämnderna:	
10	Avlöningar	6 240 000
19	Omkostnader	1 450 000
21	Ersättningar åt ortsombuden	200 000
21	Utrustning	75 000
22	Byggnadsrådgivning	25 000
22	Kostnader för planeringskommittéer	400 000
	Lantbruksattachéer:	
23	Avlöningar	119 000
24	Omkostnader	42 000
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	10 371 000

C. Lantbruksakademien m. m.

	Lantbruksakademien:	
25	Avlöningar	26 600
25	Bidrag till museum, bibliotek m. m.	12 000
26	Bidrag till lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m.	42 000
27	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.	250 000
	Statens växtskyddsanstalt:	
28	Avlöningar	408 500
31	Omkostnader	92 000
	Säger för lantbruksakademien m. m.	831 100

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
33	Avlöningar	*2 527 800
33	Omkostnader	*373 700
33	Materiel m. m.	*400 500

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
33	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	*35 000
33	Stipendier	*34 100
33	Underhåll av byggnader m. m.	*35 000
33	Inredning och utrustning	*403 300
33	Särskilda undersökningar	*77 300
33	Avkastningsbedömning rörande avelssvin.....	*44 800
33	Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. .	*225 000
33	Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor.....	*43 000
33	Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkonsu- lenter	*20 000
	Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:	
34	Avlöningar	*633 000
34	Omkostnader	*217 700
34	Materiel m. m.	*25 000
34	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek	*6 000
34	Stipendier m. m.	*8 300
34	Lokala trädgårdsförsök	*10 000
35	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	73 600
36	Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa	79 400
	Lägre lantbruksundervisning m. m.:	
37	Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp.....	17 000
37	Lägre mejeriskolor	*12 100
38	Lantbruksskolan vid Ultuna	*42 000
	Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter:	
38	Avlöningar	*2 927 400
38	Driftkostnader	*747 000
38	Bidrag till arvoden åt skolläkare	*10 000
38	Bidrag till särskilda utbildningskurser	*93 000
38	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor	*231 800
38	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstal- ter m. m.	*800 000
38	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervis- ningsanstalter.....	*1 000 000
38	Undervisning och studieresor för i det mindre jordbruket del- tagande män och kvinnor.....	*240 700
39	Reseunderstöd för studier på jordbrukets område	15 000
	Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.	11 408 500

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

	Statens hingstdepåer och stuteri:	
40	Avlöningar	467 000
42	Omkostnader	253 000
44	Byggnadsarbeten.....	22 500
45	Hästavelns befrämjande	1 206 200
	Nötboskapsavelns befrämjande:	
52	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	*337 000
52	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet	*338 400
52	Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.	136 400
	Säger för hästavel och boskapsskötsel m. m.	2 760 500

* Beräknat belopp.

F. Veterinärväsendet m. m.

Sid.		Kronor
	Veterinärstyrelsen:	
53	Avlöningar	402 400
56	Omkostnader	62 900
	Veterinärhögskolan:	
57	Avlöningar	1 385 000
64	Omkostnader	163 000
65	Materiel m. m.	150 000
67	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	9 000
67	Stipendier	31 000
68	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	6 000
68	Inredning och utrustning	175 000
	Veterinärinrättningen i Skara:	
69	Avlöningar	*122 000
69	Omkostnader	*32 000
69	Inredning och utrustning	*18 500
	Statens veterinärmedicinska anstalt:	
70	Avlöningar	1 205 000
79	Omkostnader	542 800
	Veterinärstaten:	
82	Avlöningar	2 818 000
85	Omkostnader	65 000
	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar:	
85	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	3 400
86	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	1 625 000
89	Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier	88 000
89	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen	620 000
94	Statsbidrag vid försäkring	100
95	Övriga utgifter	300 000
96	Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.	35 000
96	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård....	*500 000
	Säger för veterinärväsendet m. m.	10 359 100

G. Lanthushållning i allmänhet.

	Bidrag till hushållningssällskapen:	
97	Avlöningar	3 168 000
101	Omkostnader	3 100 000
103	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar	100 000
	Befrämjande av mindre jordbruk:	
104	Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	*12 000
104	Jordbruksekonomisk undersökning	*265 300
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
	Statens centrala frökontrollanstalt:	
104	Avlöningar	1 201 300
107	Omkostnader	324 000
108	Understöd åt lokala frökontrollanstalter	5 000
108	Befordrande av inhemsk fröodling	30 000
109	Statens linnämnd m. m.	45 000
109	Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter	*36 000
110	Bidrag till stödjande av priset å hamphalm och linhalm ..	*1 700 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
110	Bidrag till Sveriges utsädesförening	515 300
113	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.	60 000
113	Understödande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	175 000
115	Odling av gummiförande växter	45 000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
115	Avlöningar	189 300
118	Omkostnader	46 000
118	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer	30 000
119	Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station	4 000
120	Bidrag till plantskolekontroll	15 000
120	Bekämpande av växtsjukdomar	72 500
120	Bidrag till Sveriges pomologiska förening	15 000
121	Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd	25 000
122	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader	100
123	Bidrag till markkartering och grundkalkning	300 000
123	Statens sockernämnd	*42 000
	Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:	
124	Bidrag till avlöande av mejerikonsulenter m. m.	*118 100
124	Bidrag till Svenska smörprovningarna	7 400
125	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	*125 000 000
125	Producent- och kontantbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk	74 000 000
126	Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet	*25 000 000
	Statlig lagerhållning:	
126	Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet Jordbrukets kreditkassor:	7 000 000
127	Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.	53 000
128	Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen	105 000
128	Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.	57 000
	Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter:	
129	Avlöningar	166 500
133	Omkostnader	57 400
135	Bidrag till jordbrukstekniska institutet	250 000
136	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	3 000 000
137	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund	160 000
138	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond	325 000
140	Statens forskningskommitté för lantmannabyggnader	*123 800
140	Jordbrukets upplysningsnämnd	43 000
	Säger för lanthushållning i allmänhet	246 987 000

H. Jordbrukets rationalisering m. m.

142	Bidrag till jordbrukets rationalisering	18 000 000
146	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti	50 000
147	Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.	300 000
150	Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut	10 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Kolonisation:	
150	Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker	300 000
151	Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskss kolonisationsområde	5 600
152	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägen- heter m. fl.	450 000
154	Kostnader för nyodling m. m. å kronotorp	104 000
155	Betesförsök i Norrland	30 000
	Grundförbättringar:	
158	Statens avdikningsanslag	3 600 000
159	Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag	—
160	Täckdikningsförsök m. m.	*120 000
160	Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag.	—
161	Arrendenämnder	25 000
161	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer	100
	Säger för jordbrukets rationalisering m. m.	22 994 700

I. Fiskeriväsendet.

	Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök:	
162	Avlöningar	610 400
172	Omkostnader	266 500
	Fiskeriintendenten m. m.:	
177	Avlöningar	121 200
178	Omkostnader	27 500
179	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna	50 000
180	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	89 000
182	Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten	80 000
183	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöfvere erlagd bensin- skatt	360 000
184	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.	100
	Fiskredskapsförsäkring:	
185	Bidrag vid försäkringsförluster	10 000
185	Organisationsbidrag m. m.	37 000
186	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	—
186	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen	20 000
187	Understöd åt fiskare	—
188	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	—
189	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg	33 100
	Säger för fiskeriväsendet	1 704 800

J. Skogsväsendet.

	Skogsstyrelsen:	
192	Avlöningar	300 000
195	Omkostnader	70 600
	Skogshögskolan:	
196	Avlöningar	499 000
201	Omkostnader	142 800

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
203	Materiel m. m.	27 300
204	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	14 000
205	Stipendier	23 000
205	Inredning och utrustning	69 000
206	Institutionernas upprustning	50 000
	Statens skogsmästarskola:	
207	Avlöningar	42 700
208	Omkostnader	17 900
209	Stipendier	11 000
209	Byggnadsarbeten	2 800
	Statens skogsforskningsinstitut:	
210	Avlöningar	798 500
215	Omkostnader	169 000
215	Utrustning	66 000
216	Särskilda undersökningar	162 000
218	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	190 000
218	Skogsproduktforskning	60 000
219	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.	209 000
226	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor ...	40 000
227	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provisorisk skogsskolekurs	54 500
229	Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurs	267 500
229	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal	339 800
	Skogsvård m. m.:	
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
230	Avlöningar	5 898 700
241	Omkostnader	3 961 600
241	Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m.	50 000
242	Statens skogsförbättringsanslag	700 000
247	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	1 500 000
248	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	1 000 000
251	Bidrag till vissa föreningar	5 000
251	Bidrag till skogsvårdskurser m. m.	*60 000
252	Kostnader för virkesmätning	80 000
252	Kurser för virkesmätare m. m.	10 000
253	Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län	1 000
253	Belöningar för rovdjurs dödande	10 000
253	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur	50 000
	Säger för skogsväsendet	16 952 700

K. Lantmäteriväsendet.

Lantmäteristyrelsen:

254	Avlöningar	636 000
258	Omkostnader ..	96 000
259	Kartlagningsarbeten	60 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Lantmäterikontoren i länen:	
262	Avlöningar	2 463 000
263	Omkostnader	324 000
264	Utbildningskurser	14 500
	Lantmäteriets distriktsorganisation:	
265	Avlöningar	9 037 500
271	Omkostnader	1 875 000
272	Ersättning för publik renovation	10 000
273	Utrustning	150 000
274	Förskott till hantlangning och materiel m. m.	20 000
275	Kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl... Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:	99 100
276	Bidrag till jorddelningsförrättningar	200 000
278	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskost- nader i sammanhang med skiften	275 000
279	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område	100 000
280	Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar ...	25 000
280	Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar	50 000
282	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	5 000
282	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	15 000
283	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	4 700
283	Ströängars indragande till kronan	9 300
283	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län	64 000
	Säger för lantmäteriväsendet	15 533 100

L. Rikets allmänna kartverk.

	Rikets allmänna kartverk:	
284	Avlöningar	2 746 000
291	Omkostnader	343 400
292	Kartarbeten m. m.	838 000
293	Utrustning m. m.	223 800
	Säger för rikets allmänna kartverk	4 151 200

M. Lappväsendet.

	Lappfogdarna m. fl.:	
295	Avlöningar	225 200
297	Omkostnader	90 300
	Säger för lappväsendet	315 500

• Beräknat belopp.

N. Diverse.

Sid.		Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
298	Byggnadsstyrelsens delfond	2 152 000
298	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark....	26 800
298	Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av national-parker och naturskyddsärenden	22 100
299	Bidrag till Svenska naturskyddsföreningen	12 000
300	Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt	12 000
300	Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris	2 000
301	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar	25 000
301	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	500 000
301	Planering av allmänna arbeten	100
301	Extra utgifter	100 000
302	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	30 000
	Säger för diverse	2 882 000
	Summa	347 803 700

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
VID
LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM
ÅR 1949

FÖRSTA SAMLINGEN

TREDJE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående stats-
verkets tillstånd och behov: tionde—trettonde huvudtillarna m.m.
samt utgifter för statens kapitalfonder, kapitalbudgeten
och beredskapsstat för försvarsväsendet*

Bilaga 12 till

1949 års statsverksproposition.

Tionde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott
den 3 januari 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGHT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, redogör härefter för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1949/50 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, avseende anslagen till handelsdepartementet, och anför därvid följande.

A. Handelsdepartementet.

[1.] 1. Handelsdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	396 800	373 920
1948/49 (statsliggaren s. 835) ..	431 000	
1949/50 (förslag)	439 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt dels personalförteckning, dels ock följande avlöningsstat för handelsdepartementet:

1. Avlöning till departementschefen	kronor 27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 237 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 119 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 46 600

Summa kronor 431 000.

För nästa budgetår bör anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal höjas med dels 5 000 kronor på grund av ökat behov av arbetsbiträde å departementets statssekreteraravdelning och dels 2 700 kronor till följd av den reglerade befordringsgången för amanuenspersonal. Anslagsposten torde alltså beräknas till $(119\,800 + 7\,700 =) 127\,500$ kronor. Härjämte torde anslagsposten till rörligt tillägg böra ökas med i runt tal 300 kronor till 46 900 kronor. Några andra ändringar i departementets avlöningsstat synas icke vara påkallade. Anslaget torde sålunda bestämmas till $(27\,600 + 237\,000 + 127\,500 + 46\,900 =) 439\,000$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	237 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	127 500
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	46 900

Summa kronor 439 000;

b) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 439 000 kronor.

[2.] **2. Handelsdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	30 000	56 653
1948/49 (statsliggaren s. 835)	30 000	
1949/50 (förslag)	46 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för handelsdepartementet. Staten upptager bland annat en post till expenser å förslagsvis 21 200 kronor och en post till publikationstryck å förslagsvis 4 000 kronor. Av förstnämnda post må tagas i anspråk förslagsvis 4 500 kronor för bränsle, lyse och vatten samt högst 16 700 kronor för övriga expenser.

De för övriga expenser och publikationstryck avsedda beloppen ha visat sig otillräckliga. Sålunda har delposten till övriga expenser under föregående budgetår måst överskridas med cirka 20 000 kronor och anslagsposten till publikationstryck med cirka 7 000 kronor. Jag förordar därför, att delposten till övriga expenser höjes med 10 000 kronor och anslagsposten till publikationstryck med 6 000 kronor.

Omkostnadsanslaget bör vid bifall härtill för budgetåret 1949/50 bestämmas till 46 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

[3.] 3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	20 000	18 071
1948/49 (statsliggaren s. 836)	20 000	
1949/50 (förslag)	20 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 meddelat bestämmelser om anslagets användning.

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas till oförändrat belopp, 20 000 kronor.

Det må erinras om att kostnaderna för statskontrollen å krigsmaterieltillverkningen i sista hand bestridas av tillverkarna av dylik materiel genom bidrag, vilka upptagas enligt av Kungl. Maj:t årligen meddelade bestämmelser. Bidragen bokföras å riksstatens inkomstsida under titeln »Avgifter för statskontrollen å krigsmaterieltillverkningen».

Under erinran tillika att i riksstatsförslaget för budgetåret 1949/50 såsom inkomst av »Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen» uppförts samma belopp som i riksstaten för innevarande budgetår eller 20 000 kronor hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

[4.] 1. Kommerskollegium: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 344 200	1 335 172
1948/49 (statsliggaren s. 836) ..	1 452 000	
1949/50 (förslag)	1 566 500	

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt personalförteckning för kommerskollegium. Vidare har Kungl. Maj:t den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för kommerskollegium:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	837 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	7 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	457 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	150 000
Summa kronor		1 452 000.

Genom beslut den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t förordnat, att av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 85 564 kronor finge användas för avlöningar till annan personal vid monopolutredningsbyrån än chefen och byrådirektören samt till ersättningar åt särskilda sakkunniga.

I skrivelse den 24 september 1948 har *kommerskollegium* avgivit förslag rörande medelsbehovet till avlöningar för budgetåret 1949/50.

I fråga om personalförteckningen har kollegium föreslagit vissa förändringar. Kommerskollegium har sålunda upprepat sin framställning om uppflyttning av tio i lönegraden Ca 27 placerade befattningar till Ca 29. Dessa befattningar utgöras av, å envar av bergsbyrån och elektriska byrån en förste byråingenjörsbefattning och en förste byråsekreterarbefattning, å statistiska byrån två förste aktuariefattningar och en redaktörsbefattning, å industribyrån en förste byråsekreterarbefattning samt slutligen å fartygsinspektionsbyrån en befattning såsom förste byråinspektör och en såsom förste byråsekreterare.

Kommerskollegium har vidare föreslagit, att två nya befattningar inrättas hos kollegium, nämligen dels en befattning som maskinteknisk inspektör i Ca 32 för navigationsskolorna och dels en befattning som byrådirektör i Ca 31 å sjöfartsbyråns administrativa sektion.

Innan jag lämnar en redogörelse för de skäl som kollegium anfört till stöd för sitt förslag att inrätta en befattning som maskinteknisk inspektör vill jag först med några ord beröra innehållet i 1943 års *sjöbefälssakkunnigas* betänkande angående utbildningen av befäl för handelsflottan m. m. (SOU 1947: 31).

De sakkunnigas förslag innebär, såvitt angår organisationen av undervisningen vid navigationsskolorna, att den högre maskintekniska utbildningen, omfattande övermaskinist- och andre maskinistklasserna, skulle överflyttas till de tekniska läroverken, där nya fackavdelningar, benämnda sjömaskinfackskolor, skulle inrättas. Vidare skulle den högre nautiska utbildningen, omfattande sjökaptens- och styrmansklasserna, förläggas till en central navigationsskola i Göteborg. I samband därmed skulle den lägre sjöbefälsutbildningen, tredje maskinist- respektive skepparklasserna, förläggas till yrkesskolorna.

I utlåtande den 9 augusti 1948 över betänkandet har *kommerskollegium* avstyrkt de sakkunnigas förslag beträffande sjöbefälets teoretiska utbildning och i stället föreslagit, att de nuvarande navigationsskolorna bibehållas under benämningen sjöbefälsskolor.

Kollegium upplyser, att det från maskinbefälets sida gjorts gällande att den maskintekniska utbildningen vid navigationsskolorna varit tillbakasatt. För att ernå full likställighet mellan den nautiska och den maskintekniska utbildningsgrenen ansåge collegium det lämpligt att inom skolornas överstyrelse inrätta en befattning som maskinteknisk inspektör. Därigenom skulle den maskintekniska undervisningen vid skolorna få den sakkunniga ledning som från olika håll begärts. Kollegium ville i detta sammanhang framhålla, att behovet av sådan maskinteknisk sakkunskap inom kollegii sjöfartsbyrå även av andra skäl länge gjort sig kännbart.

I fråga om den föreslagna inspektörens arbetsuppgifter, kvalifikationer m. m. har collegium i utlåtandet anført i huvudsak följande.

Den avsedda inspektören skulle — förutom att handha frågor rörande maskinbefälsutbildningen — kunna biträda med handläggningen av ärenden rörande maskinbefälets behörighet. Redan för närvarande behöver kollegii sjöfartsbyrå sakkunnig arbetskraft för handläggning av hithörande frågor. Det är önskvärt, att inspektören besitter god kännedom om arbetsförhållandena inom maskinavdelningarna å handelsfartyg, behärskar såväl ång- som motorteknik och har undervisningserfarenhet i dessa ämnen. Den maskintekniske inspektören för sjöbefälsskolorna bör vara placerad i samma lönegrad som navigationsskoleinspektören, för närvarande Ca 32. För åvägabringande av likställighet dem emellan synes navigationsskoleinspektörens benämning samtidigt böra förändras till »nautisk inspektör för sjöbefälsskolorna». Därest den av collegium föreslagna befattningen som maskinteknisk inspektör inrättas, torde den självständiga ställning i avseende å maskinbefälsutbildningen som påyrkats av denna yrkesgrupps företrädare kunna vinnas. Kostnaderna för den nya befattningen beräknar collegium till i runt tal 15 000 kronor.

I skrivelsen den 24 september 1948 har collegium såvitt angår byrådirektörstjänsten bl. a. anført, att det på grund av ökningen av arbetsbelastningen blivit nödvändigt att i allt större utsträckning bereda chefen för sjöfartsbyrån ledighet för handläggning av viktigare ärenden liksom även för fullgörande av offentliga uppdrag. Därvid hade kvalificerad befattningshavare utanför byråns personaluppsättning förordnats fullgöra byråchefsaliggenheterna. En ledamot av collegium har anmält avvikande mening och hävdad,

att med inrättande av byrådirektörstjänsten borde anstå till dess collegium blivit i tillfälle att taga del av 1938 års arbetarskyddskommittés blivande betänkande om arbetarskydd ombord å fartyg och det förslag till utökning av fartygsinspektionsbyråns organisation som betänkandet kunde komma att innehålla.

Dessutom föreslår collegium i likhet med föregående år, att arvodesbefattningen som instruktör i hemslöjd överföres till collegii stat med placering i lönegrad Ca 27.

Beträffande arbetsuppgifterna å collegii sjöfartssociala avdelning har collegium erinrat, att från och med budgetåret 1938/39 anvisats ett belopp å 2 000 kronor till arvode åt juridiskt biträde vid handläggning av sjöfartsärenden, särskilt av social natur. Förhållandena under krigsåren föranledde dock att behovet av juridisk expertis minskade för att nära nog helt upphöra. Från och med budgetåret 1941/42 avfördes ifrågavarande arvodesbelopp ur collegii avlöningsstat. I och med att 1948 års sjöarbetstidslag trädde i kraft kunde man vänta, att avdelningens arbete komme att starkt öka. Vidare torde ärendena angående välfärdsanordningar för sjöfolk i hamn komma att medföra ökat arbete för avdelningen, något som förutsetts i propositionen i ämnet (nr 174: 1948). I avvaktan på erfarenhet rörande välfärdsrådets verksamhet och verkningarna av den nya sjöarbetstidslagen ansåge collegium sig böra begränsa sin hemställan till att avse medel till arvode åt en kvalificerad jurist med deltidstjänst, vilken finge beräknas motsvara minst hälften av en ordinarie tjänsteman åliggande tjänstgöringstid. Collegium hemställer, att för ändamålet under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, måtte anvisas ett belopp av 7 000 kronor. Därjämte har collegium förutsatt att, därest handläggningen av välfärdsärenden skulle kräva ytterligare arbetskraft, medel från välfärdsfonden finge anlitas för avlöning härav på samma sätt som under innevarande budgetår.

I fråga om den icke-ordinarie personalen å andra byråer än monopolutredningsbyrån föreslår collegium med hänvisning till arbetsuppgifternas omfattning *dels* att en befattning som skeppsmättningsassistent i Ce 23 inrättas, *dels* att personalen å sjöfartsbyrån förstärkes med två amanuenser, *dels* ock att personalen å elektriska byrån utökas med en amanuens och ett biträde för skrivgöromål. Vidare har collegium hemställt om ett belopp å 4 000 kronor till bestridande av kostnaderna för ett biträde åt sjöåklagaren. Som skäl härför har collegium anfört, att sjöåklagarens arbetsbörda under senaste år avsevärt ökat, beroende på starkare tillströmning av ärenden samt på förhållanden som sammanhånga med den nya processordningens ikraftträdande.

Såsom framgår av 1947 års statsverksproposition, bilaga 12, s. 12, skall monopolutredningsbyrån bestå av tre avdelningar, nämligen en för kartellregistrering, en för specialundersökningar och en för analys av pris- och marknadsförhållanden. Collegium framhåller, att arbetsuppgifterna å byrån ökat i sådan omfattning att en förstärkning av arbetskraf-

terna är oundgängligen erforderlig. Vad angår *avdelningen för kartellregistrering* finnas för närvarande anställda en förste byråsekreterare i Cg 29, två amanuenser med avlöning enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång samt en extra tjänsteman i Cg 17. Kollegium föreslår, att befattningen som förste byråsekreterare ordinariesättes, att två nya befattningar som förste byråsekreterare i Ca 27 respektive Ce 27 och två nya befattningar som byråsekreterare i Ce 24 inrättas. Å *avdelningen för specialundersökningar* finnas nu anställda en förste aktuarie i Cg 29 och två aspiranter i Cg 17. Kollegium föreslår nu, att befattningen som förste aktuarie ordinariesättes, att följande nya tjänster inrättas, nämligen en förste aktuarie i Ce 29, en aktuarie i Ce 24 samt två amanuenser i Ce 22. Vad slutligen angår *avdelningen för analys av pris- och marknadsförhållanden* har arbetet där ännu ej börjat. Emellertid hemställer kollegium, att medel nu ställas till förfogande för att arbetet på avdelningen skall kunna påbörjas. Kollegium föreslår följande personaluppsättning, nämligen en förste aktuarie med arvode motsvarande lön enligt Ce 29 samt två amanuenser i Ce 22.

Kollegium föreslår vidare, att byrådirektörstjänsten i Ce 31 uppföres å ordinarie stat.

Den för byrån gemensamma biträdespersonalen utgöres för närvarande av två kontorsbiträden i Ce 8 och ett skrivbiträde i Ce 6. Kollegium föreslår, att biträdespersonalen förstärkes med en kansliskrivare i Ca 15 och ett kanslibitråde i Ca 11 samt ett nytt biträde i Cf 4, varjämte en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 skulle omvandlas till kanslibiträdestjänst i Ca 11.

Angående behovet av den föreslagna förstärkningen av arbetskrafterna å monopolutredningsbyrån framhåller kollegium bl. a. följande.

Arbetet å *avdelningen för kartellregistrering* utgöres i första hand av undersökningar beträffande förefintligheten av konkurrensbegränsande överenskommelser, lämnandet av anmaningar om anmälan av dylika överenskommelser, analysering och komplettering av det inkomna materialet och sammanfattning av avtalets innehåll samt registrering av avtalet och sedermera publicering av detsamma i den genom byråns försorg utgivna publikationen »Kartellregistret». Till detta utredningsarbete kommer numera arbetet att övervaka registrerade avtal, bl. a. genom undersökning av avtalens fortbestånd och ändringar i desamma samt kompletteringar med aktuella pris- och rabattuppgifter m. m. Arbetet å avdelningen har numera nått en sådan omfattning, att en personalökning är nödvändig, om arbetet skall kunna fullföljas på ett tillfredsställande sätt.

Avdelningen för specialundersökningar beräknas under detta år komma att slutföra en utredning av marknadsförhållandena inom jordbruksmaskinbranschen. I anslutning till de i kartellregistret införda avtalen inom urbranschen har företagits en undersökning av marknads- och konkurrensförhållandena inom denna bransch. För närvarande pågår en liknande undersökning beträffande konkurrensförhållandena inom rörbranschen. Vidare ha 1947 års elbranschkommitté och 1947 års byggnadsmaterialutredning enligt sina direktiv varit i förbindelse med byrån för visst utredningsarbete. Kollegium vill i detta sammanhang erinra om, att kollegium därjämte genom Kungl. Maj:ts beslut erhållit uppdrag att verkställa undersök-

ning av Svenska Järn- och balkgrossisters förenings u. p. a. verksamhet och därmed sammanhängande förhållanden.

Under den tid monopolutredningsbyrån utövat sin verksamhet har ett flertal av de konkurrensbegränsande överenskommelser, som införts i kartellregistret, enligt meddelande från vederbörande parter, upphört att gälla. Avdelningen för kartellregistreringen har mycket små möjligheter att i dylika fall utröna, huruvida vederbörande parter allttjämt handla efter avtalets innehåll. Däremot synes den planerade *avdelningen för analys av pris- och marknadsförhållanden* böra ha förutsättningar att utreda förekomsten av s. k. tysta överenskommelser. Enligt förarbetena till gällande lagstiftning på förevarande område skulle det nämligen ankomma på sistnämnda avdelning att verkställa fortlöpande analyser av marknadsförhållandena, avseende att klarlägga de strukturella förändringarna inom näringslivet och den ofullständiga konkurrensens roll härvidlag. Dessa analyser skulle därjämte kunna utgöra en grundval för att bedöma, huruvida specialundersökning skall verkställas.

I skrivelse den 18 oktober 1948 har kommerskollegium — under förmälan att arbetsuppgifternas omfattning å monopolutredningsbyrån gjorde det nödvändigt att redan under innevarande budgetår förstärka arbetskrafterna — gjort framställning om medel för att göra det möjligt att anställa följande personal, nämligen å avdelningen för kartellregistrering en befattningshavare med arvode motsvarande lön till extra ordinarie tjänsteman i 27 löneklassen och å avdelningen för specialundersökningar en aktuarie och två amanuenser med arvode motsvarande lön till extra ordinarie tjänsteman i 24 respektive 22 löneklassen samt ett kanslibiträde med arvode motsvarande lön till extra ordinarie tjänsteman i 11 löneklassen.

Kostnaderna för ifrågavarande personal under tiden 1 november 1948—30 juni 1949 beräknar kollegium till 43 000 kronor.

I skrivelsen den 24 september 1948 beräknas anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till i runt tal 963 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 125 900 kronor. Av detta belopp belöpte i runt tal 75 000 kronor på monopolutredningsbyrån och 51 000 kronor på kollegii övriga avdelningar. Vad angår anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har kollegium beräknat denna till 14 700 kronor, vilket är 7 000 kronor mera än vad som avsetts för ändamålet i gällande stat. Kollegii beräkningar av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal slutar på i runt tal 576 500 kronor. Å ena sidan medförde de föreslagna personalförändringarna en ökning av cirka 170 000 kronor, varav 126 000 kronor hänförde sig till monopolutredningsbyrån och 44 000 kronor till kollegii övriga avdelningar. Å andra sidan medförde ordinariesättning av viss personal å monopolutredningsbyrån en minskning å 51 000 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg har kollegium beräknat till 180 000 kronor.

Över kommerskollegii framställning om medelsanvisning för nästa budgetår ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret och statens löne-

nämnd samt, såvitt angår förslaget att inrätta en byrådirektörstjänst å sjöfartsbyrån, av statens organisationsnämnd. Statskontoret och lönenämnden ha jämväl yttrat sig över kollegii skrivelse den 18 oktober 1948.

Statskontoret har i fråga om förslaget att inrätta en befattning som maskinteknisk inspektör hänvisat till sitt utlåtande angående anslag till navigationsskolorna för budgetåret 1949/50, vari ämbetsverket förklarat, att förslaget med hänsyn till navigationsskolornas antal och storlek måste anses innebära en påtaglig överorganisation, något som statskontoret icke kunde förorda.

Med anledning av förslaget att inrätta en ny byrådirektörstjänst å sjöfartsbyrån säger sig statskontoret väl ha funnit att en förstärkning av den juridiskt utbildade personalen å byrån vore påkallad. Ämbetsverket föreslår dock, att detta behov tillgodoses på så sätt, att å byrån inrättas en ny befattning som förste byråsekreterare. Statskontoret förutsätter därvid, att byrån efter denna personalökning bör kunna lämna erforderlig juridisk hjälp åt sjöfartssociala avdelningen och att medel sålunda icke böra beräknas till arvode åt en där deltidсанställd jurist. Statskontoret har vidare icke ansett sig böra motsätta sig förslaget att inrätta en befattning som skeppsmättningsassistent i Ce 23. Vad angår frågan om förstärkning av amanuenspersonalen på sjöfartsbyrån anser statskontoret behov därav föreligga.

Vad angår monopolutredningsbyrån har statskontoret icke velat motsätta sig, att befattningarna som förste byråsekreterare och förste aktuarie ombildades till extra ordinarie i Ce 29. Däremot anser statskontoret, att befattningen som byrådirektör borde bibehållas som extra ordinarie. Statskontoret har i fråga om förslaget till förstärkning av arbetskrafterna å byrån erinrat, att statsmakterna vid behandling av motsvarande spörsmål förra året med hänsyn till det statsfinansiella läget ställde sig avvisande till önskemålen om personalförstärkning. Det syntes statskontoret att samma återhållsamhet borde iakttagas nu. Huruvida några nya omständigheter tillkommit, som gjorde en ökning av byråns personal mera angelägen än tidigare, undandroge sig statskontorets bedömande.

Övriga av kollegium framställda förslag har statskontoret icke kunnat tillstyrka.

Lönenämnden har erinrat om nämndens uttalande i anledning av kommerskollegii framställning förra året om uppflyttning till Ca 29 av vissa befattningshavare i Ca 27. Nämnden anförde därvid, att även efter den uppflyttning av fyra tjänster, som ägt rum med ingången av budgetåret 1947/48, proportionen mellan antalet tjänster i 27 och 29 lönegraderna syntes ogynnsam i förhållande till andra verk av liknande karaktär, varför viss ytterligare uppflyttning syntes nämnden motiverad.

I fråga om inrättandet av en tjänst som maskinteknisk inspektör anser lönenämnden, att därmed borde anstå, till dess ställning tagits till de förslag som framlagts i 1943 års sjöbefälssakkunnigas betänkande.

Lönenämnden ansluter sig till den av en ledamot av kollegium hävdade

uppfattningen att med inrättande av byrådirektörstjänsten å sjöfartsbyrån borde anstå. Nämnden framhåller, att det behov av personalförstärkning, som föranlett kollegium att hemställa om en sådan tjänst, tills vidare syntes kunna tillgodoses genom ett förordnande att bestrida göromål enligt 8 § 2 mom. statens allmänna avlöningsreglemente.

Mot inrättandet av en tjänst som skeppsmättningsassistent i Ce 23 finner lönenämnden icke anledning till erinran. Vad angår den föreslagne befattningshavaren med deltidstjänstgöring å sjöfartssociala avdelningen bör denne enligt lönenämndens mening avlönas icke med arvode utan såsom extra tjänsteman. Beträffande förslaget att inrätta en tjänst i Ca 27 såsom statens instruktör i hemslöjd har lönenämnden erinrat därom, att nämnden tidigare förklarat sig icke vilja motsätta sig tjänstens placering i motsvarande äldre lönegrad, A 24.

Vad beträffar monopolutredningsbyrån hade lönenämnden i utlåtande den 29 oktober 1947 lämnat utan erinran att byrådirektörstjänsten överfördes till ordinarie stat samt förordat extra ordinariesättning för förste byråsekreteraren å avdelningen för kartellregistrering och förste aktuarien å avdelningen för specialundersökningar. I fråga om behovet av de nya tjänster, som enligt kollegii förslag skulle tillkomma från och med den 1 juli 1949, ansåge sig lönenämnden icke kunna fälla något omdöme. Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som avsåges för de nya tjänsternas innehavare, syntes lönegradsplaceringarna icke giva anledning till erinran. Vad anställningsförhållandena beträffade, kunde lönenämnden icke tillstyrka, att någon av tjänsterna redan från början inrättades såsom ordinarie. Vidare borde arvodesbefattningarna ersättas med en extra tjänst.

I övrigt hade framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt yttrande.

Statens organisationsnämnd har i sitt utlåtande framhållit, att därest chefen för sjöfartsbyrån kunde beräknas även framdeles å samma utsträckning som nu tagas i anspråk för olika uppdrag vid sidan av sin egentliga byråchefstjänst, den föreslagna befattningen som byrådirektör på byråns administrativa sektion borde inrättas. Härför talade även den ökning i arbetsuppgifterna som inträtt å byrån under senare år. I samband med tillsättandet av byrådirektörstjänsten borde viss omorganisation av arbetet på byrån företagas, främst avseende en överflyttning av arbetsuppgifter från byrådirektör och byråsekreterare å byråns fartygsregistreringssektion till biträdespersonalen, varvid den juridiskt utbildade personalen å sektionen borde kunna minskas.

Departementschefen. Vad först angår monopolutredningsbyråns behov av arbetskraft för nästkommande budgetår synes mig uppenbart, att den nuvarande personalen måste utökas, därest byrån skall inom rimlig tid kunna fullgöra de undersökningar som överlämnats till byrån. Jag vill därför tillmötesgå kollegii framställning i denna del på det sätt, att jag förordar, att medel anvisas för att kollegium må kunna nyanställa följande personal,

nämligen å avdelningen för kartellregistrering en förste byråsekreterare i Cg 27 och en amanuens med avlöning enligt bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst samt å avdelningen för specialundersökningar en förste aktuarie i Cg 27 samt två amanuenser med lön enligt bestämmelserna angående reglerad befordringsgång. Vidare torde medel böra beräknas för anställande av två biträden för skrivgöromål. Med upprättande av avdelningen för analys av pris- och marknadsförhållanden torde böra anstå. Förslaget att å ordinarie stat uppföra vissa icke-ordinarie befattningar vid monopolutredningsbyrån kan jag icke tillstyrka. Däremot vill jag förorda, att en förste byråsekreterartjänst i Cg 29 å avdelningen för kartellregistrering och en förste aktuarietjänst i samma lönegrad å avdelningen för specialundersökningar ombildas till extra ordinarie i Ce 29.

Jag anser mig även kunna vitsorda behovet av viss personalförstärkning å monopolutredningsbyrån redan under innevarande budgetår. Utökningen torde begränsas till att avse två amanuenser och ett biträde för skrivgöromål å byråns avdelning för specialundersökningar. Kostnaderna härför under sex månader kunna beräknas till i runt tal 11 000 kronor, med vilket belopp anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal för innevarande budgetår torde få överskridas. Jag ämnar därför denna dag vid anmälan av ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att anslagsposten må under nämnda budgetår överskridas med högst 11 000 kronor.

Av skäl som jag torde få ange vid anmälan av navigationsskolornas avlöningsanslag anser jag mig icke nu kunna upptaga 1943 års sjöbefälssakkunnigas förslag till prövning. Det synes mig dock angeläget, att undervisningen inom den maskintekniska linjen vid navigationsskolorna förbättras. Kollegii förslag att inrätta en befattning som maskinteknisk inspektör synes mig vara ett lämpligt sätt att göra den maskintekniska undervisningen effektivare, varför jag tillstyrker förslaget. Den nye befattningshavaren, som bör benämnas maskinteknisk inspektör för navigationsskolorna, torde såsom extra ordinarie tjänsteman placeras i 32 lönegraden. I samband härmed torde tjänstebenämningen för navigationsskoleinspektören ändras till nautisk inspektör för navigationsskolorna.

Vad därefter angår övriga byråers personalfrågor kan jag tillstyrka, att medel anvisas till den föreslagne befattningshavaren med deltidstjänstgöring å sjöfartssociala avdelningen. Då det icke är möjligt att nu förutse omfattningen av de arbetsuppgifter som kunna komma att åvila denne befattningshavare, torde arvudet böra begränsas till 4 000 kronor. Därest handläggningen av välfärdsfrågorna skulle kräva ytterligare arbetskraft, vill jag förorda kollegii förslag att kostnaderna härför tills vidare må bestridas ur handelsflottans välfärdsfond. Till förstärkning av personalen å sjöfartsbyrån synas för nästa budgetår endast böra anvisas medel med belopp motsvarande avlöningen till en amanuens i den reglerade befordringsgången.

I fråga om övriga av kommerskollegium gjorda förslag synas mig flera av dessa i och för sig vara värda beaktande. I nuvarande statsfinansiella läge anser jag mig dock icke kunna tillstyrka dem.

Beträffande anslagsberäkningen medför uppförandet av två extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 å ordinarie stat enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör ökas med i runt tal 10 000 kronor. Anslagsposten skulle sålunda uppföras med 847 100 kronor. I fråga om anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, synes en ökning böra ske med 4 000 kronor, motsvarande arvode till den föreslagne befattningshavaren med deltidstjänstgöring å sjöfartssociala avdelningen. Posten torde uppföras med 11 700 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde medelsbehovet för den i det föregående förordade personalökningen å monopolutredningsbyrån kunna beräknas till 59 400 kronor, därvid avlöningarna till amanuenserna beräknats efter 22 löneklassen och biträdena förutsatts bli placerade i Ce 6 respektive Cf 4. Vidare torde kostnaderna för förstärkning av personalen å sjöfartsbyrån böra beräknas med belopp motsvarande avlöning till en maskinteknisk inspektör i Ce 32 och en amanuens i Ce 22 eller tillhoppa 24 100 kronor. Posten torde slutligen böra ökas med 15 100 kronor i anledning av löneklassuppflyttningar och kostnader för reglerad befordringsgång. Däremot medför ordinariesättningen av två extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar en minskning av anslagsposten med i runt tal 10 000 kronor. Anslagsposten torde alltså böra ökas med $(59\,400 + 24\,100 + 15\,100 - 10\,000 =)$ 88 600 kronor till 545 800 kronor. Rörligt tillägg beräknar jag till 161 900 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under kommerskollegii avlöningsanslag kan alltså uppskattas till $(847\,100 + 11\,700 + 545\,800 + 161\,900 =)$ 1 566 500 kronor.

Personalförteckningen för kommerskollegium bör utökas med dels två ordinarie befattningar som kontorsbiträden i Ca 8, dels ock följande extra ordinarie befattningar nämligen en maskinteknisk inspektör för navigationsskolorna i Ce 32, en förste byråsekreterare i Ce 29 samt en förste aktuarie i Ce 29. Dessutom torde den i gällande personalförteckning upptagna tjänstebenämningen navigationsskoleinspektör förändras till nautisk inspektör för navigationsskolorna.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för kommerskollegium gällande personalförteckning som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	847 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	»	11 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	»	545 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	161 900
Summa kronor		1 566 500;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 566 500 kronor.

[5.] 2. Kommerskollegium: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	214 500	235 591
1948/49 (statsliggaren s. 838) ..	222 500	
1949/50 (förslag)	228 500	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för kommerskollegium, upptagande utgiftsposter till sjukvård m. m. å förslagsvis 10 500 kronor, till reseersättningar å förslagsvis 19 000 kronor, till expenser å förslagsvis 132 500 kronor samt till publikationstryck å förslagsvis 80 000 kronor eller sammanlagt 242 000 kronor. Kungl. Maj:t har vidare föreskrivit, att av posten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 23 500 kronor samt för övriga expenser 109 000 kronor, därav för kollegii eget behov högst 100 000 kronor och för annat än kollegii eget behov (blankettryck) förslagsvis 9 000 kronor. Uppbördsposten försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer är i omkostnadsstaten upptagen med 19 500 kronor.

I skrivelse den 24 september 1948 har *kommerskollegium* gjort framställning beträffande anslag till omkostnader för budgetåret 1949/50. Kollegium har därvid föreslagit, dels att anslagsposten till sjukvård på grund av belastningen å posten måtte höjas med 1 000 kronor till 11 500 kronor och dels att anslagsposten till reseersättningar med hänsyn till den föreslagna ökningen av personalen hos kollegium samt till belastningen å anslagsposten måtte uppräknas med 9 000 kronor. Delposten till bränsle, lyse och vatten anser kollegium kunna sänkas till 15 000 kronor. Vidare har kollegium hemställt om ökning av posten till övriga expenser för eget behov med 10 000 kronor, huvudsakligen på grund av höjda löner för städpersonalen samt stegring av kostnaderna för blanketter, vilka kostnader till största delen avsåge blanketter för statistiska byråns behov. Med hänvisning till att utgifterna från anslagsposten till publika-

tionstryck under föregående budgetår uppgått till omkring 93 000 kronor har kollegium hemställt om en höjning av anslagsposten med 10 000 kronor till 90 000 kronor.

Vid bifall till kollegii förslag skulle omkostnadsanslaget uppföras med 244 000 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande förklarat, att ämbetsverket ansett att anslagsposten till reseersättningar i nuvarande ekonomiska läge icke borde höjas med mer än 3 000 kronor.

Departementschefen. Belastningen å anslagsposten till sjukvård m. m. under föregående budgetår synes icke vara av sådan storleksordning att någon höjning av anslagsposten för nästa budgetår är påkallad. Vid beräkning av medelsbehovet till reseersättningar har kollegium utgått från att viss ytterligare personal skulle uppföras å kollegii stat, nämligen instruktören i hemslöjd, skeppsmättningsassistenten och maskinteknisk inspektören för navigationsskolorna. Såsom framgår av nästföregående punkt har jag endast kunnat tillstyrka sistnämnda förslag. Detta medför, att ökningen av kostnaderna till reseersättningar bör kunna begränsas till 4 500 kronor. Då jag tillstyrker denna ökning bör anslagsposten följaktligen upptagas med 23 500 kronor. Mot kollegii beräkning av anslagsposten till *expenser* har jag intet att erinra. Posten torde sålunda höjas med ett nettobelopp av 1 500 kronor. Å ena sidan medföra väntade kostnader för övriga *expenser* för eget behov en ökning av i runt tal 10 000 kronor. Å andra sidan väntas kostnaderna för bränsle, lyse och vatten komma att stanna vid ett belopp som är 8 500 kronor lägre än som beräknats för innevarande budgetår. Delposten till övriga *expenser* för annat än eget behov torde bibehållas oförändrad. Den föreslagna höjningen av anslagsposten till *publikationstryck* kan jag icke tillstyrka, innan närmare utredning föreligger rörande möjligheterna att begränsa publikationernas omfattning. Uppbördsposten beräknar jag till oförändrat belopp.

Omkostnadsanslaget torde således böra bestämmas till $(10\,500 + 23\,500 + 134\,000 + 80\,000 - 19\,500 =) 228\,500$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommerskollegium: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 228 500 kronor.

[6.] 3. Bergsstaten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	136 300	114 161
1948/49 (statsliggaren s. 839) ..	141 000	
1949/50 (förslag)	137 000	

Personalförteckning för bergsstaten har av Kungl. Maj:t fastställts den 30 juni 1947. Därjämte har Kungl. Maj:t den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för bergsstaten:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 107 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 19 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 14 500

Summa kronor 141 000.

I skrivelse den 28 augusti 1948 har *kommerskollegium* framlagt förslag angående anslag till bergsstaten för budgetåret 1949/50. Ämbetsverket har därvid inledningsvis erinrat, att riksdagen genom skrivelse den 19 juni 1948, nr 328, beslutat att på den allmänna yrkesinspektionen överflytta vissa arbetarskyddsärenden, som tidigare ankommit på bergsstaten. Ämbetsverket hade undersökt möjligheterna att i samband med överflyttningen minska bergsstatens personal men funnit detta uteslutet.

Kommerskollegium har vidare anført, att å personalförteckningen för bergsstaten f. n. utom de fyra bergmästartjänsterna i Ca 32 funnes tre tjänster såsom gruvingenjör i Ca 29, vilka vore placerade i norra, östra och västra bergmästartrikten. Av dessa vore endast gruvingenjörstjänsten i östra distriktet besatt med ordinarie innehavare. Under hänvisning till svårigheterna att finna kompetenta sökande till de övriga två tjänsterna, borde gruvingenjörstjänsterna omvandlas till bergmästartjänster. Någon ökning av distriktens antal skulle icke ske, utan i ett vart av de tre nämnda distrikten skulle tjänstgöra två bergmästare med samma löneställning.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har av kollegium upptagits med 123 000 kronor, innebärande en nettohöjning av anslagsposten med 16 000 kronor i förhållande till löpande budgetår. Därvid har å ena sidan räknats med en ökning av 17 400 kronor för återbesättande med ordinarie innehavare av den nuvarande gruvingenjörstjänsten i västra distriktet, som för närvarande uppehölles av en extra gruvingenjör i Cg 29, samt för den föreslagna förvandlingen av gruvingenjörstjänsterna till bergmästartjänster. Å andra sidan har en minskning beräknats uppkomma dels med 700 kronor för vikariatsersättningar och dels med 700 kronor för löneklassförändringar.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har kollegium föreslagit en minskning med 16 200 kronor, varav 12 000 kronor hänförde sig till avlöning åt den extra gruvingenjören i västra distriktet och 4 200 kronor till vikariatsersättningar. Sistnämnda minskning vore beroende på att vikarier för gruvingenjörerna icke syntes kunna erhållas.

Anslagsposten till rörligt tillägg har uppförts med 14 500 kronor.

Statskontoret och statens lönenämnd ha avstyrkt förslaget om förändring av gruvingenjörstjänsterna till bergmästartjänster.

Departementschefen. I likhet med de hörda remissmyndigheterna kan jag icke tillstyrka omvandlingen av gruvingenjörstjänsterna till bergmästartjänster. Därvid synes anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän böra å ena sidan ökas med 1 950 kronor för vikariats-

ersättningar samt å andra sidan minskas med 750 kronor på grund av löneklassförändringar. Posten bör alltså uppräknas med ett nettobelopp av 1 200 kronor och uppföras med 108 200 kronor. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal synes blott böra minskas med 4 200 kronor avseende vikariatsersättningar och upptagas med 15 300 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg synes kunna beräknas till 13 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 108 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 15 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 13 500
Summa kronor 137 000;	

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 137 000 kronor.

[7.] 4. Bergsstaten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	21 200	21 650
1948/49 (statsliggaren s. 839)	21 200	
1949/50 (förslag)	21 200	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för bergsstaten. I staten ingå bland annat en post till reseersättningar å förslagsvis 14 000 kronor och en post till expenser å förslagsvis 7 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt, att för budgetåret 1949/50 posten till reseersättningar måtte uppräknas med 700 och posten till expenser med 1 400 kronor.

Statskontoret har avstyrkt uppräknningen.

Bergsstatens omkostnadsanslag torde för nästa budgetår böra upptagas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 21 200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 21 200 kronor.

[8.] 5. Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	78 700	69 123
1948/49 (statsliggaren s. 840)....	81 000	
1949/50 (förslag)	82 000	

Kungl. Maj:t har den 17 juni 1948 fastställt personalförteckning för sprängämnesinspektionen. Vidare har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande avlöningsstat för inspektionen:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 47 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 25 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 8 100

Summa kronor 81 000.

I sitt betänkande (SOU 1946: 88) föreslog 1938 års arbetarskyddskommitté, att sprängämnesinspektionen skulle överflyttas till ett nytt ämbetsverk under socialdepartementet, benämnt arbetsrådet. Vid anmälan av propositionen nr 184: 1948 angående inrättande av en arbetarskyddsstyrelse m. m. uttalade chefen för socialdepartementet, att arbetarskyddskommitténs förslag om överflyttning av inspektionen borde prövas samtidigt med ett förslag till ny förordning angående explosiva varor, som framlagts av särskilda sakkunniga i ett betänkande (SOU 1948: 8). Min företrädare i ämbetet anslöt sig till denna uppfattning i propositionen nr 132: 1948.

Även de sakkunniga för revision av förordningen angående explosiva varor ha berört frågan om sprängämnesinspektionens ställning och uttalat, att det syntes vara rationellt att sammanföra riksbrandinspektionen och sprängämnesinspektionen till en gemensam organisation, benämnd t. ex. statens brandinspektion och sorterande direkt under inrikesdepartementet. Emellertid ha de sakkunniga ansett frågan om inspektionens framtida organisation så komplicerad, att den borde utredas närmare. Till dess så skett, borde sprängämnesinspektionen tillhöra kommerskollegium.

I skrivelse den 10 augusti 1948 har *kommerskollegium* framlagt förslag till beräkning av sprängämnesinspektionens avlöningsanslag för nästa budgetår. Kollegium föreslår i fråga om personalförteckningen, att en extra ordinarie kanslibiträdestjänst i Ce 11 uppföres å ordinarie stat samt att i samband därmed en kontorsbiträdestjänst i Ca 8, för vilken medel icke beräknats för innevarande budgetår, avföres ur personalförteckningen.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har kollegium räknat upp med 5 400 kronor till 52 400 kronor. Enligt kollegii beräkningar borde posten å ena sidan ökas med 6 400 kronor på grund av ordinariesättning av kanslibiträdestjänsten samt på grund av ökat behov av medel till vikariatsersättningar. Å andra sidan beräknades en minskning med cirka 1 000 kronor uppkomma till följd av löneklassförändringar.

-- Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal borde å ena sidan minskas med 6 400 kronor på grund av ordinariesättningen av nyssnämnda tjänst samt minskat behov av vikariatsersättningar och å andra sidan ökas med 1 900 kronor på grund av löneklassförändringar. Posten borde följaktligen räknas ned med 4 500 kronor till 20 500 kronor. — Anslagsposten till rörligt tillägg har av kollegium uppförts med 8 500 kronor.

Departementschefen. Ehuru vissa organisatoriska skäl synas mig tala för att sprängämnesinspektionen och riksbrandinspektionen sammanföras till en fristående arbetsenhet, är jag icke nu beredd att förorda en sådan lösning, vilken sannolikt skulle medföra ökade kostnader för statsverket. Enligt min mening bör sprängämnesinspektionen tills vidare fortfarande tillhöra kommerskollegium.

Vad angår kollegii petitaframställning anser jag, att ordinariesättningen av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 bör anstå till dess frågan om inspektionens framtida ställning slutligt prövats. I fråga om anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän förordar jag ingen annan ändring än att posten till följd av löneklassförändringar minskas med 1 000 kronor till 46 000 kronor. Till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, bör beräknas oförändrat 900 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde icke ändras på annat sätt än att den höjes med 1 900 kronor i anledning av väntade löneklassförändringar och upptages med 26 900 kronor. För rörligt tillägg bör beräknas 8 200 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 46 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 26 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 8 200

Summa kronor 82 000;

b) till *Sprängämnesinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 82 000 kronor.

[9.] 6. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	15 600	13 931
1948/49 (statsliggaren s. 840) ..	14 000	
1949/50 (förslag)	16 000	

Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 17 juni 1948. I staten ingå en post till sjukvård m. m. å förslagsvis 200 kronor, en post till reseersättningar å förslagsvis 8 100 kronor, en post till expenser å förslagsvis 5 500 kronor samt en post till publikationstryck å förslagsvis 200 kronor. Kungl. Maj:t har vid omkostnadsstatens fastställande bl. a. föreskrivit, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 200 kronor och för övriga expenser högst 5 300 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 10 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt om medelsanvisning för bestridande av sprängämnesinspektionens omkostnader under budgetåret 1949/50. Kollegium har därvid föreslagit, att posten till *reseersättningar* borde höjas med 1 000 kronor med hänsyn till den inträdda fördyringen av priset på järnvägsbiljetter. I fråga om posten till expenser framhåller kollegium, att delposten för bränsle, lyse och vatten icke kommit till användning, varför posten torde kunna utgå. Delposten till *övriga expenser* borde ökas med 400 kronor till 5 700 kronor. Kollegium framhåller vidare, att starkt ökat behov av medel för publikationstryck vore att vänta i samband med stegrad verksamhet inom området för lagstiftningen angående eldfarliga oljor. Kollegium anser även att den nya förordningen om explosiva varor, varom förslag redan föreläge, komme att medföra ökade kostnader för utgivandet av nya anvisningar och andra meddelanden till allmänheten. På grund härav föreslår kollegium, att anslagsposten till publikationstryck måtte höjas med 1 000 kronor till 1 200 kronor.

Departementschefen. Kommerskollegii framställning om anslag till omkostnader för sprängämnesinspektionen har i huvudsak icke givit mig anledning till erinran. Anslagsposten till *sjukvård m. m.* torde upptagas med oförändrat belopp 200 kronor. Vidare vill jag förorda den föreslagna höjningen av anslagsposten till *reseersättningar* med 1 000 kronor till 9 100 kronor. Kollegii framställning om en höjning av delposten till övriga expenser vill jag tillmötesgå på det sätt, att jag låter delposten till bränsle, lyse och vatten utgå men beräknar anslagsposten till *expenser* till oförändrat belopp. Detta innebär en ökning av delposten till övriga expenser med 200 kronor. Anslagsposten till expenser torde alltså uppföras med 5 500 kronor. Den föreslagna höjningen av anslagsposten till *publikationstryck* med 1 000 kronor kan jag tillstyrka, varför posten bör beräknas till 1 200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 kronor.

[10.] 7. Fartygsinspektionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	396 300	376 081
1948/49 (statsliggaren s. 840) ..	397 000	
1949/50 (förslag)	400 000	

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt personalförteckning för fartygsinspektionen. Vidare har Kungl. Maj:t den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för inspektionen:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 310 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	» 44 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 42 500

Summa kronor 397 000.

Vid anmälan i 1948 års statsverksproposition (bil. 12, p. 11) av frågan om anslag till fartygsinspektionen för innevarande budgetår framhöll min företrädare i ämbetet i anledning av kommerskollegii förslag om uppflyttning i lönegrad för fartygsinspektörerna, att löneställningen för fartygsinspektörerna icke borde rubbas i dåvarande läge. Dessa befattningshavares löner borde dock enligt föredragande departementschefens mening överses vid någon senare, härför mera lämplig tidpunkt. Därvid borde självfallet hänsyn tagas till den löneställning, som kunde ha beretts jämförliga befattningshavare vid andra ämbetsverk. Riksdagen, som anslöt sig till vad föredragande departementschefen anförde i fråga om löneställningen för fartygsinspektörerna, förutsatte, att denna fråga snarast bleve föremål för prövning.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade min företrädare i ämbetet den 23 juli 1948 en utredningsman för att verkställa utredning rörande fartygsinspektörernas löneställning.

I skrivelse den 6 september 1948 har *kommerskollegium* gjort framställning om medelsanvisning till fartygsinspektionen för budgetåret 1949/50. Kollegium har därvid i fråga om anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslagit, att två befattningar som andre fartygsinspektör i Ce 23 respektive Cg 23 (med ingenjörsutbildning) finge överföras till ordinarie stat med placering i Ca 23, samt att en befattning som andre fartygsinspektör i Cg 22 (med nautisk utbildning) finge ordinariesättas och placeras i Ca 22. Kostnaderna under anslagsposten skulle därmed öka med i runt tal 28 400 kronor. Vidare beräknar kollegium ytterligare 1000 kronor till bestridande av vikariatsersättningar. Vid bifall till de sålunda framlagda förslagen skulle ökningen under anslagsposten uppgå till 29 400 kronor. Med denna beräkning av ordinarietposten skulle anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal kunna minskas med ett belopp motsvarande avlöning för de tjänster som föreslagits skola uppföras å ordinarie stat eller 28 400 kronor. Å andra si-

dan medförde uppflyttning av en kontorsbiträdestjänst från Ce 6 till Ce 8 enligt bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för biträdespersonal samt löneklassuppflyttningar en höjning av anslagsposten med 1 700 kronor. Ifrågavarande anslagspost skulle enligt kollegii förslag beräknas till 17 800 kronor. Rörligt tillägg har av kollegium beräknats till 42 500 kronor.

Över kommerskollegii framställning ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret, statens lönenämnd samt utredningsmannen rörande fartygsinspektörernas löneställning.

Utredningsmannen har den 12 november 1948 överlämnat utredningsresultatet, innefattande förslag till ändrad lönegradsplacering för fartygsinspektörerna. Förslaget innebär, att förste fartygsinspektörerna uppflyttas från lönegraden Ca 30 till lönegraden Ca 31, att de ordinarie andre fartygsinspektörerna uppflyttas från lönegraden Ca 22 respektive Ca 23 till lönegraden Ca 27, att de icke-ordinarie andre fartygsinspektörerna likaledes hänföras till 27 lönegraden samt att tjänstebenenämningen andre fartygsinspektör ändras till fartygsinspektör.

Över förslaget ha statskontoret och statens lönenämnd avgivit infordrade utlåtanden. Efter remiss har kommerskollegium i en den 22 november 1948 dagtecknad skrivelse avgivit utlåtande innefattande jämväl tillägg till förenämnda petitatskrivelse den 6 september 1948. Slutligen har civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund inkommit med en skrift i ärendet.

Statskontoret har intet att erinra mot en uppflyttning av förste fartygsinspektörerna till lönegraden Ca 31. Samtliga andre fartygsinspektörer böra enligt statskontorets mening placeras i 24 lönegraden. I överensstämmelse med de åtgärder som vidtagits för att åstadkomma en allmän inkomstbegränsning borde med löneregleringen för fartygsinspektörerna tills vidare anstå.

Statens lönenämnd har till en början erinrat om att nämnden i yttlande över anslagsäskandena till 1945 års riksdag tillstyrkt uppflyttning av förste fartygsinspektörer till lönegraden A 28 (Ca 31). Lönenämnden har vidare förklarat, att nämnden kunde biträda utredningsmannens förslag om placering av andre fartygsinspektörer i 27 lönegraden allenast såvitt gällde inspektörer med examen från teknisk högskola, därvid lönenämnden förutsatt, att nyanställd befattningshavare utan mera omfattande praktisk tjänstgöring anställdes som aspirant. Vad angår fartygsinspektör med nautisk eller maskinteknisk utbildning anser lönenämnden sig icke kunna tillstyrka högre placering än i 25 lönegraden.

Ledamoten i statens lönenämnd G. A. Englund har ansett sig kunna godtaga förslaget om placering i 27 lönegraden även av de nautiskt och maskintekniskt utbildade inspektörerna.

Kommerskollegium framhåller, att utredningsmannens förslag såvitt angår de ingenjörsutbildade inspektörerna överensstämmer med de förslag till förbättrad löneställning som kollegium framlagt i sin framställning om anslag till fartygsinspektionen för innevarande budgetår. Kollegium, som

tillstyrker utredningsmannens förslag, har utöver de ändringar som denne föreslagit erinrat om sitt förslag att till ordinarie stat överföra de tre icke-ordinarie andre fartygsinspektörerna. Vidare har kollegium hemställt, att personalförteckningen för inspektionen måtte få följande utseende.

Befattning	Lönegrad
7 förste fartygsinspektörer	Ca 31
20 andre fartygsinspektörer	Ca 27
8 kontorsbiträden	Ca 8

Slutligen har kollegium räknat om avlöningsstaten och funnit, att de föreslagna förändringarna skulle medföra en ökning av anslaget med i runt tal 47 000 kronor. Avlöningsstaten för nästa budgetår skulle vid bifall till kollegii förslag upptagas med följande belopp, nämligen till avlöningar till ordinarie tjänstemän 381 500 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal 17 800 kronor samt till rörligt tillägg 47 600 kronor.

Departementschefen. Av den företagna utredningen liksom av de hörda myndigheternas utlåtanden framgår, att en reglering av fartygsinspektörernas löner är önskvärd. Jag ämnar när det statsfinansiella läget det tillåter framlägga förslag i ämnet. För nästa budgetår synes dock löneställningen för fartygsinspektörerna böra bibehållas oförändrad. Med hänsyn härtill torde även de föreslagna ordinariesättningarna av andre fartygsinspektörstjänsterna böra anstå. Jag har dock intet att erinra mot att en andre fartygsinspektörstjänst i Cg 23 (med ingenjörsutbildning) och en andre fartygsinspektörstjänst i Cg 22 (med nautisk utbildning) uppföras såsom extra ordinarie i Ce 23 respektive Ce 22. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal torde böra ökas med 2 800 kronor för lönegradsuppflyttningar enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal samt för löneklassförändringar. Rörligt tillägg beräknar jag till 42 700 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän,
förlagsvis	kronor 310 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.. »	47 300
3. Rörligt tillägg, förlagsvis	» 42 700

Summa kronor 400 000;

- b) till *Fartygsinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[11.] 8. Fartygsinspektionen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	68 000	73 967
1948/49 (statsliggaren s. 841)	68 000	
1949/50 (förslag)	80 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för fartygsinspektionen. Staten upptager bl. a. en post till reseersättningar å förslagsvis 55 000 kronor samt en post till expenser å förslagsvis 12 000 kronor. Av sistnämnda anslagspost må tagas i anspråk förslagsvis 300 kronor för lyse och högst 11 700 kronor för övriga expenser.

I sin förutnämnda skrivelse den 6 september 1948 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för fartygsinspektionens omkostnadsstat under nästa budgetår till 80 000 kronor.

Beträffande anslagsposten till *reseersättningar* anför kollegium, att medelsförbrukningen under anslagsposten för föregående budgetår uppgått till inemot 60 000 kronor, varför Kungl. Maj:t medgivit erforderligt överskridande. Med hänsyn härtill och då biljettpriserna å järnvägarna i början av 1948 undergått en ej oväsentlig höjning hemställer kollegium, att anslagsposten höjes med åtminstone 10 000 kronor. De ökade kostnaderna för renhållning och städning ha vidare föranlett kollegium att föreslå, att anslagsposten till *övriga expenser* höjes med 2 000 kronor.

Statskontoret har förklarat sig icke ha något att erinra mot den föreslagna höjningen av omkostnadsanslaget.

Kommerskollegii förslag har ej heller givit mig anledning till erinran. Omkostnadsanslaget torde således i enlighet med kollegii beräkningar böra upptagas till 80 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[12.] 9. Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	34 100	32 625
1948/49 (statsliggaren s. 842)	34 300	
1949/50 (förslag)	34 300	

Kungl. Maj:t har genom beslut den 14 maj 1948 föreskrivit, att från anslaget finge från och med budgetåret 1948/49 bestridas dels arvoden å 10 000 kronor till envar av tre skeppsmättningskontrollörer, dels kostnader för vikariat å nämnda befattningar med högst 2 250 kronor, dels ock ersättning till biträde åt skeppsmättningskontrollören i Göteborg med högst 2 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* framställt förslag till utgiftsstater för skeppsmätningstväsendet för budgetåret 1949/50. Kollegium har därvid erinrat om att ämbetsverket i skrivelse angående kollegii avlöningsanslag för nästa budgetår föreslagit, att en befattning som skeppsmätningssassistent i Ce 23 måtte inrättas inom kollegium. Vid bifall till denna framställning skulle kostnaderna för vikariat å befattning som skeppsmätningsskontrollör kunna minskas med 1 100 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen. Såsom framgår av vad jag anfört vid anmälan av kommerskollegii avlöningsanslag har jag icke ansett mig kunna tillstyrka ämbetsverkets förslag att inrätta en befattning som skeppsmätningssassistent i lönegraden Ce 23 vid kollegium. Med hänsyn härtill synes kostnaderna för vikariat böra beräknas på samma sätt som för innevarande budgetår, varför anslaget torde upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skeppsmätningstväsendet: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 34 300 kronor.

[13.] 10. Skeppsmätningstväsendet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	10 000	12 576
1948/49 (statsliggaren s. 842) ..	10 000	
1949/50 (förslag)	11 100	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för skeppsmätningstväsendet. I staten ingå bland annat en post till reseersättningar å förslagsvis 1 800 kronor samt en post till expenser å förslagsvis 1 200 kronor. Kungl. Maj:t har föreskrivit, att posterna till reseersättningar och expenser icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas samt att av anslagsposten till expenser må användas ett belopp av högst 300 kronor för anskaffande av skeppsmätningsredskap.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* gjort framställning om medelsanvisning under omkostnadsanslaget för nästa budgetår. Kollegium har därvid erinrat, att anslagsposten till reseersättningar varit oförändrad sedan budgetåret 1944/45, ehuru såväl biljettaxor som traktamentsersättningar blivit höjda. För det gångna budgetåret hade posten måst överskridas med 1 890 kronor. Vid bifall till ämbetsverkets under p. 4 nämnda förslag att inrätta en skeppsmätningssassistenttjänst hos kollegium beräknades rese- och traktamentsersättningen för denne i samband med vikariat för skeppsmätningsskontrollör å annan ort än Stockholm draga en kostnad av 1 900 kronor. En ytterligare höjning med 300 kronor med hänsyn till belastningen å anslagsposten funne kollegium motiverad. Anslagsposten borde sålunda upptagas med 4 000 kronor.

Vad angår delposten till anskaffande av skeppsmätningssredskap anför kollegium, att ämbetsverket nu hade för avsikt att tillverka och prova nya redskap. Då därtill en betydande prisstegring inträtt, hemställde kollegium att posten måtte räknas upp med 300 kronor. Med hänsyn härtill samt till att medelsanvisningen under de tre senaste budgetåren varit otillräcklig borde anslagsposten till expenser höjas med sammanlagt 800 kronor till 2000 kronor.

Departementschefen. Såsom framgår av vad jag anfört under p. 4 har jag icke ansett mig kunna tillstyrka att en skeppsmätningssassistenttjänst i lönegraden Ce 23 inrättas vid kommerskollegium. Detta medför, att den av kollegium begärda höjningen av skeppsmätningssväsendets medel till reseersättningar torde kunna begränsas till 300 kronor. I övrigt har jag ingen erinran mot kollegii beräkning av anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skeppsmätningssväendet: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 11 100 kronor.

[14.] 11. Torvingenjörer m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 000	726
1948/49 (statsliggaren s. 842)	2 000	
1949/50 (förslag)	2 000	

Beträffande av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser för anslagets användning torde jag få hänvisa till statsliggaren.

I skrivelse den 2 augusti 1948 har *kommerskollegium* framhållit, att anslaget för sistlidna budgetår endast i ringa grad utnyttjats. Kollegium ville trots detta föreslå, att anslaget för nästa budgetår bibehöllles vid oförändrat belopp, 2 000 kronor.

Kungl. Maj:t har på framställning av kollegium i beslut den 27 augusti 1948 bemyndigat ämbetsverket att höja de ur anslaget utgående dagarvoden till legitimerade torvtekniker från 25 till 35 kronor. Kungl. Maj:t har vidare efter framställning av kommerskollegium genom beslut den 10 december 1948 medgivit, att anslaget finge överskridas med högst 1 000 kronor.

Anslaget har som av det föregående framgår för sistlidna budgetår tagits i anspråk endast i ringa utsträckning. Överskridandet av anslaget för innevarande budgetår synes icke vara föranlett av Kungl. Maj:ts beslut att medgiva högre ersättningar till legitimerade torvtekniker utan vara förorsakat av andra särskilda skäl. Anslaget torde därför för nästa budgetår icke behöva höjas utan bestämmas till oförändrat belopp.

Kungl. Maj:t har under en följd av år vid anmälan av ifrågavarande anslag begärt riksdagens för viss tid gällande bemyndigande att i särskilda

fall medgiva, att torvlån utlämnades från industrilånefonden med högst 80 procent av anläggningskostnaderna. Sådant medgivande lämnades första gången 1941 (prop. nr 259) i syfte att i dåvarande situation underlätta maskinanskaffning för torvbrytning. Det senast inhämtade medgivandet gäller till utgången av år 1949.

De omständigheter som föranlett Kungl. Maj:t att begära förenämnda be- myndigande synas icke längre föreligga. Med hänsyn härtill och då sedan några år intet nytt torvlån beviljats från industrilånefonden torde något nytt bemyndigande icke för närvarande vara erforderligt.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Torvingenjörer m. fl.* för budgetåret 1949/50 an- visa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[15.] 12. Instruktör i hemslöjd: Avlöning.

I gällande riksstat äro under rubriken Instruktör i hemslöjd uppförda dels ett anslag av 8 000 kronor till avlöning och dels ett förslagsanslag av 1 500 kronor till omkostnader.

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 meddelat beslut angående anslagens användning.

Såsom framgår av vad jag anfört vid anmälan av kommerskollegii avlö- ningsanslag (p. 4) har jag icke ansett mig böra tillstyrka av kollegium fram- ställt förslag att överföra befattningen såsom instruktör i hemslöjd till kollegii stat med placering i lönegraden Ca 27. Medelsanvisningen till in- struktören bör därför även för nästa budgetår ske över särskilda anslag. Dessa torde för nämnda budgetår upptagas med oförändrade belopp, 8 000 respektive 1 500 kronor.

Jag återkommer under nästföljande punkt till anslaget till omkostnader. Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Instruktör i hemslöjd: Avlöning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

[16.] 13. Instruktör i hemslöjd: Omkostnader.

Under återopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemstäl- ler jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Instruktör i hemslöjd: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 kronor.

[17.] 14. Navigationsskolorna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	608 900	587 723
1948/49 (statsliggaren s. 843)	601 000	
1949/50 (förslag)	620 000	

Personalförteckning för navigationsskolorna har av Kungl. Maj:t fastställts den 30 juni 1947. Vidare har Kungl. Maj:t den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för navigationsskolorna:

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 400 000	
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t		
a. Arvode åt en examensledare å maskintekniska linjen	kronor 3 000	
b. Arvoden åt skolläkare och skolsköterskor, <i>förslagsvis</i>	» 5 500	» 8 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	160 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	46 500
		Summa kronor 615 000.

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	»	14 000
Nettoutgifter kronor		601 000.

Remissbehandlingen av 1943 års sjöbefälssakkunnigas betänkande (SOU 1947: 31) är nu avslutad. Betänkandet innefattar förslag angående utbildning av fartygsbefäl (sjökaptener, styrmän, skeppare) och maskinbefäl (övermaskinister, andre och tredje maskinister) samt frågan om behörighet för nämnda kategorier ävensom sjöbefälsutbildningens organisation.

I fråga om innehållet i betänkandet såvitt angår organisationen av den teoretiska undervisningen torde jag få hänvisa till vad jag anfört under punkten 4.

Engångskostnaderna för att förverkliga förslaget beräkna de sakkunniga till cirka 1 500 000 kronor och de årliga kostnaderna till minst 800 000 kronor. Detta innebär i fråga om de årliga kostnaderna en ökning med i runt tal 200 000 kronor i förhållande till vad som för närvarande utgår till navigationsskolorna.

Såsom tidigare under punkt 4 framhållits har kommerskollegium i sitt den 9 augusti 1948 dagtecknade utlåtande över betänkandet förklarat, att maskinbefälsutbildningen enligt kollegii mening alltjämt borde ske vid navigationsskolorna. Dessa borde sålunda liksom hittills handha utbildningen av såväl fartygsbefäl som maskinbefäl. Emellertid föreslår kollegium i hu-

vudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag ändringar i befälsförordningen och navigationsskolestadgan.

Den årliga merkostnaden enligt kollegii förslag kan uppskattas till cirka 400 000 kronor. Enligt kollegii mening skulle den av ämbetsverket föreslagna omorganisationen träda i kraft den 1 juli 1950.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* gjort framställning beträffande medelsbehovet till navigationsskolorna m. m. för budgetåret 1949/50. I fråga om personalförteckningen föreslår kollegium dels att 5 adjunktstjänster i Ca 26 å maskintekniska linjen utbytas mot 5 lektorstjänster i Ca 30, varvid förutsatts, att en tjänst tills vidare skulle hållas vakant och dels att vaktmästartjänsten vid navigationsskolan i Härnösand i lönegrad Ca 9 uppflyttas till Ca 10. De sålunda föreslagna ändringarna komme att medföra en höjning av anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* med tillhopa 10 000 kronor till 410 000 kronor.

Kollegium har erinrat, att kollegium vid anmälan av frågan om medelsanvisning till kollegium föreslagit, att en befattning såsom maskinteknisk inspektör inrättades från och med nästa budgetår. Vid bifall till detta förslag skulle det nu utgående arvodet till examensledare å maskintekniska linjen å 3 000 kronor bliva obehövt. Kollegium har vidare liksom föregående år hemställt, att arvodet till skolsköterska vid navigationsskolorna måtte höjas till fyra kronor 75 öre för timme, därest en sådan höjning av timarvudet genomfördes vid andra läroanstalter. Härav betingad kostnadsökning skulle för navigationsskolorna uppgå till 335 kronor och anslagsposten *arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t*, därvid uppföras med i runt tal 5 800 kronor. Vad beträffar anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* föreslår kollegium en höjning med 26 700 kronor till 186 700 kronor. Av nämnda belopp hänföra sig 6 200 kronor till ersättningar till lärare för deras befattning med inträdes- och flyttningsprövningar ävensom till bestridande av kostnader för redan genomförd lönereglering för vissa lärare samt 20 500 kronor till kostnader på grund av höjda timarvoden i vissa läroämnen jämlikt kungörelsen den 5 september 1947, nr 680. Anslagsposten till *rörligt tillägg* har beräknats till 47 700 kronor.

Över kollegii framställning ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret har därvid förklarat sig icke kunna i nuvarande läge tillstyrka kollegii förslag till ändring i personalförteckningen. Statskontoret motsätter sig även en höjning av timersättningen till deltidsanställda skolsköterskor.

Lönenämnden har i sitt utlåtande med hänsyn till rådande svårigheter för navigationsskolorna att i konkurrens med bl. a. de tekniska läroverken förvärva och behålla kvalificerade lärarkrafter i de tekniska ämnena icke velat motsätta sig bifall till kollegii förslag att ändra 5 adjunktstjänster till lektorstjänster. I fråga om den föreslagna uppflyttningen av vaktmästar-

tjänsten vid navigationsskolan i Härnösand har lönenämnden hänvisat till ett tidigare utlåtande, vari nämnden tillstyrkt förslaget att flytta upp befattningen en lönegrad.

Departementschefen. Det förslag till ny organisation av navigationsskolorna, som 1943 års sjöbefälssakkunniga framlagt, innebär en radikal omläggning av den nuvarande utbildningen av sjöbefäl. Ehuru vissa skäl synas mig tala för en omläggning av utbildningen efter de linjer som de sakkunniga uppdragit, äro de därmed förenade kostnaderna av sådan storleksordning, att jag icke anser mig i nuvarande statsfinansiella läge kunna upptaga förslaget till prövning. Kommerskollegii förslag — vilket framlagts i samband med kollegii utlåtande över de sakkunnigas betänkande — bygger i stort sett på den nuvarande organisationen. Emellertid innebär även detta förslag en så väsentlig årlig kostnadsökning, att jag ej heller kan förorda detta. Jag vill dock i detta sammanhang erinra därom att jag vid anmälan av kommerskollegii avlöningsanslag tillstyrkt det av ämbetsverket framförda önskemålet om en befattning som maskinteknisk inspektör å kollegii stat.

Vad angår kollegii förslag till medelsanvisning till navigationsskolorna för nästa budgetår kan jag i nuvarande läge icke tillstyrka omvandlingen av 5 adjunktstjänster till lektorstjänster. Icke heller kan jag tillstyrka den föreslagna uppflyttningen av vaktmästartjänsten vid navigationsskolan i Härnösand. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör sålunda uppföras med oförändrat 400 000 kronor. Med hänvisning till vad jag anført i fråga om förslaget att inrätta en befattning som maskinteknisk inspektör å kollegii stat synes delposten till arvode åt en examensledare å maskintekniska linjen icke böra beräknas. Jag kan, efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet, icke förorda någon höjning av arvodet till skolsköterskor. Jag föreslår därför, att till arvoden åt skolläkare och skolsköterskor beräknas oförändrat belopp, 5 500 kronor. Anslagsposten till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, bör således uppföras med nämnda belopp varvid delposterna torde utgå ur avlöningsstaten. I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde en uppräkning ske med 24 000 kronor. Av detta belopp hänföra sig 20 500 kronor till höjda arvoden till timlärare jämlikt kungörelsen den 30 juni 1948, nr 568, och 3 500 kronor till arvoden till timlärare för förrättande av prövningar jämlikt kungörelsen den 5 september 1947, nr 680, samt till bestriidande av kostnader för redan genomförd lönereglering för vissa lärare. Anslagsposten torde beräknas till 184 000 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg bör beräknas till 44 500 kronor. De särskilda uppbyggelsemedlen böra upptagas med oförändrat belopp.

Avlöningsanslaget skulle alltså uppgå till $(400\,000 + 5\,500 + 184\,000 + 44\,500 - 14\,000 =) 620\,000$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 400 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	» 184 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 44 500
Summa kronor 634 000.	

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	kronor 14 000
Nettoutgift kronor 620 000;	

b) till *Navigationsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 620 000 kronor.

[18.] 15. **Navigationsskolorna: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	30 500	39 024
1948/49 (statsliggaren s. 844) ..	34 000	
1949/50 (förslag)	40 600	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för navigationsskolorna. I staten ingå bland utgiftsposterna en post till reseersättningar å förslagsvis 1 000 kronor, en post till expenser å förslagsvis 50 900 kronor samt en post till övriga utgifter: kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik å förslagsvis 3 700 kronor. Av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 29 500 kronor. Uppbördsposten särskilda uppbördsmedel: elevavgifter m. m. har upptagits med 22 400 kronor.

I sin under föregående punkt nämnda skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* framlagt förslag beträffande omkostnadsanslaget till navigationsskolorna för nästa budgetår.

Kollegium har därvid erinrat, att collegium i sin framställning om anslag till collegium föreslagit, att en befattning såsom maskinteknisk inspektör borde inrättas från och med nästa budgetår. I framställningen om anslag

till navigationsskolornas omkostnader har kollegium framhållit, att därest nyssnämnda förslag vunne bifall, resekostnaderna för den maskintekniska inspektionen komme att belasta kollegii anslag till reseersättningar. Vid sådant förhållande syntes posten till reseersättningar för navigationsskolorna kunna minskas med 800 kronor till 200 kronor. I fråga om anslagsposten till övriga expenser har kollegium beräknat denna till 23 700 kronor eller 2 300 kronor mer än vad som för ändamålet anvisats för innevarande budgetår. Vid beräkningen av medelsbehovet under anslagsposten hade kollegium icke inräknat sådana mindre belopp, som tidigare tagits från anslagsposten för att i ringa grad kunna anskaffa undervisningsmateriel samt möjliggöra praktiska övningar i navigation under gång. Den föreslagna höjningen av anslagsposten berodde på ökade kostnader för städning och renhållning vid skolorna i Göteborg och Malmö samt på behov av nya inventarier till ny skolbyggnad i Kalmar. Kollegium framhåller härvid, att Kalmar stadsfullmäktige beslutat bygga en ny och större navigationsskola så snart Kungl. Maj:t och riksdagen fattat beslut om sjöbefälsutbildningens organisation. I fråga om anslagsposten till bränsle, lyse och vatten föreslår kollegium oförändrad medelsanvisning. Kollegium har vidare framhållit, att behovet av särskilda medel för böcker, samlingar och undervisningsmateriel, materiel till laborationer samt för praktiska övningar vore så framträdande, att ett särskilt anslag å 48 000 kronor borde anvisas för ändamålen. Vid bifall härtill skulle anslagsposten till övriga utgifter kunna utgå.

Uppbördsposten till elevavgifter m. m. har kollegium beräknat till 23 600 kronor.

Enligt kollegii förslag skulle omkostnadsanslaget sålunda bestämmas till 30 600 kronor.

Kollegium har vidare föreslagit, att ett särskilt anslag å 25 000 kronor måtte anvisas till stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid navigationsskolorna.

Kollegium har erinrat, att Kungl. Maj:t för budgetåret 1947/48 anvisat ett förslagsanslag till skolhälsovård å 26 500 kronor. Av beloppet hade högst 20 000 kronor avsetts för instrumentarier samt möbler till läkar- och sköterskerum. I sin förenämnda skrivelse har kollegium upplyst, att sådana rum icke i full utsträckning hunnit iordningställas, varför medelsförbrukningen under nämnda budgetår icke uppgått till mer än cirka 4 000 kronor. Då anslaget icke längre stode till kollegii förfogande hemställde kollegium, att ytterligare medel måtte anvisas för att slutföra iordningställandet av lokaler för skolhälsovården. Medelsbehovet beräknade kollegium till 10 000 kronor.

Statskontoret, som avgivit utlåtande över kommerskollegii framställning, har — under åberopande av att statskontoret icke ansett sig kunna förorda inrättandet av en befattning såsom maskinteknisk inspektör vid kollegium — föreslagit, att anslagsposten till reseersättningar för nästa budgetår måtte upptagas till oförändrat belopp, 1 000 kronor. Till övriga expenser borde

enligt statskontorets mening icke beräknas ökad medelsanvisning. Däremot ville statskontoret icke motsätta sig att under en särskild post 10 000 kronor anvisades för anskaffning av böcker, undervisnings- och laborationsmateriel samt för praktiska övningar i navigation, varvid den nuvarande delposten till kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik å 3 700 kronor borde utgå.

Statskontoret kunde icke tillstyrka förslaget om särskilt anslag till stipendier för obemedlade eller mindre bemedlade elever vid navigationsskolorna. Förslaget om anslag för fortsatt anskaffning av instrumentarier samt möbler till läkar- och sköterskerum hade icke givit statskontoret anledning till erinran.

Departementschefen. Under hänvisning till att jag vid anmälan av avlösningsanslaget till kommerskollegium föreslagit att inrätta en befattning som maskinteknisk inspektör torde anslagsposten till *reseersättningar* i enlighet med kollegii förslag nedräknas med 800 kronor. Vad angår delposten till *övriga expenser* vill jag i enlighet med kollegii hemställan föreslå, att posten ökas med 2 300 kronor till bestridande av höjda städningsskostnader. Kollegii förslag om anvisning över ett särskilt anslag till materiel, böcker m. m. vill jag tillmötesgå på det sätt, att jag förordar att ett belopp av 6 300 kronor anvisas under anslagsposten till övriga utgifter. Posten, som bör betecknas *Övriga utgifter: Böcker, undervisnings- och laborationsmateriel samt praktiska övningar i navigation* torde följaktligen beräknas till 10 000 kronor. Mot kollegii förslag att räkna upp uppbördsposten med 1 200 kronor har jag intet att erinra.

Omkostnadsanslaget skulle således för nästa budgetår upptagas med $(34\,000 - 800 + 2\,300 + 6\,300 - 1\,200 =) 40\,600$ kronor.

Kollegii förslag om särskilt anslag till stipendier åt elever vid navigationsskolorna kan jag icke tillstyrka. Däremot vill jag i enlighet med kollegii förslag förorda, att ett särskilt anslag anvisas till skolhälsovård. Anslaget torde givas reservationsanslags natur. I fråga om nämnda anslag gör jag hemställan under punkten 20.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 40 600 kronor.

[19.] 16. Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 900	2 900
1948/49 (statsliggaren s. 844)	3 100	
1949/50 (förslag)	3 500	

Under denna anslagsrubrik torde få anmälas de frågor, som föregående år redovisades under rubriken Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.

Kungl. Maj:t har den 30 april 1948 meddelat bestämmelser för anslagets användning.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt, att anslaget måtte upptagas med 3 600 kronor för nästa budgetår. Kollegium har därvid anfört, att den vid kursen bedrivna undervisningen i maskinlära sköttes av en lektor vid navigationsskolan i Göteborg, som fullgjorde denna undervisning under sin ferietid. Under hänvisning till att lektor för undervisning utöver full tjänstgöring å egen tjänst enligt kungörelsen den 30 juni 1948, nr 568, ägde åtnjuta timarvode efter löneklass 27 föreslår kollegium, efter samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning, att arvodet för undervisning i ämnet maskinlära, som nu utginge med 12 kronor per timme, måtte höjas till 15 kronor för undervisningstimme. Därjämte föreslår kollegium, att arvodet till kursens ledare finge höjas med 100 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot den föreslagna höjningen av timarvodet till läraren i maskinlära. Däremot har statskontoret icke kunnat tillstyrka den föreslagna höjningen av arvodet åt kursens ledare.

Departementschefen. Jag finner mig endast såtillvida kunna tillstyrka kollegii förslag, att jag förordar, att arvodet till lärare i ämnet maskinlära höjes till 15 kronor för undervisningstimme. Anslaget, som synes bära benämnas Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk, torde beräknas till 3 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 3 500 kronor.

[20.] 17. Navigationsskolorna: Skolhälsovård.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 18 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Skolhälsovård* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[21.] 18. Navigationsskolorna: Navigationslärarkurs.

Dylika kurser, som avse att bereda kursdeltagarna tillfälle att inhämta de kunskaper, som ingå i navigationslärarexamen, äro avsedda att i regel anordnas vart tredje år, såvida icke antalet deltagare befinnes otillräckligt (1932 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, p. 13, samt riksdagens skrivelse samma år nr 10 A, p. 11). Föreskrifter för navigationslärarkurs

äro utfärdade genom kungörelse den 13 maj 1932 (nr 148) med däri genom kungörelse den 31 januari 1941 (nr 46) vidtagna ändringar. Navigationslärarkurs anordnades senast under budgetåret 1946/47, varvid för ändamålet anvisades ett reservationsanslag å 9 500 kronor.

Genom beslut den 17 maj 1946 fastställde Kungl. Maj:t följande stat för kursen att tillämpas från och med budgetåret 1946/47:

Arvoden till lärare	kronor 8 875
Arvoden till vaktmästare	» 125
Böcker och undervisningsmateriel m. m.	» 500

Summa kronor 9 500.

I sistnämnda beslut hade jämväl angivits bestämmelser i fråga om fördelning av arvoden till lärarna. Enligt bestämmelserna utgick arvode till lärarna i kursen med 25 kronor för föreläsningstimme och 10 kronor för övningstimme (i meteorologi).

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* framhållit, att ny kurs bör anordnas under budgetåret 1949/50. Kollegium anför därvid, att lärare icke torde kunna erhållas mot de tidigare fastställda ersättningarna. Kollegium föreslår därför, att arvodena höjas till 30 kronor för föreläsningstimme och 12 kronor för övningstimme. I kursen inginge 341 föreläsningstimmar och 35 övningstimmar. Arvudet till vaktmästaren föreslår kollegium böra höjas till 150 kronor.

Efter remiss har *statskontoret* anfört, att de föreslagna navigationslärarkurserna icke givit statskontoret anledning till erinran.

Icke heller jag har något att invända mot kollegii förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Navigationslärarkurs* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 11 300 kronor.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.**[22.] 1. Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	477 000	485 931
1948/49 (statsliggaren s. 845) ..	537 000	
1949/50 (förslag)	543 300	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 för Sveriges geologiska undersökning fastställt dels personalförteckning, dels ock följande avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	229 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	251 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	55 200
Summa kronor		537 000.

På begäran av överdirektören och chefen för Sveriges geologiska undersökning har inom handelsdepartementet i samråd med ämbetsverket företagits en utredning av verkets mest trängande personalbehov. Resultatet av utredningen har sammanfattats i en den 30 juni 1948 dagtecknad *departementspromemoria*.

I promemorian ha följande förändringar i fråga om ämbetsverkets personal föreslagits, nämligen *dels* uppflyttning av överdirektörsbefattningen från lönegraden Co 14 till Co 17, *dels* omvandling av sekreterarbefattningen i Ca 29 vid den nuvarande tjänsteinnehavarens avgång till en befattning som statsgeolog, tillika sekreterare i Ca 30, *dels* förändring av tjänsten som assistent för geofysisk malmletning i Ce 26 till tjänst i Ce 30 med benämningen geofysiker, *dels* uppflyttning av laboratorsbefattningen i Ce 26 till Ce 30, *dels* inrättande av en museiassistenttjänst i Ce 26, *dels* inrättande av en assistenttjänst i Ce 24 för geofysiska arbeten, *dels* inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 för bibliotekets skötsel, *dels ock* uppflyttning av ritartjänsten i Ce 11 till Ce 15. Därjämte har föreslagits, att ämbetsverket måtte få möjlighet att i viss utstäckning anställa extra geologer. Slutligen borde enligt promemorian ett administrativt biträde för konsultation anställas hos ämbetsverket.

Beträffande den föreslagna kanslibiträdestjänsten för bibliotekets skötsel har i promemorian anförts följande.

Ämbetsverkets bibliotek, som är landets största inom facket, kräver med nödvändighet en särskild befattning. Antalet löpande utländska seriepublikationer uppgår för närvarande till cirka 1 200, varav den allra största delen förvärvas genom regelbundet publikationsutbyte med omkring 350 utländska institutioner, vetenskapliga sällskap o. d. Utlåningen utom verket har med den allmänna utvecklingen av landets biblioteksväsende visat en stadig ökning, vilket påkallar anställandet av en särskild tjänsteman. Kassören, som hittills biträtt i biblioteket, är numera alltför mycket upptagen av kassa-

göromål. Det är uppenbart, att den föreslagna statsgeologen, tillika sekreterare, dock bör ha överinseende beträffande särskilt sådana frågor, som kräva vetenskaplig fackkunskap, såsom ärenden rörande inköp samt publikationsutbyten med andra institutioner.

I promemorian har även berörts frågan om åtgärder för att trygga rekryteringen av geologer. Sålunda föreslås, att verket i viss omfattning borde kunna anställa såsom aspiranter med skälig avlöning sådana yngre geologer även med enbart filosofie kandidatexamen, som ådagalagt goda förutsättningar för yrket. Anställningen borde kunna vara partiell, så att vederbörande vid sidan om tjänsten skulle kunna bedriva licentiatstudier i geologi samt studier i geologiens hjälpvetenskaper. Inom verket skulle deras arbete i all möjlig utsträckning ha karaktären av yrkesutbildning. Aspirantanställning borde också kunna tillämpas för licentiat, som icke kunde beredas anställning i högre tjänster. En viss tvekan kunde råda i fråga om aspiranternas lönegradsplacering. Med hänsyn till löneläget för läraraspiranter — extra adjunkter — och de möjligheter inom näringslivet, som kunde stå öppna, syntes placering icke böra ske i lägre lönegrad än Cg 17. Därest verket önskade kvarhålla en vetenskapsman, som avlagt licentiatexamen men ännu ej fått anställning som extra ordinarie geolog (lönegrad Ce 26), borde verket kunna placera denne som extra geolog i Cg 24.

Över promemorian ha statskontoret och statens lönenämnd avgivit yttranden.

Statskontoret har icke funnit det motiverat att uppflytta överdirektörs-tjänsten till Co 17 utan avvaktan på resultatet av pågående utredningar rörande löneställningen för professorer och vissa andra befattningshavare i chefsställning. Den föreslagna omvandlingen av sekreterartjänsten till en statsgeologtjänst med sekreterargöromål har statskontoret bestämt avstyrkt. I stället borde enligt statskontorets mening vid den nuvarande tjänsteinnehavarens avgång sekreterartjänsten bibehållas i lönegraden Ca 29 men besättas med en administrativt utbildad tjänsteman. Uppflyttningen av assistenten för geofysisk malmletning och laboratorn från Ce 26 till Ce 30 kunde statskontoret icke tillstyrka. Behovet av biträde åt museiföreståndaren borde kunna fyllas genom att för denna uppgift avdelades en av de till nyanställning föreslagna yngre vetenskapsmän, som avlagt filosofie kandidatexamen. Särskilt administrativt biträde syntes kunna undvaras om sekreterarbefattningen återbesattes i enlighet med statskontorets förslag. Förslaget att inrätta en kanslibiträdestjänst avsedd närmast för skötseln av biblioteket ville statskontoret icke motsätta sig. Däremot ansåge statskontoret, att anledning saknades att ändra löneställningen för ritaren i Ce 11, innan resultatet föreläge av pågående utredning rörande löneställningen för teknisk biträdespersonal i allmänhet. De föreslagna nya principerna för rekrytering till Sveriges geologiska undersökning hade icke givit statskontoret anledning till erinran.

Statens lönenämnd har i sitt yttrande inledningsvis framhållit, att de framförda förslagen syntes nämnden vara av den omfattning, att svårigheter

i vissa fall föreläge för ett ställningstagande till desamma utan samband med en mera allsidig översyn av verkets personalorganisation. Lönenämnden hade sålunda på grundval av föreliggande utredningsmaterial icke ansett sig kunna bedöma i vad mån medgivande borde lämnas till de förordade lönegradsuppflyttningarna av sekreteraren ävensom av assistenten för geografisk malmletning samt laboratorn. Det syntes nämnden osäkert om den föreslagna anordningen med administrativt biträde kunde medföra någon mera betydande avlastning för sekreteraren av de administrativa arbetsuppgifterna. I likhet med statskontoret ansåge lönenämnden att uppflyttning av överdirektörsbefattningen borde bli beroende av resultatet av pågående utredning rörande löneställningen för professorer m. fl. Vad angår löneförhållandena för rekryteringspersonalen vid verket ifrågasatte lönenämnden huruvida icke dessa borde närmare anpassas efter de genom kungörelsen SFS 1947: 436 fastställda befordringsgångarna för amanuenspersonal. I fråga om lönegradsplaceringen av den föreslagna museiassistenttjänsten har lönenämnden icke framställt någon erinran. Förslaget om förstärkning av bibliotekspersonalen med ett kanslibiträde i Ce 11 komme att bedömas av 1947 års löneutredning avseende vissa biblioteksbiträden, varför lönenämnden ej funnit anledning ingå på prövning av detsamma.

I skrivelse den 10 september 1948 har *Sveriges geologiska undersökning* ingivit förslag till anslagsäskanden avseende verksamheten under budgetåret 1949/50.

Ämbetsverket har därvid hemställt om bifall till de i förenämnda promemoria föreslagna personaländringarna inom verket samt därutöver föreslagit, att kansliskrivartjänsten i Ca 15 måtte omvandlas till kassörstjänst i Ca 18. Vidare har ämbetsverket hemställt, att såsom rekryteringspersonal måtte få anställas två extra geologer, den ene i Cg 17 och den andre i Cg 24. Slutligen har ämbetsverket i fråga om arvode till det i promemorian föreslagna administrativa biträdet beräknat 1 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har av ämbetsverket upptagits till i runt tal 234 000 kronor innebärande en ökning av 4 100 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Ökningen hänför sig med i runda tal 3 900 kronor till de föreslagna personaländringarna och med 200 kronor till löneklassförändringar och ökade vikariatsersättningar.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har ämbetsverket beräknat kostnaderna för nästa budgetår till i runt tal 304 900 kronor, vilket är 53 000 kronor mer än som anvisats enligt gällande riksstat. Av nämnda belopp hänföra sig 51 400 kronor till de föreslagna personaländringarna samt 1 600 kronor till kostnader för ändrad ortsgrupp för två tjänstemän samt för kallortstillägg. Anslagsposten till rörligt tillägg har upptagits med 61 800 kronor.

Departementschefen. I likhet med remissmyndigheterna anser jag att resultatet av pågående utredningar bör avvaktas innan frågorna om ändrad löneställning för överdirektören samt för ritaren prövas. Förslaget att in-

rätta en kanslibiträdestjänst i Ce 11 för bibliotekets skötsel synes bli va be- roende på resultatet av 1947 års löneutredning avseende vissa biblioteksbi- träden. Jag vill likväl tillstyrka, att ett belopp av 3 000 kronor anvisas för att göra det möjligt för ämbetsverket att anställa lämplig biträdeshjälp till biblioteket. I nuvarande ekonomiska situation anser jag mig icke kunna till- styrka övriga av ämbetsverket föreslagna personaländringar, ehuru flera av dessa i och för sig synas välmotiverade. Jag är icke beredd att nu taga ställ- ning till de föreslagna principerna för anställning av rekryteringspersonal.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör, då inga personaländringar föreslagits, uppräknas med 1 000 kronor på grund av löneklassförändringar samt 400 kronor på grund av ökat behov av vikariatsersättningar och följaktligen upptagas med 231 300 kronor. I fråga om anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie per- sonal synes en uppräkning böra ske med 3 000 kronor till biträdeshjälp för biblioteket och med 1 600 kronor till kostnader för ändrad ortsgrupp för två tjänstemän samt för kallortstillägg. Anslagsposten skulle sålunda upp- tagas med 256 500 kronor. Vad angår anslagsposten till rörligt tillägg beräknar jag denna till 55 500 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budget- året 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor	231 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	256 500
3. Rörligt tillägg, förlagsvis	»	55 500
Summa kronor		543 300;

b) till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förlagsanslag av 543 300 kronor.

[23.] 2. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	142 000	145 920
1948/49 (statsliggaren s. 845) ..	142 000	
1949/50 (förlag)	156 200	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för Sveriges geologiska undersökning. I staten ingå bland utgiftsposterna en post till re- seersättningar å förlagsvis 54 000 kronor, en post till expenser å förlagsvis

41 500 kronor samt en post till övriga utgifter: inköp och underhåll av materiel å förslagsvis 7 000 kronor. Av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 10 500 kronor samt för övriga expenser högst 31 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 10 september 1948 har *Sveriges geologiska undersökning* föreslagit, att ämbetsverkets anslag till omkostnader måtte höjas till 156 200 kronor.

Vad angår posten till *reseersättningar* har ämbetsverket framhållit, att denna sedan budgetåret 1946/47 utgått med 54 000 kronor årligen. Senare inträdda höjningar av traktamentsersättningar, järnvägs- och bilreskostnader samt ökade kostnader åt hantlangare hade i väsentlig grad ökat omkostnaderna för de geologiska fältarbetena, vilket tvingat till inskränkningar, som icke utan men för ämbetsverkets hela verksamhet kunde fortgå. De under budgetåret 1947/48 genomförda traktamentshöjningarna hade medfört en utgiftsökning av 6 600 kronor. Fördyringen av järnvägs- och bilresor samt stegringen av hantlangarelöner hade beräknats till 2 800 kronor. För att kunna bedriva fältarbeten i den omfattning som tidigare prövats nödvändig, erfordrades sålunda att posten räknades upp med 9 400 kronor.

I fråga om delposten till *övriga expenser* har ämbetsverket framhållit, att kostnaderna för städning under budgetåret 1947/48 stigit med 1 100 kronor på grund av höjda avlöningar till städpersonalen. Ämbetsverkets framställning om motsvarande höjning av delposten i föregående års petitaskrivelse bifölls emellertid ej. Under innevarande budgetår hade avlöningen till städpersonalen höjts än mera. För ämbetsverkets del betydde detta en ytterligare kostnad för städning av omkring 700 kronor. Delposten borde följaktligen höjas med 1 800 kronor. Med hänsyn till inträdda pristegringar hemställer ämbetsverket slutligen, att posten till *övriga utgifter: inköp och underhåll av materiel* måtte höjas med 3 000 kronor till 10 000 kronor.

Jag tillstyrker att anslaget för nästa budgetår beräknas enligt ämbetsverkets förslag och upptages med $(142\,000 + 9\,400 + 1\,800 + 3\,000 =)$ 156 200 kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 156 200 kronor.

[24.] 3. *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning och förberedande gruvarbeten.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	650 000	663 978
1948/49 (statsliggaren s. 846) ..	627 000	
1949/50 (förslag)	627 000	

I skrivelser den 10 september och den 18 oktober 1948 har *Sveriges geologiska undersökning* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. Ämbetsverket anför i huvudsak följande om planläggningen av den verksamhet, som skall bekostas av medel från anslaget.

Den geologiska rekognosceringen inom Norrbottens län fortsättes. I samband härmed utföras nödiga magnetiska och geologiska detaljundersökningar å Luopovare järnmalmsfält (Skaltjegruvan) och, i den mån så ej medhunnits inom innevarande budgetår, å Peräjävaarafyndigheten. Vidare detaljgranskas geologiskt magnesitförekomster i högfjällen, samt undersökas vissa aktuella uppslag i form av blockfynd av malm inom länet. I mån av behov kunna mera omfattande geofysiska mätningar ävensom borrhningar bli aktuella. Frågan härom torde emellertid böra anstå till dess Undersökningen är i tillfälle framlägga slutlig arbetsplan för Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Inom Västerbottens län utföras under sommarsäsongen geologiska, geofysiska och borrhningsarbeten inom Remdalens statsgruvefält och angränsande trakter. Inom Skelleftefältet företagas geofysiska mätningar (under den tid, då personalen icke är sysselsatt vid Remdalen etc.) samt borrhningar. Vid beräkning av kostnaderna för geofysiska mätningar bör möjlighet hållas öppen för en eventuell djupundersökning inom Adakfältet. Underjordsarbetena å fyndigheten Rudtjebäcken beräknas inom ca ett år ha hunnit så långt, att avsedd kännedom om fyndigheten vunnits. Materiel och personal bör då, såvitt nu kan bedömas, överflyttas till Rävlidmyrefältet för återupptagande av förberedande arbeten därstädes, vilket nödvändiggjorts genom upptäckten av Sturemalmen, som aktualiserar hela frågan om Rävlidmyrefältets framtida utnyttjande.

Såsom sammanfattning av vad här anförts får Undersökningen i underdånighet anföras, att arbetena väsentligen böra försiggå efter samma riktlinjer som hittills, men att underjordsarbetena beräknas under förra delen av budgetåret 1949/50 överföras från Rudtjebäcken till Rävlidmyran.

Medelsbehovet för de ifrågasatta arbetena har av ämbetsverket beräknats på följande sätt:

Geologiska arbeten (arvodesanställda medarbetare, rese- och traktamentskostnader m. m.)		kronor	110 000
Geofysiska mätningar, inkl. djupundersökning		»	100 000
Diamantborrningar från dagen		»	200 000
Grävningar och sprängningar		»	11 000
Underjordsarbeten å fyndigheterna Rudtjebäcken, resp.			
Rävlidmyran		»	200 000
Specialanalyser, diverse expenser, etc.		»	6 000

Summa kronor 627 000.

Ämbetsverket hemställer vidare att få inkomma med mera definitivt förslag till arbetsplan i samband med att anslaget ställes till ämbetsverkets förfogande, varvid ämbetsverket borde erhålla befogenhet att företaga smärre jämkningar mellan de olika posterna i den mån arbetets fortskridande kunde föranleda därtill.

Kommerskollegium har i infordrat utlåtande tillstyrkt ämbetsverkets framställning.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att medel anvisas för nästa budgetår till de föreslagna arbetena. Mot de av ämbetsverket framlagda kostnadsberäkningarna har jag icke något att erinra. Efter beslut av Kungl. Maj:t torde, i den mån så kan finnas påkallat, arbetsprogrammet och kostnadsfördelningen mellan de olika utgiftsändamålen få jämkas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning och förberedande gruvarbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 627 000 kronor.

[25.] 4. *Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	33 600	35 021
1948/49 (statsliggaren s. 846)	23 000	
1949/50 (förslag)	27 500	

Såsom framgår av redogörelsen å s. 37 i 1946 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, ha de karteringsarbeten, som skola bekostas av medel från detta anslag, beräknats kunna genomföras på en tid av 5 å 6 år, räknat från och med budgetåret 1946/47.

I sin under närmast föregående punkter anmälda skrivelse den 10 september 1948 har *Sveriges geologiska undersökning* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 4 500 kronor. Som skäl för sin framställning har ämbetsverket åberopat de höjda traktamentsersättningarna, vilka medfört en sådan fördyring av fältarbetena, att verket nödgats inskränka arbetenas omfattning.

Jordartskarteringen inom Norrbottens län synes böra fortsätta under nästa budgetår i ursprungligen avsedd omfattning. Detta blir möjligt endast om anslaget uppräknas med det belopp, 4 500 kronor, som ämbetsverket föreslagit. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 27 500 kronor.

[26.] 5. *Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	11 300	9 478
1948/49 (statsliggaren s. 846)	11 300	
1949/50 (förslag)	8 000	

Beträffande arbetsplan och kostnadsberäkning för de med anslaget avsedda kartläggningsarbetena torde jag få hänvisa till 1946 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, s. 39.

I sin förut omnämnda skrivelse den 10 september 1948 har *Sveriges geologiska undersökning* anfört, att arbetet med utgivandet av de agrogeologiska kartbladen blivit fördröjt till följd av att den statsgeolog, som handlade ledningen av ifrågavarande arbete, varit upptagen av andra brådskande arbetsuppgifter. Enligt den i förenämnda proposition framlagda planen beräknades två dylika kartblad kunna utgivas per år. Under budgetåret 1949/50 torde emellertid av anfört skäl endast ett kartblad med beskrivning bli färdigtryckt. Med hänsyn till inträdda prisstegringar beräknades tryckningskostnaden härför till 8 000 kronor. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra anvisas med nämnda belopp.

Då ämbetsverkets anslagsberäkning icke föranleder någon erinran från min sida hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[27.] 6. Vissa kostnader för statens gruvegendom.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	50 000	25 888
1948/49 (statsliggaren s. 846)	50 000	
1949/50 (förslag)	50 000	

Från anslaget bestridas kostnader för den s. k. gruvvarrendenämnden, för förvaltning av Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolag samt för den gruvegendom, som står under kommerskollegii förvaltning.

I skrivelse den 23 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt, att anslaget å riksstaten för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp, 50 000 kronor. Kollegium har därvid beräknat kostnaderna för den s. k. gruvvarrendenämnden till 500 kronor, för förvaltning av Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolag till (6 000 + 1 500 =) 7 500 kronor samt för den gruvegendom, som står under kollegii förvaltning, till 36 225 kronor, därav för gruvförsvarsavgifter 13 250, gruvföreståndararvoden 1 800, skatter 10 000, stängselkostnader 1 000, legodriften 7 125, resekostnader 3 000 och annonskostnader för gruvstämmor 50 kronor. För oförutsedda ändamål borde anvisas 5 775 kronor.

Då jag icke har något att erinra mot ämbetsverkets anslagsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[28.] 7. Statens provningsanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	773 000	870 193
1948/49 (statsliggaren s. 846)	843 000	
1949/50 (förslag)	920 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 för statens provningsanstalt fastställt dels personalförteckning, dels ock följande avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 323 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 239 100
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	» 212 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 67 400

Summa kronor 843 000.

I skrivelse den 2 september 1948 har *styrelsen för statens provningsanstalt* framlagt förslag till stat för anstalten för budgetåret 1949/50.

I fråga om anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* återkommer styrelsen med en upprepade gånger framförd begäran att en expeditionsvaktsbefattning i lönegraden Ca 10 måtte uppflyttas till befattning som förste expeditionsvakt i Ca 11. Till stöd för sitt önskemål anför styrelsen, att befattningens innehavare utom vanliga vaktmästargöromål skötte inköp och tilldelning av laboratoriepersonalens överdragskläder, inköp av kontorsmateriel, vård av blankettförråd m. m. — Vidare borde en laboratoriebiträdesbefattning i Ca 11 vakanssättas och innehavaren av befattningen, som skulle bibehålla sin ordinarie tjänst, placeras såsom ingenjörbiträde i Ce 17. Ytterligare medel borde beräknas för löneklassuppflyttningar och vikariatsersättningar. Vid bifall till dessa förslag borde anslagsposten för nästa budgetår beräknas till $(323\,300 + 252 - 5\,820 + 366 + 1\,000 = \text{i runt tal})\, 319\,100$ kronor.

Styrelsen upptager anslagsposten till *arvode, bestämt av Kungl. Maj:t*, till oförändrat belopp, 1 200 kronor.

Styrelsen föreslår, att följande extra befattningshavare, avlönade från anslagsposten till *avlöningar till tillfälliga biträden*, nämligen en befattningshavare i Cg 19, två i Cg 13, en i Cg 12 och två i Cg 11, måtte erhålla extra ordinarie anställning och avlönas från anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal*. Dessa befattningshavare, vilka varit anställda vid anstalten mer än tre år, borde inplaceras såsom respektive biträdande ingenjör i Ce 19, ingenjörbiträden i Ce 17 och, beträffande befattningshavarna i Cg 11 och Cg 12, såsom tekniker i Ce 15. Tre kontorsbiträden, vilka avlönades som tillfälliga biträden i Cg 8, borde även anställas som extra ordinarie i Ce 8 och avlönas från sistnämnda anslagspost. Vidare borde 34 extra befattningshavare med en sammanlagd nettolön av 191 484 kronor avlönas från denna anslagspost i stället för från

anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden. För löneklassuppflyttningar av redan anställda extra ordinarie tjänstemän borde beräknas 1 992 kronor, till övertid ersättningar borde anslås ytterligare 3 300 kronor och för normala löneförbättringar efter ökad anställningstid för yngre extra personal 5 000 kronor. Vid bifall till dessa förslag samt till förslaget att bereda ett ordinarie laboratoriebiträde anställning som ingenjörbiträde i Ce 17 borde anslagsposten upptagas med $(239\,100 + 7\,776 + 2 \times 7\,140 + 3 \times 6\,600 + 3 \times 4\,728 + 191\,484 + 1\,992 + 3\,300 + 5\,000 + 7\,140 =$ i runt tal) 504 100 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden borde enligt styrelsen upptagas med 23 700 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 96 300 kronor.

Över styrelsens framställning ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret förklarar, att ämbetsverket icke kunde tillstyrka förändrad lönegrad för provningsanstaltens expeditionsvaktsbefattning. Beträffande anstaltens förslag att överföra viss ingenjörspersonal från extra till extra ordinarie anställning anför ämbetsverket följande.

Statskontoret vill icke rikta någon erinran mot att den biträdande ingenjören, som varit anställd vid anstalten sedan 1939 och, enligt vad ämbetsverket inhämtat, har examen från högre tekniskt läroverk, inplaceras i lönegraden Ce 19. Ingenjörbiträdena och teknikerna ha kortare anställningstid, som dock i varje fall överstiger tre år, samt äga teknisk läroverks- eller institutsutbildning. I lönegraden Ce 17 kan statskontoret på den föreliggande utredningen icke förorda placering för andra än läroverksutbildade ingenjörbiträden. De institutsutbildade ingenjörerna jämte innehavaren av laboratoriebiträdesbefattningen i Ca 11 — vilken föreslås skola vakanssättas — anser ämbetsverket böra, i likhet med de tre teknikerna, placeras i lönegraden Ce 15, i vart fall innan närmare klarlagts arten och omfattningen av deras utbildning.

Statens lönenämnd anför om förslaget att flytta upp expeditionsvaktsbefattningen, att det tidigare avstyrkts av allmänna lönenämnden och statens lönenämnd i utlåtanden över provningsanstaltens anslagsäskanden för budgetåren 1946/49. Den nu förebragta utredningen hade icke givit lönenämnden anledning att frångå sin tidigare ståndpunkt beträffande tjänstens lönegrads-placering. — Förslaget angående överflyttning av vissa extra tjänstemän till extra ordinarie anställning föranledde intet uttalande från lönenämndens sida utom beträffande tjänstebenämningarna. Nämnden hade intet att erinra mot inrättandet av en tjänst i Ce 17 för ett ordinarie laboratoriebiträde i Ca 11. Nämnden hade inhämtat närmare upplysningar rörande vederbörande befattningshavares kompetens och arbetsuppgifter.

Departementschefen. Det av remissmyndigheterna avstyrkta förslaget att flytta upp expeditionsvaktsbefattningen en lönegrad kan icke heller jag biträda. I övrigt kan jag godtaga de av provningsanstaltens styrelse föreslagna ändringarna med avseende å anslagsposten till avlöningar till

ordinarie tjänstemän. Posten bör alltså upptagas med (323 300 — 5 820 + 366 + 1 000 = i runt tal) 318 800 kronor.

Anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, torde upptagas med oförändrat belopp, 1 200 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal kan jag biträda styrelsens förslag om omvandling av ett tillfälligt biträde i Cg 19 till biträdande ingenjör i Ce 19, av två tillfälliga biträden i Cg 13 till ingenjörsbiträden i Ce 17, av två tillfälliga biträden i Cg 11 och ett i Cg 12 till tekniker i Ce 15 samt av tre tillfälliga biträden i Cg 8 till kontorsbiträden i Ce 8. Enligt vad jag inhämtat ha de tjänstemän vid anstalten, som skulle erhålla de två befattningarna som ingenjörsbiträden i Ce 17, avlagt examen vid tekniskt läroverk. Förslaget att vakanssätta en ordinarie laboratoriebiträdesbefattning i Ca 11 och för innehavaren av befattningen inrätta en extra ordinarie tjänst som ingenjörsbiträde i Ce 17 kan jag, med hänsyn till att innehavaren av förstnämnda tjänst avlagt examen vid tekniskt institut men icke vid tekniskt läroverk, endast såtillvida biträda, att den extra ordinarie tjänsten placeras i Ce 15 med tjänstebenenämningen tekniker. De sålunda föreslagna personaländringarna skulle medföra behov av att anslagsposten ökades med (7 776 + 2 × 7 140 + 3 × 6 600 + 3 × 4 728 + 6 600 = i runt tal) 62 600 kronor. Styrelsens förslag att från och med nästa budgetår avlöna 34 extra befattningshavare från denna anslagspost kan jag icke biträda. Till dess fråga uppkommer om att anställa dessa tjänstemän som extra ordinarie, torde de böra avlönas från anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden. I övrigt kan jag icke förorda annan ändring av anslagsposten än att den uppräknas med 2 000 kronor för löneklassförändringar och med 500 kronor för ökat behov av övertid ersättning. Posten bör följaktligen upptagas med (239 100 + 62 600 + 2 000 + 500 =) 304 200 kronor.

Behovet av medel till avlöningar till tillfälliga biträden torde nästa år komma att minska på grund av att viss personal, som tidigare avlönats från denna anslagspost, vid bifall till vad jag nyss föreslagit kommer att erhålla extra ordinarie anställning. Å andra sidan har den personal, som avlönas från anslagsposten, under innevarande budgetår ökat i så hög grad, att posten torde komma att överskridas med ett betydande belopp. Jag kan därför icke förorda att posten sättes lägre än till 200 000 kronor. Då jag beräknat behovet av medel under anslagsposten har jag utgått från att det rörliga tillägget å lönerna till den extra personal, som avlönas från posten, kommer att bestridas från anslagsposten till rörligt tillägg.

För rörligt tillägg torde beräknas 95 800 kronor.

Statens provningsanstalts avlöningsanslag för nästa budgetår skulle alltså uppgå till (318 800 + 1 200 + 304 200 + 200 000 + 95 800 =) 920 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 318 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	» 200 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	» 304 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 95 800

Summa kronor 920 000;

b) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budget-
året 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 920 000 kronor.

[29.] 8. Statens provningsanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	137 500	179 694
1948/49 (statsliggaren s. 847)	139 500	
1949/50 (förslag)	172 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för statens provningsanstalt, upptagande bl. a. följande anslagsposter, nämligen en till sjukvård m. m. å förslagsvis 2 500 kronor, en till reseersättningar å förslagsvis 15 000 kronor, en till expenser å förslagsvis 59 000 kronor och en till övriga utgifter å förslagsvis 61 500 kronor. Av anslagsposten till expenser må enligt Kungl. Maj:ts föreskrift förslagsvis 37 000 kronor användas för bränsle, gas, elektrisk ström samt vatten och högst 22 000 kronor för övriga expenser. Anslagsposten till övriga utgifter består av fem delposter, däribland en till laboratorieutensilier, glasvaror och andra förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m. å förslagsvis 37 000 kronor, en till överdragskläder samt tvätt därav å förslagsvis 2 000 kronor samt en till bibliotek å förslagsvis 2 500 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 2 september 1948 har *styrelsen för statens provningsanstalt* framlagt förslag jämväl beträffande anstaltens omkostnadsanslag för nästa budgetår.

Under hänvisning till ökningen av sjukvårdsberättigad personal och belastningen under budgetåret 1947/48 hemställer styrelsen om en höjning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 700 kronor till 3 200 kronor. Anslagsposten till reseersättningar föreslås vidare med hänsyn till belastningen under det tillämpliga budgetåret höjd med 5 000 kronor till 20 000 kronor. I fråga om övriga expenser anhålles om en anslagshöjning med 18 000 kronor till 40 000 kronor. Styrelsen framhåller beträffande denna post, dels att vissa möbelinköp icke kunde uppskjutas längre,

dels att telefonkostnaderna komme att stiga till följd av höjda abonnemangskostnader och därför att telegrafverket påyrkat en utökning av antalet in- och utgående linjer och dels att städningskostnaderna stigit ytterligare till följd av nytt kollektivavtal och viss utökning av anstaltens lokaler. Vad angår övriga utgifter föreslås höjningar av tre delposter. Delposten till laboratorieutensilier, glasvaror och andra förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m. föreslås sålunda höjd med 13 000 kronor till 50 000 kronor med hänsyn till belastningen av posten under senare år. Delposten till överdragskläder samt tvätt därav bör vidare enligt styrelsen höjas med 1 000 kronor till 3 000 kronor, när priserna på kläder och tvätt stigit. I fråga om delposten till bibliotek anholder styrelsen slutligen om en anslagshöjning med 500 kronor till 3 000 kronor, därför att det icke syntes möjligt att förvärva nödiga tidskrifter och annan teknisk vetenskaplig litteratur samt låta utföra ofrånkomliga inbindningsarbeten under en årskostnad av sistnämnda belopp. De av styrelsen sålunda föreslagna anslagshöjningarna uppginge till sammanlagt 38 200 kronor. Omkostnadsstatens slutsumma skulle således bli va ($139\,500 + 38\,200 =$) 177 700 kronor.

Statskontoret har i sitt under föregående punkt anmälda utlåtande över styrelsens framställning endast funnit anledning att erinra mot den begärda höjningen av delposten till övriga expenser, vilken enligt ämbetsverkets åsikt borde begränsas till 13 000 kronor.

Departementschefen. I fråga om anslagsposten till sjukvård m. m. tillstyrker jag en höjning med 500 kronor till 3 000 kronor. De föreslagna höjningarna av anslagsposten till reseersättningar och delposterna till laboratorieutensilier, glasvaror och andra förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m. samt till bibliotek med respektive 5 000, 13 000 och 500 kronor anser jag mig kunna biträda. Posterna böra sålunda upptagas med respektive 20 000, 50 000 och 3 000 kronor. Delposten till övriga expenser torde böra höjas med 13 000 kronor till 35 000 kronor och delposten till överdragskläder samt tvätt därav med 500 kronor till 2 500 kronor. Övriga poster torde böra upptagas till oförändrade belopp. Då de av mig tillstyrkta höjningarna uppgå till sammanlagt 32 500 kronor, torde anslaget till provningsanstaltens omkostnader för nästa budgetår böra uppföras med ($139\,500 + 32\,500 =$) 172 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

•

att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 172 000 kronor.

[30.] 9. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	617 500	717 054
1948/49 (statsliggaren s. 848) ..	640 000	
1949/50 (förslag)	685 000	

Kungl. Maj:t har för flygtekniska försöksanstalten dels den 30 juni 1947 fastställt personalförteckning, dels den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	77 000
2. Arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t..	»	50 000
3. Avlöningar till verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	118 100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	343 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	51 300

Summa kronor 640 000.

Kungl. Maj:t har den 16 juli 1948 föreskrivit, att från anslagsposten till arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skola bestridas arvoden till tre anställningshavare för undersökningar i samband med användning av reaktionsdrift för flygplan. Av arvodena skola två utgå med belopp motsvarande lönen i Ce 32:32 och ett med belopp motsvarande lönen i Ce 27:27.

I riksstaten för budgetåret 1948/49 är vidare upptaget ett anslag till flygtekniska försöksanstalten: omkostnader å förslagsvis 199 400 kronor. Budgetåret 1947/48 var anslaget upptaget med 200 900 kronor och belastades med i runt tal 230 300 kronor. Genom beslutet den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t även fastställt omkostnadsstat för anstalten upptagande bl. a. en post till expenser å förslagsvis 69 400 kronor, varav förslagsvis 40 700 kronor finge användas för bränsle, elektrisk energi och vatten samt högst 28 700 kronor till övriga expenser. I omkostnadsstaten finns vidare bland delposterna under rubriken övriga utgifter en post å förslagsvis 3 500 kronor till bibliotek.

Flygforskningskommittén har den 10 maj 1948 avgivit ett första betänkande (otryckt) med riktlinjer för den flygtekniska forskningens ordnande m. m. samt med förslag rörande det fortsatta utredningsarbetets bedrivande. I en sammanfattning av betänkandets innehåll har kommittén bl. a. anfört följande.

I väsentliga avseenden har svensk flygpolitik klarlagts genom uttalanden i 1948 års försvarsproposition. De uppgifter, som där föreläggas den svenska flygindustrien, nämligen att i huvudsak svara för tillverkningen av den militära flygmaterielen, göra en utökning ofrånkomlig av våra resurser för flygteknisk forsknings- och försöksverksamhet — icke minst i fråga om den flygmotortekniska forskningen. Den nu nödvändiga utvidgningen av forskningsresurserna kräver en ekonomisk insats, ej understigande 50 miljoner kronor. De årliga driftkostnaderna uppskattas preliminärt till 6 å 6,5

miljoner kronor vid fullt utbyggd organisation. De ökade resurserna borde, rationellt utnyttjade, enbart för flygvapnets materielförsörjning medföra fördelar, motsvarande ett årligt rent ekonomiskt värde av ett tiotal miljoner kronor eller mera. Härtill komma ökad flygsäkerhet och driftsekonomi för den militära och kommersiella luftfarten. Forskningsorganisationen bör byggas ut successivt under 6—8 år. Den högre undervisningen i de flygtekniska ämnena vid tekniska högskolan i Stockholm bör omorganiseras enligt förslag av kommittén, som vidare föreslår att flygtekniska försöksanstaltens styrelse och råd ombildas för att tillsammans utgöra ett centralorgan för svensk flygforskning. Flygforskningskommitténs uppgifter böra övergå på det nya centralorganet. Styrelsens medlemmar böra erhålla ersättning för styrelseuppgifter, ordföranden med 5 000 och övriga ledamöter med 3 000 kronor för år. Kommittén har utgått ifrån att anläggningskostnaderna samt de årliga kostnaderna för vid anläggningen i egen regi bedriven forskning skola belasta tionde huvudtiteln, medan huvudparten av årskostnaderna i övrigt skola belasta fjärde huvudtiteln. Vid fullt utbyggd organisation väntas fjärde huvudtiteln komma att belastas med årsbelopp i storleksordningen 4—5 miljoner kronor.

Flygförvaltningen, luftfartsstyrelsen och styrelsen för flygtekniska försöksanstalten ha avgivit tillstyrkande yttranden över betänkandet. I en vid sistnämnda yttrande fogad reservation har *professor E. Velander* framfört vissa från betänkandet avvikande synpunkter på organisationsfrågan.

Kommitténs förslag till omorganisation av flygtekniska försöksanstaltens ledning har delvis genomförts från och med den 1 juli 1948. Denna dag trädde nämligen en ändring i anstaltens instruktion i kraft (SFS nr 477). Ändringen innebär i huvudsak att anstaltens styrelse, som förut bestått av 8 ledamöter samt överdirektören och chefen för anstalten, minskats till 5 ledamöter, varjämte föreskrivits att överdirektören skulle äga närvara vid styrelsens sammanträden. Enligt tidigare gällande stadgeföreskrifter skulle vid sidan av styrelsen finnas ett vetenskapligt råd, flygtekniska rådet, bestående av högst 7 ledamöter. Från och med den 1 juli 1948 skall rådet bestå av minst 10 ledamöter samt överdirektören, tillika verkställande ledamot. Styrelsen utgöres numera av samma personer, som ingå i flygforskningskommittén. Medan tidigare intet flygtekniskt råd utsetts, har ett sådant numera bildats. Rådet består av 16 ledamöter utom överdirektören. En av styrelseledamöterna är ordförande i rådet. Flygtekniska rådet har fått till uppgift bl. a. att biträda styrelsen i de hänseenden, som styrelsen begär, att inkomma med förslag till nya forskningsuppgifter samt att främja samarbetet på det flygtekniska forsknings- och försöksområdet. I fråga om styrelsens åligganden ha inga ändringar beslutats.

I skrivelse den 27 september 1948 har *styrelsen för flygtekniska försöksanstalten* framlagt beräkning av anstaltens medelsbehov för budgetåret 1949/50.

Vissa av styrelsens önskemål överensstämmer med dem som framlades i anstaltens petitaskrivelse för innevarande budgetår. Därutöver äskar styrelsen medel dels för att fullfölja flygforskningskommitténs utredningsuppdrag, dels för utbyggnad av nya vindtunnlar.

I styrelsens skrivelse behandlas först *avlöningsanslaget*. Beträffande anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslår styrelsen ingen ändring. I fråga om anslagsposten till arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, anför styrelsen bland annat följande.

Anslagsposten disponeras för avlöning av två befattningshavare med belopp motsvarande lönegraden Ce 32, löneklass 32, och en med belopp motsvarande lönegraden Ce 27, löneklass 27. Den ökade beställningsverksamheten har medfört en så hård belastning av den högre tekniska personalen inom anstalten att den icke typbundna forskning, som försöksanstalten bedriver utan uppdrag utifrån, måst i icke ringa grad stå tillbaka. För att möjliggöra sådan forskning åtminstone i tidigare avsedd omfattning erfordras ett antal nya arvodesbefattningar för högt kvalificerade forskare. Styrelsen räknar i första hand med tre nya befattningar med arvode motsvarande Ce 32 och en med arvode motsvarande Ce 27. Två av de förstnämnda skulle placeras i aerodynamiska avdelningen, en med uppgift att arbeta med forskningsproblem rörande anpassning av höghastighetsvingar till långsamflygning och den andre med problem angående den aerodynamiska formgivningen av flygplan. De båda övriga erfordras för arbete inom hållfasthetsavdelningen. Ingenjören i lönegraden Ce 32 skulle framför allt arbeta med forskningsuppgifter inom utmattningsområdet. Ingenjören i Ce 27 skulle syssla med krypförsök med varmhållfasta material av betydelse för det flygmotortekniska området. För avlöning av dessa fyra forskare beräknar styrelsen ett avrundat belopp av 65 000 kronor, vilket även skulle ge styrelsen möjlighet att under begränsad tid anställa framstående utländska forskare, även om detta skulle medföra högre arvoden än de förut angivna.

Styrelsens ordförande och övriga ledamöter böra erhålla ersättning i enlighet med flygforskningskommitténs förslag, d. v. s. sammanlagt 17 000 kronor per år.

Såsom längre fram beröres föreslås vidare, att de tre nu anställda forskningsingenjörer, som avlönas från denna anslagspost, skola erhålla extra ordinarie anställning.

Anslagsposten borde sålunda å ena sidan minskas med 50 000 kronor på grund av överflyttningen av de tre nu anställda forskningsingenjörerna från arvodesanställning till extra ordinarie anställning och å andra sidan ökas med 65 000 kronor för arvoden åt de fyra nya forskarna och med 17 000 kronor till styrelseledamöternas arvoden. Posten borde följaktligen upptagas med 82 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal borde ökas med 101 628 kronor på grund av styrelsens förslag att bereda fjorton arvodesanställda befattningshavare extra ordinarie anställning, med 42 036 kronor på grund av förslaget att ändra de tre förstnämnda, med arvode förenade forskarbefattningarna till extra ordinarie tjänster samt med 4 107 kronor på grund av löneklassuppflyttningar. Anslagsposten borde följaktligen enligt styrelsens beräkningar upptagas med $(343\,600 + 101\,628 + 42\,036 + 4\,107 = \text{i runt tal}) 492\,000$ kronor.

Anslagsposten till avlöningar till verkstadsarbetare och tillfälliga biträden borde enligt styrelsen, trots att åtskilliga be-

fattningshavare skulle överföras till extra ordinarie anställning, upptagas med oförändrat belopp på grund av belastningen för det senast förflutna budgetåret. Anslagsposten till rörligt tillägg borde vid bifall till anslags-
äskandena räknas upp med 13 600 kronor till 64 900 kronor.

Till avlöningar äskades således sammanlagt $(77\,000 + 82\,000 + 492\,000 + 118\,100 + 64\,900 =)$ 834 000 kronor.

I fråga *omkostnadsanslaget* föreslår styrelsen en uppräknig av delposten till övriga *expenser* med 58 800 kronor, därav 8 000 kronor till ökade expensutgifter för den löpande verksamheten samt prisstegringen å materiel, 12 000 kronor för effektivare bevakning nattetid, 18 000 kronor för nytt staket, 12 000 kronor för brandalarmanläggning, 3 500 kronor för flyttning av telefonväxeln samt 5 300 kronor för maskinutrustning till anstaltens lunchservering. I fråga om behovet av medel till brandalarmanläggning anför styrelsen, att det från brandmyndigheternas sida framhållits att den anläggning, som redan funnes, behövde utvidgas till att omfatta samtliga lokaler vid anstalten för att brandskyddet skulle bli tillräckligt effektivt. Omflyttningen av telefonväxeln erfordrades för att på ett tillfredsställande sätt kunna ordna bevakningen under dagen av anstaltens entré.

Posten till *bibliotek* borde höjas från 3 500 till 6 000 kronor. Facklitteraturen inom det flygtekniska området hade under de senaste åren blivit synnerligen omfattande. Om försöksanstalten hade tillgång till den viktigare litteraturen inom sitt verksamhetsområde, skulle forskningsarbete i Sverige undvikas inom områden, där säkra resultat vunnits på andra håll.

De föreslagna höjningarna medförde att anslaget till omkostnader borde bestämmas till sammanlagt $(199\,400 + 58\,800 + 2\,500 =)$ 260 700 kronor.

Styrelsen begär vidare för nästa budgetår ett särskilt reservationsanslag å 410 000 kronor till komplettering av maskiner och utrustning. Av beloppet erfordrades 60 000 kronor för en växelströmsmotor m. m. för att öka effekten i höghastighetstunneln. För utrustning å hållfasthetsavdelningen erfordrades 180 000 kronor, för utrustning å mättekniska laboratoriet 110 000 kronor och för utrustning å verkstadsavdelningen 60 000 kronor. Totalkostnaden för den utrustning, till vilken medel begärdes för nästa budgetår, uppskattade styrelsen till 830 500 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat, torde 164 000 kronor av detta belopp kräva utländsk valuta.

Slutligen begär styrelsen ett förslagsanslag å 130 000 kronor till projekterings- och konstruktionskostnader samt ett kapitalbudgetanslag av 4 000 000 kronor för fortsatt utbyggnad av flygtekniska försöksanstalten.

Över styrelsens framställning ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret har bl. a. uttalat, att ämbetsverket icke ville motsätta sig att viss nu arvodesavlönad personal erhöle anställning som extra befattningshavare. För bestridande av kostnaderna för stängsel, brandalarman-

läggning, flyttning av telefonväxel och anskaffning av vissa maskiner för lunchserveringen borde upptagas en särskild delpost för vissa engångskostnader under övriga utgifter å omkostnadsstaten. Statskontoret vore icke berett att understödja styrelsens hemställan om ett särskilt förslagsanslag för projekterings- och konstruktionskostnader. I den mån särskilda undersökningar erfordrades för flygforskningskommittén, borde de utföras av anstaltens personal och med anlitande av anstaltens anslag. Då dessa beräknades, borde hänsyn tagas till medelsbehovet för undersökningar även för kommitténs räkning. Eventuellt kunde medel erhållas från reservationsanslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.

Statens lönenämnd har intet att erinra mot att arvodestjänsterna för de tre forskningsingenjörerna överfördes till extra ordinarie stat. De nya tjänsterna syntes lämpligen kunna betecknas som forskningsingenjör respektive förste forskningsingenjör. Om ytterligare forskare anställdes, borde dessa erhålla extra tjänster. Beträffande de extra ordinarie tjänster för huvudsakligen teknisk personal, som skulle inrättas i utbyte mot arvodesbefattningar, erbjöde framställningen icke tillräckligt underlag för ett bedömande av den lämpliga lönegradsplaceringen i varje särskilt fall.

Departementschefen. Av den korta redogörelse för flygforskningskommitténs principbetänkande som jag här lämnat framgår, att en kapitalinsats av storleksordningen 50 miljoner kronor erfordras, om den flygtekniska forskningen skall kunna byggas ut så, att vårt lands flygindustri i huvudsak skall kunna svara för tillverkningen av den militära flygmaterielen. För närvarande utarbetas inom flygforskningskommittén och försöksanstalten förslag till en vindtunnelanläggning, som preliminärt kostnadsberäknats till 20—25 miljoner kronor. Det är för denna anläggning, som anstaltsstyrelsen begärt ett anslag å 4 000 000 kronor. Innan jag fått tillfälle att taga del av kommitténs detaljförslag, vilket beräknas kunna framläggas senast om någon månad, kan jag icke förorda att medel anvisas till fortsatt utbyggnad av flygtekniska försöksanstalten. Jag är icke heller beredd att dessförinnan taga slutlig ställning till styrelsens förslag om medel till projekterings- och konstruktionskostnader samt för komplettering av maskiner och utrustning. Däremot synes frågan om anvisande av medel till de i årets rikstat upptagna anslagsändamålen nu kunna prövas.

I fråga om *avlöningsanslaget* förordar jag, att de tre arvodesanställda ingenjörerna erhålla extra ordinarie anställning. Två av dem torde placeras i Ce 32 och benämnas förste forskningsingenjörer och en i Ce 27 och kallas forskningsingenjör. Godkännes detta förslag, skola befattningarna tagas upp i anstaltens personalförteckning. Forskningsingenjörernas sammanlagda arvoden ha utgjort i runt tal 47 000 kronor. Återstoden av den nu till 50 000 kronor upptagna anslagsposten till arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, kan lämpligen överföras till anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal att användas för arvoden till tillfälligt anlitate svenska eller utländska forskare.

Förslaget att bereda fjorton arvodesanställda befattningshavare extra ordinarie anställning kan jag icke biträda på den föreliggande utredningen. Hinder synes dock icke möta att ifrågavarande personal samt övrig vid anstalten tjänstgörande personal, som avlönas från anslagsposten till avlöningar till verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, anställas som extra befattningshavare. Lönen bör därvid bestridas från sistnämnda anslagspost samt från posten till rörligt tillägg. Ehuru jag inser, att anstaltens önskemål att anställa ytterligare forskningsingenjörer är väl grundat, anser jag mig nu böra avstå från att begära avlöningsmedel till sådan personal.

Jag är ännu icke beredd att taga slutlig ståndpunkt till frågan om anstaltsstyrelsens framtida uppgifter. Med hänsyn härtill och då de nuvarande styrelseledamöterna i sin egenskap av ledamöter av flygforskningskommittén erhålla ersättning för det arbete, som eljest skulle gottgöras med styrelsearvodet, anser jag mig icke nu behöva pröva förslaget om särskilda arvoden till styrelseledamöterna.

Vid bifall till de sålunda föreslagna åtgärderna bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän upptagas med oförändrat belopp, 77 000 kronor, och anslagsposten till arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, utgå ur avlöningsstaten. Anslagsposten till avlöningar till verkstadsarbetare och tillfälliga biträden bör på grund av belastningen å posten under senast tillämpliga budgetår höjas med 31 900 kronor till 150 000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör ökas med i runt tal 42 000 kronor på grund av att de tre arvodesavlönade ingenjörerna få extraordinarie anställning, med 3 000 kronor till arvoden till tillfälligt anlitade forskare och med 4 100 kronor för löneklassuppflyttningar samt följaktligen upptagas med 392 700 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg bör — bl. a. med hänsyn till att viss tidigare arvodesavlönad personal förutsättes erhålla extra anställning — ökas med 14 000 kronor till 65 300 kronor. Av det sagda följer att anslaget till flygtekniska försöksanstalten: avlöningar för nästa budgetår bör upptagas i riksstaten med $(77\,000 + 150\,000 + 392\,700 + 65\,300 =)$ 685 000 kronor.

Såvitt angår *omkostnadsanslaget* kan jag endast biträda styrelsens önskemål om ökning av delposten till *ö v r i g a e x p e n s e r* med sammanlagt 21 500 kronor, varav 6 000 kronor på grund av anstaltens ökade verksamhet, 12 000 kronor för utvidgad brandalarmanläggning och 3 500 kronor för flyttning av telefonväxeln. Såsom statskontoret föreslagit, torde sistnämnda båda anslagsändamål böra redovisas under en särskild delpost för vissa engångskostnader under övriga utgifter å omkostnadsstaten. För avrundning av anslaget bör beräknas 100 kronor. Beloppet torde tillgodoföras delposten till *b i b l i o t e k*, som i övrigt torde behållas oförändrad. Anslaget till flygtekniska försöksanstalten: omkostnader bör alltså upptagas med $(199\,400 + 21\,500 + 100 =)$ 221 000 kronor. Härtill återkommer jag under följande punkt.

Med anledning av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten uppföra *dels* två extra ordinarie befattningar som förste forskningsingenjör i lönegraden Ce 32, *dels ock* en extra ordinarie befattning som forskningsingenjör i lönegraden Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	77 000
2. Avlöningar till verkstadsarbetare och tillfälliga arbetare, <i>förslagsvis</i>	»	150 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	392 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	65 300

Summa kronor 685 000;

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 685 000 kronor.

[31.] **10. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.**

Under åberopande av vad jag under närmast föregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 221 000 kronor.

[32.] **11. Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	228 300	230 800
1948/49 (statsliggaren s. 849) ..	250 000	
1949/50 (förslag)	272 000	

Under rubriken Statens hantverksinstitut äro i gällande riksstat uppförda ett förslagsanslag å 250 000 kronor till avlöningar till viss personal, ett förslagsanslag å 31 000 kronor till vissa omkostnader samt ett reservationsanslag å 160 000 kronor till bidrag till kursverksamheten m. m.

Den 30 juni 1947 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning för statens hantverksinstitut. Beträffande denna hänvisas till statsliggaren. Genom beslut den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t vidare fastställt följande avlöningsstat för institutet:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	94 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	125 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	24 900
Summa kronor		250 000.

Genom nyssnämnda beslut den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t därjämte fastställt omkostnadsstat för institutet samt meddelat bestämmelser angående dispositionen av anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m. Jag hänvisar härutinnan till statsliggaren.

I skrivelse den 18 augusti 1948 har *styrelsen för statens hantverksinstitut* framlagt förslag rörande medelsanvisningen till institutet för nästa budgetår. Styrelsen har härvid i stor utsträckning hänvisat till det förslag till allmän plan avseende inriktningen av den fortsatta utbyggnaden av institutet under de närmaste åren, som styrelsen framlade den 23 december 1947 och som omnämndes i 1948 års statsverksproposition, bil. 12, s. 46 och 47.

Vad angår anslaget till avlöningar till viss personal föreslår institutets styrelse, att en tjänst som laboratoriechef i lönegraden Cp 5 inrättas och att samtidigt den nuvarande befattningen som laboratorieföreståndare i lönegraden Ca 29 föres å övergångsstat. Vidare föreslås, att en från anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m. avlönad arvodesbefattning såsom bagerikonsulent utbytes mot en tjänst som chef för den livsmedelskemiska avdelningen i lönegraden Cp 5 ävensom att en från sistnämnda anslag avlönad arvodesbefattning såsom rationaliseringsingenjör uppföres å lönestat och placeras i Cp 5. Bibliotekspersonalen föreslås förstärkt med en halvtidsanställd biblioteksamanuens, varjämte den deltidsanställda bibliotekariens arvode föreslås höjt med 1 200 kronor till 3 600 kronor. Vidare föreslår styrelsen, att en publikationsamanuensbefattning i lönegraden Cf 19, två laboratoriebiträdesbefattningar i 15 lönegraden och en skrivbiträdesbefattning inrättas vid institutet. Beträffande skrivbiträdesbefattningen framhåller styrelsen, att institutet under det tillämpliga budgetåret på grund av anhopning av skrivgöromål måst anställa ett extra skrivbiträde, vars avlöning bestredes från anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås höjd med 31 500 kronor till 126 000 kronor. Av ökningen hänföra sig 28 800 kronor till det föreslagna utbytet av två arvodesbefattningar mot två tjänster i lönegraden Cp 5 och 2 564 kronor till löneklassuppflyttningar, varjämte posten avrundats uppåt med 136 kronor.

I fråga om anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås en ökning med 6 000 kronor till 11 000 kronor. Ökningen sammanhänger med styrelsens förslag rörande bibliotekspersonalen.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknar styrelsen en kostnadsökning av dels

3 786 kronor för löneklassuppflyttningar och dels ($7\,776 + 2 \times 6\,600 + 3\,804 =$) 24 780 kronor för inrättandet av förut nämnda befattningar som publikationsamanuens, laboratoriebiträden och skrivbiträde. Posten bör sålunda enligt styrelsens förslag uppföras med ($125\,600 + 3\,786 + 24\,780 =$) 154 166 kronor eller i avrundat tal 154 200 kronor.

Till rörligt tillägg beräknar styrelsen 30 700 kronor.

I enlighet med det sagda hemställer styrelsen, att anslaget till avlöningar till viss personal för nästa budgetår bestämmas till ($126\,000 + 11\,000 + 154\,200 + 30\,700 =$) 321 900 kronor.

Anslaget till vissa omkostnader föreslås av styrelsen uppfört med samma belopp, 31 000 kronor, som för innevarande budgetår.

Anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m. föreslås höjt till 200 000 kronor. Härvid förutsätter styrelsen bl. a., att under budgetåret skulle anställas en konditormästare, en skrädderikonsulent och en reparatör på den värme- och sanitetstekniska avdelningen samt att avlöningskostnaderna för en assistent vid rationaliseringstjänsten skulle uppföras under detta anslag.

Enligt styrelsen erfordras vidare medel för inköp av utrustning till olika avdelningar inom hantverksinstitutet i enlighet med följande uppställning.

Bil- och motoravdelningen	kronor	12 000
Elektro-tekniska avdelningen	»	9 200
Mekaniska avdelningen	»	22 000
Smides- och svetsavdelningen.....	»	6 550
Värme- och sanitetstekniska avdelningen	»	5 000
Måleriverkstaden	»	5 000
Alltmänt kemiska laboratoriet	»	6 100
Livsmedelskemiska laboratoriet	»	30 000
Diverse	»	7 000

Summa kronor 102 850.

Styrelsen hemställer därför, att till utrustning och inredning av hantverksinstitutets lokaler för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 103 000 kronor.

För rationaliseringsundersökningar inom skrädderiyrket samt för experiment och försöksverksamhet inom skomakaryrket, bl. a. avseende kurser i ortopedisk skojustering, äskas vidare ett reservationsanslag av 57 000 kronor för budgetåret 1949/50.

Slutligen hemställer styrelsen för nästa budgetår om ett investeringsanslag av 63 000 kronor för ombyggnadsarbeten.

Statskontoret, statens lönenämnd och byggnadsstyrelsen ha avgivit infordrade utlåtanden i ärendet. Därjämte ha skrifter inkommit från Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund och Statsverkens ingenjörsförbund.

Statskontoret har motsatt sig styrelsens förslag rörande hantverksinstitutets personal utom beträffande rationaliseringsingenjörsbefattningens uppförande å löneplan. Enligt statskontorets mening borde dock en högre placering av denna befattning än i lönegraden Ce 29 icke komma i fråga.

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot att befattningarna som laboratoriechef, rationaliseringsingenjör och chef för den livsmedelskemiska avdelningen placeras i lönegraden Cp 5.

Byggnadsstyrelsen gör ur byggnadsteknisk synpunkt ingen invändning mot ombyggnadsarbetena och därför beräknade kostnader.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund föreslår, att hantverksinstitutets bokföringskonsultbefattning uppföres å löneplan och placeras i lönegraden Ce 24.

Statsverkens ingenjörsförbund hemställer dels att verkstadschefen, laboratoriechefen och chefen för den livsmedelskemiska avdelningen placeras i lönegraden Cp 9 och dels att hela frågan om den arvodesanställda personalens överförande till löneplan omprövas.

Departementschefen. Liksom föregående år kan jag av statsekonomiska skäl icke tillstyrka, att den av styrelsen för hantverksinstitutet år 1947 avlämnade planen för närvarande lägges till grund för beräkningen av anslagen till institutet.

Vad angår anslaget för nästa budgetår till avlöningar till viss personal vill jag icke motsätta mig, att befattningen som rationaliseringsingenjör uppföres å löneplan. Befattningshavaren i fråga torde nämligen tillhöra den personal, som är gemensam för olika verksamhetsgrenar vid institutet och vars avlöning enligt godtagna principer skall helt bestridas av statsmedel. Jag kan dock icke tillstyrka, att befattningen placeras i lönegraden Cp 5, utan förordar liksom statskontoret en placering i Ce 29. I övrigt kan jag beträffande detta anslag icke tillstyrka andra förändringar än dem, som betingas av löneklassuppflyttningar i stadgad ordning.

I enlighet med vad jag sålunda föreslagit torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän beräknas till $(94\,500 + 2\,600 =) 97\,100$ kronor. Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör uppföras med oförändrat belopp, 5 000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde upptagas med $(125\,600 + 13\,200 + 3\,800 =) 142\,600$ kronor. Till rörligt tillägg torde beräknas 27 300 kronor. Anslaget till avlöningar till viss personal bör således uppföras med $(97\,100 + 5\,000 + 142\,600 + 27\,300 =) 272\,000$ kronor.

Anslaget till vissa omkostnader torde böra bestämmas till oförändrat belopp, 31 000 kronor.

Någon höjning av anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m. kan jag icke förorda. Anslaget torde i stället böra minskas med 15 000 kronor, motsvarande den minskade belastning, som blir en följd av rationaliseringsingenjörrens uppförande å löneplan. Anslaget bör således upptagas med 145 000 kronor.

Till utrustning och inredning, rationaliseringsundersökningar o. d. samt ombyggnadsarbeten kan jag icke tillstyrka särskilda anslag för nästa budgetår.

Beträffande anslagen till vissa omkostnader och bidrag till kursverksamheten m. m. återkommer jag under nästföljande två punkter.

Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statens hantverksinstitut fastställda personalförteckningen upptaga en extra ordinarie befattning som rationaliseringsingenjör i lönegraden Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	97 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	142 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	27 300
Summa kronor		272 000;

c) till *Statens hantverksinstitut*: *Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 272 000 kronor.

[33.] 12. Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	31 000	36 182
1948/49 (statsliggaren s. 850) ..	31 000	
1949/50 (förslag)	31 000	

Under åberopande av vad jag anfört under närmast föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut*: *Vissa omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

[34.] 13. Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	160 000	101 703
1948/49 (statsliggaren s. 850) ..	160 000	
1949/50 (förslag)	145 000	

Under återopande av vad jag anfört under punkten 32 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

[35.] 14. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	130 000	130 000
1948/49 (statsliggaren s. 850) ..	130 000	
1949/50 (förslag)	130 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ha 80 000 kronor avsetts för akademiens verksamhet och 50 000 kronor för den under akademiens ledning stående försöksstationen. Denna fördelning har varit oförändrad under de senaste budgetåren.

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt inkomst- och utgiftsstat för akademien. I denna ha liksom närmast föregående budgetår fondmedel måst uppföras såsom inkomstpost. I övrigt må beträffande akademiens stat hänvisas till statsliggaren.

Genom beslut den 24 oktober 1947 har Kungl. Maj:t uppdragit åt statens tekniska forskningsråd att överenskomma med Ingenjörsvetenskapsakademien om förslag till avtal om de former, i vilka staten borde bidra till kostnaderna för akademiens verksamhet. Uppdraget är ännu icke slutfört.

I en den 31 augusti 1948 dagtecknad skrift har *Ingenjörsvetenskapsakademien* anhållit, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 138 000 kronor, varav 88 000 kronor avsetts för akademien och 50 000 kronor för försöksstationen. Akademien framhåller, att den inhemska forskningens starka utveckling gjort att akademien, särskilt dess verkställande direktör, alltmer tagits i anspråk för olika uppdrag. Förbindelsen med den utländska forskningen hade vidare kraftigt vidgats och uppgiften att mottaga och fördela informationsmaterial fått ökad betydelse. Samtidigt hade det blivit svårare att få ökat stöd från industrien. Då det ej vore möjligt att under längre tid balansera budgeten med fondmedel, förelåge starka skäl för en höjning av anslaget till akademien. För försöksstationens del vore däremot en höjning av statsbidraget icke erforderlig på grund av viss inskränkning i stationens verksamhet.

Akademiens framställning har tillstyrkts av *statens tekniska forskningsråd*.

Den betydelse som Ingenjörsvetenskapsakademien har för den inhemska tekniska forskningen ävensom akademiens brydsamma ekonomiska belägenhet synas tala för en höjning av statens bidrag till akademien. Trots detta anser jag mig emellertid icke för närvarande kunna förorda, att anslaget uppföres med högre belopp än för innevarande budgetår eller 130 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 130 000 kronor.

[36.] 15. **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48 (under rubriken Tekniska och industriella specialstudier i utlandet)	40 000	40 000
1948/49 (statsliggaren s. 851)	40 000	
1949/50 (förslag)	40 000	

Från anslaget bestrides större delen av kostnaderna för en teknisk expert i Amerikas förenta stater. Närmare föreskrifter angående anslaget ha utfärdats av Kungl. Maj:t den 14 maj 1948. Härutinnan hänvisas till statsliggaren.

I sin förenämnda skrift den 31 augusti 1948 har *Ingenjörsvetenskapsakademien* hemställt om en höjning av anslaget till 67 000 kronor. Akademien framhåller, att under budgetåret 1947/48 uppstått ett underskott av cirka 15 000 kronor, vilket täckts bl. a. av donationsmedel, och att för innevarande budgetår likaledes räknades med underskott, som finge täckas av fondmedel. En dylik ordning kunde enligt akademien icke fortgå år efter år. Danmark och Norge hade för motsvarande representation ställt större medel till förfogande än Sverige. Det stora värdet av expertens verksamhet hade vitsordats av såväl myndigheter som enskilda. Experten hade införskaffat mötestryck, kataloger och svåråtkomlig litteratur samt förstahandsuppgifter om tekniska nyheter, vilka av akademien vidarebefordrats till intresserade institutioner och företag. Hans tid hade dessutom alltmer tagits i anspråk för att förbereda svenskars studiebesök i Amerikas förenta stater. Denna sistnämnda gren av verksamheten borde enligt akademien utvidgas och överflyttas på en medhjälpare, vilket skulle medföra en utgiftstegring med cirka 12 000 kronor. För att upprätthålla expertens egen verksamhet erfordrades enligt akademiens beräkningar 70 000 kronor, varav 15 000 kro-

nor beräknades bliva täckta genom inkomster från särskilda uppdrag. Ett statsbidrag av $(12\,000 + 70\,000 - 15\,000 =)$ 67 000 kronor vore därför erforderligt.

Över Ingenjörsvetenskapsakademiens framställning i vad angår nu ifrågasvarande anslag ha utlåtanden avgivits dels av *kommerskollegium*, som bifogat yttrande från *Sveriges industriförbund*, dels av *statens tekniska forskningsråd*. Samtliga ha tillstyrkt den äskade höjningen av anslaget för expertens egen verksamhet. Det begärda bidraget till en medhjälpare har däremot blott tillstyrkts av statens tekniska forskningsråd, medan kommerskollegium med hänsyn till det statsfinansiella läget icke ansett sig för närvarande kunna tillstyrka detsamma. Industriförbundet har icke gjort något uttalande på denna punkt.

Med hänsyn till nödvändigheten av återhållsamhet i fråga om statsutgifterna anser jag mig för närvarande förhindrad att förorda någon höjning av anslaget.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[37.] 16. Statens tekniska forskningsråd.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	45 000	47 552
1948/49 (statsliggaren s. 851)	55 000	
1949/50 (förslag)	57 000	

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1948 får under budgetåret 1948/49 av anslaget användas 19 000 kronor till arvode till ordförande och ledamöter, förslagsvis 4 000 kronor till rese- och traktamentsersättningar åt ordförande och ledamöter, förslagsvis 28 000 kronor till ersättning åt sekreterare och annan personal, expenser m. m. samt 4 000 kronor till ersättningar för särskilda utredningar.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *statens tekniska forskningsråd* framlagt förslag rörande rådets anslag för nästa budgetår. Beträffande personalen har rådet hemställt, att dess sekreterare måtte uppflyttas från lönegraden Cg 29 till Cg 33 och att registratorsbefattningen, placerad i lönegraden Cg 14, måtte uppföras å extra ordinarie stat. Anslagsposten till ersättning åt sekreterare och annan personal, expenser m. m. borde enligt rådet höjas med 4 000 kronor till 32 000 kronor. Av ökningen hänförde sig 2 500 kronor till den föreslagna lönegradsuppflyttningen av sekreteraren och 1 500

kronor till ökat behov av expensmedel med anledning av att rådets utredande verksamhet vidgats. Av sistnämnda anledning föreslås vidare, att posten till ersättningar för särskilda utredningar måtte höjas med 1 000 kronor till 5 000 kronor. Rådet anför vidare att atomkommittén, jordbrukets forskningsråd samt statens medicinska, naturvetenskapliga och tekniska forskningsråd tillsatt en samarbetsdelegation för behandling av vissa frågor av gemensamt intresse. Önskvärdheten av ett samarbete hade framhållits i Kungl. Maj:ts proposition 1946: 273 (s. 133). Kostnaderna för delegationens verksamhet hade hittills täckts från de olika rådens administrationsanslag och från forskningsanslagen. Denna ordning vore emellertid mindre tillfredsställande. Rådet anholder därför, att inom administrationsanslagets ram 2 000 kronor måtte anvisas för att täcka kostnaderna för samarbetsdelegationen m. m. Motsvarande belopp komme även övriga forskningsråd och atomkommittén att äska för täckande av deras andelar av kostnaderna. Anslaget till statens tekniska forskningsråd borde sålunda uppföras med $(55\,000 + 4\,000 + 1\,000 + 2\,000 =)$ 62 000 kronor.

Över forskningsrådets framställning ha utlåtanden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret avstyrker den föreslagna lönegradsuppflyttningen av sekreterarbefattningen under erinran om att sekreteraren så sent som i mars 1948 befordrats från sin tidigare tjänst som biträdande sekreterare i lönegraden Cg 26. Statskontoret förklarar sig vidare icke berett att tillstyrka att registratorsbefattningen uppföres å extra ordinarie stat men ifrågasätter om icke befattningen borde placeras i lönegraden Cg 15.

Statens lönenämnd tillstyrker en uppflyttning av sekreterarbefattningen till lönegraden Cg 31 och har intet att erinra mot att registratorsbefattningen uppföres å extra ordinarie stat.

Departemetschefen. I fråga om medelsanvisningen till rådet är jag icke beredd att tillstyrka annan anslagshöjning än att 2 000 kronor särskilt anvisas till att täcka de å tekniska forskningsrådet belöpande kostnaderna för forskningsrådets samarbetsdelegation m. m. Jag förordar sålunda, att anslaget till statens tekniska forskningsråd för nästa budgetår bestämmes till $(55\,000 + 2\,000 =)$ 57 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens tekniska forskningsråd för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 kronor.

[38.] 17. Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 040 000	1 096 049
1948/49 (statsliggaren s. 851) ...	1 040 000	
1949/50 (förslag)	1 040 000	

Genom beslut den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t utfärdat vissa bestämmelser rörande anslagets användning, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1948/49. Härvid har föreskrivits, att av anslaget minst 100 000 kronor skola användas för allmän teknisk forskning vid tekniska högskolan i Stockholm och minst 50 000 kronor för sådan forskning vid Chalmers tekniska högskola samt att bidrag till elektronikforskning skola utgå med 40 000 kronor till professorn vid förstnämnda högskola H. O. G. Alfvén och med 30 000 kronor till professorn vid sistnämnda högskola O. E. H. Rydbeck.

I förenämnda skrivelse den 31 augusti 1948 har *statens tekniska forskningsråd* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte bestämmas till i runt tal 1 800 000 kronor. Forskningsrådet har härvid räknat med 150 000 kronor i statsunderstöd för elektronikforskning, 75 000 kronor för forskning vid institutet för silikatkemisk forskning, cirka 80 000 kronor för arbeten vid cement- och betonginstitutet, 120 000 kronor för kraft- och bränsleforskning, lägst 100 000 kronor för dokumentationsverksamhet och publicering av vetenskapliga uppsatser och avhandlingar, 300 000 kronor för fortsatta arbeten på sådana tidigare av rådet stödda forskningsuppgifter, som förut icke särskilt nämnts, samt lägst 1 000 000 kronor för övriga forskningsuppgifter och för utredningar om åtgärder för att främja forskningen inom hittills i Sverige icke beaktade forskningsområden. I sistnämnda post har rådet inräknat bidragen till allmän teknisk forskning vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola. Dessa bidrag, som under budgetåret 1947/48 utgått med respektive 270 000 kronor och 110 000 kronor, uppskattas av rådet för nästa budgetår till sammanlagt inemot 500 000 kronor.

Rådet anför, att reservationen å anslaget den 1 juli 1948 utgjorde i runt tal 739 000 kronor. Denna behållning vore emellertid i huvudsak bunden för skilda forskningsuppgifter enligt beslut av Kungl. Maj:t eller forskningsrådet. Det disponibla beloppet utgjorde sålunda allenast omkring 131 000 kronor. Med hänsyn till de begränsade belopp, som stått till förfogande under det tilländalupna budgetåret, hade rådet måst införa en restriktivare politik än tidigare vid beviljande och tillstyrkande av forskningsbidrag. Ett betydande antal undersökningar av stor betydelse hade måst ställas på framtiden. I den internationella konkurrensen inom de tekniska disciplinerna hade Sverige säkerligen icke uppnått den position, som vårt land skulle ha intagit, om en frikostigare medelstilldelning kunnat komma i fråga. En på rådets föranstaltande gjord, från detta anslag bekostad utredning hade givit vid handen, att det vore önskvärt att ytterligare intensifiera den tekniskt-vetenskapliga forskningen på flera områden. Rådet ämnade successivt framlägga förslag till erforderliga åtgärder. Det kunde förutses, att en ej oväsentlig höjning av statens bidrag komme att krävas.

Forskningsrådet anför vidare, att rådet gjort en jämförelse mellan statsanslagen till teknisk och naturvetenskaplig forskning i Sverige, Kanada, För-
enta staterna och England. De svenska anslagen för budgetåret 1947/48 hade uppgått till sammanlagt 7,4 miljoner kronor eller ungefär 1 krona

10 öre per invånare. I Kanada hade de anslagna beloppen utgjort cirka 25 miljoner kronor eller 2 kronor 10 öre per inbyggare. I Förenta staterna hade år 1947 de genom civila organ utdelade forskningsunderstöden uppgått till 106,3 miljoner dollar, motsvarande 373 miljoner kronor eller ungefär 2 kronor 90 öre per invånare. Härtill komme 518,7 miljoner dollar i forskningsunderstöd genom militära organ. Av den på sistnämnda väg understödda forskningen vore emellertid en större del icke av sådan art, att den i Sverige skulle betecknas som militär forskning. I England hade budgetåret 1947/48 anslagen till teknisk och naturvetenskaplig forskning uppgått till sammanlagt 9,³⁷ miljoner pund eller cirka 136 miljoner kronor, motsvarande ungefär 2 kronor 80 öre per invånare. Bidragen till atomforskning hade icke medräknats. Enligt rådets mening utgjorde nu angivna siffror en stark motivering för ökade anslag till den svenska tekniskt-vetenskapliga forskningen.

Departementschefen. Enligt mitt förmenande är det i hög grad angeläget, att statsanslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. väsentligt höjes. Jag anser mig emellertid icke i nuvarande statsfinansiella läge kunna tillstyrka en höjning av anslaget. Jag förordar därför, att anslaget uppföres med oförändrat belopp eller med 1 040 000 kronor. Då det kan förutses, att bidragen till elektronikforskning och allmän teknisk forskning vid de tekniska högskolorna under alla förhållanden komma att utgå med minst de nu föreskrivna minimibeloppen, torde det icke vara erforderligt att Kungl. Maj:t i regleringsbrevet rörande anslaget meddelar några särskilda bestämmelser om bidragen till nämnda ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 040 000 kronor.

[39.] 18. Statens kommitté för byggnadsforskning.

Under denna rubrik är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag å 48 500 kronor. Härjämte äro uppförda dels ett reservationsanslag till byggnadsforskning å 300 000 kronor, dels ett anslag till bidrag till standardiseringsverksamheten å 400 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 meddelat bestämmelser angående anslagens användning (statsliggaren s. 851, 852 och 855). Av sistnämnda anslag är hälften förbehållen standardiseringsverksamhet å det byggnadstekniska området.

I två särskilda skrivelser den 31 augusti 1948 har *statens kommitté för byggnadsforskning* föreslagit, att anslaget till kommittén för nästa budgetår måtte uppföras med 63 000 kronor och att anslaget till byggnadsforskning

måtte beräknas till 440 000 kronor. I skrivelse samma dag har *Sveriges standardiseringskommission* hemställt, att till bidrag till standardiseringsverksamheten för nästa budgetår måtte anvisas 442 000 kronor, varav 200 000 kronor för byggstandardisering.

Samtliga framställningar ha varit föremål för remissförfaranden.

1947 års utredning för byggnadsfrågor har avgivit ett den 15 december 1948 dagtecknat, otryckt betänkande med förslag till ett statens byggnadsinstitut. Förslaget innebär bl. a., att förutnämnda tre anslag skulle utgå ur riksstaten och ersättas av vissa i betänkandet föreslagna anslag. Betänkandet är nu under remissbehandling. Det är ännu för tidigt att avgöra, om proposition angående inrättande av ett statens byggnadsinstitut bör föreläggas årets riksdag. Emellertid anser jag att frågan bör övervägas av Kungl. Maj:t så snart remissvaren inkommit. Med hänsyn härtill förordar jag, att de tre anslagen i förslaget till riksstat för nästa budgetår upptagas allenast med beräknade belopp av samma storlek som innevarande års anslag.

Jag återkommer under nästa punkt till frågan om anslag till byggnadsforskning samt under punkten 52 till frågan om bidrag till standardiseringsverksamheten. Nu hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens kommitté för byggnadsforskning* för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 48 500 kronor.

[40.] 19. Byggnadsforskning.

Under hänvisning till vad jag anfört under närmast föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1949/50 beräkna ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[41.] 20. Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	518 800	595 533
1948/49 (statsliggaren s. 852) ..	555 000	
1949/50 (förslag)	570 000	

Jämlikt avtal, som den 24 februari 1942 träffats med Stiftelsen Svensk träforskning, skall staten genom årliga anslag bidraga till kostnaderna för den grundläggande forskningen vid institutet samt till dess allmänna ad-

ministration (prop. nr 284 och r. skr. nr 397 för år 1942). Bidragen skola bl. a. omfatta avlönings- och pensionskostnader för viss personal vid institutet.

De statliga avlöningsbidragen uppräknades från och med den 1 juli 1947 i anslutning till den allmänna löneregleringen för statstjänstemännen. Frågan om reglering av pensionsbidragen i anslutning till den samtidigt genomförda pensionsregleringen lämnades däremot öppen, enär denna fråga icke kunde lösas utan att avtalet reviderades. Statens tekniska forskningsråd fick den 24 oktober 1947 i uppdrag att revidera avtalet, och riksdagens bemyndigande till revisionen utverkades av min företrädare i ämbetet i 1948 års statsverksproposition (bil. 12, s. 58 samt r. skr. nr 10).

Med stöd av det sålunda lämnade medgivandet har den 28 maj 1948 träffats tilläggsavtal till avtalet den 24 februari 1942. Genom tilläggsavtalet ha institutets av statsmedel avlönade befattningshavare tillförsäkrats — förutom redan genomförda avlöningsförbättringar — vissa högre pensionsförmåner. Pensionsförbättringarna innebära dels att pensionen skall beräknas på ett högre grundbelopp än tidigare, dels att hela pensionsavgiften för vederbörandes pensionering i Svenska personal-pensionskassan skall gäldas av statsmedel. Enligt tidigare gällande bestämmelser skulle endast passiv medlems andel av pensionsavgiften betalas av staten.

Tilläggsavtalet godkändes av Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1948 och trädde i kraft påföljande dag. I samma beslut fastställde Kungl. Maj:t även föreskrifter för anslaget användning under budgetåret 1948/49. Summan av de därvid upptagna anslagsposterna uppgick till 560 000 kronor. Avtalsrevisionen beräknades sålunda för innevarande budgetår komma att medföra ett anslagsöverskridande med 5 000 kronor.

I skrivelse den 12 augusti 1948 har *styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet* hemställt, att bidragsanslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 570 300 kronor. I förhållande till innevarande års anslag innebure detta en ökning med 15 300 kronor, varav 5 000 kronor motsvarade den förut nämnda ökningen på grund av avtalsrevisionen. Återstående 10 300 kronor erfordrades för pensionering av ytterligare personal vid institutet, som enligt avtalet vore berättigad därtill. Styrelsen har icke föreslagit någon ändring av övriga anslagsposter.

Departementschefen. Styrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har icke givit mig anledning till annan erinran än att posten till pensionsavgifter torde böra uppräknas med allenast 10 000 kronor och anslaget följaktligen upptagas med (555 000 + 5 000 + 10 000 =) 570 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 570 000 kronor.

[42.] 21. Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	82 400	83 270
1948/49 (statsliggaren s. 853) ..	77 000	
1949/50 (förslag)	94 000	

Jämlikt avtal, som den 18 februari 1943 träffades med Stiftelsen Svensk textilforskning, har staten förbundit sig bl. a. att genom årliga anslag bidraga till kostnaderna för avlöning och pensionering av viss personal vid institutet samt att bekosta uppvärmning av institutets byggnad (prop. nr 201 och r. skr. nr 327 för år 1943).

Liksom vid Svenska träforskningsinstitutet uppräknades avlöningsbidragen för textilforskningsinstitutets av statsmedel avlönade befattningshavare fr. o. m. den 1 juli 1947 i anslutning till löneregleringen för statstjänstemännen, medan frågan om pensionsregleringen fick anstå i avvaktan på revision av avtalet. Genom beslut den 24 oktober 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt statens tekniska forskningsråd bl. a. att överenskomma med Stiftelsen Svensk textilforskning om förslag till de ändringar i avtalet, som kunde finnas påkallade med hänsyn till 1947 års löne- och pensionsreglering.

Styrelsen för Svenska textilforskningsinstitutet har i skrivelse den 31 augusti 1948 hemställt, att bidragsanslaget för nästa budgetår måtte upptagas med i runt tal 95 600 kronor, vilket i förhållande till det för budgetåret 1948/49 beviljade anslaget skulle innebära en ökning med 18 600 kronor. Huvuddelen av kostnadsökningen skulle belöpa sig på medel till avlöning och pensionering av en laborator med samma löneförmåner som en statstjänsteman i 29 löneklassen, ortsgrupp 4. — I detta sammanhang torde jag få erinra om att frågan om att inrätta en av statsmedel bekostad laboratorsbefattning vid textilforskningsinstitutet prövades av 1948 års riksdag med anledning av två motioner (I: 169 och II: 250). Statsutskottet förklarade i utlåtande nr 62, att utskottet ansåge förslaget i och för sig motiverat men icke då kunde tillstyrka detsamma med hänsyn till den återhållsamhet i fråga om inrättandet av nya tjänster, som då rådande läge krävde. Utskottet förutsatte emellertid, att Kungl. Maj:t hade uppmärksamheten riktad på det i motionerna berörda spörsmålet. I skrivelse nr 153 anmälde riksdagen, att riksdagen fattat beslut i överensstämmelse med utskottets förslag.

Styrelsen har förklarat, att om laboratorstjänsten inrättades, skulle bidragsanslaget behöva räknas upp med 12 816 kronor för grundlön och med 1 500 kronor för rörligt tillägg åt laboratorn. För pensionskostnader — för budgetåret 1948/49 beräknade till 3 500 kronor — borde beräknas ytterligare 3 500 kronor, under förutsättning att bestämmelserna om bidrag till pensioneringskostnader reviderades i överensstämmelse med vad som skett vid Svenska träforskningsinstitutet och att laboratorn erhöle pensionsrätt. För olycksfallsförsäkringsavgifter till riksförsäkringsanstalten borde beräknas 300 kronor. Till reseersättningar åt styrelseledamöterna hade för inne-

varande år beräknats 1 500 kronor. Beloppet hade visat sig otillräckligt och borde höjas till 2 000 kronor.

Med skrivelse den 27 november 1948 har *statens tekniska forskningsråd* överlämnat förslag till tilläggsavtal till avtalet den 18 februari 1943. Förslaget innebär, att de av statsmedel avlönade befattningshavarna vid institutet skola tillförsäkras motsvarande avlönings- och pensionsförbättringar som befattningshavarna vid träforskningsinstitutet redan erhållit genom ett av Kungl. Maj:t godkänt tilläggsavtal. Enligt avtalsförslaget skulle staten vidare åtaga sig att svara för avlöning och pensionering av en laborator med en grundlön av högst 11 580 kronor, d. v. s. med belopp motsvarande grundlönen till befattningshavare i 27 lönegraden, ortsgrupp 4. Som motprestation har stiftelsen, som enligt 1943 års avtal skall bidra till institutets utgifter med högst 100 000 kronor per år, åtagit sig att i stället bidra till dessa utgifter med lägst 130 000 kronor per år. Forskningsrådet har i skrivelsen bl. a. anfört följande

Forskningsrådet anser för sin del, att det skulle vara till stor nytta för textilforskningen om en laboratorsbefattning kunde inrättas vid institutet. Laboratorn skulle få uppgifter av sådan karaktär, att hans avlöning bör bekostas av statsmedel. Stiftelsen har frikostigt erbjudit sig att som motprestation ställa 30 000 kronor årligen till institutsstyrelsens förfogande för driftkostnader. Dessa medel skulle göra det möjligt för institutet att komplettera och än mer effektivt utnyttja institutets förstklassiga vetenskapliga utrustning.

Enligt rådets mening bör stiftelsens erbjudande accepteras och medel genast anvisas till laboratorstjänsten. I förslaget till reviderat avtal ha även medel beräknats för laboratorsbefattningen, ehuru icke med högre belopp än om den tillhört lönegraden nr 27, d. v. s. den lönegrad, i vilken laboratorerna vid träforskningsinstitutet placerats. Placeringen är i och för sig låg för en befattningshavare med laborators kompetens och tjänsteställning, men forskningsrådet erinrar om den möjlighet som föreligger för institutets styrelse att förstärka laboratorns lön av tillgängliga enskilda medel.

Någon praktisk skillnad väntas ändringen av bidragsformen från maximitill minimibidrag icke komma att medföra, då stiftelsen hittills alltid i en generös anda fullgjort sina åligganden enligt avtalet.

Statskontoret har ingivit utlåtanden över såväl institutsstyrelsens som forskningsrådets skrivelser. I utlåtandet över den sistnämnda skrivelsen har statskontoret anfört, att ämbetsverket icke ville motsätta sig att staten påtog sig sin andel av kostnaderna för en intensifiering av verksamheten vid institutet, därest detta i nuvarande läge skulle anses medföra påtagliga och omedelbara fördelar ur försörjningssynpunkt. Avtalsförslaget hade i övrigt icke givit statskontoret anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen. I likhet med statens tekniska forskningsråd anser jag, att det skulle vara till stor nytta för landets textilforskning om en laboratorsbefattning kunde inrättas vid Svenska textilforskningsinstitutet och om bidraget från Stiftelsen Svensk textilforskning samtidigt kunde ökas med lägst 30 000 kronor årligen, vilket förutsatts i förslaget till tilläggsavtal med stiftelsen. Då förslaget i övrigt icke givit mig anledning till erinran, anser

jag att medel till laboratorsbefattningen nu böra utverkas av riksdagen, så att Kungl. Maj:t sedermera kan godkänna avtalsförslaget. Enligt detta, som bör utgöra grunden för beräkningen av nästa års bidragsanslag, skulle årskostnaderna för laboratorns avlönning och pensionering bli i runt tal 1 600 kronor lägre än enligt institutsstyrelsens förslag. I övrigt stämmer styrelsens anslagsberäkning överens med avtalsförslaget och bör alltså kunna godtagas. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår räknas upp med 11 580 kronor för grundlön och 1 300 kronor för rörligt tillägg åt laboratorn, med 3 300 kronor för ytterligare medel till pensionskostnader, bl. a. för laboratorns pensionering, med 300 kronor för olycksfallsförsäkringsavgifter och med 500 kronor för ökat behov av reseersättningar åt styrelseledamöter. Sammanlagt bör anslaget följaktligen höjas med $(11\,580 + 1\,300 + 3\,300 + 300 + 500 = \text{i runt tal})$ 17 000 kronor till 94 000 kronor.

Under hänvisning till det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 94 000 kronor.

[43.] 22. Bidrag till Metallografiska institutet.

I riksstaten för innevarande budgetår är till detta ändamål uppfört ett förslagsanslag av 23 700 kronor. Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 meddelat föreskrifter om anslagets användning (statsliggaren s. 853).

På grund av avtal, som träffats med Stiftelsen Svensk järn- och metallforskning, skall staten svara dels för uppvärmning av Metallografiska institutets byggnad, dels för kostnaderna för arvoden till ordföranden och av Kungl. Maj:t förordnad ledamot av styrelsen för institutet.

I skrivelse den 27 september 1948 har *föreståndaren för Metallografiska institutet* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med oförändrat belopp.

Då föreståndarens hemställan icke givit mig anledning till erinran hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Metallografiska institutet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

[44.] 23. Bidrag till Institutet för konserveringsforskning.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	20 000	10 100
1948/49 (statsliggaren s. 853) ..	75 000	
1949/50 (förslag)	75 000	

Enligt avtal, som den 28 februari 1946 träffats med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning, skall staten bl. a. uppföra byggnad för Institutet för konserveringsforskning i Göteborg (prop. nr 140 och r. skr. 406 för år 1946). Byggnadsanslag ha anvisats av 1946 och 1947 års riksdagar. Chalmerska byggnadskommittén är för närvarande sysselsatt med att slutföra planläggningsarbetena och kan inom de närmaste månaderna väntas förelägga Kungl. Maj:t förslag till huvudritningar för byggnaderna.

Avtalet ålägger även staten skyldighet att genom årliga anslag bidra till kostnaderna för den vid institutet bedrivna verksamheten. Bl. a. skola bidrag lämnas för avlönings- och pensionskostnader för viss personal. Under år 1948 har ett par av de av statsmedel bekostade befattningarna, däribland föreståndarbefattningen, tillsatts.

Genom beslut den 23 juli 1948 godkände Kungl. Maj:t ett mellan statens tekniska forskningsråd för Kungl. Maj:t och Kronan samt stiftelsen träffat tilläggsavtal, vilket innebär en reglering av avlönings- och pensionsförhållandena för de statsavlönade befattningshavare, som enligt 1946 års avtal skola finnas vid institutet. Tilläggsavtalet överensstämmer i allt väsentligt med de tilläggsavtal, som omnämnts under de två närmast föregående punkterna.

I skrivelse den 20 september 1948 har *styrelsen för Institutet för konserveringsforskning* hemställt, att statsbidraget till institutet för nästa budgetår måtte utgå med 172 000 kronor. Styrelsen har därvid förutsatt, att av institutets statsavlönade befattningshavare sex komme att vara anställda redan före budgetårets början, nio komme att vara anställda under halva budgetåret och återstående personal under $\frac{1}{3}$ av budgetåret. I fråga om omkostnaderna räknade styrelsen med en medelsförbrukning av 40 % av den vid full drift beräknade summan. De sammanlagda kostnaderna för avlöningar och pensionsavgifter har styrelsen beräknat till 147 000 kronor; omkostnaderna till 25 000 kronor.

Ledamoten av styrelsen *fil. dr H. Fredholm* har i ett framställningen bifogat brev riktat vissa invändningar mot styrelsens beräkning av anslagsbehovet för nästa budgetår.

Över framställningen ha utlåtanden avgivits av statskontoret och statens tekniska forskningsråd. *Statskontoret* har anfört följande.

Såvitt statskontoret kunnat finna, har förevarande framställning grundats på så ovissa förutsättningar och antaganden, att den icke lämpligen bör tjäna som underlag vid anslagsavvägningen. För bestridande av kostnaderna för planläggningsarbeten och sådana forskningsuppdrag, som ansetts kunna i begränsad omfattning utföras, innan institutets byggnadsfråga blivit löst, synes anslag böra uppföras med samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår. Därest möjlighet framdeles skulle yppas för en vidgad verksamhet, torde efter särskild framställning om ökad medelsanvisning Kungl. Maj:t äga befogenhet att, då anslaget har karaktären av förslagsanslag, medgiva ett överskridande.

Statens tekniska forskningsråd har bl. a. erinrat om att verksamheten tills vidare måste bedrivas i provisoriska former. Rådet hade inhämtat, att

inga ytterligare laboratorieutrymmen men väl vissa arbetsrum kunde tillfälligtvis tillhandahållas av Chalmers tekniska högskola. Däremot förelåge möjligheter att anskaffa laboratorieplatser vid forskningsanstalter inom industrien. Det vore emellertid angeläget att institutet snart finge egna lokaler, varför nybyggnadsarbetena borde sättas i gång med det snaraste. Även om arbetena forcerades, vore det dock icke sannolikt att verksamheten redan under nästa budgetår skulle byggas ut i den omfattning, som institutets styrelse förutsatte. Ett statsbidrag på 100 000 kronor borde därför vara tillräckligt.

Departementschefen. Ehuru det vore önskvärt, att Institutet för konserveringsforskning finge börja bygga sina lokaler redan i år, anser jag det osannolikt att tillstånd härtill skall kunna lämnas. Av denna anledning torde ett bidrag å 75 000 kronor vara tillräckligt även för budgetåret 1949/50. Liksom min företrädare i ämbetet (1948 års statsverksproposition, bil. 12, s. 62) förutsätter jag, att styrelsen inom ramen för statens bidragsskyldighet äger anställa vetenskapsmän för att utföra forskningsarbeten inom institutets verksamhetsområde redan innan institutet fått sin byggnad färdig och att forsknings- och utredningsuppdrag av dylik art även kunna lämnas åt andra vetenskapsmän.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[45.] 24. **Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.**

Anslaget är sedan en följd av år i riksstaten uppfört med 40 000 kronor. Beträffande av Kungl. Maj:t den 20 augusti 1948 meddelat beslut om anslagets användning torde få hänvisas till statsliggaren s. 854.

I skrivelse den 14 september 1948 har *styrelsen för Aktiebolaget Ceaverken* hemställt, att ett anslag å 40 000 kronor måtte anvisas även under nästa budgetår för bolagets forskningsverksamhet, avseende tillverkning av ljuskänsligt, fotografiskt materiel för sjukvårds- och militära ändamål. Bolaget har därvid uttalat, att de handelspolitiska förhållandena under senare tid gjort det allt svårare för bolaget att skaffa behövliga råvaror av tillfredsställande kvalitet. Å andra sidan ställde för närvarande tidsförhållandena ökade krav på bolaget i fråga om tillverkningen för den inhemska marknaden av produkter, viktiga ur militär och medicinsk synpunkt. I samband härmed hade därjämte krav uppkommit på ytterligare förbättring av kvaliteten hos bolagets på den inhemska marknaden saluförda produkter, i första hand röntgenfilm.

Statens tekniska forskningsråd har i infordrat utlåtande tillstyrkt framställningen. Rådet har även övervägt huruvida ifrågavarande anslag lämpligen borde sammanföras med anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning

m. m. Med hänsyn till att rådet hyste den principiella uppfattningen, att sistnämnda anslag i främsta rummet borde användas för att stimulera forskningsverksamhet inom nya områden samt under hänvisning till att anslaget till bolaget vore av stor betydelse för verksamheten vid ifrågavarande statliga affärsföretag och vore årligen återkommande, ansåge rådet, att särskilt anslag för Ceaverkens forskningsverksamhet borde anvisas även i fortsättningen.

Vidare har *styrelsen* i skrivelser den 14 september och den 10 december 1948 berört frågan om bolagets ställning. Styrelsen erinrar därvid, att föredragande departementschefen vid anmälan av propositionen nr 303 till 1946 års riksdag angående anslag till teckning av ytterligare aktier i Aktiebolaget Ceaverken framhållit bl. a. följande.

Utan omfattande investeringar vore bolagets kapacitet otillräcklig för att fylla landets totala behov av ljuskänsligt fotografiskt material under en avspärrning. Emellertid hade bolagets styrelse framhållit, att det knappast skulle vara möjligt att under fredstid eller i varje fall under den närmaste tiden förränta det kapital, som skulle erfordras för en anläggning med full beredskapskapacitet. I följd därav ansåge föredragande departementschefen, att frågan om en sådan anläggning icke borde tagas upp innan tillfälle lämnats bolaget att pröva sin konkurrensförmåga under fria marknadsförhållanden. Frågan syntes för övrigt icke böra lösas isolerat utan i samband med en allsidig prövning av våra industriella och ekonomiska försvarsberedskapsproblem i allmänhet.

Bolagets styrelse har nu i sina förenämnda skrivelser anmält, att bolaget på grund av det förändrade handelspolitiska läget med åtföljande import- och exportrestriktioner under senare tid icke haft möjlighet att, såsom tidigare förutsattes, arbeta under fria marknadsförhållanden. Tillräckliga erfarenheter hade till följd härav icke kunnat vinnas för bedömande av i vilken grad en fabrik med full beredskapskapacitet skulle kunna förräntas i fredstid. I nuvarande handelspolitiska situation, då bl. a. importen av röntgenfilm från Amerikas förenta stater — motsvarande en tredjedel av vårt inhemska behov — bortfallit, hade beredskapssynpunkterna åter trätt i förgrunden. Bolaget hade för den skull genom överenskommelse med sjukvårdsberedskapsnämnden åtagit sig att svara för intill en tredjedel av de svenska sjukvårdsinrättningarnas behov av röntgenfilm.

Styrelsen har emellertid förklarat, att under förutsättning att bolaget finge möjlighet att importera erforderliga råvaror i tillräcklig omfattning, styrelsen ansåge det för närvarande vara tekniskt och ekonomiskt möjligt att genomföra ett tillverkningsprogram, som kunde tillgodose ej blott de nuvarande inhemska beredskapsbehoven utan även viss export.

Departementschefen. Av den lämnade redogörelsen framgår, att det ännu ej blivit möjligt att, såsom man räknat med, driva bolaget efter rent kommersiella linjer. Då landets import av röntgenfilm från Amerikas förenta stater bortfallit, har behovet måst fyllas medelst anlitande av bolagets produktion. Detta har medfört en motsvarande minskning av den varumängd

som eljest kunnat gå till export. Import- och exportrestriktionerna ha vidare åsamkat bolaget svårigheter.

För närvarande är situationen den, att en större del av bolagets produktion reserverats för hemmamarknaden under det att en mindre del fortfarande torde kunna exporteras.

Så som bolagets verksamhet för närvarande bedrives är den betydelsefull ur försörjningssynpunkt och påkallar tills vidare intet ekonomiskt stöd från statens sida. Frågan huruvida bolagets produktion i framtiden helt skall tagas i anspråk för beredskapsändamål torde böra lösas i annat sammanhang. Oavsett vilken lösningen blir, synes mig klart, att bolaget bör fortsätta sin verksamhet. Tills vidare bör denna bedrivas efter samma linjer som för närvarande.

För att bolaget inom sitt område skall kunna hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen vill jag i likhet med statens tekniska forskningsråd tillstyrka, att medel anvisas för nästa budgetår till fortsatt forskningsverksamhet. En viktig uppgift för denna forskning blir att sörja för att kvaliteten på den svenska röntgenfilmen blir fullgod. Anslaget torde beräknas till samma belopp som anvisats för löpande budgetår. Bolaget bör framdeles årligen till chefen för handelsdepartementet och statens tekniska forskningsråd avgiva redogörelse för sitt forskningsarbete.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[46.] 25. **Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.**

Under denna anslagsrubrik ha 1947 och 1948 års riksdagar anvisat sammanlagt 4 000 000 kronor. Härjämte anvisades förstnämnda år ett investeringsanslag å 2 000 000 kronor till teckning av aktier i bolaget. Enskilda intressenter ha tecknat aktier för ett nominellt belopp av 1 500 000 kronor. Hittills har endast en mindre del av de anvisade medlen ställts till bolagets förfogande.

I skrivelse den 22 oktober 1948 har *styrelsen för Aktiebolaget Atomenergi* hemställt, att till bolagets forskning måtte för budgetåret 1949/50 anvisas 2 000 000 kronor. I skrivelsen har styrelsen förklarat, att de förberedande arbeten, som utförts inom bolaget, krävt endast relativt obetydliga kostnader, samt vidare anfört.

Man kan förvänta, att mycket stora medelsbehov komma att föreligga under de närmaste åren i den mån som den planlagda uranutvinningen och bearbetningen kommer i gång, de preliminärt avtalade leveranserna av tungt vatten från Norsk Hydroelektrisk Kvälstofindustri om ca två år begynna samt inköp av för moderatorändamål lämplig grafit kan äga rum.

Även om stora belopp måste ställas till bolagets förfogande redan under nästa budgetår föreligger det dock nu en så stor reservation å anslaget, att detta tillfälligt bör kunna minskas till 500 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[47.] 26. Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.

Till planläggning av torvforskning m. m. anvisade 1947 års riksdag (prop. nr 308, r. skr. nr 402) ett reservationsanslag av 200 000 kronor. Vid anmälan av propositionen uttalade min företrädare i ämbetet bl. a., att planläggningsarbetet borde äga rum inom Aktiebolaget Svensk torvförädling samt bedrivas i så skyndsamt takt som möjligt. Han uttalade vidare, att därest planläggningsarbetet kunde avslutas före utgången av budgetåret 1947/48, medel redan då borde stå till förfogande för forskningsarbetet.

I propositionen berördes även frågan om äganderätten till maskinutrustning samt baracker och övriga fasta byggnader å vissa statsmossar, som bolaget förutsattes skola arrendera av domänstyrelsen. Dåvarande chefen för handelsdepartementet förordade, att maskinerna skulle överföras i bolagets ägo men att baracker och övriga fasta byggnader icke borde tillfalla bolaget. I den mån byggnaderna vore uppförda å sådana mossar, som icke bleve upplåtna på arrende, samt i den mån arrendeavtal utlöpte utan att förnyas borde dylika byggnader övertagas av domänverket.

Den 3 mars 1948 har *Aktiebolaget Svensk torvförädling* framlagt förslag till plan rörande det fortsatta forsknings- och försöksarbetet på torvområdet. Planen utmynnar i hemställan om att bolaget skulle få i uppdrag att organisera och handha den statliga torvforskningen samt att bolaget under budgetåret 1948/49 skulle erhålla anslag å dels 600 000 kronor för att uppföra och utrusta ett forskningslaboratorium, dels 300 000 kronor för att bestrida kostnaderna för forskningsverksamheten. Ur motiveringen för bolagets hemställan må följande anföras.

Det allmänna intrycket från studieresor och personliga kontakter med torvexperter från andra länder är, att den svenska torvindustrien i kvalitativt avseende icke är underlägsen de flesta utländska industrier av motsvarande slag.

Torvforskningens huvuduppgift är enligt bolaget att finna bättre metoder för torvens avvattning. Problemet fordrar bl. a. studier av torvmaterialets kemiska och fysikaliska egenskaper. Två vägar att angripa avvattningsproblemet synas särskilt lovande, den ena genom våtkolning av välhumifierad torv, den andra genom pressning och torkning av låghumifierad torv. Bolaget uppför f. n. anläggningar för försök med båda dessa avvattningsmetoder.

Andra angelägna forskningsuppgifter röra dikning, transport, artificiell torkning, möjligheterna att göra torvbriketter okänsliga för väta, torvströ-tillverkning, olika vägar att utnyttja den låghumifierade torven (som cellulosamassa, sprit, jäst, kemiska produkter), torvens användbarhet som jordförbättringsmedel m. m. Frågorna om förgasning, pyrolys, hydrering, extraktion och oxidation av torv böra enligt styrelsens uppfattning endast bearbetas i begränsad omfattning innan avvattningsfrågan fått en tillfredsställande lösning.

Styrelsen anser det lämpligast att bolaget, som redan inrymmer en driftavdelning och en planeringsavdelning, får statsbidrag för att inrätta en forskningsavdelning med ett forskningslaboratorium. Samtidigt bör styrelsen kompletteras med ett par tekniker eller vetenskapsmän. Laboratoriet med en sammanlagd golvyta av 850 m² skulle omfatta en avdelning för arbeten i laboratorieskala och en försöksvall för arbeten i halvstor skala. Styrelsen bör få bedöma frågan om laboratoriets förlägningsort. Laboratoriet bör vara i möjligaste mån centralt beläget i förhållande till torvindustriens nuvarande verksamhetsområde i geografiskt avseende.

Forskningen bör bedrivas både som grundforskning och som målforskning. Styrelsen, som understryker att gränsdragningen mellan dessa båda slag av forskning ofta är oklar, anser att styrelsen själv bör få avväga den vid varje tidpunkt lämpliga proportionen dem emellan. Ekonomiskt kan mycket vara att vinna därigenom att även grundforskningen arbetar på områden, vilka ha praktisk betydelse. Bolagsformen medför, att man direkt kan taga upp vissa forskningsresultat till prövning i tillräckligt stor skala för att kunna bedöma deras ekonomiska värde. Tills vidare bör staten finansiera forskningsverksamheten genom årliga anslag, till dess bolagets verksamhet blivit så lönande, att bolaget självt kan bestrida kostnaderna för forskningen.

Planen har remitterats till statskontoret, kommerskollegium, Sveriges geologiska undersökning, statens tekniska forskningsråd, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, Ingenjörsvetenskapsakademien, Sveriges industriförbund, Landsorganisationen i Sverige och, såvitt angår byggnadsfrågan, till byggnadsstyrelsen. Landsorganisationen har i sin tur inhämtat yttrande av Svenska grov- och fabriksarbetareförbundet.

I flertalet yttranden har önskvärdheten av ett starkt statligt stöd åt torvforskningen understrukits.

Bolagets förslag i organisationsfrågan har tillstyrkts i flertalet yttranden. Tre remissmyndigheter ha emellertid förordat, att ledningen av den statliga torvforskningen skulle anförtros åt ett torvforskningsinstitut av samma typ som Svenska träforskningsinstitutet.

Ur de tillstyrkande yttrandena må följande anföras.

Statskontoret. Vad i den nu föreliggande utredningen anföres har ytterligare stärkt statskontoret i dess uppfattning, att forskningen bör knytas till bolaget och icke förläggas till ett särskilt forskningsinstitut.

Kommerskollegium anser allttjämt, att den av bolaget föreslagna organisationsformen är lämplig, och kan i huvudsak ansluta sig till bolagets motivering. Särskilt vill kollegium framhålla fördelen av det intima samarbete mellan forskningen och den kommersiella driften, som osökt bör uppstå, när de underordnas samma ledning, och som bör kunna verka befruktande å ömse håll.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Det har icke varit möjligt för bolaget att vidtaga alla de förberedande undersökningar, som riksnämnden i sitt tidigare yttrande ansett böra föregå uppgörandet av en forskningsplan. Då det är angeläget att forskningsarbetet kommer igång, har nämnden emellertid icke något att invända mot att bolagets utredning lägges till grund för ett beslut om organisationen av det fortsatta forsknings- och försöksarbetet på torvområdet. Sedan de nuvarande krisförhållandena upphört, bör forsknings- och försöksverksamheten vara bolagets huvudupp-

gift, och denna verksamhet bör ej begränsas till målforskning. Bolaget torde åtminstone tills vidare självt böra bestämma inom den medelsram, som uppdrages av statsmakterna, huru forskningen lämpligen bör bedrivas. Anledning föreligger ej att inrätta ett särskilt statligt torvforskningsinstitut. Riksnämnden har intet att erinra mot att bolaget får i uppdrag att handha de forskningsuppgifter, som angivas i planen. Detta innebär dock ej att icke även annan forskningsverksamhet på torvområdet skulle kunna stödjas av staten, där detta skulle visa sig lämpligt.

Landsorganisationen i Sverige tillstyrker att bolaget får i uppdrag att organisera och handha den statliga torvforskningen. En ombildning av bolagets styrelse är nödvändig för att tillföra bolagsstyrelsen den speciella sakkunskap, som erfordras sedan forskningsuppgifterna trätt i förgrunden.

Ur de yttranden, som förordat ett särskilt torvforskningsinstitut, må anföras följande.

Sveriges geologiska undersökning. Bolagets styrelse måste helt naturligt se som sin främsta uppgift, näst efter den industriella driftens ledande, att snabbt få fram förbättringar i de tekniska metoderna, vilket förutsätter en intensiv målforskning. Om styrelsen själv får avväga proportionen mellan grundforskning och målforskning, innebär detta den allvarligaste fara för att den mera långsiktande grundforskningen icke skall kunna med säkerhet påräkna skäligt utrymme på bolagets program. Av bolagets uttalanden att döma anser bolaget det möjligt att på förhand bedöma, vilka områden av grundforskningen som kunna tänkas få praktisk betydelse. Då grundforskning på torvområdet ju måste innebära en strävan att klarlägga torvslagets kemiska och fysikaliska egenskaper, måste denna inställning betecknas såsom stridande mot själva begreppet grundforskning, enär det är helt uteslutet att på förhand avgöra, på vilka områden resultat med tekniska tillämpningsmöjligheter kunna framkomma.

Undersökningen anser emellertid att torvbolaget under alla omständigheter bör utrustas med ett välförsett laboratorium och kan därför godtaga planen under vissa förutsättningar. Dels bör styrelsen vid sin sida få ett vetenskapligt råd, vilket bl. a. skall avge yttranden över bolagets framställningar om medel till forskning, dels bör planens genomförande icke få innebära något principiellt hinder för statsanslag till torvforskning från andra myndigheter.

Statens tekniska forskningsråd. Vid samtal mellan rådets ordförande och representanter för bolaget har från bolagets sida betonats, att ifrågavarande förslag ej är att fatta som en önskan från bolagets sida att ensamt underordna sig all forskning på torvområdet i Sverige. Tvärtom framhöll bolagets representanter, att bolaget med glädje såge, att speciella eller mera allmänna problem inom torvområdet upptoges till behandling vid olika vetenskapliga institutioner med stöd av exempelvis statens tekniska forskningsråd. Till upprätthållande av en önskvärd kontakt mellan vid bolaget bedriven forskningsverksamhet och rådet förutsattes, att rapporter över bolagets forskningsverksamhet regelbundet skulle ingivas till rådet samt att rådet skulle äga tillsätta en särskild sakrevisor för bolagets forskningsverksamhet.

Rådet förordar emellertid, att torvforskningen förläggas till ett fristående, statsunderstött forskningsinstitut. Institutet skulle upprättas på basis av ett tiåårigt avtal mellan Kronan och torvbolaget och ledas av en styrelse bestående av fyra å fem ledamöter, av vilka Kungl. Maj:t skulle utse ordförande och en ledamot och torvbolagets styrelse två å tre ledamöter. För-

slaget erbjuder fördelen av en stabil, genom avtal bunden organisation för forskningsverksamhetens bedrivande, anpassning av organisationen till en genom erfarenhet väl känd och beprövad form samt förmåga till ett smidigare samarbete med olika vetenskapliga institutioner. Forskarnas anställningsvillkor kunna med ett tioårigt avtal ordnas på lång sikt. Genom bolagsrepresentationen i styrelsen får bolaget en försäkran om intimt samarbete mellan institutet och bolaget. Styrelsen skulle ej behöva utökas, vilket måste te sig som en fördel för bolaget. Rådet är villigt att medverka vid underhandlingar om ett avtal mellan Kronan och torvbolaget.

Ingenjörsvetenskapsakademien. Akademien vidhåller sin tidigare uttryckta uppfattning om vikten av att den grundläggande långsiktiga forskningen får en trygg och självständig ställning vid sidan av det på mera omedelbart praktiska resultat inriktade forsknings- och utvecklingsarbete, som torvbolaget bör bedriva för att säkerställa och förkovra sin tekniska standard. Medan ett välutrustat centralt torvforskningsinstitut även inrymmande lokaler för ett av bolaget drivet centrallaboratorium står som ett framtidsmål, förordar akademien att staten för att undvika dröjsmål omedelbart tillskapar ett centralt forskningsorgan i samarbete med torvbolaget och andra grupper med intresse för torvforskning på lång sikt, vidare att medel anslås för forskningen och att man söker utan dröjsmål utvidga den experimentella forskningen i sådana lokaler, som stå att få på olika håll. Akademien är villig att göra allt vad i dess förmåga står att inom Ingenjörsvetenskapsakademiens försöksstation bereda plats även för en i bolagets egen regi bedriven torvforskning men beklagar att detta endast kan ske i mycket begränsad omfattning.

Ingenjörsvetenskapsakademien framför även vissa synpunkter på den av styrelsen föreslagna organisationen, för den händelse Kungl. Maj:t skulle välja denna.

Torvbolaget sätter som första punkt i sin sammanfattning förslaget att bolaget skall erhålla i uppdrag att organisera och handha den statliga torvforskningen. Enligt akademiens bestämda uppfattning får detta icke tolkas så, att torvforskningen ej får bedrivas av andra statliga organ än bolaget, ej heller så, att statsanslag för torvforskning ej få lämnas från andra anslagsbeviljande instanser, exempelvis statens tekniska forskningsråd. Det synes vara en för vårt land främmande tanke att ge en viss grupp ensamrätt till forskning inom ett bestämt område, och en sådan anordning synes vara desto mer betänkelig, då det som här rör sig om ett affärsdrivande företag. Det är vidare angeläget, att den inom bolaget organiserade och utförda forskningsverksamheten bedrivs öppet, så att de vunna resultaten snabbt kunna tillgodogöras även på andra håll.

Akademien finner, att bolagets styrelse ej blott enligt förslaget bör kompletteras med personer, vilka kunna taga såsom uppgift att främja den grundläggande torvforskningen i landet, utan att styrelsen dessutom bör tillsätta en särskild rådgivande kommitté att direkt inför styrelsen ansvara för grundforskningens bedrivande och med uppdrag att tillse att denna blir i tillräcklig omfattning tillgodosedd.

Remissmyndigheterna ha i stort sett icke haft något att erinra mot storleken av det föreslagna laboratoriet och beräkningen av kostnaderna för detsamma. Däremot ha olika åsikter uttalats om var laboratoriet borde förläggas.

Bolagets uppskattning av driftkostnaden till 300 000 kronor per år har icke föranlett någon erinran från remissmyndigheterna.

I skrivelse den 12 mars 1948 har *Aktiebolaget Svensk torvförädling* hemställt att utan ersättning få övertaga de staten tillhöriga baracker, som funnes på de av bolaget arrenderade mossarna. Bolaget har motiverat sin anhållan därmed, att barackerna vore lika oundgängliga för att upprätthålla driften som maskinerna. Barackerna användes i stor utsträckning som förvaringslokaler för maskiner och reservdelar samt som lagerlokaler för brännertorv och förlägningsbaracker för arbetarpersonal.

Genom beslut den 11 juni och 30 juli 1948 har Kungl. Maj:t, som tidigare anvisat 50 000 kronor av det inledningsvis nämnda reservationsanslaget till planläggande av torvforskning, ställt återstående 150 000 kronor till bolagets disposition att användas dels för arbete med planläggning av torvforskning, dels för visst forsknings- och försöksarbete på torvområdet.

Aktiebolaget Svensk torvförädling har slutligen i skrivelse den 29 september 1948 med åberopande av planen hemställt, att bolaget måtte få i uppdrag att organisera och bedriva statlig torvforskning, att ett anslag å 600 000 kronor under budgetåret 1949/50 måtte ställas till bolagets förfogande för uppförande av ett forskningslaboratorium samt att ett anslag å 300 000 kronor måtte anvisas för att täcka kostnaderna för forskningsverksamheten under samma budgetår. Bolaget har framhållit, att planläggningen av dess fortsatta verksamhet vore i hög grad beroende av huruvida bolaget skulle utgöra ett centralt, statligt forskningsorgan eller drivas som ett affärsföretag.

Departementschefen. Med anlitande av medel från anslaget till planläggning av torvforskning m. m. har *Aktiebolaget Svensk torvförädling* börjat en tämligen omfattande torvforskning. En forskningsavdelning har inrättats, som trätt i verksamhet den 1 januari 1948. På hösten samma år voro fem forskare, tre biträden och en sekreterare i verksamhet inom avdelningen. Av dessa arbetade en ingenjör och ett laboratoriebiträde i det mindre laboratorium, som bolaget byggt i Sösdala i anslutning till sitt huvudkontor. De övriga voro verksamma inom lokaler, som upplåtits inom Ingenjörsvetenskapsakademiens försöksstation. Forskarna ha i första hand angripit torvens avvattningsproblem från olika utgångspunkter. Jämsides härmed pågå inom forskningsavdelningen undersökningar av torvens organisk-kemiska byggnad samt av olika praktiska problem såsom rörande framställning av torvkulor och om torvbriketternas vattenbeständighet. Bland problem, som följas genom litteraturstudier, må nämnas den inom Amerikas förenta stater mycket uppmärksammade frågan om förgasning av torv.

Det är ännu för tidigt att uttala något bestämt omdöme om utsikterna för den nystartade forskningsavdelningen att nå fram till avgörande resultat inom torvforskningen. Avdelningens hittillsvarande verksamhet synes dock kunna betecknas som lovande.

Såsom min företrädare i ämbetet framhöll i propositionen 1947: 308 framstår det som en angelägen uppgift, särskilt ur beredskapssynpunkt, att

utfinna metoder som göra det möjligt att på ett rationellt och ekonomiskt sätt framställa brännortv eller annat bränsle ur våra torvmossar. Såsom han vidare framhöll visar den hittills bedrivna forsknings- och försöksverksamheten att uppgiften är mycket svårlöst. Man måste räkna med ett långsiktigt och kostnadskrävande arbete innan resultat kunna väntas. För detta arbete kunna bidrag från enskilt håll icke påräknas, utan det måste ankomma på staten att ensam svara för kostnaderna.

Enligt min mening böra medel även i fortsättningen anvisas till forsknings- och försöksarbete på torvområdet. Bolagets plan, som tillstyrkts av flertalet remissmyndigheter, förutsätter att forskningen förläggas till bolaget. Ehuru även skäl anförts, som tala för att ett särskilt torvforskningsinstitut borde inrättas, är jag icke beredd att tillstyrka ett sådant förslag utan förordar bolagets linje. Bolagets styrelse har numera förstärkts med ett par personer med stor erfarenhet av forskningsverksamhet, bl. a. på torvområdet. Härigenom torde den i några yttranden påtalade risken för att bolaget företrädesvis skulle upptaga kortsiktiga forskningsproblem till behandling ha i väsentlig mån reducerats.

Bolaget begärde, då planen framlades, att bolaget skulle få i uppdrag att organisera och handha den statliga torvforskningen. Denna hemställan våldade tvekan hos vissa remissmyndigheter, vilka ur framställningen utläste en önskan hos bolaget att skaffa sig monopolställning i fråga om statsunderstödd torvforskning. Av bolagets petitaskrivelse för nästa budgetår torde framgå, att denna farhåga är obefogad. Bolaget har i skrivelsen begärt att få organisera och bedriva statlig torvforskning, således icke all statlig torvforskning. Något formligt uppdrag åt bolaget att bedriva statlig torvforskning synes icke erforderligt, när bolaget äges av staten samt en av bolagets huvuduppgifter vid dess tillkomst angavs vara att bedriva forskning på torvområdet och några ändrade riktlinjer härutinnan icke meddelats. Även om statens stöd till torvforskning i fortsättningen huvudsakligen bör lämnas i form av forskningsanslag till bolaget, får det anses självklart, att bidrag av statsmedel till sådan forskning även skall kunna lämnas i annan ordning, exempelvis av statens tekniska forskningsråd från anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.

Omfattningen av bolagets forskningsprogram har icke givit anledning till erinran från remissmyndigheternas sida. Även jag anser det önskvärt att den av bolaget bedrivna torvforskningen får fortgå och utvecklas. För närvarande kan jag emellertid icke förorda större anslag än 150 000 kronor, d. v. s. ett belopp som gör det möjligt för bolaget att i ungefär oförändrad omfattning fullfölja den verksamhet, som påbörjats år 1948. Förutsättningar torde föreligga för bolaget att alltjämt erhålla vissa lokaler inom Ingenjörsvetenskapsakademiens försöksstation. Medlen böra i första hand användas för forskning beträffande torvens avvattning.

Baracker och övriga fasta byggnader å de mossar, som bolaget arrenderar av domänstyrelsen, torde, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, överlåtas till bolaget utan ersättning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[48.] 27. Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	250 000	250 000
1948/49 (statsliggaren s. 854) ..	270 000	
1949/50 (förslag)	270 000	

Med anlitande av detta anslag har Kungl. Maj:t genom beslut den 24 september 1948 utdelat statsbidrag för budgetåret 1948/49 till åtta företagareföreningar samt Sveriges hantverks- och småindustriorganisation.

I skrivelse den 26 oktober 1948 har *kommerskollegium* meddelat, att för budgetåret 1949/50 ansökningar om statsbidrag å tillhopa 347 440 kronor inkommit till kollegium från förut angivna föreningar och organisation samt från Södermanlands läns småföretagarenämnd, vilken bildats år 1947. På grundval av en preliminär bidragsberäkning hemställer kollegium, att anslaget för nästa budgetår måtte bestämmas till 301 000 kronor.

De beviljade bidragen för budgetåret 1948/49, begärda bidrag för budgetåret 1949/50 samt kommerskollegii preliminära beräkning av bidragens fördelning under nästa budgetår framgå av följande sammanställning.

Förening m. m.	1948/49	1949/50	
	Anvisat belopp	Begärt belopp	Kommerskollegii preliminära bidragsberäkning
Norrbottnens småindustriförening u. p. a.	33 000	40 000	33 000
Västerbottens företagareförening u. p. a.	30 000	30 000	30 000
Jämtlands läns företagareförening u. p. a.	30 000	35 500	30 000
Västernorrlands läns företagareförening u. p. a. ...	29 000	36 000	30 000
Gävleborgs läns företagareförening u. p. a.	33 000	40 000	33 000
Värmlands läns företagareförening u. p. a.	25 000	30 000	30 000
Bohusläns företagareförening u. p. a.	35 000	40 940	35 000
Gotlands företagareförening u. p. a.	20 000	30 000	30 000
Södermanlands läns småföretagarenämnd.	—	15 000	—
Sveriges hantverks- och småindustriorganisation...	35 000	50 000	50 000
Summa kronor	270 000	347 440	301 000

Inom handelsdepartementet har till övervägande upptagits frågan om utvidgning av konsultationsverksamheten och omläggning av kreditgivningen till förmån för hantverk och småindustri. Något förslag i ämnet torde emellertid icke kunna framläggas för 1949 års riksdag. Vid sådant förhållande förordar jag, att anslaget till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri för nästa budgetår bestämmes till oförändrat belopp eller 270 000 kronor. Fördelningen av bidragen torde få bero på prövning framdeles av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

[49.] 28. Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	10 000	5 850
1948/49 (statsliggaren s. 854)	10 000	
1949/50 (förslag)	10 000	

Enligt kungörelsen den 14 september 1944, nr 621, vilken innehåller närmare bestämmelser om anslagets användning, skall från anslaget utdelas stipendier för utrikes studieresor.

I skrivelse den 20 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte bestämmas till 15 000 kronor samt därvid framhållit, att de som sökte stipendier ur anslaget vanligen önskade resa till Amerika. Med hänsyn till de höga resekostnaderna borde anslaget icke tillmätas alltför knappt.

Då jag icke kan tillstyrka, att ytterligare medel anvisas för ändamålet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[50.] 29. Befrämjande av hemslöjden.

Anslaget är sedan en följd av år uppfört med 50 000 kronor. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 14 maj 1948 skall från anslaget utgå 24 000 kronor till Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund, 17 000 kronor till understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna samt högst 9 000 kronor till särskilda hemslöjdsändamål. Under nästföregående och innevarande budgetår har dessutom Kungl. Maj:t av sparade räntemedel från manufakturförslagslånefonden anvisat bidrag till avlöning åt hemslöjdskonsulenter. Årets bidrag utgör 100 000 kronor.

Med tillstyrkande utlåtande den 1 oktober 1948 har *kommerskollegium* överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd framställning från *Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund* om understöd för budgetåret 1949/50. Riksförbundet hemställer liksom föregående år, att till befrämjande av hemslöjden måtte anvisas tillhopa 156 000 kronor, varav 30 000 kronor till förbundets verksamhet, 17 000 kronor till de provinsiella hemslöjdsföreningarna, 9 000 kronor till särskilda hemslöjdsändamål och 100 000 kronor såsom bidrag till avlöning åt hemslöjdskonsulenter. Såväl riksorganisationen som kommerskollegium ha ansett det vara av största vikt, att en fast konsulentorganisation finge ersätta nuvarande provisorium.

För nästa budgetår torde det å riksstaten anvisade anslaget till befrämjande av hemslöjden bära upptagas med oförändrat belopp och fördelas enligt samma grunder som innevarande budgetår. Enligt min mening har visserligen konsulentorganisationen numera nått sådan stadga, att den icke längre bör betraktas som ett provisorium. Å andra sidan torde, enligt vad jag inhämtat, kostnaderna för konsulenternas avlöning även nästa år kunna bestridas av sparade räntemedel från manufakturförslagslånefonden. Min avsikt är att senare förelägga Kungl. Maj:t förslag härom. Samtidigt torde Kungl. Maj:t få avgöra, huruvida bidraget till riksförbundets egen verksamhet bör förstärkas med fondmedel.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[51.] 30. Bidrag till Svenska slöjdföreningen.

Till detta ändamål har från och med budgetåret 1947/48 utgått ett årsanslag av 50 000 kronor (statsliggaren s. 854).

I skrivelse den 15 september 1948 har *styrelsen för Svenska slöjdföreningen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 35 000 kronor. Av de ytterligare begärda medlen skulle föreningen använda 12 000 kronor till studieavdelningen, 5 000 till presstjänsten, 4 000 till bildarkivet, 6 000 till förmedlings- och konsultationsverksamheten samt 8 000 till utredningar.

Kommerskollegium har i yttrande över framställningen tillstyrkt, att anslaget uppräknas med 20 000 kronor och därvid särskilt framhållit behovet av ökad förmedlings- och konsultationsverksamhet.

Icke heller för nästa budgetår kan jag förorda ökat statsbidrag till Svenska slöjdföreningens i och för sig betydelsefulla verksamhet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[52.] 31. Bidrag till standardiseringsverksamheten.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 39 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1949/50 beräkna ett anslag av 400 000 kronor.

[53.] 32. Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen.

Bidraget utgår sedan budgetåret 1947/48 med 30 000 kronor om året. Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 meddelat bestämmelser om anslagets användning, varvid föreskrivits vissa villkor för att centralen skall få åtnjuta bidraget (statsliggaren s. 855).

Beträffande organisationen av nomenklaturcentralen får jag hänvisa till redogörelse i 1947 års statsverksproposition, bil. 12, s. 89.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *Tekniska nomenklaturcentralen* hemställt, att 30 000 kronor måtte anvisas som bidrag till centralens verksamhet för nästa budgetår.

Nomenklaturcentralens framställning föranleder icke någon erinran från min sida. Jag tillstyrker därför, att ett anslag å 30 000 kronor anvisas även för budgetåret 1949/50. För att centralen skall få åtnjuta anslaget böra liknande villkor gälla som föreskrivits beträffande bidraget för det löpande budgetåret.

Under åberopande av det ovan anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

D. Sjöfart och handel.

[54.] 1. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	419 700	420 039
1948/49 (statsliggaren s. 855) ..	453 000	
1949/50 (förslag)	453 000	

Kungl. Maj:t har den 30 april 1948 för lotsstyrelsen fastställt dels personalförteckning, dels ock följande avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 300 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 104 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 48 000
Summa kronor 453 000.	

I skrivelse den 25 augusti 1948 har *lotsstyrelsen* framlagt förslag beträffande anslag till lotsverket för budgetåret 1949/50.

Beträffande lotsstyrelsens personalförteckning har styrelsen upprepat sin framställning från föregående års petita att en kanslibiträdesbefattning måtte omvandlas till befattning som kassör i lönegraden Ca 18.

Vid bifall härtill bör enligt styrelsens beräkningar anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med i runt tal 7 400 kronor. Då posten kan minskas med 2 300 kronor genom löneklassförändringar, har densamma för budgetåret 1949/50 upptagits till (300 900 + 7 400 — 2 300 =) 306 000 kronor.

Vad angår anslagsposten, till avlöningar till icke-ordinarie personal har lotsstyrelsen hemställt att en befattning som elektroingenjör i Ce 24 måtte inrättas. Till stöd härför har styrelsen åberopat den alltmåra ökade elektrifieringen av lotsverkets anläggningar. Vidare har styrelsen föreslagit, att en kontoristbefattning i Cg 13 å styrelsens fyringenjörkontor måtte — med hänsyn till arten och omfattningen av de med befattningen förenade göromålen — omändras till en extra ordinarie kansli-skrivarbefattning.

Styrelsen har uppfört anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 117 200 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en ökning med 13 100 kronor. Ökningen hänför sig med 10 700 kronor till personaländringarna och i övrigt till löneklassuppflyttningar.

Anslagsposten till rörligt tillägg har upptagits till 50 000 kronor.

Departementschefen. I avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutredning kan jag icke tillstyrka de föreslagna lönegradsförändringarna. Jag anser mig icke heller nu böra tillstyrka förslaget att inrätta en befattning som elektroingenjör i lönegraden Ce 24.

Vid anslagsberäkningen för nästa budgetår synes sålunda hänsyn endast behöva tagas till väntade löneklassförändringar. Lotsstyrelsens beräkningar härvidlag godtagas jag. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän kan sålunda minskas med 2 300 kronor till 298 600 kronor eller avrundat 298 500 kronor. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal torde höjas till $(104\,100 + 2\,400 =)$ 106 500 kronor. För rörligt tillägg bör beräknas oförändrat belopp, 48 000 kronor.

Medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår skulle därmed uppgå till $(298\,500 + 106\,500 + 48\,000) = 453\,000$ kronor eller samma belopp som för löpande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 298 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 106 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 48 000
Summa kronor 453 000;	

b) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 453 000 kronor.

[55.] 2. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	7 388 200	8 994 515
1948/49 (statsliggaren s. 856) ..	7 969 000	
1949/50 (förslag)	8 611 000	

Kungl. Maj:t har den 30 april 1948 för lots- och fyrstaten fastställt dels personalförteckning, dels ock följande avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 4 052 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	» 1 950 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordina- rie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 380 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 586 500
Summa kronor 7 969 000.	

Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 må anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal icke överskridas utan medgivande av

Kungl. Maj:t. Sådant medgivande, avseende 50 000 kronor, har lämnats genom beslut den 24 september 1948.

I sin förutnämnda skrivelse den 25 augusti 1948 har *lotsstyrelsen* beräknat lots- och fyrstatens avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 till 8 691 900 kronor.

Angående de allmänna förutsättningarna för beräkningen av anslagsbehoven för lots- och fyrstaten yttrar styrelsen följande.

I sin petitaskrivelse för budgetåret 1948/49 beräknade styrelsen, att lotspenninginkomsten för sagda budgetår icke skulle uppgå till högre belopp än 3 000 000 kronor, vilket ungefärligen motsvarar lotspenninginkomsten vid den lotsningsfrekvens, som var rådande närmast före krigsutbrottet 1939. Detta belopp tog styrelsen också som utgångspunkt vid beräkning av anslag, stående i mer direkt relation till lotspenninginkomsten. Lotspenninginkomsten under budgetåret 1947/48 kom emellertid att uppgå till 5 117 000 kronor. I riksstaten för budgetåret 1948/49 är inkomsten av lotspenningar beräknad till 5 000 000 kronor. Ehuru lotspenninginkomsten för innevarande budgetårs två första månader alltså är jämförelsevis hög — en mindre nedgång i förhållande till motsvarande månader föregående år har dock ägt rum — anser sig styrelsen, med hänsyn till det ovissa läget för framtiden, åtminstone icke för närvarande böra räkna med högre lotsningsfrekvens under budgetåret 1949/50 än som motsvarar en lotspenninginkomst av 4 000 000 kronor.

Vad angår personalförteckningen upprepar lotsstyrelsen, såvitt angår personal å distriktsexpeditionerna, sitt i 1946 och 1947 års petitaskrivelse framlagda förslag att sex kontoristbefattningar i lönegraden Ca 13 måtte utbytas mot sex kassörsbefattningar i Ca 16 samt att lika många kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8 måtte omändras till kanslibiträdesbefattningar i Ca 11. Enligt lotsstyrelsens mening vore det av stor vikt om en förbättring av löneställningen för berörda personal kunde genomföras utan ytterligare uppskov och oberoende av den pågående utredningen rörande den högre biträdespersonalen.

Vad härefter angår lotspersonalen har styrelsen hemställt att två lotsbefattningar i lönegraden Ca 12 måtte inrättas vid Öresunds södra lotsplats. Som skäl härför har åberopats den starkt ökade lotsningsfrekvensen därstädes, sedan Falsterbokanalens öppnades för trafik år 1942. Styrelsen yttrar vidare bl. a. följande.

Lotspersonalen vid sagda lotsplats utgöres f. n. av 1 lotsförman i lönegraden Ca 15, 5 lotsar i lönegraden Ca 12 samt, sedan flera år tillbaka, ytterligare 7 befattningshavare, vilka fullgöra på lots ankommande göromål. Såsom semestervikarier för lotsar erfordras under större delen av året ytterligare 2 befattningshavare. Lotsarna uppassa vid Falsterbokanalens mynningar. Lotsningarna äga rum dels i kanalen, dels från Kämpingebukten till Trelleborg, dels ock från Höllviken norrut.

Antalet verkställda lotsningar samt beloppen av influtna lotspenningar ha under åren 1938—1947 ökat från 114 till 9 225 respektive från 19 140 kronor till 294 416 kronor.

Sedan flera år tillbaka förelåge stora svårigheter att erhålla personal till Öresunds södra lotsplats med hänsyn till det ringa antal ordinarie lotsbe-

fattningar som vore placerade därstädes. Den tillfälliga överflyttningen dit av personal från andra lotsplatser hade medfört åtskilliga olägenheter. Antalet ordinarie tjänster vid Öresunds södra lotsplats borde därför ökas utan ytterligare uppskov.

Även beträffande *fyrpersonalen* föreslår lotsstyrelsen vissa förändringar i personalförteckningen. Ändringarna äro föranledda av följande åtgärder, vilka redan verkställts eller beräknas vara genomförda före utgången av budgetåret 1949/50, nämligen *dels* anordnande av radiofyrar vid fyrplatserna Ölands norra udde och Sandhammaren, *dels* elektrifiering och halvautomatisering av fyren Högby, *dels ock* elektrifiering av Vinga fyrplats. Styrelsens förslag innebär, att en fyrvaktartjänst i Ca 11 och en sådan tjänst i Ca 9 vid vardera fyrplatsen Ölands norra udde och Sandhammaren uppflyttas till förste fyrvaktartjänster i Ca 12 respektive fyrvaktartjänster i Ca 10. Vidare skulle enligt förslaget vid Högby fyrplatsen fyrmästartjänst i Ca 14 ersättas av en fyrmästartjänst i Ca 12 samt vid Vinga fyrplats två fyrvaktartjänster i Ca 9 indragas. Styrelsen anmäler slutligen, att sedan numera ytterligare en fyrvaktare i Ca 9 å övergångsstat avgått från sin tjänst, antalet å övergångsstat uppförda fyrvaktartjänster borde minskas från 5 till 4.

Vid beräkningen av anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* har lotsstyrelsen utgått från belastningen för budgetåret 1947/48, vilken uppgått till i runt tal 4 138 500 kronor. Detta belopp har reducerats med 44 500 kronor motsvarande kostnadsminskningar, som genomförts fr. o. m. den 1 juli 1948. Återstående belopp 4 094 000 kronor, har lagts till grund för anslagsberäkningen för budgetåret 1949/50. Personaländringarna å distriktsexpeditionerna och vid lotsstaten ha å ena sidan beräknats medföra en utgiftsökning med $(9\,600 + 11\,600 =) 21\,200$ kronor, medan å andra sidan ändringarna vid fyrstaten beräknats minska utgifterna med i runt tal 10 300 kronor. Några andra ändringar av anslagsposten ha icke satts ifråga. Denna har därför beräknats till $(4\,094\,000 + 9\,600 + 11\,600 - 10\,300 =) 4\,104\,900$ kronor.

Vad anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* beträffar har styrelsen till en början upprepat två redan föregående år framförda förslag. Det ena av dessa innebär, att vissa fyrvaktarbefattningar i Ce 9, för närvarande 27 stycken, skola flyttas upp till Ce 10 för att befattningshavarna skola få samma löneställning som ordinarie fyrvaktare med motsvarande kompetens och arbetsuppgifter. Det andra förslaget tager sikte på att bereda personalen vid fyrplatserna ökad ledighet utöver semester såsom kompensation för sön- och helgdagstjänstgöring. Till stöd för förnämnda förslag har styrelsen anfört bl. a. följande.

Från och med den 1 juli 1942 uppflyttades dåvarande ordinarie fyrbiträden å 1:a klass fyrskepp och ordinarie fyrbiträden å 1:a klass fyr med radiofyr, vilka befattningar dessförinnan tillhört lönegraden A 5 (nuvarande Ca 9), till lönegraden A 6 (nuvarande Ca 10). Tjänstetitlarna för sagda befattningar ha sedermera ändrats till fyrvaktare. Motsvarande extra ordinarie befattningar ha emellertid icke erhållit någon dylik förbättrad lönegrads-

placering utan ha bibehållits i lönegraden Eo 5 (Ce 9). Som kompetensvillkor för att inneha nu avsedd ordinarie fyrvaktartjänst gäller, att vederbörande antingen skall ha avlagt styrmansexamen eller förskaffat sig av styrelsen föreskriven kompetens för anställning vid fyrplats med radiofyr. Under förutsättning att extra ordinarie fyrvaktare å fryskepp eller fyr, varom här är fråga, uppfyller dessa villkor anser styrelsen, att han bör erhålla samma lönegradsplacering som ordinarie fyrvaktare å fryskeppet eller fyren. Arbetsuppgifterna äro nämligen desamma vare sig befattningshavaren är ordinarie eller extra ordinarie tjänsteman. Som förhållandena för närvarande äro, råder inkonsekvens så tillvida, att när det gäller fyrvaktartjänster, där ordinarie befattningshavare är placerad i lönegrad Ca 9, motsvarande extra ordinarie befattningshavare tillhör samma lönegrad som den ordinarie befattningshavaren, medan i fråga om fyrvaktartjänster, där ordinarie befattningshavare är placerad i lönegrad Ca 10, motsvarande extra ordinarie befattningshavare tillhör en lönegrad lägre än den ordinarie befattningshavaren.

Kostnaden för de föreslagna lönegradsuppflyttningarna har styrelsen beräknat till 7 000 kronor.

Vidkommande förslaget att öka den s. k. kompensationsledigheten åberopar ämbetsverket 10 § 3 mom. statens allmänna avlöningsreglemente, enligt vilket tjänsteman, där arbetets behöriga gång kräver tjänstgöring å sön- eller helgdag, skall beredas frihet från tjänstgöring minst varannan sådan dag, om ej vederbörande myndighet av särskilda skäl annorlunda bestämt. Styrelsen anför, att bestämmelsen om sön- och helgdagsledighet av praktiska och organisatoriska skäl icke kunde tillämpas vid fyrplatserna. Enligt gällande bestämmelser finge sålunda ordinarie eller extra ordinarie befattningshavare vid fyrplats, som icke kunde beredas frihet från tjänstgöring varannan sön- och helgdag under tilläandagånget kvartal, därest tjänstgöringsförhållandena det medgäve under därpå följande kvartal åtnjuta ledighet med oavkortade löneförmåner under högst 4 dagar för kvartal. Sammanlagda antalet dagar, varunder kompensationsledighet av nu angivet slag finge uttagas, motsvarade emellertid endast ungefär en fjärdedel av antalet sön- och helgdagar på ett år. Enligt lotsstyrelsens uppfattning borde fyrpersonalens fridagar utökas till att motsvara hälften av antalet sön- och helgdagar under ett år. Vidare borde även extra tjänstemän och aspiranter komma i åtnjutande av samma förmån. Styrelsen uppskattade merkostnaden för vikarier under den ökade kompensationsledigheten till 25 000 kronor.

Lotsstyrelsen har vidare hemställt, att anslagsposten måtte räknas upp med 20 000 kronor för att styrelsen skulle kunna inrätta 15 tjänster som andre motorskötare i lönegraden Ce 10. Flertalet av dessa befattningar vore avsedda att ersätta nuvarande båtmanstjänster i lönegraden Cg 7. Till stöd för sin framställning har ämbetsverket anført i huvudsak följande.

I den av lotsstyrelsen fastställda personalstaten för lotsplatserna finnas bland annat upptagna tjänster som båtmän (lönegrad Cg 7) samt förste och andre motorskötare (lönegrad Ce 11 respektive Ce 10). För närvarande utgör antalet båtmansbefattningar 32 samt förste och andre motorskötarebefattningar 5 respektive 13. Båtmännen fullgöra i första hand båttjänst

samt därutöver jämväl vakttjänst m. m. Motorskötarbefattningar ha inrättats vid sådana lotsplatser, där båtmaterielen är av sådan storleksordning, att handhavandet av densamma fordrar mer kvalificerad personal med ingående erfarenhet rörande motorers skötsel. Vid senare års nyan-skaffningar av lotsbåtar har det ofta visat sig nödvändigt att övergå till större och mera sjövärdiga båtar än de, som tidigare nyttjats vid lotsplatserna. Med hänsyn till de stora värden, många av dessa nya båtar representera, är det ett statsekonomiskt intresse att de ägnas sakkunnig vård. Enligt vad erfarenheten utvisat kan man icke påräkna att förvärva för ifrå-gavarande uppgifter tillräckligt kvalificerad personal, om ej bättre avlö-ningsförmåner kunna erbjudas än de, som äro förenade med båtmans-tjänsterna.

Slutligen har lotsstyrelsen räknat upp anslagsposten med 65 000 kronor för att kunna bestrida kostnaderna för löneförbättringar till vissa tillfälliga biträden. Dylik förbättring har redan genomförts under innevarande bud-getår — fr. o. m. den 1 oktober — och givit anledning till det inledningsvis nämnda medgivandet att överskrida anslagsposten.

Till grund för anslagspostens beräkning för budgetåret 1949/50 har lotsstyrelsen lagt belastningen å posten under budgetåret 1947/48. Denna har uppgått till 2 084 000 kronor. De av styrelsen framlagda förslagen medföra att medelsbehovet kommer att öka med tillhopa 117 000 kronor. Anslags-posten har därför upptagits till 2 201 000 kronor.

Från anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordi-narie och icke-ordinarie personal bestridas utgifter för föl-jande ändamål, nämligen lotspersonalens andel i lotspenningar m. m., kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., ersättningar för mist-signalering samt fyrskeppstillägg. Utgifterna för förstnämnda ändamål ha av lotsstyrelsen räknats upp med 350 000 kronor med hänsyn till den ök-ning lotsstyrelsen räknat med i fråga om lotspenninginkomsten. Återståen-de utgiftsposter ha med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1947/48 räknats upp med 20 000, 1 000 respektive 15 000 kronor. Anslagsposten skulle följaktligen ökas med 386 000 kronor till 1 766 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har upptagits med 620 000 kronor.

I skrivelse den 15 november 1948 har fyrpersonalens förening anhållit att befattningarna som kontorist och kontorsbiträde å distriktsexpeditionerna måtte ombildas till befattningar som kassör i Ca 18 respektive kontorist i Ca 13.

Statskontoret och statens lönenämnd ha, efter remiss, avgivit utlåtande i vad lotsstyrelsens framställning avser inrättande av tjänsterna som andre motorskötare.

Statskontoret har i och för sig intet att erinra mot förslaget men förut-sätter, att å dessa tjänster endast förordnades personal, som förvärvat sär-skild yrkesutbildning härför.

Statens lönenämnd lämnar förslaget utan erinran.

Departementschefen. Liksom min företrädare i ämbetet anser jag mig icke böra gå 1947 års biträdesutredning i förväg och föreslå någon ändring i

löneställningen för biträdespersonalen vid distriktsexpeditiö-
nerna.

Vad lotspersonalen beträffar delar jag styrelsens uppfattning att en personalförstärkning är behövlig vid Öresunds södra lotsplats. För närvarande kan jag emellertid endast tillstyrka att en ny lotstjänst i Ca 12 inrättas.

I fråga om fyrpersonalen tillstyrker jag personaländringarna vid fyrplatserna Ölands norra udde, Sandhammaren, Högby och Vinga. Däremot anser jag mig icke kunna nu tillstyrka förslaget att flytta upp 27 fyrvaktarbefattningar från Ce 9 till Ce 10. Vidkommande styrelsens framställning om medel för att öka kompensationsledigheten torde jag få erinra om att chefen för finansdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts den 4 juni 1948 givna bemyndigande tillkallat utredningsmän för att utreda frågan rörande arbete på s. k. obekvämt arbetstid. I avvaktan på resultatet av denna utredning, som torde komma att behandla frågan om kompensationsledighet för fyrpersonalen, är jag icke beredd tillstyrka, att ytterligare medel anvisas för detta ändamål.

Lotsstyrelsens förslag att öka antalet tjänster som andre motorskötare synes värt att beakta. Jag kan emellertid icke tillstyrka att det genomföres under nästa budgetår.

Jag godtagar det belopp, 4 094 000 kronor, som lotsstyrelsen lagt till grund för beräkningen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. De av mig tillstyrkta personaländringarna medföra att utgifterna från posten minskas med i runt tal 4 500 kronor. Någon annan ändring av medelsanvisningen synes icke vara behövlig. Anslagsposten torde därför upptagas till $(4\,094\,000 - 4\,500 =) 4\,089\,500$ kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal torde få beräknas med utgångspunkt från belastningen å posten under budgetåret 1947/48, 2 084 000 kronor. Jag tillstyrker, att 65 000 kronor beräknas för redan medgivna löneförbättringar åt viss tillfällig personal. Då jag i övrigt icke förordat något förslag, ägnat att påverka medelsanvisningen under anslagsposten, skulle denna uppgå till $(2\,084\,000 + 65\,000 =) 2\,149\,000$ kronor.

Lotsstyrelsens beräkning av anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal godtagar jag. Anslagsposten bör följaktligen upptagas till 1 766 000 kronor.

För rörligt tillägg bör beräknas 606 500 kronor.

Avlöningsstatens slutsumma för budgetåret 1949/50 skulle alltså bli $(4\,089\,500 + 2\,149\,000 + 1\,766\,000 + 606\,500 =) 8\,611\,000$ kronor.

Personalförteckningen för lots- och fyrstaten bör å ena sidan utökas med ytterligare en lotsbefattning i Ca 12, en fyrmästarbefattning i Ca 12, två förste fyrvaktarbefattningar i Ca 12 och två fyrvaktarbefattningar i Ca 10. Å andra sidan böra från förteckningen avföras en fyrmästarbefattning i Ca 14, två fyrvaktarbefattningar i Ca 11 samt fem fyrvaktarbefattningar i Ca 9. Av sistnämnda befattningar är en placerad å övergångsstat.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för lots- och fyrstaten gällande personalförteckningen som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 4 089 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 2 149 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	» 1 766 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 606 500
Summa kronor 8 611 000;	

c) till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 8 611 000 kronor.

[56.] 3. Lotsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 980 000	2 763 395
1948/49 (statsliggaren s. 859) ..	2 260 000	
1949/50 (förslag)	2 679 000	

Kungl. Maj:t har den 30 april 1948 fastställt följande omkostnadsstat för lotsverket:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 30 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 95 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 128 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 7 000
5. Övriga utgifter:	
a) Förbrukningsartiklar, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	kronor 415 000
b) Reparation och underhåll av obevakade fyrar, fasta sjömär- ken, apparater, maskiner och in- ventarier inom lotsdistrikten, <i>förslagsvis</i>	» 125 000

c) Reparation och underhåll av fyr-skepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, <i>förslagsvis</i>	kronor	550 000
d) Legor för lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> ..	»	250 000
e) Drift av lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> ..	»	125 000
f) Resor i samband med lotsning, <i>förslagsvis</i>	»	300 000
g) Bojar och prickar, <i>förslagsvis</i> ..	»	200 000
h) Kostnader för tjänstedräkt, <i>förslagsvis</i>	»	20 000
i) Diverse och extra utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	15 000
		kronor 2 000 000
Summa kronor		2 260 000.

Enligt av Kungl. Maj:t samma dag meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 8 000 kronor samt för övriga expenser högst 120 000 kronor.

I sin förutnämnda skrivelse den 25 augusti 1948 har *lotsstyrelsen* även framlagt förslag rörande medelsbehovet till omkostnader för budgetåret 1949/50.

Anslagsposten till sjukvård m. m. har med hänsyn till belastningen under de senaste tre budgetåren höjts med 5 000 kronor till 35 000 kronor. Anslagsposten till reseersättningar har beräknats till 110 000 kronor eller till 15 000 kronor mer än för löpande budgetår. Anledningen härtill är dels avgiftshöjningarna å kommunikationsmedlen, dels ock att lotsstyrelsen hos Kungl. Maj:t hemställt om en revision av gällande regler för traktamentsersättning till personal vid fyrstaten. — Vad angår anslagsposten till expenser har delposten till övriga expenser räknats upp med 32 000 kronor till 152 000 kronor. Ökningen fördelar sig med 11 500 kronor å städningskostnader — varav 2 500 kronor för städning av lotsstyrelsens och de sex distriktsexpeditionernas lokaler och 9 000 kronor för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna — med 2 500 kronor å kostnader för skrivmateriel, papper och blankettryck samt med 18 000 kronor å kostnader för telegram, telefon och annonsering. Ämbetsverket framhåller, att utgifterna för städning av lotsverkets och distriktsexpeditionernas lokaler under budgetåret 1947/48 uppgått till 15 300 kronor mot anvisade 12 500 kronor. De 11 000 kronor som nu stode till förfogande för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna täckte endast en del av personalens utgifter härför. Personalen hade själv fått svara för ej obetydliga kostnader för städning av tjänstelokalerna på en del lotsplatser, vilket medfört ett utbrett missnöje inom kåren. Lotsförbundet hade nu hemställt om full ersättning för dessa kostnader. Lotsstyrelsen kunde för sin del icke finna det med rättvisa och billighet överensstämmande att lotspersonalen i detta hän-

seende skulle intaga en särställning i förhållande till andra med dem jämförliga befattningshavare. — Den föreslagna ökningen av kostnaderna för skrivmateriel, papper och blankettryck samt telegram, telefon och annonsering har föranletts av dessa utgifters storlek under budgetåret 1947/48; vad angår telefonkostnaderna dessutom av höjda abonnemangsavgifter.

Beträffande anslagsposten till övriga utgifter har delposten till förbrukningsartiklar med hänsyn till belastningen under budgetåret 1947/48, 634 000 kronor, upptagits till 600 000 kronor. — Delposten till reparation och underhåll av obebakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten föreslås ökad med 60 000 kronor till 185 000 kronor. Lotsstyrelsen framhåller, att kostnadsökningen hängde samman dels med stegrade arbetslöner och materielpriiser och dels med ökat bestånd av obebakade fyrar. — Belastningen å delposten till reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar har under budgetåret 1947/48 utgjort 625 000 kronor. Styrelsen anser detta belopp erforderligt även nästa budgetår för att på ett betryggande sätt kunna underhålla lotsverkets flytande materiel. Härutöver erfordrades 35 000 kronor till att med ny materiel ersätta tre av de motorbåtar, som vore avsedda att uppehålla förbindelsen mellan fyrskeppen och land. Posten har upptagits till $(625\,000 + 35\,000 =)$ 660 000 kronor. — Delposten till legor för lotsbåtar har uppförts med 300 000 kronor, d. v. s. med 50 000 kronor mera än för löpande budgetår. Styrelsen meddelar att belastningen å posten under budgetåren 1946/47 och 1947/48 uppgått till omkring 255 000 respektive 300 000 kronor. Utgiftsökningen sammanhängde med den fortgående förnyelsen av lotspersonalens båtmateriel och därav föranledd höjning av legorna samt med prisstegringen i fråga om underhålls- och reparationsarbeten å båtmateriel. — Delposten till drift av lotsbåtar har lotsstyrelsen med hänsyn till ökade drivmedelspriser räknat upp med 25 000 kronor till 150 000 kronor. — Styrelsen har vidare förklarat, att delposten till resor i samband med lotsning med tanke på belastningen å posten under budgetåren 1946/47 och 1947/48, i runda tal 283 000 respektive 354 000 kronor, samt på grund av höjda biljettpriser för nästa budgetår borde uppföras med 325 000 kronor. — Beträffande återstående tre delposter under anslagsposten till övriga utgifter föreslår styrelsen icke någon ändring.

Omkostnadsanslagets slutsumma skulle således enligt styrelsens beräkningar uppgå till $(35\,000 + 110\,000 + 160\,000 + 7\,000 + 600\,000 + 185\,000 + 660\,000 + 300\,000 + 150\,000 + 325\,000 + 200\,000 + 20\,000 + 15\,000 =)$ 2 767 000 kronor.

Statskontoret har uttalat, att lotsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet i stort sett motsvarade vad som med hänsyn till belastningen under budgetåret 1947/48 kunde antagas bliva erforderligt. Vissa smärre jämkningar kunde dock vidtagas. Sålunda borde anslagsposterna till reseersättningar och till expenser uppföras med 105 000 respektive 150 000 kronor. Under

delposten till övriga utgifter syntes medelsanvisningen till posterna b), c) och h) kunna begränsas till 160 000, 625 000 respektive 15 000 kronor.

Departementschefen. Under en följd av år ha utgifterna från lotsverkets omkostnadsanslag vida överstigit anvisade medel. Så utgjorde t. ex. belastningen å anslaget under budgetåret 1947/48 i runt tal 2 763 000 kronor mot anvisade 1 980 000 kronor, en merutgift således på nära 800 000 kronor. Vid en jämförelse med det för löpande budgetår anvisade omkostnadsanslaget skulle merutgiften bli i runt tal 500 000 kronor. Då någon kraftigare nedgång av utgifterna icke är att vänta, ämnar jag vid beräkningen av de olika posterna i staten i stort sett utgå från belastningen under det sistförflutna budgetåret.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör upptagas till 35 000 kronor. För reseersättningar torde beräknas 100 000 kronor. Vad delposten till övriga expenser beträffar kan jag endast tillstyrka ökad medelsanvisning för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna, för skrivmateriel m. m. samt för telegram, telefon och annonsering. För dessa ändamål beräknar jag ytterligare ($4\,000 + 2\,000 + 8\,000 =$) 14 000 kronor. Delposten torde sålunda uppföras med 134 000 kronor. Under anslagsposten till övriga utgifter bör delposten till förbrukningsartiklar i enlighet med lotsstyrelsens förslag ökas med 185 000 kronor till 600 000 kronor. Ökningen av delposten till reparation och underhåll av obebakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten torde såsom statskontoret föreslagit kunna begränsas till 35 000 kronor, varför delposten bör anvisas med 160 000 kronor. Utgifterna under delposten till reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar beräknar jag i likhet med statskontoret till 625 000 kronor, vilket innebär en ökning med 75 000 kronor. Lotsstyrelsens förslag att höja delposterna till legor för lotsbåtar, till drift av lotsbåtar samt resor i samband med lotsning med 50 000, 25 000 respektive 25 000 kronor godtager jag. Dessa poster böra därför anvisas med 300 000, 150 000 respektive 325 000 kronor.

För återstående, ej särskilt nämnda poster i omkostnadsstaten beräknar jag i likhet med lotsstyrelsen oförändrade belopp.

Omkostnadsanslaget skulle alltså uppgå till ($35\,000 + 100\,000 + 8\,000 + 134\,000 + 7\,000 + 600\,000 + 160\,000 + 625\,000 + 300\,000 + 150\,000 + 325\,000 + 200\,000 + 20\,000 + 15\,000 =$) 2 679 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 679 000 kronor.

[57.] 4. Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	822 000	499 361
1948/49 (statsliggaren s. 860) ..	686 500	
1949/50 (förslag)	900 000	

För ifrågavarande ändamål anvisas även årliga anslag å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond. För budgetåret 1948/49 har sålunda anvisats ett investeringsanslag av 695 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 25 augusti 1948 har *lotsstyrelsen* även framlagt förslag rörande medelsbehovet till säkerhetsanstalter för sjöfarten under budgetåret 1949/50.

I följande av styrelsen uppgjorda sammanställning angivas de olika förslag till nyanskaffningar och arbeten, för vilka medel nu begäras, ävensom den för varje särskilt ändamål beräknade kostnaden. Tillika angives hur denna kostnad är avsedd att fördelas å driftbudgeten och kapitalbudgeten. Erforderliga avskrivningsanslag ha även beräknats. Lotsstyrelsen har därvid föreslagit, att — i likhet med vad som tillämpats under senare år — investeringar i bostads-, lotsuppassnings- och livbåtshus skulle avskrivas till hälften, medan övriga anläggningar skulle avskrivas helt.

Ä n d a m å l	Anslag å driftbudgeten Kronor	Anslag å kapitalbudgeten		Summa anslag å drift- och kapitalbudgeterna Kronor	Avskrivningsanslag Kronor
		till bostads-, upppassnings- och livbåtshus Kronor	till övriga anläggningar Kronor		
a) Fartyg, båtar, bojar m. m.					
1. Nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet, delkostnad	550 000	—	—	550 000	—
2. Nytt arbetsfartyg för lotsverkets byggnadsarbeten, delkostnad	140 000	—	—	140 000	—
3. Anskaffande av radaranläggning för ett tjänstefartyg	70 000	—	—	70 000	—
4. Anskaffande av ekolod samt radiotelefon till tjänstefartyget Kalmar	20 000	—	—	20 000	—
5. Anskaffande av radiotelefon till fyrskeppet Fladen	10 000	—	—	10 000	—
6. Anordnande av radiotelefonförbindelser mellan vissa lotsuppassningar	30 000	—	—	30 000	—
7. Radioutrustning till vissa fyrskepps- och fyrplatsmotorbåtar ..	15 000	—	—	15 000	—
8. Lys- och ljudbojar vid Västra Finngrundsbanken, Östra Finngrundsbanken och Argos grund .	66 000	—	—	66 000	—
9. Lys- och ljudboj utanför Landsort	22 000	—	—	22 000	—
10. Lys- och ljudboj vid Kullagrund sydväst om Smygehuk	22 000	—	—	22 000	—
11. Motorlivbåt för livräddningsstation i Lurö skärgård i Vänern	80 000	—	—	80 000	—

Ä n d a m å l	Anslag å driftbud- geten Kronor	Anslag å kapital- budgeten		Summa anslag å drift- och kapital- bud- geterna Kronor	Av- skriv- nings- anslag Kronor
		till bo- stads-, uppass- nings- och livbåtshus Kronor	till övriga an- läggningar Kronor		
b) <i>Fyrar med och utan ständig bevakning.</i>					
12. Anslutning av Brämöns fyrplats m. m. till allmänt elektriskt di- stributionsnät, delkostnad	60 000	—	5 000	65 000	5 000
13. Anordnande av radiofyrar vid fyrplatserna Ölands norra udde och Sandhammaren, delkostnad..	105 000	—	—	105 000	—
14. Ny bottenfast fyr på Ölands södra grund, delkostnad	200 000	—	100 000	300 000	100 000
15. Frekvensändringar m. m. vid lots- verkets radiofyrar och radiotele- fonstationer	75 000	—	—	75 000	—
16. Elektrifiering av Berguddens fyr- plats	40 000	—	—	40 000	—
17. Ny fyr på skäret Sunnan söder om Söderhamn	15 000	—	—	15 000	—
18. Förbättring av fyrbelysningen i farleden förbi Svartklubben	30 000	—	—	30 000	—
19. Ny fyr vid Kofotsgrundet i far- leden Dalarö—Kanholmsfjärden .	35 000	—	—	35 000	—
20. Anläggande av nya fyrar i Lom- mabukten	115 000	—	—	115 000	—
21. Elektrifiering av Måseskärs fyr- plats	75 000	—	5 000	80 000	5 000
22. Ny fyr på Kattholmen i farleden Säcken—Singlefjorden	15 000	—	—	15 000	—
c) <i>Hamnar.</i>					
23. Förbättring av hamnförhållan- dena vid Rödkallens lotsuppass- ningsställe under Luleå lotsplats, delkostnad	—	—	100 000	100 000	100 000
24. Förbättring av hamnförhållan- dena samt reparation av fyrhus vid Dämmans fyrplats, delkostnad	—	—	50 000	50 000	50 000
25. Förbättring av hamnförhållan- dena vid Sandhamns lotsplats...	—	—	50 000	50 000	50 000
26. Förbättring av hamnförhållan- dena vid Öresunds norra lotsplats	—	—	40 000	40 000	40 000
d) <i>Lotsuppassningsställen.</i>					
27. Om- och tillbyggnad av lotsupp- passningshuset i Oxelösund	4 000	36 000	—	40 000	18 000
28. Förbättring av uppassningsloka- lerna m. m. vid Öresunds södra lotsplats	15 000	115 000	30 000	160 000	87 500
e) <i>Bostäder.</i>					
29. Förbättring av bostadsförhållan- dena vid Agö fyrplats	—	50 000	—	50 000	25 000
30. Förbättring av bostadsförhållan- dena vid Ölands norra uddes fyr- plats	—	70 000	—	70 000	35 000
31. Förbättring av bostadsförhållan- dena vid Kullens fyrplats	—	50 000	—	50 000	25 000

Ä n d a m å l	Anslag å driftbud- geten Kronor	Anslag å kapital- budgeten		Summa anslag å drift -och kapital- bud- geterna Kronor	Av- skriv- nings- anslag Kronor
		till bo- stads-, uppass- nings- och livbåtshus Kronor	till övriga an- lägguingar Kronor		
f) <i>Livräddningsstationer.</i>					
32. Båthus med slip m. m. för liv- räddningsstation i Lurö skärgård i Väner	8 000	20 000	25 000	53 000	35 000
g) <i>Inventarier m. m.</i>					
33. Upphandling av gasbehållare....	35 000	—	—	35 000	—
34. Anskaffning av säng-, möbel- och servisutrustningar för tillfälliga biträden vid vissa fyrplatser....	30 000	—	—	30 000	—
Summa	1 882 000	341 000	405 000	2 628 000	575 500
		746 000			

För kännedom om den av lotsstyrelsen lämnade detaljerade redogörelsen för de olika nyanskaffningarna och arbetena samt för den närmare beräkningen av kostnaderna för desamma torde jag få hänvisa till handlingarna i ärendet.

Främst i förteckningen över lotsstyrelsens önskemål står ett driftbudgetanslag av 550 000 kronor, utgörande delkostnad för nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet. Totalkostnaden för fartyget har beräknats till 1 700 000 kronor. Redan i sin petitaskrivelse till föregående års riksdag framförde lotsstyrelsen motsvarande begäran. Min företrädare i ämbetet ansåg sig av statsfinansiella skäl nödsakad att avstå från att tillstyrka medel till fartygsbygget. I två likalydande motioner (I: 170 och II: 256) hemställades, att riksdagen måtte till anskaffande av fartyget för budgetåret 1948/49 anvisa 300 000 kronor från förevarande anslag. Vid behandling av frågan uttalade statsutskottet följande (utl. nr 10, p. 41).

Ehuru utskottet anser det ur sjöfartssäkerhetens intresse önskvärt, att fartygsbygget kunnat igångsättas redan under nästa budgetår, vill utskottet i nuvarande läge dock icke motsätta sig att med beviljandet av medel till ändamålet för närvarande får anstå. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på detta spörsmål och så snart förhållandena det medgiva för riksdagen — om möjligt redan nästa år — framlägger förslag i ämnet. Av det anförda följer, att utskottet nödgas avstyrka de i ämnet väckta motionerna.

I skrivelse nr 10 biföll riksdagen utskottets förslag.

Utan att framställa något yrkande om medel för nästa budgetår har lotsstyrelsen vidare anmält, att det ur nautisk och ekonomisk synpunkt vore önskvärt att utbyta ytterligare minst 8 av lotsverkets 18 ordinarie fyrskepp mot bottenfasta fyrrar. För sådant utbyte talade förutom säkerhets- och kost-

nadsskäl även den omständigheten, att det bleve allt svårare att bemanna fyrskeppen med personal, lämpad och kvalificerad för tjänsten ombord. Lotsstyrelsen avsåge att i nästa års petitaskrivelse föreslå medelsanvisning för fortsatt utbyte av fyrskepp mot bottenfasta fyrar.

Lotsstyrelsens förslag utmynnar i hemställan att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att för budgetåret 1949/50 dels å driftbudgeten till Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisa ett reservationsanslag av 1 882 000 kronor, dels å kapitalbudgeten under rubriken Kapitalinvestering, Statens allmänna fastighetsfond, anvisa ett investeringsanslag av 746 000 kronor, dels ock under förutsättning att motsvarande anslag anvisas å kapitalbudgeten, å driftbudgeten under rubriken Utgifter för statens kapitalfonder, avskrivning av nya kapitalinvesteringar anvisa ett reservationsanslag av 575 500 kronor.

Departementschefen. Lotsstyrelsen har, såvitt jag kunnat finna, förebragt goda skäl för alla de föreslagna åtgärderna beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten. Jag har emellertid av statsfinansiella skäl icke ansett det möjligt att i full utsträckning tillmötesgå lotsstyrelsens framställning. Medelsanvisningen till ändamålet torde böra bliva i stort sett oförändrad jämfört med innevarande budgetår.

Av de begärda medlen utgöra 760 000 kronor kostnader för fortsättning av påbörjade arbeten, vilka icke utan betydande olägenhet kunna avbrytas. För nya företag kan därför icke avses större belopp än omkring 625 000 kronor. Då flera av de ändamål, för vilka anslag icke tidigare beviljats, äro av hög angelägenhetsgrad, kan jag icke föreslå att ett så stort belopp som 550 000 kronor bindes för det nya tjänstefartyget. Jag anser det icke heller lämpligt att nu begära ett mindre anslag för ändamålet.

I fråga om övriga i förteckningen upptagna önskemål vill jag tillstyrka att följande nu tillgodoses, nämligen delkostnad för nytt arbetsfartyg för lotsverkets byggnadsarbeten, anskaffande av radiotelefon till fyrskeppet Fladen, anordnande av radiotelefonförbindelser mellan vissa lotsuppassningar, radioutrustning till vissa fyrskepps- och fyrplatsmotorbåtar, lys- och ljudbojar vid Västra och Östra Finngrundsbankarna, Argos grund, Landsort och Kullagrund, delkostnad för anslutning av Brämöns fyrplats m. m. till allmänt elektriskt distributionsnät, delkostnad till anordnande av radiofyrar vid fyrplatserna Ölands norra udde och Sandhammaren, delkostnad till ny bottenfast fyr på Ölands södra grund, frekvensändringar m. m. vid lotsverkets radiofyrar och radiotelefonstationer, delkostnad till elektrifiering av Berguddens fyrplats (20 000 kronor mot föreslagna 40 000 kronor) elektrifiering av Måseskärs fyrplats, ny fyr på Kattholmen, delkostnad för förbättring av hamnförhållandena m. m. vid Rödkallens lotsuppassningsställe (90 000 kronor mot föreslagna 100 000 kronor) och vid Dämnans fyrplats, engångskostnad till förbättring av hamnförhållandena vid Sandhamns lotsplats samt Öresunds norra lotsplats, förbättring av uppass-

ningslokalerna m. m. vid Öresunds södra lotsplats samt slutligen anskaffning av säng-, möbel och servisutrustningar för tillfälliga biträden vid vissa fyrplatser.

Då lotsstyrelsens kostnadsberäkningar icke givit mig anledning till erinran, kan förslaget, begränsat på sätt jag sålunda angivit, antagas draga en sammanlagd kostnad av 1 385 000 kronor. Härav torde å kapitalbudgeten för nästa budgetår böra upptagas 485 000 kronor och å driftbudgeten återstående 900 000 kronor.

Beträffande medelsanvisningen å kapitalbudgeten återkommer jag i annat sammanhang. Lotsstyrelsens förslag om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar behandlas av chefen för finansdepartementet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

[58.] 5. Handelsflottans pensionsanstalt: **Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	26 900	29 391
1948/49 (statsliggaren s. 861) ..	30 000	
1949/50 (förslag)	30 000	

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt personalförteckning för handelsflottans pensionsanstalt. Vidare har Kungl. Maj:t den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för anstalten:

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 19 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t » 3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal » 13 500
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 2 900

Summa kronor 39 000.

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar ... kronor 9 000

Nettoutgift kronor 30 000.

1947 års *sjömanspensionsutredning* har den 17 januari 1948 avgivit betänkande angående förbättrad pensionering för sjömän. Enligt förslaget

skulle den av handelsflottans pensionsanstalt bedrivna verksamheten delvis omläggas. Sålunda skulle bland annat utlänningar icke längre vara uteslutna från att erhålla sjömanspension. Befäl med avtalsreglerad pensionsförsäkring skulle befrias från avgiftsskyldighet till den obligatoriska pensioneringen och övrigt befäl erlägga samma avgifter som manskap. Avgiftspension skulle beräknas jämväl å redareavgift. Viss pensionsfyllnad skulle beredas nuvarande pensionstagare samt sjömän, som komme att pensioneras under en övergångstid. För sjömanspensionerna utom pensionsfyllnaden skulle erfordras ett årligt statsanslag av 1 400 000 kronor. Pensionsfyllnaden skulle under det första året draga en kostnad av 800 000 kronor. Anslagsbehovet för detta ändamål skulle successivt minska och helt upphöra 1971. Utredningen föreslår vidare, att avlönings- och omkostnadsanslagen till handelsflottans pensionsanstalt uppräknas till respektive 53 700 kronor och 8 000 kronor. Härtill skulle komma vissa engångsutgifter, varjämte förslagets genomförande skulle kräva vissa kostnader för en central registrering av utländska sjömän m. fl.

Över utredningens betänkande ha utlåtanden infordrats från *pensionsstyrelsen, delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, statskontoret, kommerskollegium, försäkringsinspektionen* samt *handelsflottans pensionsanstalt*. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden från *direktionerna för samtliga sjömanshus i riket, Sveriges redareförening, Sveriges segelfartygsförening, Sveriges fartygsbefälsförening, Svenska maskinförbunds förbundet, Svenska stewartsföreningen, Svenska sjöfolksförbundet, Ängfartygs-befälhavare-sällskapet, Sjöbefälets pensionskassa* samt *Svenska sällskapet för räddning af skeppsbrutne*. I yttrandena har förslaget i allmänhet lämnats utan större erinringar. De punkter, där olika uppfattningar uttalats, ha framför allt varit frågorna om befäls pensioneringen och utlännings rätt till sjömanspension.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *direktionen över handelsflottans pensionsanstalt* hemställt om medel till anstalten för budgetåret 1949/50. Direktionen erinrar om att sjömanspensionsutredningen föreslagit, att anstaltens verksamhet skulle utvidgas och att i samband därmed anslagen till anstalten skulle ökas. Enligt direktionens mening vore emellertid personalen otillräcklig redan för nuvarande arbetsuppgifter, och oavsett nämnda förslag fordrades en viss höjning av avlöningsanslaget. Direktionen framhåller, i likhet med vad som anförts i föregående års petitaskrivelse, att det vore nödvändigt att en amanuens tjänst inrättades främst för kontrollen över rederiernas avgiftsredovisning och avgiftsregistreringen hos sjömanshusen. Systemet för uppbörd och registrering av hyres- och redareavgifter, som utginge enligt lagen om avgifter för sjöfolks pensionering, vore av mycket speciell natur och ställde krav i fråga om kontrollen, som under förhållanden förhållanden icke kunde anses uppfyllda; för budgetåret 1947/48 hade avgiftsuppbörden uppgått till omkring 3 500 000 kronor. Den nye befattningshavaren borde till en början erhålla tjänsteställning som aspirant i lönegraden Cf 15.

Direktionens förslag skulle medföra en ökning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 6 600 kronor till 20 100 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg har upptagits till 3 700 kronor. I övrigt har direktionen icke föreslagit någon förändring av avlöningsanslaget, som således för budgetåret 1949/50 skulle uppgå till $(30\,000 + 6\,600 + 800 =) 37\,400$ kronor.

Till omkostnader har direktionen begärt oförändrat anslag, 5 500 kronor.

I särskild skrivelse samma dag har direktionen slutligen — under erinran om att sjömanspensionsutredningens betänkande alltjämt vore under beredning — föreslagit att det under trettonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt måtte för nästa budgetår preliminärt beräknas till oförändrat belopp, 1 400 000 kronor.

Statens lönenämnd som avgivit infordrat utlåtande i ärendet uttalar, att den föreslagna amanuens tjänsten borde placeras i lönegrad enligt bestämmelserna angående reglerad befordringsgång.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka att anstaltens personal utökas. Då frågan om förbättrad sjömanspensionering ännu ej kunnat slutligt prövas och några andra förslag, ägnade att påverka medelsanvisningen, icke framlagts, torde gällande avlöningsstat, som slutar å en nettoutgift av 30 000 kronor, kunna bibehållas oförändrad.

För omkostnader torde anvisas samma belopp som för innevarande budgetår, 5 500 kronor.

Pensionerna från anstalten torde under kalenderåret 1949 utgå enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1948, och anslaget till ändamålet upptagas till oförändrat belopp, 1 400 000 kronor. Jag ämnar vid behandlingen av trettonde huvudtiteln ånyo anmäla frågan om pensioneringskostnader för anstalten.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[59.] 6. Handelsflottans pensionsanstalt: **Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	5 500	5 260
1948/49 (statsliggaren s. 861)	5 500	
1949/50 (förslag)	5 500	

Under hänvisning till vad jag anfört under närmast föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 kronor.

[60.] 7. Statens handelskommission: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	700 000	2 786 587
1948/49 (statsliggaren s. 862) ..	2 500 000	
1949/50 (förslag)	3 000 000	

Genom beslut den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslaget icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I skrivelse den 14 september 1948 har *statens handelskommission* beräknat kommissionens avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 till 4 080 000 kronor, en ökning i förhållande till löpande budgetår med 1 580 000 kronor.

Departementschefen. I och för sig har jag icke något att invända mot kommissionens beräkning av avlöningsanslaget. Jag torde emellertid få erinra om att jag — med stöd av Kungl. Maj:ts den 15 oktober 1948 givna bemyndigande — tillkallat tre utredningsmän att inom handelsdepartementet utreda frågan om samarbetet mellan handelskommissionen och försörjningskommissionerna ävensom krisförvaltningens arbetsförhållanden i allmänhet. I avvaktan på resultatet av denna utredning är jag icke beredd tillstyrka, att avlöningsanslaget räknas upp med hela det belopp kommissionen föreslagit. Jag föreslår, att anslaget höjes med 500 000 kronor till 3 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens handelskommission: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

[61.] 8. Statens handelskommission: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	607 044
1948/49 (statsliggaren s. 864) ..	433 000	
1949/50 (förslag)	433 000	

Jämlikt beslut den 14 maj 1948 må anslaget icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I sin förenämnda skrivelse den 14 september 1948 har *statens handelskommission* uppskattat kommissionens omkostnader för nästa budgetår till 450 000 kronor. Kommissionen har å ena sidan beräknat ökade utgifter för resor, kontorsförnödenheter och sjukvård med 17 000, 10 000 respektive 20 000 kronor, medan å andra sidan utgifterna för tryckningskostnader beräknats nedgå med 30 000 kronor.

Departementschefen. Det i förhållande till anslagets storlek relativt obetydligt ökade medelsbehovet, 17 000 kronor, torde enligt mitt förmenande

kunna rymmas inom ramen för oförändrad medelsanvisning. Jag förordar därför, att anslaget för budgetåret 1949/50 upptages till oförändrat belopp, 433 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens handelskommission: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 433 000 kronor.

[62.] 9. Statens skeppsprovningsanstalt: **Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	236 500	220 534
1948/49 (statsliggaren s. 864) ..	246 000	
1949/50 (förslag)	246 000	

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för statens skeppsprovningsanstalt den 15 juni 1944 (SFS nr 325) skulle anstaltens styrelse bestå av styrelsen för Chalmers tekniska högskola samt överdirektören och chefen för anstalten. I samband med att en gemensam överstyrelse för de tekniska högskolorna inrättades fr. o. m. den 1 juli 1947 upphörde styrelsen för Chalmers tekniska högskola. Visserligen inrättades samtidigt en lokalstyrelse för högskolan, men denna erhöll icke sådana arbetsuppgifter och sådan sammansättning, att den lämpligen borde fungera som styrelse för skeppsprovningsanstalten. Ledamöterna av den gamla högskolestyrelsen fingo därför provisoriskt tjänstgöra som styrelse för skeppsprovningsanstalten intill dess ny instruktion trätt i kraft, vilket skedde den 1 juni 1948 (SFS nr 213). Den nya instruktionen föreskriver bl. a., att ledningen av skeppsprovningsanstalten skall utövas av en styrelse, bestående av tolv av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter samt överdirektören och chefen för anstalten. Elva av ledamöterna utses efter förslag av vissa institutioner och sammanslutningar, som ha särskilt intresse av anstaltens verksamhet. Den sålunda genomförda ändringen av anstaltens organisation har ingen annan betydelse för beräkningen av skeppsprovningsanstaltens anslag än att den i omkostnadsstaten upptagna anslagsposten till reseersättningar behöver höjas. Till denna fråga återkommer jag under följande punkt.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt personalförteckning för statens skeppsprovningsanstalt. Vidare har Kungl. Maj:t den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för anstalten:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	37 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	148 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	40 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21 000

Summa kronor 246 000.

I skrivelse den 13 augusti 1948 har *styrelsen för statens skeppsprovningsanstalt* avgivit förslag till stat för anstalten under budgetåret 1949/50.

Styrelsen framhåller inledningsvis, att verksamheten vid anstalten under budgetåret 1947/48 fortgått under i stort sett oförändrade former. Räkenskaperna för budgetåret utvisade att de till statsverket inlevererade inkomsterna av provningar och undersökningar utgjort i runt tal 335 000 kronor. De totala utgifterna för avlöningar och omkostnader hade uppgått till omkring 279 000 kronor. Anstaltens verksamhet hade således givit ett överskott av i runt tal 56 000 kronor.

I fråga om avlöningsstaten föreslår styrelsen ingen annan ändring än att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal måtte ökas med 2 000 kronor. Ökningen hänför sig till förslag om att dels omvandla en kontoristbefattning i lönegraden Ce 13 till en kanslistbefattning i Ce 19 och dels uppflytta en verkmästarebefattning i Ce 18 till befattning som förste verkmästare i Ce 20.

Beträffande förstnämnda förslag erinrar styrelsen att den tidigare hemställt att befattningen i fråga måtte omändras till en kansliskrivarbefattning i Ce 15. Styrelsen hade emellertid funnit, att en tjänst i 15 lönegraden vore alltför låg med hänsyn till att befattningsinnehavarens arbetsuppgifter i stort sett vore desamma, som i andra verk åvilade kamrerare och kassör. Förslaget att flytta upp verkmästarebefattningen i högre lönegrad motiverar styrelsen med att befattningens nuvarande placering gjorde det omöjligt att i konkurrens med andra statliga institutioner och industrien förvärva och hålla kvar en kvalificerad person. Befattningen vore därför sedan en tid tillbaka vakant.

Enligt styrelsens beräkningar skulle anstaltens avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 uppgå till (37 000 + 150 000 + 40 000 + 21 000 =) 248 000 kronor.

Utlåtanden ha avgivits av statskontoret samt, i vad framställningen avser uppflyttning av verkmästarebefattningen, av statens lönenämnd.

Statskontoret erinrar, att ämbetsverket i utlåtande över skeppsprovningsanstaltens anslagsäskanden för innevarande budgetår framhållit, att goda skäl i och för sig kunde anföras för att inrätta en kansliskrivarbefattning vid anstalten. Statskontoret hade dock ifrågasatt, om icke resultatet av pågående tjänsteförteckningsrevision borde avvaktas. — Vad som anförts i nu föreliggande framställning gäve emellertid enligt ämbetsverkets mening vid handen, att så starka skäl kunde anföras för att redan nu placera befattningen i Ce 15, att resultatet av denna utredning icke behövde avvaktas. Statskontoret ville därför icke motsätta sig en uppflyttning till nämnda lönegrad.

Förslaget att uppflytta verkmästarebefattningen har föranlett statskontoret till följande uttalande.

En uppflyttning från Ce 18 till Ce 20 torde vid jämförelse med motsvarande befattningar vid exempelvis hantverksinstitutet icke vara motiverad. Verkmästarna här äro inplacerade i lönegrad Ca 19 och ha utöver den egentliga verkmästarsysslan att meddela undervisning inom sitt verksamhetsområde. Med hänsyn härtill synes förevarande befattningshavares löneställning väl avvägd.

Statens lönenämnd har föregående år tillstyrkt styrelsens då framförda förslag att ändra kontoristbefattningen till en kansliskrivartjänst. Nämnden finner icke tillräcklig anledning tillstyrka högre placering av verkmästarbefattningen än i Ce 19. Nämnden erinrar om att förste verkmästaren vid statens provningsanstalt är placerad i sagda lönegrad.

Departementschefen. Fastän goda skäl synas tala för att kontoristbefattningen redan vid nästa budgetårsskifte bör flyttas upp i högre lönegrad, anser jag mig i väntan på resultatet av 1947 års biträdesutredning icke kunna förorda att så sker. Befattningen bör alltså t. v. bibehållas oförändrad. Av skäl som statskontoret anfört kan jag icke heller tillstyrka ändrad placering av verkmästarbefattningen.

Vid sådant förhållande skulle någon ändring icke behöva vidtagas i anstaltens avlöningsstat. Jag föreslår emellertid, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal i fortsättningen benämnas anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i likhet med vad som är fallet i t. ex. statens provningsanstalts avlöningsstat.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	37 000
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	40 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	148 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21 000
Summa kronor		246 000;

- b) till *Statens skeppsprovningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 246 000 kronor.

[63.] 10. Statens skeppsprovningsanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	46 500	58 272
1948/49 (statsliggaren s. 864)	46 500	
1949/50 (förslag)	47 800	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för statens skeppsprovningsanstalt. Staten innehåller bl. a. en anslagspost till reseersättningar å förslagsvis 700 kronor och en delpost till provningsmateriel m. m. å förslagsvis 7 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 13 augusti 1948 har *styrelsen för statens skeppsprovningsanstalt* hemställt, att anslagsposten till reseersättningar måtte ökas med 3 300 kronor till 4 000 kronor för att därigenom kunna bereda styrelseledamöter, bosatta utanför Göteborg, rese- och traktementsersättning för bevistade styrelsesammanträden. — Delposten till provningsmateriel m. m. kan enligt styrelsens beräkning minskas med 2 000 kronor till 5 000 kronor. Grunden härtill är att anstalten numera använder paraffin i stället för trä till fartygsmodeller. — I övrigt har styrelsen icke ifrågasatt någon ändring av omkostnadsstaten. Dess slutsumma skulle således uppgå till $(46\,500 + 3\,300 - 2\,000 =) 47\,800$ kronor.

Vid anmälan av föregående punkt har jag erinrat om att skeppsprovningsanstaltens styrelse från och med den 1 juni 1948 fått ändrad sammansättning. I styrelsen, som tidigare bestod av enbart personer från Göteborg, ingå nu åtskilliga ledamöter från andra delar av landet. Genom beslut den 13 augusti 1948 har Kungl. Maj:t medgivit, att anslagsposten till reseersättningar under budgetåret 1948/49 finge överskridas med högst 3 200 kronor, att användas för resekostnads- och traktementsersättning åt utanför Göteborg bosatta ledamöter av anstaltens styrelse. Jag finner det skäligt att sådan ersättning utgår även i fortsättningen. För ändamålet torde, som styrelsen föreslagit, böra anslås 3 300 kronor. Även i övrigt godtagar jag styrelsens beräkning av omkostnadsanslaget, som sålunda för budgetåret 1949/50 skulle uppgå till 47 800 kronor. Jag hemslår därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 47 800 kronor.

[64.] 11. Statens isbrytarverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	470 000	1 261 535
1948/49 (statsliggaren s. 865) ..	800 000	
1949/50 (förslag)	900 000	

Kungl. Maj:t har den 17 juni 1948 föreskrivit, att anslaget under innevarande budgetår skall disponeras med förslagsvis 700 000 kronor till driftkostnader m. m. och med förslagsvis 100 000 kronor till förhyrning av isbrytarfartyg.

I föregående års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, punkt 61, anmälde dåvarande chefen för handelsdepartementet Kungl. Maj:ts beslut den 21 november 1947 att viss av Waxholms nya ångfartygsaktiebolag under

vintern 1947/48 bedriven båttrafik i Stockholms skärgård skulle säkerställas genom statlig isbrytarverksamhet. Föredraganden framhöll särskilt, att beslutet icke innebure något ställningstagande till frågan om statens medverkan vid lokalisbrytning, vare sig i farlederna i Stockholms skärgård eller i andra farvatten, utan endast vore att betrakta som en tillfällig lösning av ett aktuellt trafikproblem. Riksdagen lämnade utan erinran föredragandens förslag att kostnaderna för denna isbrytarverksamhet finge bestridas av medel, som stode till förfogande för förhyrning av isbrytarfartyg.

Den 17 juni 1948 har Norrlandskommittén avgivit betänkande med förslag till isbrytningens ordnande längs Norrlandskusten m. m. (SOU 1948: 31). Förslaget, som bl. a. innebär att statens isbrytarverksamhet skulle utvidgas till att i Norrland omfatta även lokalisbrytningen, har jämte andra utredningar och framställningar, som röra isbrytarfrågor, genom beslut den 23 juli 1948 överlämnats till kommerskollegium för fortsatt beredning. Kollegium torde komma att överväga frågan om statens medverkan vid lokalisbrytning icke blott i norrländska utan även i mellansvenska och sydsvenska farvatten.

Genom beslut den 5 november 1948 har Kungl. Maj:t medgivit, att visst statsbidrag finge utgå till Waxholms nya ångfartygsaktiebolag under förutsättning bl. a. att bolaget under vintersäsongen 1948/49 uppehölle vintertrafik i Stockholms skärgård av i stort sett samma omfattning som föregående vinter. Dessutom har Kungl. Maj:t anmodat kommerskollegium att föranstalta om isbrytning i den utsträckning, som funnes påkallad för att säkerställa nyssnämnda trafik, samt förordnat, att de av uppdraget föranledda kostnaderna skulle tills vidare bestridas från förenämnda anslagspost till förhyrning av isbrytarfartyg.

Marinförvaltningen och *kommerskollegium* ha i gemensam skrivelse den 21 september 1948 hemställt, att anslagsposten till driftkostnader m. m. för nästa budgetår på grund av ökade oljepriser måtte uppräknas med 100 000 kronor till 800 000 kronor och anslaget följaktligen upptagas med 900 000 kronor.

Departementschefen. Frågan om statens medverkan vid lokalisbrytningen kan lösas på längre sikt först när kommerskollegium framlagt förslag i ämnet. I avvaktan härpå torde Kungl. Maj:t, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, bemyndigas att uppdraga åt ledningen för den statliga isbrytarverksamheten att låta utföra lokalisbrytning i sådana fall, då ett tillfälligt trafikproblem icke lämpligen kan lösas utan statlig isbrytarhjälp. Jag förutsätter att dylikt medgivande endast kommer att lämnas i undantagsfall och för begränsad tid. Kostnaderna för sådan isbrytning torde böra bestridas från anslaget till statens isbrytarverksamhet. Jämväl de kostnader, som föranledas av beslutet den 5 november 1948, torde slutgiltigt få bestridas från nyssnämnda anslag.

Då myndigheternas beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår icke givit mig anledning till erinran, förordar jag, att anslaget upptages med 900 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1949/50
anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

[65.] 12. Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	109 800	119 552
1948/49 (statsliggaren s. 866) ..	123 000	
1949/50 (förslag)	129 000	

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt personalförteckning för statens sjöhistoriska museum. Vidare har Kungl. Maj:t den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för museet:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	57 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	53 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	12 800

Summa kronor 123 000.

I en den 16 oktober 1948 till handelsdepartementet inkommen skrivelse har *statens sjöhistoriska museums nämnd* överlämnat förslag rörande museets anslagsbehov för budgetåret 1949/50.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har nämnden i likhet med föregående år hemställt om uppflyttning av följande befattningar, nämligen museidirektörsbefattningen från Ca 30 till Ca 33, befattningen som intendent (avdelningsföreståndare) från Ca 27 till befattning som förste intendent i Ca 29 och kanslibiträdesbefattningen till befattning som kansliskrivare. Härjämte har nämnden anhållit, att kontorsbiträdesbefattningen måtte ombildas till en kanslibiträdesbefattning.

De föreslagna personaländringarna skulle enligt nämndens beräkningar medföra en kostnadsökning av i runt tal 2 500 kronor. Nämnden har vidare hemställt om medel för ersättning åt den tjänsteman vid museet, som tjänstgör som nämndens sekreterare och som handhar ledningen av de administrativa göromålen. För honom har beräknats ett arvode å 1 500 kronor för år. För löneklassförändringar och vikariatsersättningar tillkomma slutligen 1 000 respektive 100 kronor. Anslagsposten har därför upptagits med $(57\,200 + 2\,500 + 1\,500 + 1\,000 + 100 =)$ 62 300 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har räknats upp med 27 800 kronor. Därav har 9 100 kronor avsetts för en tjänst som arkivarie och bibliotekarie i Ce 22, 4 700 kronor för ett kontorsbiträde i Cg 8 och 5 000 kronor för en museivakttjänst i Cg 9. Vidare har nämnden räknat med ytterligare 4 000 kronor för sjöhistoriska undersökningen, 200 kronor för vikariatsersättningar, 400 kronor för över-

tidsersättningar, 500 kronor för arvoden samt slutligen 3 900 kronor för löneklassförändringar och ökade lönekostnader genom reglerad befordringsgång. Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten skulle sålunda uppgå till $(53\,000 + 27\,800 =) 80\,800$ kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har beräknats till 15 600 kronor.

Museets avlöningsanslag skulle därmed sluta på $(62\,300 + 80\,800 + 15\,600 =) 158\,700$ kronor.

Departementschefen. I dagens läge anser jag mig icke kunna tillstyrka annan förhöjning av medelsanvisningen till statens sjöhistoriska museum än sådan som betingas av automatiska avlöningsförbättringar. Vad särskilt angår frågan att flytta upp kanslibiträdesbefattningen torde vissa skäl tala härför. Jag anser mig dock icke, i avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutredning, kunna tillstyrka att så sker.

Jag godtagar nämndens beräkningar i fråga om avlöningsförbättringarna och räknar således upp anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 1 100 kronor, varav 1 000 kronor utgöra kostnader för löneklassförändringar och återstoden vikariatsersättningar. Anslagspostens slutsumma blir således $(57\,200 + 1\,100 =) 58\,300$ kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal bör ökas med 200 kronor till vikariatsersättningar samt med 3 900 kronor till kostnader för löneklassförändringar och i anledning av reglerad befordringsgång. Posten bör således upptagas med $(53\,000 + 200 + 3\,900 =) 57\,100$ kronor.

För rörligt tillägg beräknar jag 13 600 kronor.

Museets avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 skulle således uppgå till $(58\,300 + 57\,100 + 13\,600 =) 129\,000$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	58 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	57 100
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	13 600

Summa kronor 129 000;

b) till Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 129 000 kronor.

[66.] 13. Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	15 600	23 171
1948/49 (statsliggaren s. 867)	15 600	
1949/50 (förslag)	23 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för statens sjöhistoriska museum. I staten ingår bl. a. en anslagspost till expenser å förlagsvis 15 400 kronor, varav må användas förslagsvis 8 500 kronor för bränsle, lyse och vatten samt högst 6 900 kronor för övriga expenser.

I sin förenämnda skrivelse har *statens sjöhistoriska museums nämnd* för nästa budgetår beräknat delposten till bränsle, lyse och vatten till 16 000 kronor och delposten till övriga expenser till 8 000 kronor.

Härutöver har nämnden hemställt om medel *dels* till reparation och förnyelse av vissa gardiner i skådesamlingarna, *dels* till bindning av nämndens protokoll, *dels ock* till fotografiska ändamål. Kostnaderna härför ha beräknats till 1 500, 300 respektive 2 000 kronor.

Departementschefen. Delposten till bränsle, lyse och vatten bör med hänsyn till belastningen under budgetåret 1947/48 ökas med 7 400 kronor. I övrigt anser jag mig icke kunna tillstyrka nämndens framställning. Omkostnadsanslaget torde därför upptagas till (15 600 + 7 400 =) 23 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

[67.] 14. Statens sjöhistoriska museum: Underhåll av samlingarna.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 000	2 070
1948/49 (statsliggaren s. 867)	3 000	
1949/50 (förslag)	3 000	

I sin förutnämnda skrivelse har *statens sjöhistoriska museums nämnd* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte ökas till 5 750 kronor. Skillnaden, 2 750 kronor, är avsedd till kostnader för reparation av den utanför museibyggnaden uppställda stormasten från skeppsgossebriggen Gladan.

Trots den olägenhet det kan vålla museet att icke få de begärda medlen till reparationskostnader, anser jag mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 3 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll av samlingarna* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

[68.] 15. Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	256 000	256 000
1948/49 (statsliggaren s. 867) ..	256 000	
1949/50 (förslag)	256 000	

Större delen av sjömanshusens förvaltningskostnader bestridas genom tonavgifterna. Tonavgiftsuppbörden, som under åren 1937—1939 uppgick till omkring 700 000 kronor årligen, sjönk kraftigt under kriget. Under senare år har dock en viss återhämtning ägt rum. Sålunda har uppbörden under de tre senaste budgetåren uppgått till i runda tal 317 800, 457 800 respektive 665 500 kronor.

Den andra stora inkomstposten för sjömanshusen är statsbidraget. I samband med den omorganisation av sjömanshusen, som genomfördes från och med den 1 juli 1939, bestämdes anslaget till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1939/40 — med utgångspunkt från att staten med 75 procent skulle deltaga i sjömanshusens förvaltningskostnader — till 356 000 kronor.

Därvid utgick man ifrån att anslagets storlek icke skulle behöva undergå årliga förändringar efter förvaltningskostnadernas växlingar utan att anslaget tills vidare skulle bibehållas oförändrat, därest ej omständigheter av större betydelse påkallade ändringar. Anslaget utgick under budgetåren 1940/41—1943/44 med 356 000 kronor. Vid den utredning, som låg till grund för den av 1943 års riksdag beslutade och den 1 juli 1944 genomförda omläggningen av sjöfolkets pensionering, förutsattes, att statens årliga bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader skulle nedsättas från 356 000 kronor till 156 000 kronor och att denna minskning skulle motsvara den beräknade ökningen av sjömanshusens inkomster till följd av att tonavgifterna därefter skulle i det närmaste helt tillfalla sjömanshusen. På grund av nedgången i tonavgiftsuppbörden under sjöfartsspärren nedsattes bidraget för budgetåret 1944/45 likväl icke med hela det beräknade beloppet utan endast med 150 000 kronor, varför anslaget i riksstaten för sistnämnda budgetår upptogs till 206 000 kronor. Med hänsyn till den alltmer sjunkande tonavgiftsuppbörden och den avsevärda ökning av sjömanshusens förvaltningskostnader, som inträtt under krisen, höjdes anslaget för budgetåret 1945/46 till 256 000 kronor, med vilket belopp anslaget alltsedan dess varit upptaget.

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 meddelat bestämmelser angående användningen av anslaget för löpande budgetår.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt, att så-

som bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader för budgetåret 1949/50 måtte anvisas ett anslag å 324 000 kronor.

Det ökade medelsbehovet har enligt kommerskollegium bl. a. sin grund däri att sjömanshusens personal kommit i åtnjutande av samma löneförbättringar som statstjänstemän. Till stöd för sin framställning framhåller kommerskollegium vidare i huvudsak följande.

Någon direkt anpassning av statsanslagets storlek med hänsyn till sjömanshusens förvaltningskostnader har icke verkställts sedan omorganiseringen 1939. Sedan dess ha emellertid nämnda kostnader till följd av den allmänna prisstegringen ökat så avsevärt, att de kalkyler som förelågo vid anslagets fixerande 1939 icke längre lämpligen torde bära tjäna såsom grundval för beräkning av anslagets storlek. Vid den till grund för omorganisationen liggande utredningen beräknades förvaltningskostnaderna till 561 000 kronor, varav övervägande delen, 445 000 kronor, belöpte på avlöningar o. d. och 116 000 kronor på övriga omkostnader. Under kalenderåret 1947 uppgingo motsvarande kostnader till 807 407 kronor, varav 679 788 kronor utgjorde avlöningar och 127 619 kronor övriga omkostnader.

Kollegium uttalar, att den påvisade betydande stegringen av ifrågavarande kostnader, vilken icke numera kunde antagas vara av övergående natur, påkallade en fullständig omräkning av statsanslaget. Härom anför ämbetsverket vidare bl. a. följande.

Då 75 procent av sjömanshusens förvaltningskostnader bära bestridas av statsmedel, skulle statens sammanlagda bidrag för ändamålet uppgå till $\frac{75}{100}$ av 807 407 eller i runt tal till 605 000 kronor. För bestämmande av statsanslagets storlek bör härifrån, liksom vid beräkningen 1939, dragas *dels* de sjömanshusen tillkommande inkomsterna av lösenbelagda expeditioner och andra liknande sportler och *dels* kostnaderna för blanketter som jämlikt bestämmelser i sjömanshuskungörelsen genom kollegii försorg kostnadsfritt tillhandahållas sjömanshusen. Dessa poster kunna beräknas till 73 000 respektive 8 000 kronor.

Kvarstående belopp utgör (605 000 — 73 000 — 8 000 =) 524 000 kronor. Härifrån bör ytterligare dragas 200 000 kronor, vilket belopp beräknats utgöra sjömanshusens ökade inkomster av tonavgifter till följd av att dessa sedan 1944 i det närmaste helt tillgodoföras sjömanshusen.

Enligt kollegii beräkning skulle således statsanslaget till sjömanshusen för nästa budgetår bära bestämmas till 324 000 kronor.

Statskontoret, som avgivit infordrat utlåtande i ärendet, anser att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp med hänsyn till att tonavgiftsuppbörden stigit väsentligt under budgetåret 1947/48 och kan väntas öka ytterligare.

Departementschefen. Det till sjömanshusen nu utgående statsbidraget överstiger med 100 000 kronor det fastställda normalbeloppet, något som i och för sig kan betraktas som skäligt med hänsyn till att förvaltningskostnaderna ökat avsevärt och tonavgiftsuppbörden ännu icke uppnått den under förkrigstiden normala. Någon ytterligare ökning av bidraget anser jag mig icke nu kunna tillstyrka. Anslaget bör sålunda upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

[69.] 16. Läkareundersökning av sjöfolk.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	70 000	91 745
1948/49 (statsliggaren s. 867) ..	70 000	
1949/50 (förslag)	70 000	

Beträffande gällande bestämmelser för anslagets användning torde jag få hänvisa till statsliggaren.

Min företrädare i ämbetet framhöll vid anmälan av motsvarande anslag i 1948 års statsverksproposition (bil. 12, s. 102) att två utredningar påginge beträffande med detta anslag sammanhängande frågor. Utredningarna ha ännu icke avslutats. Jag anser därför att anslaget — i avvaktan på resultatet av utredningarna — för nästa budgetår bör upptagas till oförändrat belopp, även om belastningen under budgetåret 1947/48 kunde motivera en viss höjning.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Läkareundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[70.] 17. Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	85 000	41 424
1948/49 (statsliggaren s. 868) ..	50 000	
1949/50 (förslag)	40 000	

I skrivelse den 13 augusti 1948 har *kommerskollegium* föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte sänkas till 40 000 kronor.

Med hänsyn till belastningssiffran för budgetåret 1947/48 torde det vara befogat att enligt kollegii förslag sänka anslaget med 10 000 kronor. Jag hemställer följaktligen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[71.] 18. Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	300 000	498 012
1948/49 (statsliggaren s. 868) ..	300 000	
1949/50 (förslag)	400 000	

I skrivelse den 9 september 1948 har *marinförvaltningen* hemställt, att anslaget för budgetåret 1949/50 måtte anvisas med 500 000 kronor.

Ämbetsverket framhåller, att anslaget under budgetåret 1947/48 måst överskridas med i runt tal 197 000 kronor. Några inskränkningar i driften kunde icke märkas. Snarare tenderade beläggningen vid stationerna att öka. Såväl kommerskollegium som marinstaben bedömde fortfarande risken för magnetminor såsom betydande. Vidare planerade statens järnvägar att anlägga en magnetisk mätstation i Kämpingebukten för kontroll av tågfarjornas magnetiska tillstånd. Avsikten vore att personal vid avmagnetiseringsstationen i Karlshamn skulle utföra dessa mätningar. Med hänsyn till vad sålunda anförts uppskattade ämbetsverket driftkostnaderna för nästa budgetår till högre belopp än som anvisats för löpande budgetår.

I en särskild, likaledes den 9 september 1948 dagtecknad skrivelse har *marinförvaltningen* hemställt om medel till reparation och ombyggnad av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm. Ämbetsverket anför, att vissa kablar i stationens kabelslingsor visat sig vara behäftade med så allvarliga fel, att stationen skulle ha behövt stängas, om icke omedelbar reparation igångsatts. Reparationerna påginge alltjämt och fartygen behandlades under tiden genom provisoriska arrangemang. Nya haverier å kablarna skulle bli ödesdigra, då dessa icke torde kunna repareras ytterligare. Den flytbara träkonstruktion, som uppbure kabelslingorna, den s. k. stocklänsan, vore kassabel och borde ersättas med betongpontoner. Enligt ämbetsverkets mening borde dessutom viss förhyrd materiel upphandlas. — Sammanlagda kostnaden för reparationen och ombyggnaden har *marinförvaltningen* beräknat till 200 000 kronor enligt följande uppställning:

a) åtta betongpontoner	cirka	85 000
b) elektriska kablar m. m.	»	40 000
c) elektrisk materiel	»	5 000
d) arbetskostnader	»	40 000
e) kostnader för täckande av nu pågående reparationer	»	20 000
f) oförutsett	»	10 000

cirka kronor 200 000.

Ämbetsverket uttalar, att det med hänsyn till beredskapen och nuvarande tidsläge vore av utomordentlig betydelse att såväl örlogs- som handelsfartygen fortlöpande hölles i goft magnetiskt tillstånd samt att avmagnetiseringsstationerna hölles i gång och kunde följa med utvecklingen. Ämbetsverket framhåller även, att det vid Stockholmsstationen försigginge viss försöksverksamhet för försvarets räkning.

Departementschefen. Såsom marinförvaltningen påpekat, är minrisken fortfarande stor. Det är därför av största betydelse att avmagnetiseringsstationerna fortfarande kunna drivas i tillräcklig omfattning.

Med hänsyn härtill tillstyrker jag, att avmagnetiseringsstationen i Stockholm ombygges och repareras. Jag godtager marinförvaltningens uppskattning av kostnaderna och beräknar således för ändamålet 200 000 kronor. Erforderlig medelsanvisning torde ske över ett särskilt anslag under tionde huvudtiteln. Anslaget, som bör ha reservationsanslags karaktär, torde benämnas Reparation och ombyggnad m. m. av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm. Jag återkommer under nästföljande punkt med hemställan om erforderlig medelsanvisning.

Vad anslaget till driftkostnader angår torde några säkra hållpunkter för att bestämma medelsbehovet under nästa budgetår icke kunna erhållas. Belastningen å anslaget under budgetåret 1947/48 synes emellertid motivera en höjning av detsamma. Marinförvaltningen har föreslagit att anslaget ökas med 200 000 kronor. Därest Stockholmsstationen sättes i fullgott skick, torde emellertid, enligt vad jag erfarit, en icke oväsentlig besparing kunna göras beträffande de å denna station belöpande driftkostnaderna. Med hänsyn härtill och i avsaknad av säkrare hållpunkter för anslagsberäkningen föreslår jag, att ökningen begränsas till 100 000 kronor och att anslaget således för nästa budgetår bestämmas till 400 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[72.] 19. *Reparation och ombyggnad m. m. av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm.*

Under återopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation och ombyggnad m. m. av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[73.] 20. *Kostnader för handelssjöfartens dirigerings.*

Under denna rubrik anvisade 1946 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 ett reservationsanslag å 190 000 kronor (prop. nr 297, r. skr. nr 417). Anslaget användes till kostnader för att inhämta och sammanställa samt till de sjöfarande meddela uppgifter om de för handelssjöfarten — framför allt med hänsyn till minrisken — lämpligaste sjövägarna. De år 1946 anvisade medlen torde komma att räcka t. o. m. utgången av nu löpande budgetår.

I skrivelse den 21 augusti 1948 har *chefen för marinen* efter samråd med marinförvaltningen meddelat, att på marinstaben ankommande utgifter för ändamålet, d. v. s. kostnaderna för att inhämta och sammanställa uppgifterna, för budgetåret 1949/50 kunde beräknas till 12 000 kronor. Chefen för marinen hemställer att nämnda belopp måtte ställas till förfogande och anför därvid:

Det 1945 påbörjade systemet för sjöfartens dirigerings har med tiden stabiliserat sig och har numera en relativt rutinmässig karaktär. Efter samråd med kommerskollegium och lotsstyrelsen ha därför de båda tidigare befintliga sjöfartskontoren i Göteborg och Trelleborg med utgången av juni månad detta år upphört med sin verksamhet, varjämte inkallelse av en reservofficer för tjänstgöring i marinstabens sjöfartsdetalj med utgången av juli månad kunnat upphöra. Härigenom ha vissa kostnadsminskningar ernåtts. Utlämnings av erforderliga kursanvisningar för sjöfarten sker numera i stället vid vissa lotsplatser. Erforderlig kontakt med »International Routeing and Reporting Authority (IRRA)» i London, vars verksamhet kommer att pågå så länge minriskerna ännu föreligga d. v. s. ytterligare 7—9 år, upprätthålles liksom tidigare av marinstabens sjöfartsdetalj, inom vilken sammanställning och distribution av kursanvisningarna äga rum.

Vad beträffar frågan om de insamlade uppgifternas meddelande och publicering uttalar chefen för marinen, att den av sjökarteverket utgivna tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» i ökad utsträckning tagits i anspråk för detta ändamål.

I skrivelse den 25 augusti 1948 har *styrelsen för sjökarteverket* beräknat tryckningskostnaderna till 13 000 kronor samt hemställt, att verkets omkostnadsanslag måtte ökas med nämnda belopp.

Departementschefen. Så länge minrisk föreligger i de farvatten, som befaras av svenskt tonnage, är det ofrånkomligt att fullfölja den verksamhet för dirigerings av sjöfarten, som utformats 1945 och som hittills bekostats av medel från ett numera i det närmaste förbrukat reservationsanslag. Anslag för ändamålet torde för nästa budgetår anvisas från tionde huvudtiteln under rubriken Kostnader för handelssjöfartens dirigerings. Mot myndigheternas kostnadskalkyler har jag intet att erinra. Då medelsbehovet emellertid icke med säkerhet kan beräknas på förhand, bör anslaget få karaktär av förslagsanslag.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för handelssjöfartens dirigerings* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[74.] 21. Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.

I riksstaten för ettvar av budgetåren 1946/47—1948/49 ha såsom bidrag till handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg upptagits anslag å respektive 50 000 kronor och 40 000 kronor. I fråga om bestämmelserna för ansla-

gens användning hänvisas till statsliggaren för innevarande budgetår, s. 869. Genom beslut den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t dessutom tilldelat handelshögskolan i Göteborg anslag från handels- och sjöfartsfonden med 40 300 kronor till täckande av underskott, som uppstått å handelshögskolans verksamhet under år 1947.

Genom beslut den 29 augusti 1947 förordnade Kungl. Maj:t *justitierådet G. Dahlman* att inom handelsdepartementet biträda vid handläggningen av frågor rörande handelshögskolornas organisation och arbetsuppgifter. Den 15 juni 1948 överlämnade utredningsmannen ett betänkande, innehållande en uppskattning av handelshögskolornas utgifter och inkomster samt behov av statsbidrag under tiden fram till år 1954. Utredningsmannen framhåller, att de gjorda beräkningarna av flera skäl måste anses vara ganska osäkra. De resultat, till vilka utredningsmannen kommit, framgå av nedanstående sammanställningar, i vilka för jämförelsens skull även medtagits motsvarande siffror från handelshögskolornas senaste bokslut. På grund av räkenskapernas olika uppläggning äro beräkningarna för stockholmsskolans del gjorda för budgetår och för göteborgsskolans del för kalenderår. Vad den sistnämnda handelshögskolan angår ha beräkningarna gjorts i form av två alternativ, det ena avseende att skolans planerade nybyggnad hinner bli färdig under nu ifrågakarande tidsperiod, det andra med utgångspunkt från att så icke blir fallet.

Utredningsmannen har vid sina beräkningar utgått från att någon väsentlig förändring av elevantalet icke skulle ske under nu ifrågakarande tidsperiod. Han räknar således med en årlig intagning av ungefär 200 elever vid handelshögskolan i Stockholm och av omkring 120 elever vid handelshögskolan i Göteborg. Den beräknade ökningen av utgifterna för de två skolorna sammanhänger till större delen med olika förslag om utökning av

Handelshögskolan i Stockholm.

	Bokslut för 1947/48	Utredningsmannens beräkningar för			
		1948/49	1949/50	1950/51	1951/52 och 1952/53
Utgifter, kr.	¹ 641 043	627 800	714 700	719 000	725 000
Inkomster utom statsbidrag, kr.	¹ 481 353	490 000	490 000	490 000	490 000
Underskott, d. v. s. erforderligt statsbidrag (inräknat 15 000 kr. till friplatser), kr.	Underskott ¹ 159 690	137 800	224 700	229 000	235 000
Statsbidrag till ökat antal friplatser, kr.			30 000	30 000	30 000
Sammanlagt statsbidrag, kr.		² 137 800	254 700	259 000	265 000

¹ I bokslutet tillkomma å utgiftssidan avskrivningar å 22 791 kr. och å inkomstsidan vinst å försålda, tidigare delvis nedskrivna obligationer med 36 011 kr. Härigenom blir bokslutets underskott 146 470 kr. Detta har täckts dels genom anslag å riksstaten med 50 000 kr. och dels av fonderade medel.

² Därav 50 000 kr. beviljade å riksstaten.

Handelshögskolan i Göteborg.

Alternativ I: Planerad nybyggnad färdig för inflyttning till 1951.

	Bokslut för 1947	Utredningsmannens beräkningar för					
		1948	1949	1950	1951	1952	1953
Utgifter, kr	360 351	392 000	420 000	493 000	488 000	513 000	538 000
Inkomster utom statsbidrag, kr.	280 050	263 000	263 000	249 000	219 000	219 000	219 000
Underskott d. v. s. erforderligt statsbidrag (inräknat 14 400 kr. till friplatser), kr.	80 301	129 000	157 000	244 000	269 000	294 000	319 000
Statsbidrag till ökat antal fri- platser, kr.....				15 600	15 600	15 600	15 600
Sammanlagt statsbidrag, kr...	¹ 80 300	² 129 000	³ 157 000	259 600	284 600	309 600	334 600

Alternativ II: Planerad nybyggnad icke färdig för inflyttning.

	Bokslut för 1947	Utredningsmannens beräkningar för					
		1948	1949	1950	1951	1952	1953
Underskott, d. v. s. erforderligt statsbidrag (inräknat 14 400 kr. till friplatser), kr.....	80 301	129 000	157 000	219 000	220 000	250 000	250 000
Statsbidrag till ökat antal fri- platser, kr.....				15 600	15 600	15 600	15 600
Sammanlagt statsbidrag, kr...	¹ 80 300	² 129 000	³ 157 000	234 600	235 600	265 600	265 600

lärarpersonalen och upprustning av institutionerna. Dyliga åtgärder äro enligt utredningsmannen erforderliga för att undervisning och forskning skola kunna hållas i nivå med vad näringslivets och samhällets intressen kräva och utlandets bästa motsvarande anstalter erbjuda. Det upprustningsprogram, som framlägges, är enligt utredningsmannens mening ett miniprogram. Utredningsmannen understryker kraftigt vikten av att handelshögskolorna icke röna en styvmoderlig behandling i fråga om statsanslag.

Beträffande handelshögskolan i Stockholm, vars lärarkår enligt utredningen för närvarande består av nio professorer, en docent, fem lektorer och fjorton övriga lärare, förordar utredningsmannen tre nya docenturer med full tjänstgöringsskyldighet, en ny docentur med begränsad tjänstgöringsskyldighet samt omvandling av en docentur av sistnämnda slag till en docentur av förstnämnda typ. Vidare föreslås inrättande av tre befattningar såsom biträdande lärare i företagsekonomi. Samtidigt förutsättes att utgifterna för tillfälliga och biträdande lärare nedbringas. För de olika ämnesinstitutionerna, språkundervisningen, biblioteket och administrationen förutses vissa ökade lönekostnader samt föreslås i några fall personalför-

¹ 40 000 kr. beviljade å riksstaten och 40 300 kr. från handels- och sjöfartsfonden.² Därav 40 000 kr. beviljade å riksstaten.³ , 20 000 , , , , .

stärkningar, bl. a. inrättande av en deltidstjänst som kamrer. Vidare förordar utredningsmannen bl. a., att 10 000 kronor beräknas till resestipendier åt högskolans lärare samt 20 000 kronor till stipendier åt yngre forskare. Såsom framgår av sammanställningen i det föregående räknar utredningsmannen med att högskolans nu nämnda upprustning till större delen skall kunna genomföras under läsåret 1949/50. Inkomsterna utgöras enligt utredningsmannens beräkningar av 225 000 kronor i elevavgifter, 10 000 kronor i hyresinkomster samt 255 000 kronor i fondavkastning och garanterat bidrag från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse.

Vad angår handelshögskolan i Göteborg, vars lärarkår enligt utredningen vårterminen 1948 utgjordes av fyra professorer, en docent, sju övriga lärare med examinationsuppdrag samt fjorton biträdande lärare, föreslår utredningsmannen bl. a., att under åren 1949 och 1950 dels en ny professur och en docentur i företagsekonomi inrättas, dels en deltidsbefattning såsom huvudlärare i engelska omvandlas till ett lektorat i samma språk och dels ett särskilt kansli med en kamrer som chef inrättas. Från och med år 1950 räknar utredningsmannen vidare med 7 000 kronor till resestipendier åt högskolans lärare och 14 000 kronor till stipendier åt yngre forskare. För det fall att högskolans planerade nybyggnad blir färdig för inflyttning till år 1951 förordar utredningsmannen, att under tiden från och med läsåret 1950/51 till och med år 1953 bl. a. fyra nya docenturer inrättas, skrivbiträdespersonalen förstärkes och ett forskningsanslag å 15 000 kronor uppföres i handelshögskolans budget. Vidare tillstyrker utredningsmannen för denna tid bl. a. en utgiftsökning för tillfälliga föreläsare, medan kostnaderna för tillfälliga och biträdande lärare skulle nedgå. För det fall att högskolans byggnadsplaner icke hinna förverkligas kan enligt utredningsmannens beräkningar på sin höjd en mindre del av upprustningsprogrammet för tiden från och med läsåret 1950/51 genomföras. Vad angår handelshögskolans inkomster uppskattar utredningsmannen elevavgifterna till 114 000 kronor och fondavkastningen till 105 000 kronor årligen. Han räknar dessutom med ett kommunalt hyresbidrag å 30 000 kronor — motsvarat av ungefär lika stora hyreskostnader — vilket emellertid skulle bortfalla från år 1951, om skolan då fått sin nybyggnad färdig. För åren 1948 och 1949 räknar han dessutom med diverse inkomster å 14 000 kronor, främst bidrag enligt en tidsbegränsad donationsutfästelse.

Över den gjorda utredningen ha utlåtanden inhämtats från *statskontoret*, *kommerskollegium*, *direktionen för handelshögskolan i Stockholm*, *styrelsen för handelshögskolan i Göteborg*, *Svenska ekonomföreningen* samt *Sveriges förenade studentkårer*. Kommerskollegium har bifogat yttranden från *handelskamrarna i Stockholm och Göteborg*. Statskontorets utlåtande beröres längre fram. I övriga yttranden göres i stort sett ingen erinran mot utredningsmannens förslag rörande statens bidrag till handelshögskolornas fortsatta verksamhet. I två yttranden förordas dock vissa åtgärder, som skulle medföra ökat behov av statsbidrag.

Under återopande av utredningsmannens beräkningar har *styrelsen för*

Handelshögskoleföreningen i Stockholm i en den 10 september 1948 dagtecknad skrift anhallit om statsbidrag till handelshögskolan i Stockholm dels med 254 700 kronor för verksamhetsåret 1949/50 och dels med 87 800 kronor för täckande av den av utredningsmannen beräknade bristen i högskolans budget för innevarande budgetår. Styrelsen har härvid bl. a. framhållit, att enligt dess beräkningar underskottet för löpande budgetår komme att överstiga det i utredningen uppskattade beloppet.

I en den 17 juni 1948 dagtecknad skrift har vidare *styrelsen för handelshögskolan i Göteborg* hemställt om statsbidrag med 350 000 kronor för skolans verksamhet till och med budgetåret 1949/50. Av detta belopp utgjorde 94 690 kronor den av styrelsen beräknade bristen för år 1948. Styrelsen synes icke ha räknat med någon höjning av statsbidraget till friplatser under nästa budgetår.

I gemensamt yttrande över utredningen och de båda petitaskrifterna har *statskontoret* erinrat om att ämbetsverket redan 1939 framhållit, att ekonomisk hjälp åt handelshögskolorna syntes ligga närmare till hands än understöd åt Stockholms högskola. Statskontoret har vidare uttalat, att om en viss anslagshöjning skulle visa sig möjlig för handelshögskolornas del, densamma likväl måste bli väsentligt mindre än vad i framställningarna avsetts och högst uppgå till ett sammanlagt belopp för båda skolorna av förslagsvis omkring 100 000 kronor. Med anledning av det underskott, som kunde uppkomma i skolornas nu gällande stater, syntes det statskontoret kunna övervägas att bevilja handelshögskolorna visst ytterligare understöd från handels- och sjöfartsfonden.

Kommerskollegium, som jämväl haft att yttra sig över petitaframställningarna, tillstyrker dessa. Kollegium ifrågasätter emellertid, i anslutning till utredningens förslag, att ytterligare 8 000 kronor skulle ställas till handelshögskolans i Göteborg förfogande för att möjliggöra en ökning av antalet friplatser från och med kalenderåret 1950.

Departementschefen. Den inom handelsdepartementet gjorda utredningen rörande handelshögskolornas medelsbehov fram till år 1954 har ådagalagt, att en kraftig höjning av statens bidrag till handelshögskolorna är behövlig. Jag kan dock i dagens läge icke tillstyrka en större ökning av anslagen å riksstaten för budgetåret 1949/50 än den av statskontoret tillstyrkta. Jag förutsätter härvid, att villkoren för anslagens åtnjutande bli desamma som för detta budgetår. Jag kan icke heller förorda, att något ytterligare anslag till skolorna upptages å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Den av mig tillstyrkta höjningen av anslagen torde böra fördelas lika mellan de två handelshögskolorna. Jag förordar således, att anslagen till handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg uppföras med $(50\,000 + 50\,000 =)$ 100 000 kronor respektive $(40\,000 + 50\,000 =)$ 90 000 kronor.

Beträffande anslaget till handelshögskolan i Göteborg återkommer jag under nästa punkt. Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

[75.] 22. *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.*

Under återopande av vad jag under närmast föregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

[76.] 23. *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.*

I löpande riksstat finnas uppförda tre anslag som speciellt avse att främja varuutbytet med andra länder, nämligen ett reservationsanslag till orienterande marknadsundersökningar å 80 000 kronor, ett reservationsanslag till exportstipendier och handelsstudiestipendier å 15 000 kronor samt ett obetecknat anslag till bidrag till svenska handelskamrar i utlandet å 102 000 kronor. Sistnämnda anslag har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 juli 1948 fördelats sålunda, att handelskammaren i New York erhållit 42 000 kronor, handelskammaren i London 32 000 kronor, handelskammaren i Paris 12 500 kronor och handelskammaren i Sydney 15 500 kronor. Utöver anslaget har Kungl. Maj:t anvisat medel till handelskamrarna från handels- och sjöfartsfonden, däribland genom beslut den 16 januari 1948 till handelskammaren i New York 45 000 kronor att användas för en sedermera inrättad avdelning av kammaren i San Francisco.

För användning av anslaget till exportstipendier och handelsstudiestipendier gälla föreskrifterna i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 441) med allmänna bestämmelser för statens exportstipendier samt kungörelsen den 26 maj 1939 (nr 216) med allmänna bestämmelser för statens handelsstudiestipendier.

Vid anmälan av nämnda anslag i 1948 års statsverksproposition (bil. 12 s. 105—106) erinrade min företrädare i ämbetet, att sakkunniga tillkallats för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande en för efterkrigsförhållandena lämpad organisation av den statliga eller statsunderstödda verksamheten för främjande av svensk export och import samt därmed sammanhängande frågor. I avvaktan på utredningens resultat ansåg sig min företrädare icke kunna föreslå någon ändring i medelsanvisningen för budgetåret 1948/49 utan anslagen upptogos med oförändrade belopp.

De sakkunniga ha den 20 maj 1948 avgivit betänkande med förslag rörande vissa utrikeshandelsfrämjande åtgärder (SOU 1948:29). Bland de spörsmål utredningen behandlat ingår även frågan om medelsanvisningen under nyssnämnda tre anslag. Jag torde nu i korthet få redogöra för vad de sakkunniga föreslagit.

Vad först angår anslaget till orienterande marknadsunder-

s ö k n i n g a r erinra de sakkunniga om att detta användes för allmänna undersökningar av möjligheterna för ett utökat varuutbyte med främmande länder. Undersökningar påginge f. n. i Syd- och Ekvatorialafrika. Vidare hade undersökningar utförts i Portugal och Kina. De sakkunniga ha funnit, att de hittills inledda marknadsundersökningarna ge vid handen att denna form för bistånd från det allmännas sida vid upparbetande av vidgade marknader vore ändamålsenlig. De sakkunniga föreslå att denna verksamhet intensifieras och sprides över flera geografiska områden. Någon ändring i medelsanvisningen har icke ansetts behövlig. En förutsättning härför har dock varit att medel i enlighet med utredningens förslag anvisas till förstärkning i viss form av vår officiella utrikeshandelsrepresentation.

De sakkunniga ha nämligen föreslagit, att till beskickningar och konsulat i länder, som äro eller kunna bliva av betydelse för svensk utrikeshandel, knytas personer med praktisk erfarenhet från sådan handel. Dessa personer som de sakkunniga valt att kalla h a n d e l s s e k r e t e r a r e, skulle i första hand ha till uppgift att driva kommersiell förhandlingsverksamhet. Utredningen har tänkt sig att handelssekreterarna skulle rekryteras i första hand från ledande svenska näringsorganisationer på utrikeshandelsns område. De finge under inga förhållanden verka eller framstå såsom representanter för visst företag. Handelssekreterarna borde anställas på kontrakt för en tid av minst två år samt ur anställningssynpunkt hållas klart åtskilda från vanliga diplomatiska och konsulära tjänstemän. För att ytterligare markera denna åtskillnad har utredningen föreslagit, att de avlönas från anslag under tionde huvudtiteln. De sakkunniga ha räknat med att till en början tre handelssekreterare skulle utsändas. Som exempel på lämpliga arbetsfält ha de sakkunniga anfört Sydafrikanska Unionen, Turkiet samt vissa länder i Sydamerika. Frågan om utsändandet av handelssekreterarna bör enligt utredningen avgöras av kommerskollegium efter uttryckligt medgivande av utrikesdepartementet och efter samråd med representanter för olika näringsintressen. Den sammanlagda årliga kostnaden för dessa tre handelssekreterare ha de sakkunniga beräknat till 120 000 kronor, däri inberäknat lön, tjänsteresor, expenser m. m. Utredningen föreslår, att kostnaderna härför och för orienterande marknadsundersökningar sammanföras till ett anslag under tionde huvudtiteln, benämnt Ersättning till marknadsundersökare och handelssekreterare. Anslaget, som upptagits som reservationsanslag, har beräknats till $(80\,000 + 120\,000 =) 200\,000$ kronor.

Vidkommande anslaget till exportstipendier och handelsstudiestipendier ha de sakkunniga föreslagit, att benämningen å stipendierna ändras till utrikeshandelsstipendier samt att bestämmelserna angående stipendierna intagas i en och samma kungörelse. Någon ändring i grunderna för stipendiemedlens användning har däremot icke föreslagits. Sålunda, framhåller utredningen, skulle dessa fortfarande utdelas till personer, som i främmande länder antingen önskade direkt verka för att främja varuutbytet med Sverige (exportstipendiater) eller som där ville förvärva praktiska insikter i handelsyrket (handelsstudiestipendiater). En-

ligt de sakkunigas mening kunde stipendierna väntas få stor betydelse för främjande av våra handelsförbindelser med främmande länder. De sakkunniga förordade därför, att medel ställdes till förfogande för fortsatt stipendieutdelning samt hemställde att ifrågavarande anslag höjdes från 15 000 kronor till 60 000 kronor.

Vad slutligen angår anslaget till bidrag till svenska handelskamrar i utlandet ha de sakkunniga uttalat, att det för svensk utrikeshandel vore av stor vikt att de bestående handelskamrarnas verksamhet finge fortsätta och ytterligare utvecklas. Enligt utredningens uppfattning vore det lämpligast, att kamrarnas verksamhet gjordes oberoende av särskilda understöd från enskilda. I den mån handelskamrarnas egna inkomster — medlemsavgifter, ersättningar för annonser i kamrarnas publikationer m. m. — icke räckte till för utgifterna borde underskottet täckas av staten i form av anslag under tionde huvudtiteln. Med utgångspunkt härifrån ha de sakkunniga föreslagit, att nu utgående anslag höjes med 63 000 kronor till 165 000 kronor, att fördelas med 60 000 kronor å vardera handelskammaren i New York och London, med 20 000 kronor å handelskammaren i Paris samt med 25 000 kronor å handelskammaren i Sydney.

Frågor rörande utrikeshandelsfrämjande åtgärder skola enligt de sakkunnigas förslag liksom hittills närmast under Kungl. Maj:t i handelsdepartementet handläggas av kommerskollegium. De sakkunniga ha emellertid funnit det önskvärt, att representanter för utrikeshandeln beredas vidgade möjligheter att deltaga i behandlingen av hithörande frågor. De sakkunniga föreslå, att vid kommerskollegii sida ställes en rådgivande nämnd för utrikeshandelsfrämjande åtgärder. Nämndens uppgift bör emellertid icke endast vara att fungera såsom rådgivande organ åt kommerskollegium utan den bör därutöver självständigt kunna taga initiativ och således tillföra kommerskollegium nya synpunkter från det praktiska livet.

Bland övriga av de sakkunniga framlagda förslag torde beröras ett, som angår de under kriget inrättade s. k. prisutjämningskassorna. Dessa kassor tillkommo på sådant sätt, att vederbörande svenske exportör vid export på visst land erlade prisutjämningsbidrag till den för varuutbytet med detta land inrättade prisutjämningskassan. Syftet härmed var att söka jämna ut den stegrade divergensen mellan prisnivån inom å ena sidan Sverige och å andra sidan vissa ur handelssynpunkt viktiga länder. Enligt de för kassorna gällande stadgarna skulle befintliga medel användas att främja varuutbytet med främmande länder. Om vid tiden för prisutjämningsens upphörande överskott funnes i någon kassa, skulle detta användas på sätt som statens handelskommission, eller, om denna upphört, Kungl. Maj:t bestämde.

De sakkunniga föreslogo, att befintligt överskott skulle överföras till handels- och sjöfartsfonden och att medlen sedermera skulle tagas i anspråk för utrikeshandelsfrämjande åtgärder av mera varaktig karaktär. De sakkunniga ansågo, att medlen i första hand borde användas för att uppföra s. k. Sverigehus i vissa större städer utomlands för att därigenom skapa

centra därstädes för olika svenska näringsintressen m. m. Som lämpliga städer ha nämnts Istanbul och Buenos Aires.

Jag torde i detta sammanhang få erinra att Kungl. Maj:t i enlighet med de sakkunnigas förslag genom beslut den 24 september 1948 till handels- och sjöfartsfonden överfört överskottsmedlen, som utgjorde i runt tal 5 250 000 kronor, att användas till åtgärder, som äro ägnade att främja varuutbytet med utlandet.

Vad härefter angår beräkningen för budgetåret 1949/50 av de inledningsvis nämnda tre anslagen har *Sveriges allmänna exportförening* i skrivelse den 1 oktober 1948 anhållit, att anslaget till orienterande marknadsundersökningar måtte upptagas till oförändrat belopp, 80 000 kronor. — *Kommerskollegium* har i skrivelse i december 1948 i likhet med de sakkunniga föreslagit att anslagsrubriken Exportstipendier och handelsstudiestipendier ändras till Utrikeshandelsstipendier samt att för ändamålet anvisas ett anslag av 60 000 kronor. Kollegium har även hemställt, att vid utgången av löpande budgetår eventuellt befintlig reservation å anslaget till exportstipendier och handelsstudiestipendier måtte tillföras det nya reservationsanslaget. — Med särskilda skrivelser den 27 juli och den 9 oktober 1948 har *utrikesdepartementet* överlämnat från handelskamrarna i London och New York inkomna ansökningar om statsbidrag. *Kommerskollegium* har överlämnat liknande skrivelser från handelskamrarna i Paris och Sydney. Samtliga kamrar ha, under åberopande bl. a. av ökade arbetsuppgifter och stegrade omkostnader, anhållit om förhöjda statsbidrag. Sålunda har *handelskammaren i London* hemställt om bidrag med 60 000 kronor, *handelskammaren i New York* med 81 000 kronor, varav 14 000 kronor för ett avdelningskontor i San Francisco, *handelskammaren i Paris* med 35 000 kronor samt *handelskammaren i Sydney* med 25 000 kronor.

Kommerskollegium har i ärendet avgivit yttrande över dels de sakkunnigas betänkande, dels ock ansökningarna om statsbidrag från handelskamrarna. Kollegium har tillstyrkt de sakkunnigas förslag i de delar, för vilka här redogjorts. Även handelskamrarnas framställningar ha tillstyrkts med undantag för att kollegium föreslår att handelskammarens i Paris bidrag beräknas till endast 25 000 kronor.

Handeln med främmande länder har även varit föremål för övervägande inom *småföretagsutredningen*. Tonvikten har därvid lagts på ett främjande av småföretagens exportmöjligheter. Sålunda har utredningen i skrivelse den 17 december 1945 bl. a. föreslagit att en *småindustriens exportbyrå* inrättas och att denna organiseras såsom en särskild sektion inom Sveriges allmänna exportförening. Byråns uppgift skall vara att tillhandagå hantverks- och småindustriföretagare i exportfrågor. I frågor av större betydelse skall byrån samråda med ett för ändamålet tillsatt *småindustriens exportråd*, bestående av sju ledamöter, en utsedd av Kungl. Maj:t, en av exportföreningen samt de övriga av olika hantverks- och småindustriorganisationer. Utredningen har föreslagit, att byråns perso-

nal skall utgöras av en föreståndare, en assistent samt biträdespersonal. Den årliga kostnaden har beräknats till 35 000—50 000 kronor, varav 35 000 kronor ansetts böra erhållas i form av statsbidrag.

Exportföreningen har i yttrande över framställningen preliminärt förklarat sig beredd att åtaga sig den föreslagna uppgiften, under förutsättning att den icke belastade föreningens budget. Föreningen har beräknat kostnaden de första åren till 50 000 kronor för år samt hemställt om statsbidrag för ändamålet å nämnda belopp.

Departementschefen. Under de senare åren har staten på ett helt annat sätt än tidigare blivit engagerad i frågor som gälla varuutbytet med främmande länder. Orsaken härtill har framför allt varit importrestriktionerna och den därmed sammanhängande bilaterala handelspolitiken. I de flesta länder ha framträtt strävanden att öka exporten samt att till ett minimum minska importen utom beträffande oundgängliga varor. I betraktande av de svårigheter, som under sådana förhållanden möta vår export, är det än angelägnare än förut att staten i lämplig utsträckning söker främja exporten.

Vad som till exportens stöd föreslagits i fråga om orienterande marknadsundersökningar, utrikeshandelsstipendier och handelssekreterare finner jag riktigt och påkallat. Anställandet av handelssekreterare skulle innebära ett försök med en ny arbets- och anställningsform med avseende å utrikesförvaltningens kommersiella uppgifter, som förefaller mig väl värd att prövas. Ej minst torde handelssekreteraren kunna bli till nytta å avlägsna marknader, dit man av lätt insedda skäl har svårt att för skiftande kommersiella studieuppdrag utsända särskilda stipendiater eller undersökare.

Liksom hittills skall det ankomma på kommerskollegium att bereda och handlägga olika frågor rörande utrikeshandelsfrämjande åtgärder. Det ligger i sakens natur att kollegium därvidlag låter sig angeläget vara att inhämta synpunkter från representanter för utrikeshandeln. Då det ej torde vara någon svårighet att även utan speciella administrativa anordningar få kontakt med sådana representanter, finner jag tills vidare ej tillräckliga skäl att vid kollegii sida skulle ställas någon särskild »nämnd för utrikeshandelsfrämjande åtgärder».

Förslaget att inrätta en exportbyrå synes välbetänkt och tillstyrkes av mig. Byrån bör, såsom småföretagsutredningen föreslagit, förläggas i anslutning till Sveriges allmänna exportförening. Byrån skall ha till uppgift att främja hantverkets och småindustriens export t. ex. genom att skaffa in utredning om lämpliga exportartiklar och marknader för dessa. Helt naturligt skall den icke åtaga sig praktiska försäljnings- eller agenturuppgifter. Med hänsyn till angelägenheten att byrån snarast kommer i gång ämnar jag undersöka möjligheterna att låta byrån provisoriskt börja sitt arbete redan under första halvåret 1949. Rörande sammansättningen av det råd, som skulle vara knutet till byrån, torde det böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att utan bundenhet till vissa angivna organisationer träffa avgörande.

Den årliga kostnaden för de nyss uppräknade olika exportfrämjande åtgärderna skulle enligt förslagsställarna uppgå till sammanlagt 295 000 kronor. I dagens läge kan jag emellertid icke tillstyrka, att för nästa budgetår mer än 255 000 kronor anvisas för ändamålet. Erforderlig medelsanvisning torde ske över ett reservationsanslag å tionde huvudtiteln, benämnt *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder*, varvid de båda reservationsanslagen till orienterande marknadsundersökningar samt till exportstipendier och handelsstudiestipendier torde utgå ur riksstaten. Därest vid löpande budgetårs utgång reservationer finnas å sistnämnda två anslag, torde dessa få överföras till det nya anslaget. Av detta anslag torde — förutom dit överförda eventuella besparingar å anslaget till exportstipendier och handelsstudiestipendier — 25 000 kronor böra reserveras för utrikeshandelsstipendier. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser beträffande medlens fördelning och användning för de övriga angivna huvudändamålen.

Vad slutligen beträffar anslaget till *bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* vill jag liksom de sakkunniga rörande utrikeshandelsfrämjande åtgärder understryka kamrarnas stora betydelse för vår utrikeshandel. Samtliga kamrar ha på goda grunder hemställt om ökade statsbidrag. Någon höjning av de från anslaget i riksstaten utgående statsbidragen anser jag mig dock icke i dagens läge kunna förorda. Anslaget torde därför för budgetåret 1949/50 upptagas till oförändrat belopp, 102 000 kronor. I den mån kamrarnas inkomster icke räcka för att täcka utgifterna torde emellertid liksom tidigare i viss utsträckning fondmedel kunna tagas i anspråk härför. Jag ämnar under nästföljande punkt göra hemställan om oförändrad medelsanvisning å riksstaten till handelskamrarna.

Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 255 000 kronor.

[77.] 24. **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.**

Under återopande av vad jag under närmast föregående punkt anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

[78.] 25. **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.**

Anslaget uppfördes första gången på riksstaten för budgetåret 1948/49 och bestämdes då till 450 000 kronor. Enligt proposition nr 174 till 1948 års riksdag angående välfärdsanordningar för sjöfolk i hamn skulle 300 000

kronor av anslaget användas till nya byggnadsföretag, tomtköp och andra större investeringar. Underhålls- och driftkostnader, smärre investeringar och andra utgifter, som mera ägde karaktär av löpande kostnader, borde enligt propositionen bestridas genom bidrag med 8 öre per dag och sjöman att erläggas med 4 öre av staten, 2 öre av redaren och 2 öre av sjömannen. Sjömännens och redarnas bidragsplikt har sedermera fixerats i lagen den 30 juni 1948 om avgifter till välfärdsanordningar för sjöfolk i hamn (SFS nr 495). Statens bidrag uppskattades för innevarande budgetår till 150 000 kronor.

I skrivelse den 12 november 1948 har *handelsflottans välfärdsråd* gjort framställning om medelsanvisning för nästa budgetår.

Rådet har därvid först behandlat frågan om välfärdsanordningar i utlandet och funnit, att behovet av dylika anordningar vore störst i New York och Antwerpen. Rådet framhåller, att det i särskild ordning komme att föreslå Kungl. Maj:t, att den väsentliga delen av de medel som för innevarande budgetår anvisats för investeringar i välfärdsanordningar finge disponeras för inköp av sex fastigheter vid South Portland Avenue i Brooklyn. Flertalet fastigheter befunde sig i mycket otillfredsställande skick. Om de reves, skulle å de förvärvade tomterna, vilka vore belägna i samma kvarter som det moderna norska sjöfartshotellet, kunna uppföras ett modernt, svenskt sjöfartshotell. Enligt approximativa kostnadsberäkningar skulle en sådan nybyggnad, omfattande bl. a. 50 gästrum med plats för 60 gäster samt en större samlingssal för cirka 200 personer, draga en kostnad av cirka 800 000 dollar. Rådet har emellertid med hänsyn till rådande valutasituation och statsfinansiella läge icke funnit sig kunna föreslå, att medel av denna storleksordning anvisades för ändamålet.

Däremot föreslår rådet en mindre ombyggnad och sanering av förenämnda fastigheter, syftande till en sammanslagning av tre av fastigheterna till en hotellbyggnad. De totala kostnaderna för hotellbyggnadens reparation, inredande och utrustning kunde enligt rådets beräkningar uppskattas till cirka 300 000 kronor. Rådet anför vidare härom följande.

Enligt uppgjorda kalkyler skulle tre av fastigheterna kunna omändras till en hotellbyggnad, rymmande 26 gästrum med plats för cirka 40 gäster, för en kostnad som uppskattas till 50 000 dollars, varjämte de tre övriga fastigheterna skulle kunna ombyggas till fritidslokaler etc. för en kostnad som beräknas till 60 000 dollars. Välfärdsrådet finner det angeläget, att de byggnader som kunna utnyttjas som hotell i första hand undergå ombyggnad, medan fritidslokalernas inredande under rådande förhållanden torde kunna tills vidare anstå; emellertid torde vissa yttre saneringsarbeten böra företagas å de för fritidslokaler avsedda byggnaderna i samband med reparationerna av de tre övriga fastigheterna. Förutom dessa kostnader tillkomma kostnader för hotellets inredande och möblerande, anskaffande av kontorsutrustning m. m.

Rådet föreslår, att nämnda belopp, 300 000 kronor, anvisas för ändamålet för nästa budgetår.

Frågan om sjöfartshotellet i Antwerpen övervägdes fortfarande av rådet. Om behovet av välfärdsanordningar i Sverige har rådet upplyst, att ett

flertal lokala utredningar påginge. Närmare utformade ritningar och kostnadsberäkningar föreläge för närvarande endast för ett nytt sjöfartshotell i Malmö. Även detta ärende vore föremål för överväganden inom rådet. Ehuru behovet av medel för investering i välfärdsanordningar i svenska hamnar vore framträdande, ansåge sig rådet dock i nuvarande läge icke kunna hemställa om medelsanvisning för ändamålet.

Rådet har slutligen föreslagit, att statens bidrag till de löpande kostnaderna för välfärdsarbetet, vilket förutsattes utgå efter samma grunder som innevarande budgetår, måtte beräknas till 150 000 kronor.

Departementschefen. Mot välfärdsrådets förslag har jag intet att erinra. Till investeringar torde sålunda beräknas 300 000 kronor. Före utgången av innevarande budgetår kan icke fastställas till vilket belopp statens bidrag, beräknat efter 4 öre per dag och sjöman, kommer att uppgå. Vid sådant förhållande torde bidraget beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 150 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.

[79.] 1. Patent- och registreringsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 152 200	3 093 476
1948/49 (statsliggaren s. 870)	3 412 000	
1949/50 (förslag)	3 468 000	

Kungl. Maj:t har för patent- och registreringsverket den 14 maj 1948 fastställt dels personalförteckning, dels ock följande avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 705 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 342 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 364 500

Summa kronor 3 412 000.

Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I skrivelse den 24 augusti 1948 har *patent- och registreringsverket* framlagt förslag beträffande medelsanvisningen till ämbetsverkets avlöningar under nästa budgetår och samtidigt överlämnat yttranden från berörda personalorganisationer. Verket har såsom bakgrund för sina önskemål framhållit bl. a., att balansen av oavgjorda ärenden flerdubbelt ökats i förhållande till förkrigstiden samt att verket föregående år icke begärde någon personalökning, fastän en sådan kunde ha varit motiverad med hänsyn till arbetsbelastningen.

Beträffande *patent- och registreringsverkets* avdelningarna föreslår verket, att 34 befattningar som teknisk ledamot i lönegraden Ce 25 omvandlas till befattningar som förste byråingenjör i Ce 27. Under hänvisning till 1944 års personalutrednings förslag till befordringsgång för högskoleingenjörer och därmed jämställda föreslås vidare den påbyggnaden av den inom verket tillämpade befordringsgången för biträdande ingenjörspersonal, att biträdande ingenjör efter sammanlagt tre års tjänst, därav ungefär ett år i Cf 21, skall uppflyttas från Ce 23 till Ce 24. Enligt verkets beräkningar skulle en placering i sistnämnda lönegrad under nästa budgetår bli aktuell allenast för två biträdande ingenjörer.

För *varumärkesavdelningens* del föreslår verket en utökning av antalet ledamöter med en byrådirektör i Ca 31. För samma avdelning föreslås vidare inrättande av en byråsekreterarbefattning i Ca 24.

Vad angår *sekreterarexpeditionen* å administrativa avdelningen hemställer verket, dels att en ny förste byråsekreterarbefattning måtte inrättas i lönegraden Ce 27, dels att den nuvarande förste byråsekreterartjänsten måtte uppflyttas från Ca 27 till Ca 29 och dels att en extra ordinarie

byråsekreterarbefattning måtte ordinariesättas. Sex av verkets byråchefer förorda reservationsvis, att den nuvarande förste byråsekreterarbefattningen omvandlas till en byrådirektörsbefattning i Ca 31.

Under förutsättning bl. a. att verket erhåller de äskade tjänsterna å varumärkesavdelningen och sekreterarexpeditionen är det enligt verkets beräkningar möjligt att minska den extra ordinarie amanuens- och byråsekreterarpersonalen med dels den ordinariesatte byråsekreteraren å sekreterarexpeditionen och dels ytterligare en tjänsteman. De förändringar, som i övrigt föreslås beträffande denna personal, äro betingade av den reglerade befordringsgången. Slutresultatet i förhållande till beräkningarna för innevarande budgetår skulle bli, att de extra ordinarie amanuens- och byråsekreterarbefattningarna skulle å ena sidan ökas med en byråsekreterarbefattning i lönegraden Ce 24, en amanuensbefattning i Ce 23, en amanuensbefattning i Ce 20 samt en amanuensbefattning i Cf 17 och å andra sidan minskas med fem amanuensbefattningar i Ce 22 och en amanuensbefattning i Cf 19.

Beträffande kontorspersonalen hemställer verket, att en ordinarie kontoristbefattning måtte omvandlas till en kansliskrivarbefattning i lönegraden Ca 15. Vidare föreslår verket ordinariesättning av dels två kansliskrivarbefattningar i Ce 15, dels två kontoristbefattningar i Ce 13 och dels fem kanslibiträdesbefattningar i Ce 11. Därjämte föreslås inrättande av två nya kansliskrivarbefattningar i lönegraden Ca 15 och av två nya kanslibiträdesbefattningar, den ena i Ca 11 och den andra i Ce 11. Verket hemställer dessutom, på grund av brist på personal, att antalet biträden i högst kontorsbiträdesgraden måtte ökas med tolv. För sistnämnda personalgrupp räknar verket vidare med vissa förändringar, som äro betingade dels av den reglerade befordringsgången för biträdespersonal och dels av verkets förslag rörande de högre biträdesbefattningarna. Slutresultatet i förhållande till beräkningarna för innevarande budgetår skulle bli, att kontorsbiträdesbefattningarna i lönegraden Ca 8 skulle minskas med sju, medan samma befattningar i Ce 8 skulle ökas med sex och biträdesbefattningarna i Ce 6 och Cf 4 ökas med respektive fem och åtta.

Vad angår vaktpersonalen föreslår verket en utökning av den samma med dels tre ordinarie befattningar, nämligen en förste expeditionsvaktsbefattning i lönegraden Ca 11 och två expeditionsvaktsbefattningar i Ca 9, och dels två icke-ordinarie befattningar. I anslutning till 1948 års allmänna avlöningsreglemente och dithörande tilläggsbestämmelser utgår verket från att icke-ordinarie vaktpersonal ordinärt kommer att anställas i lönegraden Cf 7 med uppflyttning till Ce 9 efter aderton månader. Med hänsyn härtill räknar verket med att de två nya icke-ordinarie expeditionsvaktsbefattningarna skola placeras i Cf 7 och att två expeditionsvaktsbefattningar, som nu äro placerade i Ce 6, skola uppflyttas till Ce 9.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har av patent- och registreringsverket uppförts med 1 828 500 kronor. Ämbetsverket har därvid räknat med 1 838 500 kronor till löner samt

med 10 000 kronor till vikariatsersättningar, medan 20 000 kronor beräknats kunna avdragas på grund av tjänstledighet för sjukdom, enskilda angelägenheter eller offentligt uppdrag. Sistnämnda två poster äro desamma som för innevarande budgetår.

Anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* har verket upptagit till 1 502 000 kronor. Av detta belopp skulle 1 355 000 kronor åtgå för löner, 20 000 kronor för vikariatsersättningar, 10 000 kronor för övertidsersättningar och gottgörelse till portvakt och för tillsyn över städning, 8 000 kronor för bevakning av ämbetslokalerna utom tjänstetid samt 139 000 kronor för arvoden åt tillfällig personal, medan avdragen på grund av tjänstledighet ansetts kunna beräknas till 30 000 kronor. Av det beräknade beloppet för arvoden åt tillfällig personal hänförde sig 54 000 kronor till ingenjörspersonal, 9 000 kronor till juristpersonal, 10 000 kronor till kontorspersonal, 5 000 kronor till vakt- och eldningspersonal, 6 000 kronor till en befattningshavare för deltidstjänst i biblioteks-salen, 15 000 kronor till biblioteksbiträden med speciella uppgifter, 20 000 kronor till personal för ordnande av engelskt granskningsmaterial och 20 000 kronor till bokbindningspersonal. Sistnämnda post sammanhänger med att verket i samråd med statens tryckerikonsulent år 1948 anställt egna bokbindare för inbindning av patentskrifter m. m. Härigenom skulle enligt verkets beräkningar göras såväl en kostnadsbesparing som en betydande tidsvinst. Beträffande kostnadsbesparingens storlek hänvisas till vad som anföres under närmast följande punkt.

För rörligt tillägg har verket beräknat medelsbehovet till 399 500 kronor.

Enligt verkets beräkningar skulle således avlöningsanslaget böra upptagas med $(1\,828\,500 + 1\,502\,000 + 399\,500 =)$ 3 730 000 kronor.

Över patent- och registreringsverkets framställning ha yttranden inhämtats från statskontoret och statens lönenämnd. Till handelsdepartementet har vidare inkommit en skrift i ämnet från Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund och Statsverkens ingenjörsförbund.

Statskontoret anser, att de extra ordinarie tekniska ledamöternas löneställning och befordringsgången för den biträdande ingenjörspersonalen icke borde ändras, innan slutlig ståndpunkt tagits till 1944 års personalutrednings förslag angående reglering av anställningsförhållandena för personal med teknisk utbildning m. fl. Mot patent- och registreringsverkets förslag till förstärkning av juristpersonalen har statskontoret däremot icke funnit anledning till annan erinran än att den föreslagna nya ledamottjänsten å varumärkesavdelningen borde hänföras till lönegraden Ce 27. I fråga om kontorspersonalen vill statskontoret icke motsätta sig ordinarie-sättning av en kansliskrivare- och två kanslibiträdesbefattningar. Av de föreslagna nya tjänsterna för kontorspersonal borde två placeras i lönegraden Ce 13 och två i Ce 11. För vaktpersonalens del borde icke någon ny befattning i 11 lönegraden inrättas. Om denna personal måste förstärkas, borde tre av de föreslagna fem nya tjänsterna upptagas å ordinarie stat.

Statens lönenämnd förordar, i avvidan på behandlingen av 1944 års personalutrednings förut nämnda förslag, att den nuvarande befordringsgången för biträdande ingenjörspersonal bibehålles men att teknisk ledamot, som förslagsvis minst tre år innehaft befattning i lönegraden Ce 25, uppflyttas till 27 lönegraden. Den föreslagna nya byrådirektörsbefattningen å varumärkesavdelningen borde tills vidare vara extra ordinarie. Lönenämnden har intet att erinra mot de föreslagna två förste byråsekreterarbefattningarna å sekreterarexpeditionen. Den föreslagna omvandlingen av en kontoristtjänst till en kansliskrivartjänst motsätter sig icke lönenämnden. Övriga förslag om inrättande av befattningar i de högre biträdesgraderna borde däremot enligt nämnden prövas av 1947 års biträdesutredning. Mot förslaget om ytterligare en expeditiionsvaksbefattning i lönegraden Ca 11 gör lönenämnden ingen erinran.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund och Statsverkens ingenjörsförbund hemställa i förut nämnda skrift, att den lägsta lönegraden för de tekniska ledamöterna höjes till Ce 27 och att i varje fall den av lönenämnden föreslagna uppflyttningen från Ce 25 till Ce 27 sker efter tre år. Befordringsgången för de högskoleutbildade biträdande ingenjörerna borde vidare utsträckas till minst Ce 24.

Departementschefen. Ehuru det givetvis är av stort intresse att patent- och registreringsverkets balanser av oavgjorda ärenden minskas, kan jag, främst på grund av det ekonomiska läget, blott i ringa utsträckning tillstyrka ämbetsverkets äskanden rörande avlöningsanslaget.

Vad angår befattningarna å patentansökningsavdelningarna anser jag, i likhet med statskontoret, att innan ståndpunkt tagits till 1944 års personalutrednings betänkande angående reglering av anställningsförhållandena för personal med teknisk utbildning m. fl. någon ändring icke bör övervägas beträffande de extra ordinarie tekniska ledamöternas ställning och befordringsgången för den biträdande ingenjörspersonalen.

Det föreslagna nyinrättandet å varumärkesavdelningen av en ordinarie byrådirektörsbefattning och en ordinarie byråsekreterarbefattning kan jag icke tillstyrka. Icke heller är jag för närvarande beredd att biträda ämbetsverkets förslag beträffande befattningarna å sekreterarexpeditionen.

Då jag icke ansett mig kunna förorda inrättandet av nya högre tjänster, torde det icke vara möjligt att minska den extra ordinarie amanuens- och byråsekreterarpersonalen. Under sådana förhållanden torde medel böra anvisas till två byråsekreterarbefattningar i Ce 24 utöver vad patent- och registreringsverket upptagit i sina beräkningar.

Någon utökning av kontorspersonalen kan jag för närvarande icke tillstyrka. Innan 1947 års biträdesutredning hunnit genomgå patent- och registreringsverkets personalförteckning, är jag icke heller beredd att tillstyrka någon annan förändring beträffande kontorspersonalen i lägst kansliträdesgraden. Under nu angivna förhållanden och med hänsyn tagen

till den reglerade befordringsgången för den lägre biträdespersonalen tillstyrker jag, att kontorsbiträdesbefattningarna i Ca 8 ökas med fem, medan samma befattningar i Ce 8 torde minskas med två, biträdesbefattningarna i Ce 6 med en och biträdesbefattningarna i Cf 4 med två, allt i förhållande till beräkningarna för innevarande budgetår.

Vad angår vaktpersonalen tillstyrker jag, i anslutning till gällande bestämmelser angående lönegradsplacering av extra ordinarie tjänstemän, att två expeditionsvaktsbefattningar uppflyttas från Ce 6 till Ce 9. Någon förstärkning av vaktpersonalen kan jag däremot icke förorda för närvarande.

Vid beräkningen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde det vara lämpligt att utgå från det belopp, varmed posten uppförts för innevarande budgetår, eller 1 705 500 kronor. Om mitt förslag att inrätta fem nya ordinarie kontorsbiträdesbefattningar bifalles, medför det att posten bör ökas med 25 000 kronor. För löneklassuppflyttningar torde böra anvisas 28 900 kronor. Då medelsanvisningen å posten icke torde behöva ytterligare ändras, bör posten för nästa budgetår uppföras med $(1\,705\,500 + 25\,000 + 28\,900 =)$ 1 759 400 kronor.

Jämväl vid bestämmandet av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal torde posten för innevarande budgetår böra tagas som utgångspunkt. Denna utgör 1 342 000 kronor. Den reglerade befordringsgången för amanuenspersonal kan medföra en kostnadsökning av ungefär 2 700 kronor, medan den av mig beräknade minskningen av antalet biträdesbefattningar i lönegraderna Ce 8, Ce 6 och Cf 4 torde medföra en besparing å anslagsposten med 21 300 kronor. Den av mig tillstyrkta uppflyttningen av två expeditionsvaktsbefattningar från lönegraden Ce 6 till Ce 9 medför en kostnadsökning av ungefär 1 500 kronor. Vad angår utgifterna för vikariatsersättningar, övertidsersättningar, tillfällig personal m. m. kan jag i dagens läge blott tillstyrka en utgiftsökning av 25 000 kronor. Härvid förutsätter jag, att av denna post 20 000 kronor användas till avlöningar åt bokbindare. Avdragen på grund av tjänstledighet medföra enligt mina beräkningar en kostnadsbesparing i förhållande till innevarande budgetår av 10 000 kronor. Med hänsyn tagen till nu nämnda kostnadsökningar och besparingar bör anslagsposten uppföras med $(1\,342\,000 + 2\,700 - 21\,300 + 1\,500 + 25\,000 - 10\,000 =)$ 1 339 900 kronor.

För rörligt tillägg torde beräknas 368 700 kronor.

Patent- och registreringsverkets avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 skulle därmed uppgå till $(1\,759\,400 + 1\,339\,900 + 368\,700 =)$ 3 468 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för patent- och registreringsverket fastställda personalförteckningen upptaga ytterligare fem ordinarie befattningar som kontorsbiträde i lönegraden Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 759 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 339 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 368 700

Summa kronor 3 468 000;

c) till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 468 000 kronor.

[80.] 2. Patent- och registreringsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	441 500	464 465
1948/49 (statsliggaren s. 870) ..	441 500	
1949/50 (förslag)	500 000	

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt följande omkostnadsstat för patent- och registreringsverket:

U t g i f t e r:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 20 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 5 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 190 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 275 000
5. Övriga utgifter:	
a. Reproduktionsverksamheten, <i>förslagsvis</i>	kronor 7 000
b. Postavgifter och transportkostnader, <i>förslagsvis</i>	» 2 500
c. Undervisning	» 1 000 10 500

Summa kronor 500 500.

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Prenumerationsavgifter och dylikt	kronor 38 000
Avgifter för reproduktioner	» 21 000 kronor 59 000

Nettoutgift kronor 441 500.

Enligt föreskrift av Kungl. Maj:t må anslagsposten till reseersättningar icke överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande samt av anslagsposten till expenser tagas i anspråk för bränsle, lyse, elektrisk ström, gas och hisskötsel förslagvis 40 000 kronor och för övriga expenser högst 150 000 kronor.

I skrivelse den 21 juni 1948 har *patent- och registreringsverket* hemställt att under budgetåret 1948/49 få överskrida delposten till övriga expenser med sammanlagt 23 000 kronor. Av detta belopp hänförde sig 2 000 kronor till ökade städningskostnader, vilka huvudsakligen vore betingade av nytt kollektivavtal med städningspersonalen. Ett belopp av 6 000 kronor sammanhänge med den höjning av telefonavgifterna, som skett från och med den 1 april 1948. De återstående 15 000 kronorna erfordrades för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål. Ämbetsverket framhåller beträffande sistnämnda post, att efter krigets slut patentskrifter i stort antal inkommit från utlandet, att dessa måste ordnas och bindas, att priset å bokbindning flerdubblats i jämförelse med tiden före kriget, att inköpen av böcker från utlandet legat nere under kriget men nu vore mycket önskvärda samt att bibliotekets verksamhet även i övrigt blivit eftersatt. Verkets bibliotekarie hade i samråd med verkets litteraturråd framlagt förslag rörande erforderliga åtgärder. Enligt detta krävde biblioteksverksamheten under de två budgetåren 1948/50 ett expensanslag av sammanlagt 123 000 kronor, därav 72 000 kronor för bindning av patentskrifter och andra handlingar. Vid beräkningen av sistnämnda post hade utgångspunkten varit, att två tredjedelar av det obundna materialet skulle bindas av verkets egna bokbindare. Eljest skulle posten ha stigit från 72 000 kronor till 120 000 kronor. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa statsutgifterna hade verket ansett sig böra räkna ner anslagsbehovet för biblioteksverksamheten till 90 000 kronor, vilket enligt verket vore ett till nöds försvarligt minimibelopp. Fyra byråchefer hade dock reserverat sig mot denna nedprutning. Då det enligt verkets uppfattning vore högeligen önskvärt att biblioteksverksamheten kunde intensifieras redan under innevarande budgetår, hade verket ansett att hälften av nyssnämnda belopp borde belasta budgetåret 1948/49. Med utgångspunkt från att i den medgivna expensposten inginge utgifter för bokinköp och andra biblioteksändamål med 30 000 kronor önskade verket således få disponera ytterligare 15 000 kronor för biblioteksverksamheten under innevarande budgetår. Enligt verket funnes icke någon möjlighet att göra besparingar å andra delposter av expensanslaget.

I sin förenämnda skrivelse den 24 augusti 1948 har patent- och registreringsverket jämväl framlagt förslag till medelsanvisning beträffande omkostnadsanslaget för nästa budgetår.

Anslagsposterna till sjukvård m. m. och reseersättningar ha av verket upptagits till oförändrade belopp, 20 000 respektive 5 000 kronor. Av anslagsposten till expenser har delposten till bränsle, lyse, elektrisk ström, gas och hisskötsel likaledes uppförts med samma belopp som för innevarande budgetår eller 40 000 kronor, medan däremot delposten till övriga expenser uppräknats med 65 000 kronor

till 215 000 kronor, eventuellt med 80 000 kronor till 230 000 kronor. Ämbetsverket har därvid räknat med att kostnaderna för renhållning och städning komma att uppgå till sammanlagt 55 000 kronor, innebärande en ökning med 5 000 kronor i förhållande till vad som avsetts i omkostnadsstaten för innevarande budgetår (3 000 kronor mer än enligt beräkningarna i skrivelsen den 21 juni 1948). Verket har härvid räknat med lönerna enligt gällande kollektivavtal och med en ny städningsrotel för vissa arkivlokaler. Kostnaderna för skrivmateriel, papper, blankettryck m. m. beräknas av verket stiga med 12 000 kronor till 50 000 kronor, beroende på väsentligt ökade blankettkostnader för bolagsavdelningen, pappersskatt och ökad pappersåtgång i anledning av den äskade personalökningen. Utgifterna för telegram, telefon och annonser beräknas av patent- och registreringsverket till 30 000 kronor, innebärande en ökning med 8 000 kronor i förhållande till vad som avsetts i omkostnadsstaten för innevarande budgetår och med 2 000 kronor i jämförelse med kostnadsberäkningen i verkets skrivelse den 21 juni 1948. Ökningen i förhållande till sistnämnda uppskattning beror på att verket räknat med inträdes- och kvartalsavgifter för ett antal nya telefonapparater. För inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. äskas av ämbetsverket 35 000 kronor, utgörande 25 000 kronor mer än som avsetts i staten för innevarande budgetår. Av det begärda beloppet skulle 28 000 kronor åtgå för att anskaffa dels möbler och räknemaskiner m. m. till den begärda nya personalen, dels hyllor i arkivet och på andra håll och dels persienner. För bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål räknar verket med 45 000 kronor eller 15 000 kronor mer än som avsetts i staten för innevarande budgetår. Härutinnan hänvisar verket till sin förut nämnda skrivelse den 21 juni 1948. För det fall att sistnämnda framställning icke skulle medföra, att ytterligare 15 000 kronor beviljas för biblioteksverksamheten under budgetåret 1948/49, måste enligt ämbetsverket posten för nästa budgetår höjas till 60 000 kronor. Anslagsposten till publikationstryck har av ämbetsverket höjts från 275 000 till 350 000 kronor på grund av pappersskatten och ökade publiceringskostnader vid en stegring i antalet avgjorda ärenden. Vad angår anslagsposten till övriga utgifter räknar verket med en sammanlagd höjning av densamma med 6 000 kronor till 16 500 kronor. Härvid har delposten till reproduktionsverksamheten höjts med 5 000 kronor till 12 000 kronor, delposten till postavgifter och transportkostnader upptagits med oförändrat belopp, 2 500 kronor, och delposten till undervisning höjts från 1 000 kronor till 2 000 kronor. Med hänsyn till inkomsterna under budgetåret 1947/48 har ämbetsverket räknat upp de särskilda uppbördsmedlen med 6 000 kronor till 65 000 kronor, därav posten prenumerationsavgifter och dylikt med 2 000 kronor till 40 000 kronor och posten avgifter för reproduktioner med 4 000 kronor till 25 000 kronor. Nettoutgifterna till omkostnader skulle således enligt ämbetsverkets beräkningar uppgå till $(20\,000 + 5\,000 + 255\,000, \text{ eventuellt } 270\,000, + 350\,000 + 16\,500 - 65\,000 =) 581\,500$ kronor, eventuellt 596 500 kronor.

Statskontoret har i ärendet anført, att någon begränsning måhända kunde ske av de beräknade utgifterna under posterna inköp och underhåll av möbler m. m. samt bokinköp m. m. Posten renhållning och städning synes kunna reduceras med cirka 20 000 kronor vid en övergång till varannandagsstädning.

Departementschefen. Patent- och registreringsverket har föreslagit en höjning av samtliga belopp, som ingå under delposten till övriga expenser. Vad angår beloppet till renhållning och städning torde den åskade höjningen till 55 000 kronor böra medgivas. Delposten till skrivmateriel, papper, blankettryck m. m. torde kunna begränsas till 48 000 kronor. Då jag i nuvarande läge icke anser det lämpligt att verket anskaffar ytterligare telefonapparater, förordar jag att det för telegram, telefon och annonser avsedda beloppet upptages till 28 000 kronor. Till inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. kan jag icke tillstyrka högre belopp än 14 500 kronor, d. v. s. 4 500 kronor mer än som avsetts för innevarande budgetår. Vad angår biblioteksverksamheten är det visserligen angeläget, att patent- och registreringsverkets bibliotek kan fylla sin uppgift i förhållande till verkets egna tjänstemän och allmänheten. I dagens läge kan jag dock icke förorda en så kostnadskrävande upprustning av biblioteksverksamheten, som verket föreslagit. För innevarande budgetår är jag blott beredd att medge överskridande av beloppet till bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål — beräknat till 30 000 kronor — med 5 000 kronor, förutsatt att riksdagen icke gör någon erinran däremot. För nästa budgetår torde posten beräknas till 40 000 kronor, varvid jag i anslutning till vad jag anført under närmast föregående punkt förutsätter, att 20 000 kronor av anslaget till avlöningar till icke-ordinarie personal användas till att avlöna bokbindare. Delposten till övriga expenser torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(55\,000 + 48\,000 + 28\,000 + 14\,500 + 40\,000 =)$ 185 500 kronor, d. v. s. 29 500 kronor mindre än verket i första hand föreslagit. Anslagsposten till publikationstryck torde kunna upptagas till förslagsvis 300 000 kronor eller 50 000 kronor mindre än verket begärt. Under anslagsposten till övriga utgifter torde delposten till reproduktionsverksamheten icke böra uppräknas med högre belopp än den beräknade inkomstökningen från avgifter för reproduktioner. Posten bör sålunda bestämmas till förslagsvis 11 000 kronor. Delposterna till postavgifter och transportkostnader och till undervisning torde böra uppföras med oförändrade belopp, förslagsvis 2 500 respektive 1 000 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter skulle under sådana förhållanden sluta å 14 500 kronor, d. v. s. 2 000 kronor lägre än verket föreslagit.

Då ämbetsverkets beräkning av omkostnadsstaten i övrigt synes böra godtagas, skulle statens nettosumma för nästa budgetår uppgå till $(581\,500 - 29\,500 - 50\,000 - 2\,000 =)$ 500 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[81.] 3. Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.

Beträffande anslagets användning torde jag få hänvisa till statsliggaren s. 871. Nämndens åligganden regleras i lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret och i kungörelsen den 6 december samma år (nr 764) med vissa föreskrifter angående tillämpningen av nämnda lag. Lagens giltighetstid utgår den 31 december 1949. Förslag om lagens förlängning torde emellertid komma att föreläggas riksdagen.

Anslaget torde för nästa budgetår böra bestämmas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 2 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[82.] 4. Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	60 000	60 000
1948/49 (statsliggaren s. 871) ..	60 000	
1949/50 (förslag)	60 000	

Under rubriken Svenska uppfinnarkontoret äro i gällande riksstat uppförda dels ett obetecknat anslag å 60 000 kronor till administrationskostnader, dels ock ett reservationsanslag å 100 000 kronor till understödjande verksamhet.

Genom beslut den 14 maj 1948 har Kungl. Maj:t fastställt inkomst- och utgiftsstat för kontoret, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1948/49. Beträffande statens innehåll och vissa andra av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter rörande kontorets verksamhet torde jag få hänvisa till statsliggaren.

I skrivelse den 15 september 1948 har Svenska uppfinnarkontoret anhållit om oförändrade anslag för nästa budgetår. Den av kontoret uppgjorda staten slutar å 175 000 kronor eller 10 000 kronor mer än för innevarande budgetår. De ökade utgifterna utgöras av lönekostnader och äro avsedda att täckas genom ökade inkomster av konsultationsverksamheten. Till sin skrivelse har kontoret fogat en verksamhetsberättelse för budgetåret 1947/48. Av denna framgår bl. a., att från nämnda års reservationsanslag å 100 000 kronor till understödjande verksamhet understöd icke beviljats till högre

belopp än i runt tal 39 000 kronor. Enligt verksamhetsberättelsen beror detta på vissa särskilda förhållanden av tillfällig natur.

Jag tillstyrker, att Svenska uppfinnarkontorets anslag till administrationskostnader uppföres med oförändrat belopp, 60 000 kronor. Kontorets anslag till understödjande verksamhet torde däremot — med hänsyn till förefintlig reservation å anslaget — för nästa budgetår kunna sänkas till 75 000 kronor.

Beträffande sistnämnda anslag återkommer jag under nästföljande punkt. Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[83.] 5. Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	100 000	75 000
1948/49 (statsliggaren s. 872) ..	100 000	
1949/50 (förslag)	75 000	

Under hänvisning till vad jag under närmast föregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[84.] 6. Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	250 000	270 736
1948/49 (statsliggaren s. 872) ..	250 000	
1949/50 (förslag)	250 000	

Från detta anslag bestridas kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattningen med registreringar och anmälningar till förenings-, handels- och försäkringsregistren ävensom ³/₄ av patent- och registreringsverkets kostnader för utgivande av samlingar till olika register. De för nu nämnda registreringar och anmälningar inflytande avgifterna redovisas å riksstatens inkomstsida såsom »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register». I riksstaten för innevarande budgetår är ifrågavarande inkomstpost uppförd med 300 000 kronor. Den beräknas för nästa budgetår till samma belopp.

Enligt lagen om försäkringsrörelse den 17 juni 1948 (nr 433), vilken trätt i kraft den 1 januari 1949, skall länsstyrelsernas befattning med registrering av försäkringsbolag upphöra. Till följd av vissa övergångsbestämmelser till lagen kan det dock förväntas, att länsstyrelserna jämväl under nästa budgetår komma att handlägga vissa registreringsärenden rörande försäkringsbolag. Med hänsyn härtill samt till anslagsbelastningen under budgetåret 1947/48 torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp eller 250 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[85.] 7. Avsättning till försäkringsinspektionens fond.

	Anslag	Nettoinkomst som tillgodo- förts fonden	Nettoutgift för försäkrings- inspektionen
1947/48	340 000	362 139	293 305
1948/49 (statsliggaren s. 872)	360 000		
1949/50 (förslag)	450 000		

Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av enahanda storlek som det belopp, vilket samma år redovisas under inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen». Nämnade bidrag tillgodoföres sålunda över utgiftsanslaget för försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestridas.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1948 för försäkringsinspektionen fastställt dels personalförteckning, dels ock stat att gälla tills vidare från och med budgetåret 1948/49. Staten slutar å 377 000 kronor. Det anslaget överskjutande beloppet är avsett att bestridas från besparingar å försäkringsinspektionens fond.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *försäkringsinspektionen* anmält, att inspektionen icke föresloge någon ändring i staten för inspektionen.

Inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» har i förslaget till riksstat för nästa budgetår upptagits till 450 000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis anförts torde för avsättning till försäkringsinspektionens fond för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av samma storlek.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

F. Diverse.

[86.] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 940 000 kronor.

[87.] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond.

Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 303 000 kronor.

[88.] 3. Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	18 000	42 786
1948/49 (statsliggaren s. 874) ..	30 000	
1949/50 (förslag)	60 000	

Beträffande anslagets historik hänvisas till 1932 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, s. 113 och 114.

Kostnaderna för patrulleringstjänsten skola enligt 1929 års internationella sjöfartssäkerhetskonvention bestridas av ett flertal stater. Av förarbetena till konventionen framgår, att varje stat avsågs skola bidra i förhållande till den nytta, som landets fartyg ha av patrulleringstjänsten. Sveriges andel utgör enligt 1929 års konvention två procent av totalkostnaderna. Vid 1948 års sjöfartssäkerhetskonferens i London rådde enighet om att den nuvarande fördelningen av kostnaderna icke kunde anses rättvis på grund av de ändringar, som inträtt i fråga om det sammanlagda fartygstonnage från olika länder, som numera passerade det bevakade området. I avvaktan på en internationell utredning rörande storleken av ifrågavarande tonnage och dess fördelning på olika stater överenskomms i princip, att de år

1929 bestämda bidragen borde jämkas i förhållande till den ökning eller minskning, som vederbörande staters fartygstonnage undergått sedan åren 1927 och 1928. Från brittiskt håll framlades en beräkning av de bidrag, som enligt denna norm skulle utgivas av de olika intresserade länderna. Enligt denna beräkning skulle Sverige svara för tre andelar, tills vidare tre procent av totalkostnaderna. I enlighet med vad som överenskomms vid konferensen har sedermera Storbritannien, med stöd av 1929 års sjöfartssäkerhetskonvention, hemställt att Sverige måtte påtaga sig nyssnämnda anpart av kostnaderna.

Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde den föreslagna höjningen av Sveriges andel i kostnaderna för patrulleringstjänsten böra godtagas. Under sådana förhållanden och med utgångspunkt från nettoutgiften för budgetåret 1947/48 torde anslaget böra bestämmas till 60 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[89.] 4. Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel.

Beträffande anslagets historik hänvisas till 1947 års statsverksproposition, bil. 12, s. 155 och 156.

För nästa budgetår torde anslaget liksom för budgetåret 1948/49 böra fastställas till 3 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

[90.] 5. Bidrag till vissa internationella byråer.

Från detta anslag bestridas kostnaderna för Sveriges bidrag dels till internationella byrån i Paris för utställningar, dels ock till patentunionens internationella byrå i Bern. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med (2 000 + 9 800 =) 11 800 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *kommerskollegium* hemställt, att till tackning av Sveriges andel av internationella utställningsbyråns utgifter under räkenskapsåret den 1 april 1949—31 mars 1950 måtte anvisas förslagsvis samma belopp som för innevarande budgetår.

Beträffande beräkningen av Sveriges bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern hänvisas till 1948 års statsverksproposition, bilaga 12, s. 116—118.

I skrivelse den 16 september 1948 har *schweiziska beskickningen* härstä-

des gjort en förfrågan angående svenska regeringens inställning till vissa löneförhöjningar för personalen hos patentunionens internationella byrå i Bern. Av skrivelsen framgår, att schweiziska regeringen funnit en löneförbättring önskvärd för att lönenivån för byråns personal skulle bli densamma som för personalen å vissa andra internationella byråer i Schweiz.

För nästa budgetår torde bidraget till internationella byrån i Paris för utställningar böra upptagas med oförändrat belopp. Vad angår bidraget till patentunionens internationella byrå i Bern har jag inhämtat, att den kostnadsökning, som skulle bli en följd av schweiziska regeringens förut nämnda förslag, icke överskrider den i riksstaten för innevarande budgetår förutsatta kostnadsramen. Bidraget torde därför böra beräknas till oförändrat belopp. Anslaget till bidrag till nu ifrågavarande internationella byråer torde sålunda för nästa budgetår böra bestämmas till samma belopp som för löpande budgetår eller $(2\,000 + 9\,800 =) 11\,800$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 11 800 kronor.

[91.] 6. Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.

Anslaget är i nu gällande riksstat upptaget med förslagsvis 56 000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till propositionen 1948: 288.

I skrivelse den 9 november 1948 ha *de svenska ombuden i det gemensamma utskottet för nordiskt ekonomiskt samarbete* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med oförändrat belopp.

Med tillstyrkan av ombudens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 kronor.

[92.] 7. Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 231 000 kronor.

I skrivelse den 22 september 1948 har *Svenska turisttrafikförbundet* hemställt, att bidraget för nästa budgetår måtte höjas till 450 000 kronor. Ett ytterligare bidrag för samma tid med 176 000 kronor har äskats för det fall att en av förbundet den 30 april 1948 gjord framställning icke skulle leda till att nämnda belopp komme att ställas till förfogande under budgetåret 1948/49. Till stöd för sina anslagsäskanden har förbundet anført i huvudsak följande.

Resandeströmmen från utlandet under år 1947 hade varit betydligt större än någonsin tidigare. Trots det försämrade internationella läget och växande svårigheter av ekonomisk art i många länder hade den utländska resandeströmmen till Sverige under de första åtta månaderna av 1948 totalt överstigit föregående års resandeström under samma tid med över 150 000 resenärer. Förbundet ansåge det befogat att även under kommande år räkna med en betydande resandeström från utlandet, kanske särskilt från Förenta staterna, samt därav följande ökade inkomster i utländska valutor. — Under de senaste åren hade förbundet trots otillräckliga statsbidrag kunnat bedriva sin verksamhet på ett nöjaktigt sätt endast därigenom att ytterligare medel anskaffats genom lån å 170 000 kronor mot säkerhet i in-teckningar i förbundets fastighet. Vidare hade förbundet under år 1948 riktat en vädjan till ett stort antal enskilda industrier och företag att ekonomiskt stödja förbundet. Denna aktion hade givit till resultat, att icke mindre än 108 500 kronor ställts till förbundets förfogande. På grund härav hade det varit möjligt att anslå ökade belopp till en på grund av bristande medel länge eftersatt propagandaverksamhet. Den utvidgning av verksamheten som företagits hade koncentrerats till länder, på vilkas valutor knapphet rådde, och kommit till uttryck i höjda anslag för publikationsverksamheten, särskilt på engelska språket, samt för förbundets byrå i New York. Samtidigt hade förbundet emellertid nödgats kraftigt skära ned anslagen till byråerna i Paris, Zürich och Rom. — Vid utarbetande av budget för nästa budgetår hade förbundet utgått ifrån att dess arbetsuppgifter i stort sett komme att bli desamma som tidigare. Hänsyn hade särskilt tagits till att sådan verksamhet, som vore av omedelbar ekonomisk betydelse för landet i dess helhet, i första rummet beaktades.

Departementschefen. Jag vill erinra därom, att jag den 18 november 1948 enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat fem utredningsmän för att inom handelsdepartementet utreda frågan om den utländska turisttrafikens ekonomiska betydelse för landet jämte därmed sammanhängande frågor. I avvaktan på det resultat, vartill de sakkunniga kunna komma i vad avser turismens ekonomiska betydelse för landet, torde bidragsanslaget för nästa budgetår böra bibehållas oförändrat. Jag är icke beredd att nu taga ställning till frågan om förstärkning av det för innevarande budgetår under denna rubrik anvisade anslaget.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 231 000 kronor.

[93.] 8. Avsättning till fonden för idrottens främjande.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	4 000 000	4 000 000
1948/49 (statsliggaren s. 874) ..	3 500 000	
1949/50 (förslag)	3 500 000	

Beträffande anslagets tillkomst och syfte hänvisas till 1939 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, p. 77.

Vid 1939 års lagtima riksdag beslöts, att av den för Kungl. Maj:t tillgängliga behållningen av Aktiebolaget Tipstjänsts verksamhet 50 procent skulle tillföras fonden för idrottens främjande, 20 procent reserveras för främjande av friluftslivet och återstående 30 procent användas för allmänt budgetära ändamål. Redan 1939 års urtima riksdag såg sig emellertid av statsfinansiella skäl nödsakad att högst väsentligt minska anslagen till idrottens och friluftslivets främjande. Jämväl under följande år ha avsättningsanslagen varit avsevärt mindre än de skulle blivit, om nyssnämnda principbeslut tillämpats. Under ett budgetår, 1941/42, gjordes över huvud ingen avsättning till fonden för friluftslivets främjande med hänsyn till den då disponibla behållningen i fonden. För innevarande budgetår föreslog Kungl. Maj:t, att anslagen för avsättning till fonden för idrottens främjande och till fonden för friluftslivets främjande skulle bestämmas till respektive 4 000 000 kronor och 500 000 kronor. Efter hemställan av statsutskottet beslöt emellertid riksdagen att minska det förstnämnda anslaget med 500 000 kronor och i gengäld höja det sistnämnda anslaget med samma belopp. Vid behandlingen av ärendet förklarade sig utskottet förutsätta, att den del av anslaget, som sålunda föresloges skola undandragas idrottsrörelsen, skulle komma densamma genom ny medelsanvisning åter till godo, så snart omständigheterna gjorde det möjligt att tillgodose de med ifrågakvarande belopp avsedda ändamålen, nämligen tillskapande av idrottsanläggningar.

I skrivelse den 28 september 1948 har *Sveriges riksidsrottsförbund* hemställt, att till avsättning till fonden för idrottens främjande måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 6 925 000 kronor. Av detta belopp avsåges 4 750 000 kronor för huvudsakligen idrottsorganisationernas verksamhet, 175 000 kronor för Lingiaden 1949 samt 2 000 000 kronor för idrottsanläggningar. Vad den förstnämnda delposten anginge beräknades 1 132 500 kronor för Riksidrottsförbundets samt special- och distriktsförbundens förvaltning, 741 000 kronor för instruktionsverksamhet, ledareutbildning och konsulentverksamhet, 200 000 kronor för föreningsverksamhet, 162 000 kronor för utomlandsrepresentation, tryckning av stadgar, idrottsplatskommitténs verksamhet m. m., 245 000 kronor för Riksidrottsförbundets ungdoms-, motionsidrotts- och samarbetskommittés verksamhet, 26 000 kronor för Sveriges akademiska idrottsförbunds och Sveriges militära idrottsförbunds verksamhet, 540 000 kronor för mindre anslag till enklare lek- och idrottsanläggningar och förbättringar av dylika samt bastu- och simbadsanläggningar, 675 000 kronor för materiel m. m. till föreningar, 80 000 kronor för kontorsinventarier, filmmateriel m. m., 150 000 kronor för förberedelser för olympiska spelen 1952 samt 913 500 kronor för diverse anslag till ett flertal utanför Riksidrottsförbundet stående organisationer m. m., medan ett belopp av 115 000 kronor, utgörande räntor från Riksidrottsförbundets idrottsfond, skulle avgå. Såsom skäl för sin framställning anför förbundet bl. a. följande.

Förbundet har för närvarande 8 644 anslutna föreningar och cirka 675 000 medlemmar. Den stab av funktionärer och ledare, som nu oavlönad offrar en avsevärd del av sin fritid för idrottens utveckling och utbredning, kan beräknas till lågt räknat 55 000 personer. Om den huvudsakligen för idrottsorganisationernas verksamhet begärda summan av 4 750 000 kronor skulle slås ut på dessa ledare, skulle det bli 86 å 87 kronor per individ. Detta belopp täcker icke ens kostnaderna för de viktigaste av de resor, som flertalet måste företaga. Idrotten måste således själv på olika sätt anskaffa avsevärda belopp för sin utveckling och sitt bestånd. — De anslagsmedel, som nedläggas på idrottsrörelsen, äro ägnade att i längden inbespara avsevärda delar av utgifterna för folksjukvården. Idrotten bibringar vidare utövarna arbetsglädje och stimulerar dem till ökad arbetskapacitet. Fritidsproblemet löses i väsentlig utsträckning i den mån idrotten och gymnastiken kunna utbredas ytterligare. Flykten från landsbygden motverkas bevisligen i hög grad genom ökade möjligheter till idrottsutövning, och gängbildningen i städerna skulle utan tvivel bli en sällsynthet, om idrotten finge bättre möjligheter att samla ungdomen till lämpliga övningsplatser och inomhuslokaler. En frisk, sund och idrottshärdad ungdom är vidare en betydelsefull faktor, då det gäller bevarandet av vår frihet. Riksidrottsförbundets mål är att ställa idrotten till hela svenska folkets förfogande. — Behovet av idrottsanläggningar är skriande. Om det begärda anslaget å 2 000 000 kronor till större dylika anläggningar fördelas på de hundratals projekt, som föreligga, skulle under alla omständigheter endast relativt små anslag kunna utdelas. Anslagen skulle i första hand avse schaktnings- och liknande arbeten, som icke kräva svåråtkomlig byggnadsmateriel och som i stor utsträckning kunna utföras av föreningsmedlemmarna själva. Kommuners och enskilda föreningsars initiativ och entusiasm, då det gäller idrottsanläggningar, böra uppmuntras i form av anslag eller klara löften om anslag av medel, som nu avsättas, men som i vissa fall måste hållas inne tills lämpligare tider för det slutliga färdigställandet av avsedda idrottsanläggningar äro för handen.

I förslaget till riksstat för nästa budgetår är inkomsttiteln Tipsmedel uppförd med 30 000 000 kronor, varav cirka 10 000 000 kronor kunna hänföras till den höjning av priset per tipsrad, som genomfördes den 1 juli 1948.

Departementschefen. Ehuru Riksidrottsförbundet anfört många goda skäl för ökad avsättning till fonden för idrottens främjande, anser jag med hänsyn till den ekonomiska situationen, att anslaget icke kan upptagas till högre belopp än för innevarande budgetår eller 3 500 000 kronor. Av detta belopp torde 3 000 000 kronor böra beräknas för huvudsakligen idrottsorganisationernas verksamhet, 175 000 kronor för Lingiaden 1949 samt 325 000 kronor för idrottsanläggningar. På grund av rådande arbetsmarknads- och investeringsläge förutsätter jag, att sistnämnda belopp tills vidare innehållas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att senare, då läget det medgiver, besluta om dispositionen av beloppet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 3 500 000 kronor.

[94.] 9. Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 000 000	2 000 000
1948/49 (statsliggaren s. 874) ..	1 000 000	
1949/50 (förslag)	1 000 000	

Beträffande fondens tillkomst och syfte samt riktlinjerna för avsättningarna till fonden torde jag få hänvisa dels till 1939 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, p. 77, och riksdagens skrivelse samma år nr 459, dels ock till vad jag anfört under närmast föregående punkt.

I skrivelse den 30 augusti 1948 har *statens fritidsnämnd* anfört, att för verksamhetsåret 1948/49 tillgängliga medel utgjorde 1 834 880 kronor, varav 451 900 kronor vore bundna eller avsåge ändamål, för vilka nämnden före budgetårets ingång tillstyrkt medelsanvisning. För verksamhetsåret 1949/50 borde anvisas ett anslag av 1 500 000 kronor, därest de viktigaste stödbehoven för fritidsverksamheten i dess helhet i skälig omfattning skulle kunna tillgodoses. Nämnden hemställer därför, att anslaget till avsättning till fonden för friluftslivets främjande för nästa budgetår måtte bestämmas till sistnämnda belopp.

Då jag under nuvarande förhållanden icke kan tillstyrka en höjning av avsättningen till fonden för friluftslivets främjande, förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp eller 1 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

[95.] 10. Avsättning till lotterimedelsfonden.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	7 500 000	7 500 000
1948/49 (statsliggaren s. 875) ..	6 750 000	
1949/50 (förslag)	7 000 000	

Beträffande penninglotterirörelsen i Sverige hänvisas till Kungl. Maj:ts proposition nr 24 till 1938 års riksdag samt riksdagens skrivelse samma år nr 132.

Enligt beslut av 1938 års riksdag skall behållningen av Svenska penninglotteriet aktiebolag fördelas lika mellan den allmänna budgeten och en under statskontorets förvaltning ställd diversemedelsfond, benämnd lotterimedelsfonden, varifrån enligt Kungl. Maj:ts bestämmande bidrag skola utgå till vissa kulturella ändamål m. m. Redan 1939 års urtima riksdag såg sig av statsfinansiella skäl föranledd att för budgetåret 1939/40 minska avsätt-

ningen till lotterimedelsfonden. Denna har icke heller senare tillförts be-
lopp i den utsträckning, som avsågs i förstnämnda principbeslut.

I anledning av riksdagens skrivelse den 20 maj 1947, nr 10, p. 76, till-
kallade min företrädare såsom chef för handelsdepartementet, enligt be-
myndigande, den 17 juli 1948 tre utredningsmän för att utreda frågan
om de ändamål, till vilka lotterimedel, som icke skulle tillföras allmänna
budgeten, borde utgå samt frågan huruvida medlen borde fördelas i andra
former än hittills. Enligt direktiven skall, om det finnes lämpligt, medlen
tillföras en statens kulturfond för att därifrån utdelas. Allmänna riktlinjer
borde uppdragas för fondens användning och ett detaljerat förslag framläggas
rörande dess administration. I avbidan på utredningens förslag torde
liksom hittills ett anslag till avsättning till lotterimedelsfonden böra upp-
tagas i riksstaten och bidrag ur fonden alltjämt utdelas av Kungl. Maj:t på
föredragning av chefen för handelsdepartementet.

I förslaget till riksstat för nästa budgetår har inkomsten av lotterimedel
beräknats till 73 000 000 kronor, varav cirka 26 700 000 kronor hänföra sig
till den förra året genomförda höjningen av lottsedelspriset från tio till
tolv kronor.

Under flera år har anslaget för avsättning till lotterimedelsfonden till-
mätts mycket knappt i förhållande till behovet av bidrag ur fonden. Detta
har bl. a. fått till följd, att det i flera fall varit nödvändigt att under löpande
budgetår besluta om dispositionen av medel, som först nästa budgetår skulle
tillföras fonden. För närvarande är situationen den, att vid ingången av
budgetåret 1949/50 ett avsevärt belopp kan antagas redan ha blivit dispo-
nerat av anslaget för ifrågavarande budgetår.

De ändamål, som tillgodoses av medel ur lotterimedelsfonden, äro dels
sådana, som betinga en årligen återkommande bidragstilldelning, dels ock
ändamål av mera tillfällig art. För den förra kategorien — årliga bidrag till
teatrar, orkestrar, vissa konstföreningar m. m. — kan medelsbehovet för
nästa budgetår beräknas till mellan 6 500 000 och 7 000 000 kronor. Det stör-
sta årligen återkommande bidraget utgår till Kungl. teatern, som nästa bud-
getår kan väntas kräva ett bidrag på över 2 000 000 kronor. Jag vill i detta
sammanhang erinra om att jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande
den 12 november 1948 tillkallat en utredningsman för att bl. a. undersöka
möjligheterna att för framtiden vinna en begränsning av de bidrag av lot-
terimedel, som erfordras för Kungl. teaterns drift.

Det är svårt att på förhand beräkna behovet av tillfälliga bidrag från
fonden. Uppenbart är dock, att en kraftig höjning av anslaget till avsätt-
ning till lotterimedelsfonden är nödvändig för att de mera tillfälliga bidrags-
behoven, bl. a. sådana som beröra landsortsintressen, skola kunna tillgodo-
ses i skälig utsträckning. Under nu angivna förhållanden vore en väsentlig
höjning av anslaget för nästa budgetår önskvärd. I dagens ekonomiska läge
kan jag emellertid icke tillstyrka en större anslagshöjning än med 250 000
kronor. Jag tillstyrker alltså, att anslaget för nästa budgetår uppföres med
7 000 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 7 000 000 kronor.

[96.] 11. *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	550 000	549 181
1948/49 (statsliggaren s. 875) ..	500 000	
1949/50 (förslag)	550 000	

Det från anslaget bekostade utredningsarbetet har ökats under det senast förflutna året. I 1948 års berättelse om vad i rikets styrelse sig tilldragit redovisades sålunda under handelsdepartementet 29 kommittéer och liknande organ, medan motsvarande siffra i 1949 års berättelse är 39. Då handelsdepartementets utredningsverksamhet icke lämpligen torde kunna minskas under nästa budgetår, är en höjning av anslaget erforderlig. Med utgångspunkt från nettoutgiften för budgetåret 1947/48 förordar jag, efter samråd med statsrådet Kock, att anslaget bestämmes till 550 000 kronor. Av anslaget beräknas 350 000 kronor åtgå till utredningsarbete i fråga om industriens och handelns rationaliseringsbehov m. m. och 200 000 kronor till övriga utredningar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

[97.] 12. *Planering av allmänna arbeten.*

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående anslag till planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[98.] 13. *Extra utgifter.*

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 40 000 kronor. För nästa budgetår torde böra utgå samma belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[99.] 14. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 52 000 kronor. För nästa budgetår torde det kunna bestämmas till 45 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

Sammanfattning.

Medan å riksstat och tilläggsstat I för budgetåret 1948/49

under tionde huvudtiteln anvisats	kronor	48 033 500
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvudtitelns slutsumma att för budgetåret 1949/50 uppgå till		
	»	49 507 900
innebärande en ökning med	»	1 474 400

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl Gustaf Gyllenhaal.

R e g i s t e r

till

Tionde huvudtiteln för budgetåret 1949/50.**A. Handelsdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Handelsdepartementet:	
1	Avlöningar.....	439 000
2	Omkostnader.....	46 000
3	Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.....	20 000
	Säger för handelsdepartementet	505 000

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

	Kommerskollegium:	
4	Avlöningar.....	1 566 500
13	Omkostnader.....	228 500
	Bergsstaten:	
14	Avlöningar.....	137 000
16	Omkostnader.....	21 200
	Sprängämnesinspektionen:	
17	Avlöningar.....	82 000
19	Omkostnader.....	16 000
	Fartygsinspektionen:	
20	Avlöningar.....	400 000
23	Omkostnader.....	80 000
	Skeppsmättningsväsendet:	
23	Avlöningar.....	34 300
24	Omkostnader.....	11 100
25	Torvingenjörer m. fl.....	2 000
	Instruktör i hemslöjd:	
26	Avlöning.....	8 000
26	Omkostnader.....	1 500
	Navigationsskolorna:	
27	Avlöningar.....	620 000
30	Omkostnader.....	40 600
32	Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.....	3 500
33	Skolhälsovård.....	10 000
33	Navigationslärarkurs.....	11 300
	Säger för kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.....	3 273 500.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

Sid.		Kronor
	Sveriges geologiska undersökning:	
35	Avlöningar	543 300
38	Omkostnader	156 200
39	Malmletning och förberedande gruvarbeten	627 000
41	Jordartskartering inom Norrbottens län	27 500
41	Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne	8 000
42	Vissa kostnader för statens gruvegendom	50 000
	Statens provningsanstalt:	
43	Avlöningar	920 000
46	Omkostnader	172 000
	Flygtekniska försöksanstalten:	
48	Avlöningar	685 000
54	Omkostnader	221 000
	Statens hantverksinstitut:	
54	Avlöningar till viss personal	272 000
58	Vissa omkostnader	31 000
59	Bidrag till kursverksamheten m. m.	145 000
	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien:	
59	Akademien	130 000
69	Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet	40 000
61	Statens tekniska forskningsråd	57 000
63	Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.	1 040 000
64	Statens kommitté för byggnadsforskning	*48 500
65	Byggnadsforskning	*300 000
65	Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet	570 000
67	Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet	94 000
69	Bidrag till Metallografiska institutet	23 700
69	Bidrag till Institutet för konserveringsforskning	75 000
71	Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten	40 000
73	Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi	500 000
74	Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning	150 000
80	Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri	270 000
81	Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker ...	10 000
81	Befrämjande av hemslöjden	50 000
82	Bidrag till Svenska slöjdföreningen	50 000
83	Bidrag till standardiseringsverksamheten	*400 000
83	Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen	30 000
	Säger för bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.	7 736 200.

D. Sjöfart och handel.

	Lotsverket:	
84	Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen	453 000
85	Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten	8 611 000
91	Omkostnader	2 679 000
95	Säkerhetsanstalter för sjöfarten	900 000
	Handelsflottans pensionsanstalt:	
99	Avlöningar	30 000
101	Omkostnader	5 500

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Statens handelskommission:	
102	Avlöningar.....	3 000 000
102	Omkostnader.....	433 000
	Statens skeppsprovsningsanstalt:	
103	Avlöningar.....	246 000
105	Omkostnader.....	47 800
106	Statens isbrytarverksamhet.....	900 000
	Statens sjöhistoriska museum:	
108	Avlöningar.....	129 000
110	Omkostnader.....	23 000
110	Underhåll av samlingarna.....	3 000
111	Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.....	256 000
113	Läkarundersökning av sjöfolk.....	70 000
113	Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.....	40 000
114	Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.....	400 000
115	Reparation och ombyggnad m. m. av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm.....	200 000
115	Kostnader för handelssjöfartens dirigering.....	25 000
117	Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.....	100 000
121	Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.....	90 000
121	Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.....	255 000
126	Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.....	102 000
127	Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.....	450 000
Säger för sjöfart och handel		19 448 300.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.

	Patent- och registreringsverket:	
129	Avlöningar.....	3 468 000
134	Omkostnader.....	500 000
138	Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.	2 000
	Svenska uppfinnarkontoret:	
138	Administrationskostnader.....	60 000
139	Understödjande verksamhet.....	75 000
139	Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.....	250 000
140	Avsättning till försäkringsinspektionens fond.....	450 000
Säger för patent- och registreringsväsendet m. m.		4 805 000.

F. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
141	Byggnadsstyrelsens delfond.....	940 000
141	Lotsstyrelsens delfond.....	303 000
141	Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten..	60 000
142	Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel.....	3 000
142	Bidrag till vissa internationella byråer.....	11 800
143	Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete..	56 000
143	Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet.....	231 000
144	Avsättning till fonden för idrottens främjande.....	3 500 000

Sid.		Kronor
147	Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.....	1 000 000
147	Avsättning till lotterimedelsfonden	7 000 000
149	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	550 000
149	Planering av allmänna arbeten	100
149	Extra utgifter	40 000
150	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	45 000
	Säger för diverse	13 739 900.
	Summa	49 507 900.

Bilaga 13 till

1949 års statsverksproposition.

Elfte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet MOSSBERG, anmäler de frågor, som tillhöra regleringen för *budgetåret 1949/50* av utgifterna under *riksstatens elfte huvudtitel*, innefattande anslagen till *inrikesdepartementet*, samt anför därvid följande.

A. Inrikesdepartementet.

[1.] 1. Inrikesdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	480 000	429 562
1948/49 (statsliggaren s. 877)	505 000	—
1949/50 (förslag)	510 000	—

Kungl. Maj:t har den 30 maj 1947 fastställt personalförteckning för inrikesdepartementet.

Kungl. Maj:t har vidare den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för departementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1949. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	275 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	158 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	44 400

Summa förslagsanslag kronor 505 000

I propositionen nr 33/1947, vari förslag framlades till personalorganisation för det nya inrikesdepartementet, uttalades, att skäl kunde anföras för att — liksom i propositionen föreslogs beträffande socialdepartementet — även inom inrikesdepartementet inrätta en byråchefstjänst för statssekreterarens närmaste medhjälpare. Viss erfarenhet beträffande inrikesdepartementets arbetsbörda syntes dock, framhölls vidare, böra avvaktas, innan ställning togs till denna fråga. De erfarenheter, som numera vunnits rörande arbetets omfattning på statssekreteraravdelningen, ha till fullo styrkt behovet av en sådan tjänst. Det propositionsarbete och de arbetsuppgifter i övrigt, som åvila avdelningen, kräva, att statssekreteraren såsom sin närmaste medhjälpare erhåller en befattningshavare i byråchefs ställning. Behovet härav har ytterligare accentuerats, sedan avdelningen fr. o. m. innevarande budgetår tillförts jämväl de omfattande och komplicerade frågorna om medelsanvisning till universitetssjukhusen. Jag föreslår alltså, att fr. o. m. nästa budgetår på avdelningen inrättas en byråchefstjänst i lönegrad Cr 10. I samband därmed torde en förste kanslisekreterartjänst i lönegrad Ca 29 böra föras på övergångsstat.

Vad angår anslagsbehovet för nästa budgetår torde anslagsposten till avlöning till departementschefen böra upptagas till oförändrat belopp, 27 600 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän skulle ett bifall till förslaget om inrättande av en byråchefstjänst i stället för en förste kanslisekreterarbefattning i och för sig påkalla en uppräknings av posten. Då emellertid posten för löpande budgetår synes vara upptagen med för högt belopp, förordar jag i stället, att densamma nedräknas med 10 000 kronor till 265 000 kronor.

Vad beträffar anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har departementets behov av amanuens- och biträdespersonal visat sig vara något större, än vad man ansåg sig böra räkna med i nyssnämnda proposition. Jag föreslår därför, att anslagsposten för tillgodoseende av detta ytterligare behov uppräknas med 15 000 kronor till 173 000 kronor.

För rörligt tillägg torde böra beräknas oförändrat belopp, 44 400 kronor.

Det sammanlagda anslagsbehovet skulle alltså uppgå till (27 600 + 265 000 + 173 000 + 44 400) 510 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för inrikesdepartementet skall upptagas en befattning såsom byråchef i lönegrad Cr 10 samt att en av de i samma förteckning upptagna befattningarna såsom förste kanslissekreterare i lönegrad Ca 29 skall överföras till övergångsstat;

b) godkänna följande avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	265 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	173 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	44 400

Summa förslagsanslag kronor 510 000;

c) till *Inrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 510 000 kronor.

[2.] 2. Inrikesdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	50 000	127 783
1948/49 (statsliggaren s. 878)	50 000	—
1949/50 (förslag)	50 000	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas under budgetåret 1948/49.

Nettoutgifterna å anslaget under föregående budgetår ha — såsom framgår av det föregående — väsentligt överstigit det anvisade beloppet. Anledningen härtill är, att anslaget under nämnda budgetår belastats med betydande utgifter av engångskaraktär i samband med inrikesdepartementets flyttning till och inredning av nya lokaler under våren 1948. Med hänsyn till dessa engångsutgifter lämna de föreliggande belastningssiffrorna icke tillräcklig ledning för ett bedömande av det normala medelsbehovet. Även om tillgängliga uppgifter om belastningen å de olika anslagsposterna i omkostnadsstaten synas tyda på att vissa poster äro för knappt beräknade

även för normala behov, förordar jag därför, att anslaget för nästa budgetår upptages till oförändrat belopp, 50 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inrikesdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.**Medicinalstyrelsen med dithörande stater.****[3.] 1. Medicinalstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 350 000	1 355 953
1948/49 (statsliggaren s. 878—881) ..	1 410 000	—
1949/50 (förslag)	1 510 000	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt personalförteckning för medicinalstyrelsen.

Kungl. Maj:t har vidare samma dag fastställt följande avlöningsstat för styrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	620 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	165 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	500 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	125 000
Summa förslagsanslag kronor		1 410 000

I skrivelse den 22 september 1948 har *medicinalstyrelsen* framlagt förslag rörande beräkningen av anslaget för nästa budgetår.

Styrelsen erinrar inledningsvis om att den av 1947 års riksdag beslutade nya organisationen av styrelsen fungerat under ett år, under vilket verkställdes avsedd omgruppering av arbetsuppgifterna de olika byråerna och befattningshavarna emellan, allteftersom nytillkomna tjänster blivit tillsatta. Genom den pågående ökningen av styrelsens arbete hade emellertid ett stadigvarande behov av vissa extra och arvodesavlönade befattningar uppkommit, varför styrelsen ansett sig böra hemställa om deras ombildning till extra ordinarie befattningar. Härutöver vore smärre kompletteringar av den lägre personalen erforderliga.

Styrelsen anför till att börja med, att — på grund av den omfattning, som arbetsuppgifterna på styrelsens sinnessjukvårdsbyrå numera hade, och då, efter vad då kunde bedömas, arbetsmängden komme att öka allteftersom sinnessjukvården utbyggdes och effektiviserades — en förstärkning av arbetskrafterna på byrån vore ofrånkomlig, om ej ärendenas behöriga handläggning skulle äventyras. För sådant ändamål och för att avlasta byråchefen en del av hans arbetsbörda föreslår styrelsen, dels att förste byråsekreterartjänsten på denna byrå i lönegrad Ca 27 uppflyttas till sådan tjänst i lönegrad Ca 29 samt att dess innehavare erhåller i uppdrag att på eget ansvar handlägga och föredraga vissa grupper av ärenden, dels ock att kanslipersonalen förstärkes med en kansliskrivare i lönegrad Ce 15.

Styrelsen lämnar vidare en närmare redogörelse för de arbetsuppgifter, som skulle ankomma på dessa båda befattningshavare.

Styrelsen erinrar härefter om att, förutom den i styrelsens personalförteckning upptagne byggnadsinspektören i lönegrad Ce 27, med avlönning från medel under statens allmänna fastighetsfond vore anställd en biträdande byggnadsinspektör, vilken vore placerad såsom extra tjänsteman i lönegrad 24, löneklass 24. Nuvarande innehavaren hade tillträtt befattningen i november 1946. Enär erfarenheten ådagalagt, att två byggnadsinspektörer erfordrades för biträde åt styrelsen och de lokala direktionerna vid handläggning av byggnadsärenden, anser styrelsen befogat, att jämväl biträdande byggnadsinspektören beredes extra ordinarie anställning. Styrelsen föreslår därför, att befattningen överflyttas till styrelsens avlöningsstat och uppföres i lönegrad Ce 24.

Dessutom föreslår styrelsen, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas ytterligare en befattning som föredragande i rätts- och socialpsykiatriska ärenden i lönegrad Ce 32. Till stöd för detta förslag anför styrelsen följande:

Arbetskrafterna för beredning och föredragning av rätts- och socialpsykiatriska ärenden ha utgjorts, förutom av byråchefen för styrelsens rätts- och socialpsykiatriska byrå, av en föredragande, som under budgetåret 1947/48 varit arvodesavlönad, men vars befattning genom beslut av 1948 års riksdag fr. o. m. den 1 juli 1948 placerats i lönegrad Ce 32. Den fortsatta ökningen av dessa ärenden har emellertid föranlett styrelsen att jämsides härmed begära befrielse för byråchefen på ifrågavarande byrå från handläggningen av vissa på honom ankommande ärenden samt förordnande för annan läkare att handlägga de ärenden, varmed byråchefen sålunda ej tager befattning. Genom särskilda beslut den 26 september 1947, den 20 februari och den 26 juni 1948 har Kungl. Maj:t bifallit styrelsens framställningar härom, enligt sistnämnda beslut mot vikariatslön och intill utgången av år 1948. Alltsedan den 26 september 1947 har i följd härav utom byråchefen funnits två föredragande med heltidstjänstgöring för dessa ärendens handläggning. Till belysande av den fortsatta tillväxten av arbetsmängden på nämnda byrå får styrelsen framhålla, att antalet inkommande ärenden, fransett rapporter, uppgick under tidsperioden 1 januari—31 augusti 1947 till 4 727 samt under samma tidsperiod år 1948 till 5 556. Som omfattningen av arbetet på byrån alltså visar tendens att öka, är det enligt styrelsens mening ofrånkomligt att även efter utgången av år 1948 ha tillgång till dylik extra föredragande. Framställning härom för första halvåret 1949 kommer därför att ingivas till Kungl. Maj:t. Fr. o. m. budgetåret 1949/50 bör för ändamålet inrättas ytterligare en befattning såsom föredragande i rätts- och socialpsykiatriska ärenden med placering i lönegrad Ce 32. Vid bifall härtill torde det under arvodesposten upptagna beloppet av 4 200 kronor till arvode för föredragning i rätts- och socialpsykiatriska ärenden böra utgå.

Styrelsen framhåller i anslutning härtill, att det vore ovisst, om den föreslagna nya föredragandebefattningen kunde besättas med tillräckligt kvalificerad innehavare, därest icke motsvarande förmåner erbjödes, som till-

komme överläkare vid statens sinnessjukhus. Med hänsyn härtill syntes Kungl. Maj:t böra utverka bemyndigande att, om så erfordrades, tillerkänna vederbörande rätt att utöver lönen uppbära särskild hyresersättning enligt de grunder, som gällde beträffande hyresersättning till överläkare vid statens sinnessjukhus. Samma bemyndigande borde utverkas beträffande den nuvarande föredragandebefattningen i lönegrad Ce 32.

Styrelsen erinrar härefter om att f. n. under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, vore upptaget ett arvode å 15 000 kronor till föredragande i läkemedelsärenden. Till föredragande i dessa ärenden hade förordnats en vid serafimerlasarettet anställd förste underläkare, som med anledning härav beviljats tjänstledighet från sin befattning vid sjukhuset. Enligt vad styrelsen inhämtat, skulle nämnde läkare, därest han tjänstgjort vid sjukhuset under sistförflutna budgetår, ha haft en inkomst, inberäknat ersättning för intyg, som med cirka 2 000 kronor överstigit nyssnämnda arvode. Då under sådant förhållande svårigheter givetvis uppstode att behålla eller förvärva för uppdraget fullt kompetent läkare, hade styrelsen ansett erforderligt, att bättre avlöningsvillkor bereddades denne. I betraktande av de speciella kvalifikationer, som måste ställas på denne föredragande, anser styrelsen befogat, att han erhåller motsvarande löneförmåner, som tillkomma andra såsom specialföredragande med heltidstjänstgöring i styrelsen anställda läkare, och föreslår därför, att en befattning såsom föredragande i läkemedelsärenden i lönegrad Ce 32 inrättas i stället för nuvarande arvodesbefattning.

Härjämte erinrar styrelsen om att Kungl. Maj:t — jämlikt bemyndigande av riksdagen — genom beslut den 20 augusti 1948 ställt medel till styrelsens disposition för anställande fr. o. m. den 1 september 1948 av en byråtandläkare i lönegrad Cg 29, en juridiskt utbildad amanuens med avlönning enligt reglerad befordringsgång samt ett kanslibiträde i lönegrad Ce 11 för fullgörande av de kontrolluppgifter, som ålåg styrelsen i fråga om utbildningen av tandtekniker och tandsköterskor hos enskilda. Då nämnda åligganden avsåges framgent bestå, hemställer styrelsen, att fr. o. m. nästa budgetår dels byråtandläkartjänsten uppföres på extra ordinarie stat i lönegrad Ce 29, dels ock medel till avlönande av ifrågavarande personal beräknas för nästa budgetår under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Styrelsen föreslår vidare, att en den 1 juli 1947 inrättad befattning hos styrelsen som konsulent för råttbekämpande med ett arvode av 10 008 kronor för år fr. o. m. nästa budgetår förändras till extra ordinarie tjänst i lönegrad Ce 23. Styrelsen erinrar om att styrelsen i sitt den 16 november 1946 avgivna förslag om inrättande av befattningen i fråga uttalat, att i den mån kunskapen om tillvägagångssättet och möjligheterna för en rättutrotningskampanj ökade i landet, rättutrotningen liksom annat hälsovårdsarbete helt och hållet syntes böra bli en kommunal angelägenhet.

Dessa förutsättningar hade emellertid då saknats i de flesta kommuner, varför styrelsen ansett, att det tills vidare borde ankomma på staten att bedriva upplysning på området.

Styrelsen fortsätter:

Av olika orsaker torde det dröja åtskilliga år, innan flertalet hälsovårdsnämnder kunna på egen hand bedriva en effektiv råttutrotningsverksamhet. Styrelsens konsulterande verksamhet torde därför böra tills vidare bibehållas. Konsulentbefattningen uppehålls f. n. av en i Stockholms stads tjänst anställd hälsovårdstjänsteman, som åtnjuter tjänstledighet för ändamålet. För längre tid kan dock icke dylik tjänstledighet påräknas. Då det icke lär vara möjligt att mera stadigvarande behålla en kompetent kraft för hithörande uppgifter, därest icke vederbörande beredes åtminstone extra ordinarie anställning, får styrelsen föreslå, att arvodesbefattningen utbytes mot en extra ordinarie tjänst i lönegrad Ce 23.

Styrelsen föreslår härjämte, att en hos styrelsen som extra tjänsteman anställd barnmorska måtte givas extra ordinarie anställning genom inrättande av en biträdande byråinspektörsbefattning i lönegrad Ce 23.

Styrelsen erinrar härefter om att i propositionen nr 67/1947 omnämnts bl. a., att 1941 års befolkningsutredning i sitt betänkande angående förlossningsvården föreslagit anställande hos styrelsen av en arvodesavlönad läkare, som skulle tjänstgöra dels som överinspektör för förlossningsvården i dess helhet, inklusive den förebyggande mödravården, dels ock som föredragande hos styrelsen i viktigare ärenden inom detta område. Denna anordning hade tänkts såsom ett provisorium under den tid, som erfordrades för en genomgående översyn av förlossningsvården i landets olika sjukvårdsområden i syfte att avhjälpa föreliggande brister inom denna vårdgren. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1947/48 hade styrelsen upptagit frågan om anställandet av ifrågavarande överinspektör. I anledning härav hade i nyssnämnda proposition under den i styrelsens avlöningsstat upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknats ett belopp av högst 16 000 kronor för tillgodo-seende på lämpligaste sätt av nu berörda behov jämte tillsynen och ledningen av den förebyggande mödravården. Det hade emellertid dittills icke varit möjligt att annat än för en kort tid anordna dylik inspektion av förlossningsvården i landet, då styrelsen icke kunnat förvärva en för uppdraget lämplig läkarkraft, som velat åtaga sig detsamma mot nämnda arvode. Styrelsen ansåge icke osannolikt, att så kunde ske, därest vederbörande erbjödes bättre villkor för uppdraget. Förslagsvis borde beräknas ett belopp av 20 000 kronor för nyss angivna ändamål, att disponeras enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmelser.

Vidare erinrar styrelsen om att alltsedan år 1945 särskilda medel anvisats för anställande av en pressombudsman, vilken även tjänstgjorde på statens institut för folkhälsan. Pressombudsmannen hade till uppgift att genom press, radio och film och i samverkan med andra organisationer,

som hade hälso- och upplysningsfrågor på sitt program, bedriva upplysningsverksamhet. Denna verksamhet vore, såsom framginge av ett antal av styrelsen anförda exempel på hans arbetsuppgifter, av stor betydelse. Allt talade dessutom för att verksamheten i fortsättningen komme att öka, allteftersom de hälsovårdande åtgärderna från samhällets sida vidgades. För intensifierande av upplysningsverksamheten erfordrades emellertid, att pressombudsmannen i större utsträckning än hittills kunde stå till styrelsens disposition. För sådant ändamål föreslår styrelsen, att arvodet till pressombudsmannen höjes från nuvarande 5 004 kronor till 10 008 kronor. Härigenom skulle det ock bliva möjligt att disponera pressombudsmannen för redigering av en regelbundet utkommande skrift, innehållande aktuella meddelanden från styrelsens verksamhetsfält, en åtgärd som styrelsen ansåge synnerligen önskvärd.

Styrelsen har vidare påkallat anvisande av medel för anställande av en amanuens med avlöning enligt reglerad befordringsgång samt ett biträde för skriv- och räknearbeten i lönegrad Cf 4—Ce 8 på kameralbyråns avdelning för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning. I fråga om amanuens-tjänsten erinrar styrelsen om att avdelningen fr. o. m. den 1 juli 1947 förstärkts med en förste assistent i lönegrad Ce 23, vilken skulle ha till uppgift att omhändertaga den nya grupp av ärenden, som uppkommit genom försöken med arbetsterapi på sinnessjukhusen, att handha upphandlingsärenden och vissa andra förvaltningsärenden samt att biträda byrådirektören på avdelningen med utredningar och vid beredningen av löpande ärenden. Ifrågavarande förvaltning hade emellertid numera nått en sådan omfattning, att byrådirektören icke tillräckligt avlastades arbetsuppgifter, som avsåge behandlingen av löpande ärenden, med biträde av endast en tjänsteman. På grund härav och då avdelningen borde vara beredd att medverka till den upprustning och utbyggnad av sinnessjukvården, som borde komma till stånd med det snaraste, vore en förstärkning av avdelningen nödvändig, vilket lämpligen syntes kunna ske genom anställande av en amanuens. Det föreslagna biträdet motiveras av styrelsen med att den tillgängliga arbetskraften för skriv- och räknearbeten på avdelningen, ett kansli- och ett kontorsbiträde, icke vore tillräcklig för att jämväl medhinna siffergranskning av sinnessjukhusens räkenskaper. För att revisionen av räkenskaper av den omfattning, varom här vore fråga, skulle kunna anses vara ordnad på ett betryggande sätt måste enligt styrelsens uppfattning ett biträde ständigt vara sysselsatt med siffergranskning.

Styrelsen erinrar vidare om att det vid inrättandet den 1 juli 1947 av styrelsens disciplinnämnd förutsatts, att varje byrå skulle lämna erforderligt biträde med uppsättning och expediering av nämndens ärenden. Så snart nämnden trätt i funktion hade det emellertid visat sig nödvändigt för arbetets behöriga gång, att nämnden erhöll en sekreterare. Såsom sådan hade under inseende av styrelsens lagbyråchef tjänstgjort en av styrelsens

extra ordinarie byråsekreterare. Med den omfattning disciplinärendena nått (inmot 300 ärenden per år) hade hans tjänstetid i praktiken helt tagits i anspråk för desamma. I hans ställe hade styrelsen måst anställa en extra amanuens, vars avlöning bestritts av medel för tillfällig arbetskraft. Av den erfarenhet, som vunnits under nämndens första verksamhetsår, framginge med full tydlighet, att särskild sekreterare i nämnden icke kunde undvaras. Styrelsen hemställer därför, att medel måtte beräknas för ytterligare en amanuensbefattning.

Vidare framhåller styrelsen, att den på styrelsens statistiska avdelning tjänstgörande biträdespersonalen, ett kanslibitråde och två kontorsbiträden, visat sig alltför knappt tilltagen. För att tillmötesgå kravet på snabb publicering av styrelsens årsberättelse måste personalen förstärkas med 2 å 3 biträden under en tid av sammanlagt 4 å 6 månader av året, då forcing av arbetet för sådant ändamål bleve nödvändig. Den ökade arbetsinsats, som erfordrades för tillgodoseende av nyss angivna önskemål, motsvarade cirka 12 biträdesmånader eller ett belopp av i runt tal 5 000 kronor för år.

Härjämte erinrar styrelsen om att vid styrelsens omorganisation för de egentliga expeditionsvaktgöromålen beräknats sex befattningshavare, därav en förste expeditionsvakt. Detta antal hade visat sig vara otillräckligt, varför ytterligare en expeditionsvakt måst anställas såsom tillfällig befattningshavare. Då behovet av denne befattningshavare kunde beräknas bli bestående, hemställer styrelsen, att fr. o. m. den 1 juli 1949 medel måtte beräknas för ytterligare en expeditionsvaktbefattning i lönegrad Ce 9.

Vidare har styrelsen förnyat ett av den i dess anslagsframställning för innevarande budgetår framlagt förslag om höjning av bibliotekariens arvode från 1 800 till 3 600 kronor. Styrelsen erinrar om att departementschefen i 1948 års statsverksproposition med anledning av förslaget uttalat, att hinder icke borde möta för styrelsen att med anlitande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för innevarande budgetår medgiva en tillfällig förstärkning av bibliotekariens arvode med 1 800 kronor, varvid det borde ankomma på styrelsen att fastställa den ökning av bibliotekariens arbetstid, som svarade häremot. Bibliotekariens arbetstid hade för innevarande budgetår ökats från två timmar varannan arbetsdag till 12 timmar per arbetsvecka. Arbetet med bibliotekets ordnande och katalogisering påginge. Detta tidskrävande arbete syntes, enligt uppgift av bibliotekarien, dock icke kunna bli slutfört förrän om några år. För bibliotekets löpande skötsel framstode dessutom såsom angeläget att kunna disponera bibliotekarien även framgent under den längre arbetstid, som blivit fastställd.

Slutligen har styrelsen upplyst att, såvitt då kunde bedömas, intill den 1 juli 1949 två av styrelsens extra ordinarie kontorsbiträden syntes komma att uppfylla fordringarna för erhållande av ordinarie kontorsbiträdesbefatt-

ning. Härjämte meddelar styrelsen, att en extra ordinarie kanslibiträdesbefattning i medicinalstyrelsen innehades av ett ordinarie kontorsbiträde i generalpoststyrelsen. Sistnämnda befattning borde därför överföras till medicinalstyrelsens personalförteckning. Antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster, för innevarande år fastställt till 13, skulle således för nästkommande budgetår utgöra 16.

Styrelsen övergår härefter till en beräkning av de i styrelsens avlöningsstat upptagna anslagsposterna.

Anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* bör enligt styrelsen uppräknas dels med 1 000 kronor med anledning av förslaget om uppflyttning av förste byråsekreterartjänsten på sinnessjukvårdsbyrån i lönegrad Ca 27 till lönegrad Ca 29, dels ock med cirka 9 000 kronor för två ordinarie kontorsbiträdestjänster. Å andra sidan syntes, under antagande av att fyra av styrelsens ordinarie kontorsbiträden, vilka innehade högre extra ordinarie tjänst eller förordnats mot vikariatslön å högre tjänst, även under nästa budgetår innehade dessa tjänster eller förordnanden, anslagsposten kunna minskas med cirka 18 000 kronor. Posten borde alltså uppföras med $(620\,000 + 1\,000 + 9\,000 - 18\,000)$ 612 000 kronor.

Anslagsposten till *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, har styrelsen i anslutning till de av styrelsen i det föregående framlagda förslagen beräknat till $(165\,000 - 15\,000 - 10\,008 - 4\,200 + 4\,000 + 5\,004 + 1\,800)$ 146 596 kronor eller i avrundat tal 146 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* har styrelsen beräknat de sammanlagda årsbeloppen för avlöningar till då befintliga extra ordinarie och extra befattningshavare under nästa budgetår, inbegripet ifrågakommande löneklassuppflyttningar, till 475 000 kronor. Härtill borde med hänsyn till föreslagna nya befattningar samt till behovet av ersättare för fyra ordinarie kontorsbiträden, vilka innehade eller förordnats å högre tjänster, läggas ytterligare 128 388 kronor. Slutligen har styrelsen för vikariatsersättningar jämte arvoden till tillfällig arbetskraft — med hänsyn bl. a. till att ersättning innefattande gottgörelse för mistad lön å egen tjänst till i styrelsen ej anställda läkare m. fl., som förordnades såsom vikarier å byråchefs- m. fl. tjänster, även i de fall, då vikarien innehade ordinarie statstjänst vid styrelsen underställd kår eller förvaltning, numera skulle bestridas från ifrågavarande anslagspost — beräknat ett belopp av cirka 80 000 kronor. I enlighet härmed har styrelsen uppskattat anslagsposten till $(475\,000 + 128\,388 + 80\,000)$ 683 388 kronor eller i avrundat tal 685 000 kronor.

Anslagsposten till *rörligt tillägg* har styrelsen upptagit till 132 000 kronor.

Styrelsen har alltså uppskattat anslaget i dess helhet till $(612\,000 + 146\,000 + 685\,000 + 132\,000)$ 1 575 000 kronor.

I ärendet ha utlåtanden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret har anfört, att behovet av en utökning av personalen på sätt medicinalstyrelsen föreslagit i huvudsak undandroge sig ämbetsverkets bedömande. Det ville emellertid förefalla ämbetsverket, som om anspråken på ytterligare arbetskraft vore höga med hänsyn till den så sent som 1947 genomförda omorganisationen av styrelsen.

Statskontoret ville vidare icke förneka, att vissa skäl kunde anföras för uppflyttning av förste byråsekreteraren på sinnessjukvårdsbyrån till lönegrad Ca 29. Då emellertid behovet av och löneställningen för den juridiskt-administrativt utbildade personalen varit föremål för en ingående prövning i samband med omorganisationen, ansåge sig ämbetsverket svårligen kunna tillstyrka styrelsens förslag i denna del, helst som i rådande läge sträng återhållsamhet borde iakttagas i fråga om löneförbättringar. Vad styrelsen anfört beträffande de arbetsuppgifter, som skulle åvila innehavaren av en nyinrättad kansliskrivartjänst å samma byrå, syntes icke motivera inplacering av befattningen i högre lönegrad än Ce 11.

Mot förslaget att å rätts- och socialpsykiatriska byrån inrätta ytterligare en befattning såsom föredragande i lönegrad Ce 32 har statskontoret icke haft något att erinra. Däremot har ämbetsverket av principiella skäl motsatt sig att med denna befattning eller den redan förefintliga föredragandetjänsten i lönegrad Ce 32 förenas rätt till hyresersättning. Därest det med nämnda löneförmåner skulle visa sig ogörligt att förvärva lämplig person, syntes det statskontoret vara att föredraga, att dubbling av medicinalrådsbefattningen medgäves även under nästkommande budgetår.

I fråga om förslaget om förändring av befattningen som föredragande i läkemedelsärenden med ett arvode av 15 000 kronor till tjänst i lönegrad Ce 32 erinrar statskontoret om att medicinalstyrelsen i yttrande över medicinalstyrelseutredningens betänkande hade förordat, att till apoteksbyrån skulle knytas en läkemedelsavdelning under ledning av en byrådirektör i dåvarande lönegrad Eo 28 med legitimation som läkare eller apotekare samt god vetenskaplig utbildning. I propositionen nr 67/1947 hade emellertid föredragande statsrådet förklarat sig icke beredd att då tillstyrka inrättandet av en dylik befattning. Försiktigheten syntes nämligen enligt statsrådets uppfattning bjuda, att resultatet av den år 1946 tillkallade läkemedelsutredningen avvaktades, innan definitiv ställning toges till frågan om apoteksbyråns organisation. För att emellertid bereda medicinalstyrelsen möjlighet att interimistiskt tillgodose de ökade krav, som utvecklingen på läkemedelsområdet ställde på den centrala ledningen, hade statsrådet föreslagit, att medel ställdes till förfogande för anställande mot arvode av en specialföredragande i läkemedelsärenden. I betraktande av de speciella kvalifikationer, som erfordrades av denne föredragande, därest avsedd effekt skulle ernås, borde arvodet enligt statsrådets förmenande icke sättas lägre än till 15 000 kronor för år vid heltidstjänstgöring. Riksdagen hade

beslutat i enlighet härmed. Med hänsyn till statsmakternas sålunda uttalade mening kunde statskontoret icke tillstyrka medicinalstyrelsens nu framlagda förslag.

Med beaktande av rådande ovisshet beträffande varaktigheten av den i medicinalstyrelsens regi bedrivna upplysningsverksamheten för utrotning av råttor har statskontoret ifrågasatt lämpligheten av en ändring av konsulentens anställnings- och avlöningsförhållanden. I allt fall syntes den nuvarande arvodesbefattningen icke böra utbytas mot en extra ordinarie tjänst. Därest emellertid konsumenten ansåges böra beredas ställning som extra tjänsteman, ville ämbetsverket icke motsätta sig, att tjänsten hänfördes till lönegrad Cg 23.

Statskontoret har vidare icke ansett sig kunna tillstyrka en uppräknings av utgående arvoden till överinspektören för förlossningsvården samt den på deltid anställde pressombudsmannen, vilken för motsvarande tjänstgöring vid statens institut för folkhälsan åtnjöte ett årligt arvode av 5 004 kronor. Däremot syntes icke något vara att erinra mot en tillfällig höjning av bibliotekariearvodet till 3 600 kronor.

Statens lönenämnd har ansett det tveksamt, om de arbetsuppgifter, som avsetts skola handhas av förste byråsekreteraren på sinnessjukvårdsbyrån på eget ansvar, borde ha till följd höjd lönegradsplacering. Lönenämnden har dock icke velat motsätta sig bifall till medicinalstyrelsens förslag härom.

Förslaget om inrättande av en kansliskrivarebefattning i lönegrad Ce 15 på nämnda byrå har lönenämnden ansett böra komma under bedömande av 1947 års biträdesutredning.

Mot den föreslagna löneställningen för den av medicinalstyrelsen förordade befattningen som föredragande i rätts- och socialpsykiatriska ärenden har lönenämnden icke funnit något att invända. Däremot har lönenämnden ansett, att ett tillmötesgående av förslaget om hyresersättning till denne befattningshavare och till innehavaren av den befintliga föredragandetjänsten i dylika ärenden kunde ha till följd svårbedömbara konsekvenser, varför lönenämnden icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till förslaget.

Vad angår medicinalstyrelsens förslag i fråga om befattningen som föredragande i läkemedelsärenden har lönenämnden — efter att ha påpekat, att allmänna lönenämnden tidigare icke funnit anledning till erinran mot att chefen för en eventuell läkemedelsavdelning hänfördes till dåvarande lönegrad Eo 28 — framhållit, att därest den nuvarande arvodesbefattningen skulle anses böra ersättas med lönegradsplacerad tjänst, befattningen icke borde uppföras i högre lönegrad än Ce 31.

Lönenämnden har funnit sig kunna biträda medicinalstyrelsens förslag, att den arvodesanställda konsumenten för råttbekämpande skulle hänföras till lönegrad Ce 23.

Lönenämnden har ej heller velat framställa erinran mot medicinalstyrelsens hemställan, att en nu i lönegrad Cg 21 placerad barnmorska skulle

uppföras i lönegrad Ce 23 under benämningen biträdande byråinspektör. Lönenämnden har därvid påpekat, att allmänna lönenämnden i utlåtande över 1941 års befolkningsutrednings betänkande om förlossningsvården, vilket betänkande legat till grund för statsmakternas åtgärd att bevilja medel för anställande av en barnmorska i lönegrad Cg 21 hos medicinalstyrelsen, icke framställt erinran mot utredningens förslag, att förevarande befattningshavare skulle hänföras till dåvarande lönegrad Eo 20.

Förslaget om uppräknings av det arvode å högst 16 000 kronor, som vore avsett för en läkare, som skulle handha tillsynen och ledningen av förlossningsvården och den förebyggande mödravården, till förslagsvis 20 000 kronor har endast föranlett det uttalandet från lönenämndens sida, att den förutsatte, att spørgsmålet om ersättnings storlek upptoges till närmare övervägande, när frågan om att tillsätta befattningen bleve aktuell.

Departementschefen. Vad först beträffar sinnessjukvårdsbyrån kan jag i rådande läge icke förorda medicinalstyrelsens förslag om uppflyttning av förste byråsekreterartjänsten i lönegrad Ca 27 till högre lönegrad. Ej heller kan jag tillstyrka förslaget om förstärkning av personalen å nämnda byrå med en kansliskrivare i lönegrad Ce 15.

Då stadigvarande behov torde föreligga av två byggnadsinspektörer för biträde åt medicinalstyrelsen och sinnessjukhusens direktioner vid handläggning av byggnadsärenden, synes däremot intet vara att erinra mot att den biträdande byggnadsinspektör, som nu avlönas med medel från statens allmänna fastighetsfond, fr. o. m. nästa budgetår överflyttas till styrelsens avlöningsanslag. Befattningen torde därvid i enlighet med styrelsens förslag böra uppföras i lönegrad Ce 24.

Vad härefter angår de rätts- och socialpsykiatriska ärendena framgår av vad styrelsen anført, att antalet sådana ärenden undergått en fortsatt stark ökning. I och för sig skulle därför skäl föreligga för inrättandet av ytterligare en befattning som föredragande för dessa ärenden. Emellertid ha stora svårigheter visat sig föreligga att erhålla sökande med önskvärda kvalifikationer till den fr. o. m. innevarande budgetår inrättade föredragandetjänsten i lönegrad Ce 32. Med hänsyn härtill och då jag i likhet med statskontoret och lönenämnden icke kan förorda, att med dessa tjänster förenas rätt till hyresersättning, synes det mig lämpligast, att den nuvarande anordningen med dubbling av medicinalrådstjänsten tills vidare bibehålles. För att bereda styrelsen möjlighet till förstärkning av arbetskrafterna för handläggning av hithörande ärenden torde det under arvodesposten upptagna beloppet å 4 200 kronor för föredragning i rätts- och socialpsykiatriska ärenden böra kvarstå.

Jag kan vidare icke f. n. tillstyrka förslaget om förändring av arvodesbefattningen som föredragande i läkemedelsärenden till tjänst i lönegrad Ce 32.

Vad angår tandvårdsbyrån förordar jag, att den genom Kungl. Maj:ts

beslut den 20 augusti 1948 inrättade byråtandläkartjänsten i lönegrad Cg 29 fr. o. m. nästa budgetår uppföres på extra ordinarie stat i lönegrad Ce 29. Vidare böra, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, för nästa budgetår medel beräknas för såväl denna tjänst som för de genom nyssnämnda beslut inrättade amanuens- och kanslibiträdestjänsterna. Jag vill erinra om att frågan om ifrågavarande personalförstärkning på tandvårdsbyrån redan tidigare underställts riksdagen (jfr prop. nr 202/1948 s. 61; riksd. skr. nr 261/1948). Några medel för dessa tjänster ha dock icke beräknats under icke-ordinarieposten för löpande budgetår.

Då det synes erforderligt, att konsumenten för råttbekämpande beredes fastare anställning än f. n., vill jag förorda styrelsens förslag om förändring av den nuvarande befattningen med ett arvode av 10 008 kronor för år till extra ordinarie tjänst i lönegrad Ce 23.

Däremot synes tills vidare kunna anstå med förändring av anställningsformen för den extra barnmorskan.

Ej heller kan jag förorda styrelsens förslag om höjning av det för föredragning i förebyggande mödravård m. m. avsedda beloppet å 16 000 kronor och om höjning av arvodet till pressombudsmannen.

Vad beträffar kameralbyråns avdelning för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning har jag av vad styrelsen anfört och vissa uppgifter, som jag under hand erhållit om avdelningens arbetsbörda, blivit övertygad om att ett starkt behov föreligger av förstärkning av avdelningens arbetskrafter. Jag tillstyrker därför, att för avdelningens räkning inrättas en amanuens-tjänst.

Däremot ser jag mig nödsakad avstyrka styrelsens förslag om anvisande av medel för ytterligare en amanuensbefattning, för utökning av biträdespersonalen på kameralbyråns avdelning för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning och på statistiska avdelningen samt för ytterligare en expeditionsvaktbefattning.

Liksom i förra årets statsverksproposition kan jag icke heller nu förorda någon höjning av arvodet till bibliotekarien. Hinder bör dock icke möta för styrelsen att liksom under innevarande budgetår tillfälligt förstärka arvodet med 1 800 kronor med anlitande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Slutligen vill jag med anledning av en särskild framställning i ämnet av medicinalstyrelsen, vilken framställning tillstyrkts av statskontoret, förorda, att under arvodesposten upptages ett belopp av förslagsvis 2 000 kronor för bestridande av ersättning till sådana sakkunniga, som enligt instruktionerna för statens bakteriologiska, rättskemiska och farmaceutiska laboratorier samt stadgan för barnmorskeundervisningen ha att avgiva yttranden rörande kompetens och skicklighet hos sökande till vissa tjänster vid nämnda laboratorier och barnmorskeläroanstalterna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter i ämnet i anslut-

ning till de bestämmelser, som f. n. gälla i fråga om ersättning till sakkunniga i befordringsärenden vid universiteten och de tekniska högskolorna (statsliggaren s. 550 och 568).

Mot styrelsens förslag om ökning av antalet kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad Ca 8 med två har jag intet att erinra. Jag tillstyrker vidare, att från generalpoststyrelsens till medicinalstyrelsens personalförteckning överföres en dylik befattning. Å andra sidan torde en befattning, vars innehavare numera erhållit högre ordinarie tjänst, böra utgå. Sammanlagda antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster på medicinalstyrelsens personalförteckning skulle sålunda bliva 15 mot 13 under innevarande budgetår.

Jag övergår här efter till en beräkning av de i styrelsens avlöningsstat upptagna anslagsposterna.

Anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* skulle till att börja med behöva uppräknas med ett belopp motsvarande kostnaderna för avlöning åt förenämnda två ordinarie kontorsbiträden. Emellertid är att märka, att, enligt vad som under hand upplysts från styrelsen, ett av de biträden, för vilka dessa tjänster äro avsedda, numera innehar förordnande å högre icke-ordinariebefattning. Under förutsättning att detta förordnande kommer att fortfara även under nästa budgetår, kan uppräknningen begränsas till i runt tal 5 000 kronor. Under antagande av att ytterligare fyra ordinarie kontorsbiträden, som — i enlighet med vad som uppgivits i styrelsens anslagsframställning — nu inneha högre extra ordinarie tjänst eller förordnats mot vikariatslön å högre tjänst, även under nästa budgetår inneha dessa tjänster eller förordnanden, kan posten å andra sidan nedräknas med i runt tal 20 000 kronor. Posten skulle alltså för nästa budgetår uppföras med $(620\,000 + 5\,000 - 20\,000)$ 605 000 kronor.

Anslagsposten till *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, kan vid bifall till förslaget om förändring av arvodesbefattningen som konsulent för rättbekämpande till tjänst i lönegrad Ce 23 minskas med 10 008 kronor. Å andra sidan bör i enlighet med vad jag i det föregående förordnat under posten beräknas ett belopp av 2 000 kronor för ersättning till sakkunniga i vissa befordringsärenden. Posten skulle alltså uppföras med $(165\,000 - 10\,008 + 2\,000)$ 156 992 kronor eller i avrundat tal 157 000 kronor.

Under anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* medföra de av mig i det föregående framlagda förslagen om inrättande av eller beräknande av medel för vissa tjänster ett ökat medelsbehov av i runt tal 55 000 kronor. Vidare böra för ersättare för fyra ordinarie kontorsbiträden beräknas i runt tal 20 000 kronor. Härjämte torde posten med anledning av löneklassuppflyttningar m. m. böra uppräknas med 20 000 kronor, varjämte för vikariatsersättningar och för arvoden åt tillfällig arbetskraft bör beräknas ett med 30 000 kronor till 80 000

kronor höjt belopp. Å andra sidan kan posten, med hänsyn till att ett biträde för skriv- och kontorsgöromål beräknas övergå till ordinarie stat, minskas med omkring 5 000 kronor. I enlighet med det anförda beräknar jag posten till (500 000 + 55 000 + 20 000 + 20 000 + 30 000 — 5 000) 620 000 kronor.

För rörligt tillägg torde böra beräknas 128 000 kronor.

Anslaget i sin helhet skulle alltså upptagas till (605 000 + 157 000 + 620 000 + 128 000) 1 510 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för medicinalstyrelsen skall upptagas ytterligare en befattning såsom byrå-tandläkare i lönegrad Ce 29 samt att antalet i samma förteckning upptagna befattningar såsom kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 skall ökas från 13 till 15;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	605 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	157 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	620 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	128 000

Summa förslagsanslag kronor 1 510 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 510 000 kronor.

[4.] 2. Medicinalstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	170 000	243 640
1948/49 (statsliggaren s. 881)	200 000	—
1949/50 (förslag)	245 000	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt följande omkostnadsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1948/49:

Omkostnadsstat.

Utgifter.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	6 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	40 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	144 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	25 000
Summa kronor		215 000

Särskilda uppbördsmedel.

Inkomst av försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	kronor	15 000
Nettoutgift kronor		200 000

Av det för expenser beräknade beloppet ha 18 000 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten samt 126 000 kronor för övriga expenser.

Utgifterna under anslaget ha för budgetåret 1947/48 utgjort för sjukvård m. m. 7 588 kronor, för reseersättningar 41 211 kronor, för expenser 154 704 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 17 225 kronor samt för övriga expenser 137 479 kronor. Å posten till publikationstryck har belastningen utgjort 49 726 kronor, medan inkomsterna av under budgetåret försålda publikationer uppgått till 9 589 kronor.

I skrivelse den 22 september 1948 har *medicinalstyrelsen* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet till styrelsens omkostnader under nästa budgetår.

Styrelsen föreslår, att anslagsposten till sjukvård m. m. med hänsyn till den senaste belastningssiffran höjes till 7 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till reseersättningar erinrar styrelsen om att posten för budgetåret 1947/48 varit upptagen till 45 000 kronor men för löpande budgetår begränsats till 40 000 kronor. Trots att vissa av styrelsens befattningshavare icke medhunnit att företaga inspektionsresor i erforderlig utsträckning, hade utgifterna under posten under föregående budgetår överstigit det för löpande budgetår anvisade beloppet. Med hänsyn härtill samt till att kostnaderna för biträdande byggnadsinspektörens tjänsteresor i och med nämnde befattningshavares inplacering under styrelsens avlöningsstat borde bestridas från ifrågavarande anslagspost, föreslår styrelsen, att posten åter uppräknas till lägst 45 000 kronor.

Utgifterna för bränsle, lyse och vatten beräknar styrelsen till oförändrat belopp, 18 000 kronor.

I fråga om medelsbehovet för övriga expenser anför styrelsen i huvudsak följande:

Med ledning av för år 1948 gällande kollektivavtal för städning inom styrelsens lokaler kunna för *renhållning och städning* beräknas åtgå minst

33 000 kronor. Utgifterna för ändamålet under sistförflutna budgetår uppgingo till 31 806 kronor. Det må framhållas, att de genom gällande kollektivavtal förhöjda ersättningarna för städning endast påverkat utgifterna för senare hälften av det gångna budgetåret.

Kostnaderna för *skrivmaterialier, papper, blankettryck och dylikt* ha under det senaste budgetåret uppgått till 19 746 kronor. För ifrågavarande ändamål torde, med hänsyn till styrelsens alltmer ökande verksamhet, icke böra räknas med lägre belopp än 20 000 kronor för nästa budgetår.

De under år 1948 inträdda höjningarna av telefonabonnemangsavgifterna äro huvudsakligen orsaken till att utgifterna för *telegram, telefon och annonsering* kraftigt ökat. Styrelsen har med ledning av gällande abonnemangsavgifter och den genomsnittliga kostnaden för telegram, interurbana telefonsamtal och annonser beräknat, att för nästkommande budgetår erfordras cirka 44 000 kronor. Kostnaderna uppgingo under budgetåret 1947/48 till 37 860 kronor. Förenämnda kostnadsökningar för telefonabonnemangen uppgå till cirka 7 000 kronor.

På grund av den erfarenhet, som de senaste åren vunnits i fråga om kostnader för *underhåll och normal komplettering av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier*, har styrelsen funnit, att härför åtgår årligen cirka 14 000 kronor. Nyanskaffning av dyrbarare arbetsmaskiner är emellertid med det snaraste erforderlig. Styrelsens tandvårdsbyrås och statistiska avdelnings behov av maskinell utrustning nödvändiggör inköp av ytterligare skriv- och räknemaskiner. Vidare måste inom närmaste tiden styrelsens dupliceringsmaskin utbytas mot en ny ävensom nya dammsugare anskaffas. Med ledning av inhämtade prisuppgifter uppskattar styrelsen kostnaderna för nämnda nyanskaffningar till cirka 9 000 kronor. Styrelsen får med anledning härav föreslå, att för nu ifrågavarande utgifter beräknas ett belopp av (14 000 + 9 000) 23 000 kronor.

Utgifterna för *bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m.* ha för sistförflutna budgetår uppgått till 14 866 kronor. En stor del av bokbeståndet i styrelsens bibliotek befinner sig i obundet skick, framför allt de senare årens tidskrifter. Vid krigsutbrottet 1939 inskränktes nämligen i besparingssyfte i det närmaste all inbindning av styrelsens böcker och handlingar. Särskilt i fråga om tidskrifter är detta en allvarlig olägenhet, då risk föreligger, att enstaka häften av en årgång kunna förkomma och senare visa sig omöjliga att ersätta. Härigenom skulle tidskriften förlora i värde. Denna eftersläpning i fråga om inbindning medför, att bibliotekets behov icke kan i önskvärd utsträckning tillgodoses utan ökad medelsanvisning. Kostnaderna för erforderlig inbindning, som blivit eftersatt, beräknas uppgå till cirka 10 000 kronor. Vid fördelning av nämnda belopp på förslagsvis 5 år skulle för nästa budgetår för ändamålet erfordras 2 000 kronor. Styrelsen anser sig på grund härav för budgetåret 1949/50 icke böra räkna med lägre belopp för hithörande utgifter än 17 000 kronor.

Kostnaderna för *blanketter för annat än styrelsens eget behov* ha under närmast förflutna budgetår uppgått till 5 379 kronor. Genom iakttagande av sparsamhet vid expedieringen av blanketter har behovet av nytryck kunnat något minskas och härigenom kostnaderna för delposten begränsats. Givetvis har samtidigt lagret av blanketter blivit mindre. För kommande tid kan därför emotses ett större behov av nytryck. Styrelsen anser sig därför icke kunna räkna med ett lägre belopp för ifrågavarande ändamål än 10 000 kronor för nästkommande budgetår.

Medelsbehovet för övriga expenser har styrelsen alltså uppskattat till (33 000 + 20 000 + 44 000 + 23 000 + 17 000 + 10 000) 147 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till publikationstryck framhåller styrelsen, att kostnaderna för tryckning av de publikationer, som det enligt gällande bestämmelser ålåg styrelsen att utgiva, med ledning av priserna för senast verkställda tryck kunde beräknas till cirka 45 000 kronor, varav för samlingar av författningar och cirkulär angående medicinalväsendet samt smärre råd och anvisningar 23 000 kronor, för läkarförteckningen 11 000 kronor, för översikter av sammandragen av epidemirapporter samt uppgifter om fall av smittsam könssjukdom 1 000 kronor samt för Sveriges officiella statistik: allmän hälso- och sjukvård 10 000 kronor. Vidare har styrelsen, under hänvisning till vad den vid beräkningen av avlöningsanslaget för nästa budgetår anfört beträffande behovet av en särskild publikation för styrelsens upplysningsverksamhet, hemställt, att ett belopp av förslagsvis 5 000 kronor måtte anvisas för bestridande av kostnaderna för tryckning av nämnda publikation. I enlighet härmed har styrelsen beräknat anslagsposten till publikationstryck till (45 000 + 5 000) 50 000 kronor.

Inkomsterna av försålda publikationer har styrelsen — under hänvisning till att dessa för budgetåret 1946/47 stannat vid 7 838 kronor och för budgetåret 1947/48 vid 9 589 kronor — icke ansett böra uppföras med högre belopp än 10 000 kronor.

I enlighet härmed har medicinalstyrelsen beräknat omkostnadsanslaget för nästa budgetår till (7 000 + 45 000 + 18 000 + 147 000 + 50 000 — 10 000) 257 000 kronor.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. torde i enlighet med styrelsens förslag böra höjas med 1 000 kronor till 7 000 kronor.

Jag har icke heller något att erinra mot förslaget om höjning av anslagsposten till reseersättningar med 5 000 kronor till 45 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till expenser beräknar jag i likhet med styrelsen ett oförändrat belopp av 18 000 kronor för bränsle, lyse och vatten. Den föreslagna höjningen av delposten till övriga expenser torde böra begränsas till 14 000 kronor. Jag uppskattar alltså delposten till 140 000 kronor och anslagsposten till expenser sålunda till sammanlagt 158 000 kronor.

För publikationstryck beräknar jag ett belopp av 45 000 kronor. Detta innebär, att jag icke anser mig kunna tillstyrka, att medel anvisas för den av styrelsen föreslagna särskilda publikationen för styrelsens upplysningsverksamhet.

Mot styrelsens beräkning av inkomsterna av försålda publikationer till 10 000 kronor har jag intet att erinra.

Jag beräknar alltså anslaget i dess helhet till (7 000 + 45 000 + 158 000 +

45 000 — 10 000) 245 000 kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 245 000 kronor.

[5.] 3. **Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 30 000 kronor (statsliggaren s. 881—882). Kungl. Maj:t har den 30 juni 1948 föreskrivit, att anslaget skall tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49 disponeras på följande sätt:

Arvode till chef för beredskapsavdelningen, <i>högst</i>	kronor	3 000
Arvode till representant hos arméöverläkaren, <i>högst</i>	»	4 500
Arvoden till skrivbiträden, tillfällig personal m. m., <i>förlagsvis</i>	»	22 500
Summa kronor		30 000

I skrivelse den 22 september 1948 har *medicinalstyrelsen* framhållit, att någon minskning av de beredskapsuppgifter, främst avseende personalberedskapen, som efter den av 1948 års riksdag beslutade omorganisationen av den civila sjukvårdsberedskapens centrala ledning alltjämt skulle handhas av styrelsen och liksom tidigare borde handläggas av styrelsens beredskapsavdelning, icke syntes vara att motse under nästa budgetår. Snarare syntes man få räkna med en viss ökning av den hithörande verksamheten. Under förutsättning att Kungl. Maj:t vid behov medgäve erforderligt överskridande av anslaget, syntes medel för förstärkning av avdelningens arbetskrafter icke behöva beräknas i annan mån, än att arvodesbeloppen till avdelningens chef och styrelsens representant hos arméöverläkaren borde höjas till förslagsvis 4 800 resp. 7 200 kronor. Svårigheter hade nämligen yppat sig att för nu fastställda arvoden erhålla kvalificerade arbetskrafter för dessa uppgifter. I anledning härav borde anslaget uppräknas till 35 000 kronor.

Departementschefen. För egen del kan jag icke tillstyrka medicinalstyrelsens förslag om höjning av arvodena till beredskapsavdelningens chef och till styrelsens representant hos arméöverläkaren. Med hänsyn härtill torde anslaget för nästa budgetår kunna upptagas till oförändrat belopp, 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[6.] 4. Sjukvårdsberedskapsnämnden: Avlöningar. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 96 000 kronor (statsliggaren s. 882). Kungl. Maj:t har den 30 juni 1948 fastställt personalförteckning för sjukvårdsberedskapsnämnden. Vidare har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande avlöningsstat för nämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 10 000
2. Arvoden till redogörare för centrala beredskapsförråd	» 6 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 73 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 7 000
Summa förslagsanslag kronor 96 000	

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *sjukvårdsberedskapsnämnden* framlagt förslag rörande beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår.

Nämnden har däri erinrat om att den trätt i funktion den 1 juli 1948 ävensom att i propositionen nr 119/1948, vari förslag framlagts om nämndens inrättande, framhållits, att organisationen av dess kansli under innevarande budgetår finge anses som en försöksorganisation. Under den korta tid, som förflutit sedan nämnden trätt i funktion, hade den icke kunnat skaffa sig erfarenheter tillräckliga för att bedöma, huruvida någon ändring av organisationen vore erforderlig. I fråga om kostnadsberäkningarna för nästa budgetår ansåge sig nämnden därför ej böra föreslå någon förändring i förhållande till innevarande budgetår i vidare mån, än som föranleddes av det förhållandet, att nämnden till innehavare av en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ce 11 hos nämnden antagit en sökande, vilken innehade ordinarie tjänst som kontorsbiträde hos fångvårdsstyrelsen i lönegrad Ca 8. På grund härav borde å avlöningsstaten för nämnden upptagas en anslagspost till avlöningar till ordinarie tjänstemän med ett formellt belopp av 100 kronor. I personalförteckningen för nämnden borde därjämte upptagas en kontorsbiträdestjänst i Ca 8. Nämnden hade i ärendet samrått med fångvårdsstyrelsen, som i samband med sina anslagsäskanden komme att föreslå härav föranledda ändringar.

I enlighet med det anförda har nämnden hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas till (96 000 + 100) 96 100 kronor.

Departementschefen. Mot sjukvårdsberedskapsnämndens förslag om överflyttning från fångvårdsstyrelsens till nämndens personalförteckning av en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8 har jag intet att erinra. I anslutning härtill bör, såsom nämnden föreslagit, å nämndens avlöningsstat uppföras en anslagspost till avlöningar till ordinarie tjänstemän å förslagsvis 100

kronor. I övrigt torde någon förändring i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår icke böra ske. Jag uppskattar alltså i likhet med nämnden anslaget i dess helhet för nästa budgetår till 96 100 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för sjukvårdsberedskapsnämnden skall upptagas en befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjukvårdsberedskapsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	10 000
3. Arvoden till redogörare för centrala beredskapsförråd	»	6 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	73 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7 000

Summa förslagsanslag kronor 96 100;

c) till *Sjukvårdsberedskapsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 96 100 kronor.

[7.] 5. Sjukvårdsberedskapsnämnden: Omkostnader. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 34 000 kronor (statsliggaren s. 882—883). Kungl. Maj:t har den 30 juni 1948 fastställt omkostnadsstat för sjukvårdsberedskapsnämnden, att tillämpas under budgetåret 1948/49.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *sjukvårdsberedskapsnämnden* föreslagit oförändrat anslagsbelopp för nästa budgetår, 34 000 kronor.

Departementschefen. Det har under den tid, sjukvårdsberedskapsnämnden hittills varit i verksamhet, visat sig, att för fullgörande av nämndens arbetsuppgifter i viss utsträckning erfordras resor utom Sverige. Genom beslut den 12 november 1948 har Kungl. Maj:t sålunda lämnat tillstånd till en dylik resa, varvid för ändamålet anlitats de medel å statens reservförrådsfond, som reserverats för bestridande av kostnaderna för den lagring av läkemedel och sjukvårdsmateriel, som skall ankomma på sjukvårds-

beredskapsnämnden. Det synes emellertid av olika skäl lämpligare, att kostnaderna för dylika resor bestridas från nu ifrågavarande anslag. Det är dock icke möjligt att nu bedöma, i vilken omfattning resor utom riket framdeles komma att erfordras. Med hänsyn härtill och då ej heller i övrigt ännu föreligger tillräcklig erfarenhet för att bedöma, huruvida någon ändring beträffande medelsanvisningen för nämndens omkostnader är påkallad, föreslår jag i likhet med nämnden, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, 34 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsberedskapsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 kronor.

[8.] 6. *Sinnessjuknämnden: Avlöningar.* För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 42 800 kronor. Vidare har till *Sinnessjuknämnden: Omkostnader* anvisats ett förslagsanslag av 3 900 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1948 har *sinnessjuknämnden* beräknat de båda anslagen för nästa budgetår till 44 400 resp. 5 300 kronor.

Departementschefen. Med skrivelse den 25 november 1948 har statens sinnessjukvårdsberedning överlämnat en promemoria med förslag om inrättande av lokala utskrivningsnämnder vid sinnessjukhusen. Förslaget innebär, att beslutanderätten i sådana frågor om utskrivning från sinnessjukhus, vilka f. n. prövas av sinnessjuknämnden som första instans — dvs. frågor om utskrivning av straffriförklarade och därmed i utskrivningshänseende jämställda — skall överflyttas till särskilda lokala utskrivningsnämnder vid sinnessjukhusen. Sinnessjuknämnden skall dock enligt förslaget bibehållas som överinstans såväl i dessa ärenden som i de utskrivningsfrågor, där den f. n. fungerar som sådan instans. Sinnessjukvårdsberedningens förslag är f. n. föremål för remissbehandling, varför jag ännu ej varit i tillfälle att taga ställning till detsamma. Då ett realiserande av förslaget kan komma att påverka medelsbehovet under sinnessjuknämndens avlönings- och omkostnadsanslag, torde dessa båda anslag f. n. böra upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Anslagen synas därvid böra uppföras med oförändrade belopp, 42 800 resp. 3 900 kronor.

Beträffande omkostnadsanslaget gör jag hemställan under nästföljande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Sinnessjuknämnden: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 42 800 kronor.

[9.] 7. **Sinnessjuknämnden: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Sinnessjuknämnden: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 3 900 kronor.

[10.] 8. **Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 180 000	1 263 676
1948/49 (statsliggaren s. 884—885)	1 300 000	—
1949/50 (förslag)	1 430 000	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt personalförteckning för statens bakteriologiska laboratorium.

Kungl. Maj:t har vidare samma dag fastställt följande avlöningsstat för laboratoriet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	270 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	27 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	880 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	123 000
Summa förslagsanslag		kronor 1 300 000

Med skrivelse den 22 september 1948 har medicinalstyrelsen överlämnat en av *föreståndaren för laboratoriet, professorn G. Olin*, gjord framställning om anslag för laboratoriets avlöningskostnader för nästa budgetår.

Föreståndaren har inledningsvis framhållit, att verksamheten vid laboratoriet alltjämt präglades av en fortskridande utveckling, som nu särskilt betingades dels av de bakteriologiska undersökningarnas växande betydelse för sjukhusarbetet, dels av de snabba vetenskapliga framstegen framförallt på virusområdet. För att laboratoriet skulle kunna motsvara de ökade krav, som mötte dels i fråga om praktiska undersökningsuppgifter och preparatberedning, dels beträffande fullföljandet och tillämpningen av vetenskapliga framsteg, vore det ofrånkomligen nödvändigt, att laboratoriets personalstat anpassades efter de nyframträdande uppgifterna.

Vad först beträffar den vetenskapligt utbildade personalen föreslår föreståndaren, under erinran om av honom tidigare gjorda framställningar om förbättrad löneställning för de båda befattningarna som

laborator och avdelningsföreståndare, att dessa uppflyttas från lönegrad Ca 31 till lönegrad Ca 33. Som skäl härför åberopas bl. a. befattningshavarernas maktpåliggande uppgifter som ledare för olika grenar av laboratoriets verksamhet, deras ställning som förmän för ett flertal underordnade läkare och kraven på deras vetenskapliga kompetens. För bevarandet av kontinuiteten i arbetet vore det dessutom av vikt, att befattningarna kunde få karaktär av sluttjänster eller i varje fall kunde locka befattningshavarna att kvarstå under längre tid.

Föreståndaren har även återkommit till ett av honom tidigare framlagt förslag om uppflyttning av befattningen som laborator i lönegrad Ce 29 på virusavdelningen till befattning som laborator och avdelningsföreståndare, varvid han ansett, att befattningen, i likhet med vad han föreslagit i fråga om de båda nuvarande tjänsterna som laborator och avdelningsföreståndare, borde placeras i lönegrad Ca 33. Som skäl härför har föreståndaren framhållit bl. a., att virusavdelningen hade mycket omfattande praktiska uppgifter i den allmänna sjukvårdens tjänst, vilka uppgifter under senare år utvidgats väsentligt i och med de vetenskapliga framstegen på virusområdet och väl motiverade, att avdelningens ledare erhöle avdelningsföreståndares ställning.

Härjämte framhåller föreståndaren, att den begränsade personal, som virusavdelningen hittills förfogat över, hindrat laboratoriet att i erforderlig utsträckning införa de nya diagnostiska metoder, som tillkommit inom virusområdet. För att kunna följa utvecklingen på detta högaktuella område vore det enligt föreståndaren ofrånkomligen nödvändigt, att den assistentbefattning i lönegrad Ce 27 inrättades, som han upptagit i sina petita för innevarande budgetår. I första hand krävdes denna befattning för undersökningar rörande påssjuka och olika former av hjärninflammation.

Föreståndaren meddelar vidare, att arbetet på laboratoriets diagnostiska avdelning den sista tiden ökats framförallt genom stegringen av antalet bakteriologiska undersökningar för sjukhusens behov. Antalet prov av denna art hade sålunda under tiden 1/7 1946—30/6 1947 uppgått till 3 903 men under tiden 1/7 1947—30/6 1948 till icke mindre än 11 460. Då dessa prov ofta måste underkastas för de enskilda fallen särskilt anpassade undersökningar, innebure denna frekvensökning en avsevärd arbetsbelastning. Föreståndaren framhåller dessutom, att professor S. Gard under sin sista tid som avdelningsföreståndare vid laboratoriet igångsatt undersökningar rörande förekomsten av toxoplasmos i Sverige. Denna sjukdom överfördes under havandeskap via livmodern från modern, som i regel ej företedde några sjukdomstecken. Infektionen kunde leda till fostrets död och abort eller gäve efter födelsen upphov till sjukliga förändringar hos barnet, vanligen lokaliserade till centrala nervsystemet och ögonen. Gards undersökningar i samarbete med kollegor på olika sjukhus hade lett till

påvisandet av flera 10-tal fall i vårt land och sjukdomen syntes vara betydligt mera vanligt förekommande än vad dessa siffror angåve. Sedan Gard utnämnts till professor vid karolinska institutet, hade han alltjämt fullföljt undersökningarna rörande denna sjukdom, främst av vetenskapligt intresse. Han hade emellertid meddelat, att han under år 1949 icke kunde åtaga sig de rutinmässiga undersökningar, som i allt större utsträckning begärdes av sjukhus och läkare, utan önskade överlåta detta diagnostiska arbete till laboratoriet. Denna arbetsuppgift vore emellertid relativt omfattande dels på grund av att en speciell teknik måste tillämpas, dels enär ett stort antal undersökningar erfordrades. För att kunna bemästra dels toxoplasmadiagnostiken, dels det ökade antalet kliniskt-bakteriologiska undersökningar vore det nödvändigt, att den diagnostiska avdelningens personal förstärktes med en assistent i lönegrad Ce 27.

Under hänvisning till det under senare år ökade behovet av kemiska undersökningar och svårigheten att med kemiska laboratoriets nuvarande personal lösa de olika arbetsuppgifter, för vilka laboratorieavdelningar och läkare behövde bistånd, hemställer föreståndaren härjämte, att vid detta laboratorium inrättas en befattning som assistent med biokemisk utbildning i lönegrad Ce 24—26.

Slutligen har föreståndaren, under hänvisning till sin framställning i samma fråga i petitaskrivelsen för innevarande budgetår, föreslagit anvisande av medel för arvoden till den personal, som undervisade eleverna vid laboratoriet under deras utbildning till laboratoriebiträden. Det erforderliga medelsbehovet för ändamålet har föreståndaren beräknat till sammanlagt 2 950 kronor. Föreståndaren framhåller, att de försök, som gjorts att på annat sätt organisera utbildningen av laboratoriebiträden, icke lett till resultat. Det vore därför nödvändigt, att laboratoriet sökte skapa så goda förutsättningar som möjligt för utbildningen i egen regi vid laboratoriet. Det hade emellertid varit svårt att genomföra den teoretiska delen av undervisningen i tillräcklig omfattning, framförallt på grund av att såsom undervisare lämpliga befattningshavare icke gärna velat åtaga sig detta merarbete utan ersättning. Det vore också rimligt och brukligt, att ersättning utginge för undervisningsarbete, som krävde förberedelser, vanligen förlagda till kvällarna.

I fråga om den för laboratoriegöromål avsedda biträdespersonalen föreslår föreståndaren till att börja med inrättandet av en befattning som försöksassistent. Föreståndaren meddelar, att laboratoriet under de senaste åren förvärvat flera komplicerade och dyrbara apparater, såsom Sharples ultracentrifug, Beam-centrifug, utrustning för frysintorkning i vacuum och elektroforesapparat. För skötseln av denna värdefulla apparatur vore det i hög grad önskvärt att äga tillgång till en tekniskt utbildad befattningshavare. Genom anslag från statens medicinska forskningsråd hade ett vid laboratoriet tjänstgörande laboratoriebiträde med

ingenjörsexamen beretts tillfälle att tjänstgöra vid fysikalisk-kemiska institutionen i Uppsala för att närmare sätta sig in i skötseln av apparatur av den art, varom här vore fråga. Fr. o. m. nästa budgetår måste medel finnas tillgängliga på laboratoriets stat för denne befattningshavare. Med hänsyn till kraven på vederbörandes utbildning och de ansvarsfulla arbetsuppgifterna kunde man icke räkna med en lägre löneställning än i lönegrad Ce 20, en ställning, som tillämpades för motsvarande tjänster vid andra vetenskapliga institutioner.

Vidare föreslår föreståndaren, att såsom biträde åt den föreslagna nye assistenten på virusavdelningen inrättas en laboratoriebiträdesbefattning i lönegrad Ce 11.

Härjämte hemställer föreståndaren om inrättande av ytterligare en laboratoriebiträdesbefattning i lönegrad Ce 11 på sistnämnda avdelnings sektion för syfilisdiagnostik (Wassermannlaboratoriet). Som stöd härför åberopas den under de senaste åren betydligt ökade arbetsbördan på sektionen. Antalet prov hade sålunda under åren 1945—1947 utgjort resp. 34 296, 35 960 och 38 988 samt under första halvåret 1948 23 467. Ökningen det sista året berodde till stor del på att medicinalstyrelsen genom cirkulär den 12 februari 1948 uppmanat läkarna vid samtliga mödravårdscentraler att å sitt klientel under havandeskapets första skede taga blodprov för syfilisundersökning. Av allt att döma vore en fortsatt ökning att förvänta. Samtidigt hade även komplementbindningsreaktionerna vid andra sjukdomar medfört allt mera arbete.

Föreståndaren har vidare erinrat om att han i särskild skrivelse gjort framställning om anställande under innevarande budgetår av tre extra laboratoriebiträden på serologiska avdelningen. Dessa biträden vore erforderliga även under nästa budgetår och borde placeras i lönegrad Ce 11.

I fråga om den lägre biträdespersonalen för laboratoriegöromål erinrar föreståndaren om att han i nyssnämnda särskilda skrivelse hemställt om inrättande under löpande budgetår av tre biträdesbefattningar i lönegrad Cg—Ce 4—6, varav en på diagnostiska avdelningen och två på serologiska avdelningen. Dessa befattningar vore givetvis behövliga även under nästa budgetår. Härutöver hade emellertid behov framkommit av ett större antal biträden på serologiska avdelningen. Sålunda vore en stadigvarande förstärkning med två biträden i lönegrad Cg—Ce 4 ofrånkomlig, om icke laboratorieavdelningarnas försörjning med steriliserade glasvaror skulle äventyras. Dessutom erfordrades ytterligare ett biträde i nämnda lönegrad för verkställande av den noggranna okulära besiktning av samtliga ampuller och flaskor, innehållande serum och ympämnen, som visat sig nödvändig, innan dessa utlämnades till serumexpeditionen för leverans.

Vad angår k o n t o r s- o c h e x p e d i t i o n s p e r s o n a l e n har föreståndaren, under erinran om sina i anslagsframställningen för löpande budgetår framlagda förslag i ämnet, hemställt om utbyte av dels befatt-

ningen som kamrerare i lönegrad Ce 25 mot en tjänst såsom sekreterare och kamrerare i lönegrad Ca 29, dels ock befattningen som kansliskrivare i lönegrad Ce 15 mot en tjänst som kassör i lönegrad Ca 18. Till stöd härför har föreståndaren bl. a. åberopat förhållandena vid statens veterinärmedicinska anstalt, där motsvarande befattningshavare vore placerade i lönegrad Ca 29 resp. lönegrad Ce 18.

Vidare har föreståndaren förnyat de i hans anslagsframställning för löpande budgetår framlagda förslagen om uppflyttning av två kontorsbiträden i lönegrad Ca 8, av vilka det ena biträdet vid avlöningsuträkningar m. m. och det andra fungerar som laboratoriets bibliotekarie, till kansli-biträden i lönegrad Ca 11. Föreståndaren har därvid räknat med att utredningen om den högre biträdespersonalens lönegradsplacering skulle vara slutförd i så god tid, att proposition kunde avlämnas till 1949 års riksdag.

Föreståndaren erinrar härjämte om att han i särskild skrivelse gjort framställning om anställandet under innevarande budgetår av ett biträde i lönegrad Cg—Ce 4 som förstärkning av den personal, som utför upp- och inpackning av postförsändelser, utskrivning av fraktsedlar, adresskort m. m. Då det icke kunde förväntas, att ifrågavarande arbetsuppgifter komme att minska, borde jämväl under nästa budgetår för nämnda ändamål beräknas ett biträde i lönegrad Cg—Ce 4.

Slutligen har föreståndaren, under hänvisning till svårigheten att med nuvarande arbetskraft sköta laboratoriets förråd på ett rationellt sätt, hemställt om inrättandet av en befattning som biträdande förrådsförman i lönegrad Ce 10.

I fråga om maskin- och gårdspersonalen har föreståndaren — under hänvisning till en av honom i hans petita för innevarande budgetår gjord framställning i ämnet och under förutsättning, att utredningen rörande löneställningen för värmeanläggningspersonalen vid de statliga vetenskapliga institutionerna vore avslutad vid tiden för behandlingen av hans nu föreliggande anslagsframställning — föreslagit uppflyttning av maskinistbefattningen i lönegrad Ca 13 till befattning som maskinmästare i lönegrad Ca 17.

Slutligen hemställer föreståndaren om inrättande av en befattning som vaktmästarebiträde i lönegrad Cg 7 till förstärkning av den personal, som vore avsedd för snickeriarbeten samt för underhåll av vägar och planteringar.

Vad beträffar anslagsbehovet för nästa budgetår har föreståndaren beräknat anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 330 200 kronor, anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, till 30 000 och anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till 1 084 800 kronor. I sistnämnda anslagspost har föreståndaren inräknat ett belopp av 118 000 kronor till avlöning åt vikarier och annan tillfällig personal m. m. Då anslagsposten till rörligt

tillägg av föreståndaren beräknats till 148 000 kronor, finner han anslaget i dess helhet böra upptagas till 1 593 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har beträffande den vetenskapligt utbildade personalen ansett vägande skäl tala för en förbättrad löneställning för laboratorerna och avdelningsföreståndarna samt laboratorn på virusavdelningen. Styrelsen anser sig dock i avbidan på att föreståndarens löneställning bleve föremål för omprövning icke kunna f. n. tillstyrka högre placering än lönegrad Ca 32. Härtill fogar styrelsen dock den reservationen, att därest avdelningsföreståndarna vid statens veterinärmedicinska anstalt i enlighet med en av anstaltens styrelse ingiven framställning fr. o. m. nästa budgetår uppflyttades till lönegrad Ca 33, styrelsen förutsatte, att motsvarande löneställning tillerkändes jämväl bakteriologiska laboratoriets avdelningsföreståndare. Vad särskilt angår den föreslagna lönegradsplaceringen för laboratorn å virusavdelningen erinrar styrelsen om att styrelsen i sina petitaskrivelser för sistförflutna och innevarande budgetår tillstyrkt hans uppflyttning till samma lönegrad som övriga avdelningsföreståndare vid laboratoriet.

Under hänvisning till att arbetets fortskridande tillväxt och de nya vetenskapliga rön, som gjorts inom laboratoriets verksamhetsområde, nödvändiggjorde den vetenskapligt utbildade personalens förstärkande, tillstyrker styrelsen vidare inrättandet av de av föreståndaren föreslagna assistenttjänsterna. I fråga om lönegradsplacering av dessa tjänster borde tillämpas de av Kungl. Maj:t den 30 juni 1947 meddelade bestämmelserna angående lönegradsplacering av vetenskapligt utbildade assistenter vid statens bakteriologiska laboratorium m. fl. laboratorier och statens institut för folkhälsan (statsliggaren s. 885).

I fråga om föreståndarens förslag om anvisande av ett belopp av 2 950 kronor för ersättning till vissa befattningshavare för deras medverkan vid utbildningen av laboratoriebiträden anför styrelsen, att, enligt vad styrelsen inhämtat, några överväganden rörande denna utbildningsfråga ännu ej ägt rum inom 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen. Kommittén hade ej heller för avsikt att framlägga förslag i ämnet. Vid sådant förhållande syntes någon lösning av denna utbildningsfråga på vidare bas icke vara att emotse inom den närmaste framtiden. En tillfredsställande rekrytering av laboratoriebiträdespersonalen krävde därför enligt styrelsens mening, att möjlighet bereddes för organiserande av dylik utbildning vid laboratoriet samt att medel för ändamålet anvisades med av föreståndaren föreslaget belopp.

Vad angår den för laboratoriegörömmål avsedda biträdespersonalen har styrelsen, med hänsyn till vikten av att dyrbar och känslig apparatur tillsåges av sakkunnig person, tillstyrkt förslaget om inrättandet av en befattning som försöksassistent i lönegrad Ce 20.

Styrelsen har ävenledes — under erinran om att Kungl. Maj:t genom

beslut den 27 augusti 1948 medgivit anställande vid laboratoriet under innevarande budgetår av tre extra laboratoriebiträden samt tre lägre biträden för laboratoriegöromål i lönegrad Cg—Ce 4 — tillstyrkt anställande under nästa budgetår av den av föreståndaren föreslagna laboratoriebiträdes- och lägre biträdespersonalen. Enligt styrelsens mening borde emellertid endast två laboratoriebiträdestjänster inrättas i lönegrad Ce 11. Återstående laboratoriebiträden borde, i avbidan på slutförandet av utredningen angående löneställningen för laboratoriebiträden och därmed jämförlig personal i statens tjänst, erhålla samma anställningsform som under innevarande budgetår med avlöning enligt en av styrelsen efter samråd med vederbörande personalorganisation beslutad provisorisk befordringsgång. Av de lägre biträdena borde tre placeras i 6 lönegraden samt övriga tre i 4 lönegraden såsom extra tjänstemän, intill dess deras tjänstetid vid laboratoriet berättigade dem till extra ordinarie anställning.

I fråga om kontors- och expeditionspersonalen har styrelsen, under erinran om att kassörstjänsten i lönegrad Eo 21 vid laboratoriet fr. o. m. den 1 juli 1947 förändrats till kamrerarebefattning i lönegrad Ce 25, ansett tillräcklig erfarenhet ännu icke föreligga för att vidtaga ändring av löneställningen för denne tjänsteman. Däremot har styrelsen funnit starka skäl tala för kansliskrivarebefattningens förändring till en kassörstjänst i 18 lönegraden. Kassagöromålen vid laboratoriet vore av sådan art och storleksordning, att de fullt motiverade föreslagen lönegradsplacering. Med hänsyn till vad statens lönenämnd anfört i yttrande över anslagsäskandena för innevarande budgetår borde tjänsten dock tills vidare bibehållas på extra ordinarie stat. I och med tjänstens inrättande borde ansvaret för kassagöromålen avlyftas från kamreraren och anförtros innehavaren av denna tjänst.

Styrelsen har även ansett fog föreligga för det föreslagna utbytet av två kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 mot befattningar som kanslibitråde i lönegrad Ca 11. I likhet med föreståndaren har styrelsen därvid räknat med att pågående utredning om den högre biträdespersonalen skulle komma att avslutas i så god tid, att förslag i ämnet kunde föreläggas 1949 års riksdag.

Under erinran om att Kungl. Maj:t genom nyssnämnda beslut den 27 augusti 1948 medgivit inrättande av en biträdesbefattning i lönegrad Cg—Ce 4 till förstärkning av den personal, som utförde upp- och inpackning av postförsändelser, utskrivning av fraktsedlar, adresskort m. m., tillstyrker styrelsen vidare, att nämnda biträde beräknas även för nästa budgetår.

Styrelsen förklarar sig härjämte ha övertygats om nödvändigheten av personalförstärkning inom laboratoriets förråd och tillstyrker därför, att till förrådsförmannens biträde anställes en befattningshavare i expeditionsvakts löneställning eller lönegrad Ce 9.

Vad slutligen beträffar maskin- och gårdspersonalen har

styrelsen, under samma förutsättning som föreståndaren, tillstyrkt förslaget om förändring av maskinisttjänsten till befattning som maskinmästare i lönegrad Ca 17. Vidare tillstyrker styrelsen föreståndarens förslag, att medel ställas till förfogande under nästa budgetår för förstärkning av den personal, som är sysselsatt med snickeriarbeten och skötseln av vägar och planteringar, med ett biträde i lönegrad Cg 7.

Styrelsen har beräknat *a n s l a g s b e h o v e t* för nästa budgetår till 1 420 000 kronor med följande fördelning på de olika anslagsposterna: avlöningar till ordinarie tjänstemän 290 000 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 30 000 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 970 000 kronor — däri inräknat ett belopp av 106 000 kronor till vikarier och tillfällig arbetskraft — samt rörligt tillägg 130 000 kronor.

I ärendet ha utlåtanden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret har anfört, att det undandroge sig ämbetsverkets bedömande, i vad mån utvidgningen av laboratoriets organisation vore ofrånkomlig. Ämbetsverket ville emellertid erinra om att föredragande departementschefen vid behandlingen av laboratoriets *petita* för innevarande budgetår ansett sig i dåvarande läge förhindrad att tillstyrka förslaget om inrättande på virusavdelningen av en assistentbefattning och en laboratoriebiträdesbefattning.

Mot vad i avlöningshänseende föreslagits för den begärda ytterligare personalen har statskontoret icke gjort annan erinran, än att försöksassistenten i avvaktan på resultatet av laboratoriebiträdesutredningen syns böra placeras i högst 15 lönegraden såsom förste laboratoriebiträde. Under rådande förhållanden kunde statskontoret icke heller tillstyrka förbättrad löneställning för vissa av laboratorerna.

I fråga om kontorspersonalen i biträdesställning bör enligt statskontorets mening ändring i lönegradsplaceringarna icke ifrågakomma, förrän 1947 års biträdesutredning haft tillfälle att närmare undersöka laboratoriets behov av biträden i olika grader.

Statskontoret uttalar vidare, att ämbetsverket insåge angelägenheten av att laboratoriebiträdespersonalen erhöile vederbörlig undervisning. Enligt ämbetsverkets mening utgjorde dock denna undervisning sådan instruktion och handledning, som befattningshavare i förmansställning regelmässigt hade att lämna nyanställda underlydande. Ifrågavarande undervisning borde sålunda — i likhet med vad som synbarligen varit fallet hittills — ankomma på vederbörande såsom tjänsteåliggande och alltså icke föranleda särskild gottgörelse.

Statens lönenämnd har beträffande förslaget om lönegradsuppflyttning av befattningarna som laborator och avdelningsföreståndare påpekat, att med dessa befattningar jämförbara avdelningsföreståndarbefattningar i lönegrad Ca 31 funnes vid statens veterinärmedicinska anstalt. Vidare vore vid

statens rättskemiska laboratorium inrättad en befattning som laborator och avdelningsföreståndare i lönegrad Ce 31. Enligt lönenämndens mening borde frågan om löneställningen för nu nämnda föreståndarbefattningar icke lösas separat för resp. institutioner utan upptagas till prövning i ett sammanhang.

I fråga om förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av laboratorstjänsten på virusavdelningen har lönenämnden erinrat om att nämnden tidigare, senast i remissutlåtande över medelsäskandena för laboratoriet för innevarande budgetår, icke framställt invändning mot att ifrågavarande befattning ombildades till avdelningsföreståndartjänst.

Lönenämnden har funnit sig kunna godtaga förslaget om inrättande av en befattning som försöksassistent i lönegrad Ce 20 för bl. a. skötseln och tillsynen över vissa komplicerade apparater vid laboratoriet.

Beträffande förslaget om uppflyttning av kansliskrivartjänsten i lönegrad Ce 15 till befattning som kassör i lönegrad Ce 18 har lönenämnden hänvisat till vad nämnden i utlåtande över anslagsäskandena för innevarande budgetår uttalat i anledning av då föreliggande förslag om ändrad löneställning för befattningarna som kamrerare och kansliskrivare (jfr 1948 års statsverksproposition XI s. 22). Vad nu anförts hade icke föranlett lönenämnden att frånga den uppfattningen, att spørsmålet om kansliskrivarens löneställning borde upptagas till prövning i ett vidare sammanhang. Uppmärksammas borde f. ö., att utredning påginge rörande löneställningen för den högre biträdespersonalen inom statsförvaltningen.

Förslagen om förhöjd lönegradsplacering för en maskinist och två kontorsbiträden har lönenämnden ansett böra bliva beroende av resultatet av det åt 1947 års löneutredning, avseende maskinistpersonal m. fl., resp. 1947 års biträdesutredning lämnade utredningsuppdraget.

Förslaget om inrättande av en tjänst som vaktmästarbiträde i lönegrad Cg 7 har lönenämnden, i betraktande av anställningstiden vid laboratoriet för den nu arvodesavlönade befattningshavare, för vilken befattningen vore avsedd, ansett sig kunna biträda.

Beträffande slutligen förslaget om anvisande av medel för viss utbildningsverksamhet i syfte att tillgodose laboratoriets behov av laboratoriebiträdespersonal har lönenämnden anfört följande:

Lönenämnden får erinra, att frågan om utbildning av personal för rekrytering av laboratoriebiträdestjänster vid vetenskapliga institutioner varit föremål för statsmakternas prövning vid 1947 års riksdag. I anledning av de förslag, som i detta hänseende framlades av naturvetenskapliga forskningskommittén i betänkande den 15 november 1946 (SOU 1946: 77), uttalade föredragande departementschefen bl. a., att en gemensam grundutbildning syntes ändamålsenlig för större delen av laboratoriebiträdeskåren. Den ytterligare specialutbildning, som för olika arbetsplatsers behov erfordrades, torde kunna meddelas vid dessa i samband med elev- eller aspiranttjänstgöring. Den gemensamma grundutbildningen borde, på sätt

i betänkandet föreslagits, inordnas i det kommunala yrkesskolväsendet, lämpligen till en början å av kommittén angivna orter (däribland Stockholm), där tydligen intresse funnes för denna utbildningsgren. Det syntes böra ankomma på överstyrelsen för yrkesutbildning att genom initiativtagande och rådgivande verksamhet söka få till stånd de planerade utbildningslinjerna. På överstyrelsen borde även ankomma att fastställa vederbörliga undervisningsplaner, varvid departementschefen förutsatte, att erforderligt samråd ägde rum med medicinsk och annan speciell sakkunskap på området (prop. nr 272/1947 s. 467). Riksdagen framställde icke erinran mot departementschefens nu återgivna uttalande. Det må ytterligare påpekas, att enligt vad som uppgivits i ett nyligen avgivet betänkande med förslag till reglering av löneställningen för laboratoriebiträden m. m., 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen har för avsikt att till behandling upptaga frågan om en gemensam grundutbildning för laboratoriebiträden och dem närstående befattningshavare.

Med hänsyn såväl till redan beslutade åtgärder för utbildning av laboratoriebiträden som till de ytterligare förslag beträffande utbildningens ordnande, som torde vara att emotse, anser sig lönenämnden icke kunna biträda det framlagda förslaget.

I detta sammanhang må vidare erinras om att under det för innevarande budgetår under fjärde huvudtiteln anvisade anslaget till försvarets forskningsanstalt: viss forskningsverksamhet beräknats ett belopp av 154 000 kronor för kostnader för utom nämnda anstalt bedriven försvarsmedicinsk forskning. Såsom framgår av propositionerna nr 206/1948 (s. 201—202) och 209/1948 (s. 144—145) är detta belopp bl. a. avsett för anställande vid statens bakteriologiska laboratorium av en laborator och ett laboratoriebiträde mot arvoden motsvarande lön enligt 31 resp. 10 lönegraden. Vidare har under beloppet beräknats medel för omkostnader i samband med den försvarsmedicinska forskningsverksamheten vid laboratoriet.

Genom beslut den 24 september 1948 har Kungl. Maj:t medgivit, att av nyssnämnda belopp å 154 000 kronor högst 30 000 kronor finge disponeras till bestridande av arvoden motsvarande lön enligt lönegrad Cg 31 resp. Cg 10 till en laborator och ett laboratoriebiträde för försvarsmedicinsk forskningsverksamhet vid laboratoriet samt för omkostnader i samband med nämnda verksamhet.

I skrivelse den 21 september 1948 har *statens medicinska forskningsråd* framhållit betydelsen av att en intensifiering av ifrågavarande verksamhet vid statens bakteriologiska laboratorium komme till stånd under nästa budgetår. Rådet erinrar om att försvarsmedicinska utredningskommittén i sitt förslag rörande ordnandet av försvarsmedicinsk forsknings- och försöksverksamhet i Sverige räknat med ytterligare en arbetskraft för verksamheten vid laboratoriet, nämligen en forskningsassistent i lönegrad Ce 27. Då det emellertid ännu icke kunde avgöras, om lokalförhållandena vid laboratoriet möjliggjorde arbetsplats för ytterligare en läkare, syntes det

mera ändamålsenligt, att personalen i stället förstärktes med ytterligare ett laboratoriebiträde. Ifrågavarande personal borde också beredas en fastare anställning än vad arvodesformen innebure. Det föreläge icke någon principiell skillnad i fråga om arbetsuppgifter och ansvar mellan laboratorn vid förswarets forskningsanstalts medicinska sektion — denne är placerad i högst lönegrad Cp eller Cr 9 — och laboratorn vid bakteriologiska laboratoriet. Vid sådant förhållande borde jämväl den senare placeras i lönegrad Cp 9. Laboratoriebiträdena vid bakteriologiska laboratoriet borde i överensstämmelse med gängse lönesättning för laboratoriebiträden placeras i lönegrad Ce 11.

Rådet erinrar vidare om att försvarsmedicinska utredningskommittén dessutom räknat med ett materielanslag om 20 000 kronor för den försvarsmedicinska forskningsverksamheten vid statens bakteriologiska laboratorium. Kommittén hade därjämte föreslagit, att anslagen för denna verksamhet skulle uppföras på laboratoriets stat.

På grund av det anförda har rådet, efter samråd med laboratoriets förestandare, hemställt, att för försvarsmedicinsk forskningsverksamhet vid statens bakteriologiska laboratorium fr. o. m. budgetåret 1949/50 måtte upptagas medel för avlöningar till en laborator i lönegrad Cp 9 och två laboratoriebiträden i lönegrad Ce 11 samt ett belopp av 20 000 kronor för materiel för försvarsmedicinsk forskning.

Över medicinska forskningsrådets nu ifrågavarande framställning ha utlåtanden avgivits av medicinalstyrelsen och statens lönenämnd.

Medicinalstyrelsen har ur de synpunkter, styrelsen hade att företräda, icke haft något att erinra mot forskningsrådets förslag.

Statens lönenämnd har framhållit, att försvarsmedicinska utredningskommittén i det av kommittén avgivna betänkandet, som lagts till grund för Kungl. Maj:ts förslag i ämnet, ansett, att för den försvarsmedicinska forskningen skulle inrättas två laboratorstjänster, nämligen en vid förswarets forskningsanstalt i högst lönegrad Cp 9 och en vid statens bakteriologiska laboratorium i lönegrad Ce 31. Kommitténs förslag, att laboratorn vid bakteriologiska laboratoriet skulle placeras lägre än motsvarande tjänsteman vid forskningsanstalten, hade haft sin grund däri, att de högst placerade laboratorerna vid bakteriologiska laboratoriet åtnjöte lön enligt sistnämnda lönegrad.

I likhet med försvarsmedicinska utredningskommittén anser lönenämnden, att laboratorstjänsten för försvarsmedicinsk forskning vid bakteriologiska laboratoriet icke borde erhålla högre lönegradsplacering än som gällde för tjänsterna som laborator och avdelningsförestandare vid detta laboratorium. Då medicinska forskningsrådets förslag vidare innebure, att den nuvarande extra laboratorstjänsten skulle ombildas till pensionsgrundande tjänst, ville lönenämnden uttala, att nämnden icke hade något att erinra häremot, under förutsättning att ett mera stadigvarande behov före-

låge av befattningen i fråga. Med utgångspunkt från nu tillämpad lönesättning syntes befattningen härvid böra uppföras på extra ordinarie stat.

Spörsmålet om lönegradsplaceringen för de föreslagna laboratoriebiträdestjänsterna har lönenämnden ansett böra bliva beroende av statsmakternas beslut i anledning av de förslag, som framlagts i det av särskild utredningsman avgivna betänkandet angående reglering av löneställningen för laboratoriebiträden m. m.

Departementschefen. Vad först beträffar den vetenskapligt utbildade personalen anser jag mig icke kunna tillstyrka förslaget om uppflyttning av befattningarna som laborator och avdelningsföreståndare till högre lönegrad. Ej heller kan jag förorda en uppflyttning av laboratorbefattningen på virusavdelningen till tjänst som laborator och avdelningsföreståndare.

Däremot vill jag, med anledning av den av statens medicinska forskningsråd gjorda framställningen, förorda, att den laboratorbefattning för försvarsmedicinsk forskningsverksamhet vid statens bakteriologiska laboratorium, för vilken medel för innevarande budgetår äro anvisade under fjärde huvudtiteln, fr. o. m. nästa budgetår överföres till laboratoriets stat. I likhet med lönenämnden kan jag dock icke tillstyrka forskningsrådets förslag om uppflyttning av befattningen till lönegrad Cp 9. Då någon tvekan icke torde råda om att ett stadigvarande behov föreligger av befattningen i fråga, synes hinder emellertid icke möta mot att befattningen, som för innevarande budgetår är förenad med arvode motsvarande lön enligt lönegrad Cg 31, överföres till extra ordinarie stat. I enlighet härmed bör fr. o. m. nästa budgetår på laboratoriets personalförteckning upptagas en befattning som laborator i lönegrad Ce 31.

Det synes mig vidare angeläget, att laboratoriet erhåller möjlighet att följa den snabba utvecklingen på virusområdet och att införa de nya diagnostiska metoder, som tillkommit på detta område. Då så icke synes kunna ske, med mindre den vetenskapligt utbildade personalen förstärkes, tillstyrker jag, att på virusavdelningen inrättas en assistenttjänst i lönegrad Ce 27.

Fullgoda skäl synas mig även vara anförda för förslaget om inrättande av ytterligare en assistentbefattning i lönegrad Ce 27 på diagnostiska avdelningen. Jag tillstyrker därför jämväl detta förslag.

Däremot torde tills vidare kunna anstå med inrättande av en assistentbefattning vid kemiska laboratoriet.

Med hänsyn till vad statskontoret och statens lönenämnd anfört kan jag ej heller tillstyrka, att medel anvisas för ersättning till vissa befattningshavare vid laboratoriet för deras medverkan vid utbildning av laboratoriebiträden.

I fråga om den för laboratoriegöromål avsedda biträ-

de personalen synas mig övertygande skäl vara anförda för förslaget om inrättande av en särskild befattning för skötsel och tillsyn av vissa komplicerade och dyrbara apparater. Jag tillstyrker därför detta förslag. Befattningen bör i enlighet med medicinalstyrelsens, av lönenämnden godtagna förslag benämnas försöksassistent och placeras i lönegrad Ce 20.

Vidare torde för nästa budgetår medel böra beräknas för ytterligare fem laboratoriebiträden. Av dessa äro tre anställda redan under innevarande budgetår jämlikt särskilt medgivande av Kungl. Maj:t. Härjämte torde till laboratoriets stat böra överföras det laboratoriebiträde för försvarsmedicinsk forskning, för vilket medel f. n. finnas anvisade under fjärde huvudtiteln. Samtliga nu nämnda sex tjänster torde — med hänsyn till det stora antalet extra laboratoriebiträdesbefattningar — böra uppföras såsom extra ordinarie i lönegrad Ce 11.

Jag föreslår vidare, att medel anvisas för ytterligare sex lägre biträden för laboratoriegöromål i lönegrad Cg—Ce 4. Av dessa ha tre jämlikt särskilt medgivande av Kungl. Maj:t anställts redan under löpande budgetår.

Vad angår kontors- och expeditionspersonalen synes, såsom lönenämnden framhållit, frågan om kansliskrivarens löneställning böra prövas i ett vidare sammanhang. Jag är därför icke beredd att förordna förslaget om uppflyttning av befattningen till kassörstjänst. Även med frågan om uppflyttning av två kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 till kanslibiträden i lönegrad Ca 11 torde böra anstå i avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutrednings arbete. Jag kan ej heller tillstyrka förslaget om inrättandet av en expeditionsvaktsbefattning i lönegrad Ce 9 för laboratoriets förråd. Däremot torde för nästa budgetår medel böra beräknas för ett biträde i lönegrad Cg—Ce 4, som jämlikt medgivande av Kungl. Maj:t anställts redan under innevarande budgetår.

I fråga om maskin- och gårdspersonalen synes, med hänsyn till pågående utredning rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för den statliga maskinistpersonalen, böra anstå med uppflyttning av maskinisten i lönegrad Ca 13 till högre lönegrad. Däremot torde inet vara att erinra mot att medel beräknas för anställande av ett extra vaktmästarbiträde.

Vad slutligen beträffar medelsbehovet för nästa budgetår torde anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra upptagas till oförändrade belopp, 270 000 resp. 27 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föranleda de av mig i det föregående framlagda förslagen om inrättande av eller beräknande av medel för vissa icke-ordinarie befattningar ett ökat medelsbehov av i runt tal 115 000 kronor. Jag har därvid även räknat med en höjning av det för vikarier och till-

fälliga biträden avsedda beloppet från 100 000 till 106 000 kronor. Anslagsposten bör i enlighet härmed upptagas till (880 000 + 115 000) 995 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra beräknas till 138 000 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till (270 000 + 27 000 + 995 000 + 138 000) 1 430 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium skola upptagas en befattning såsom laborator i lönegrad Ce 31 och ytterligare två befattningar såsom assistent i lönegrad Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	270 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	27 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	995 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	138 000

Summa förslagsanslag kronor 1 430 000;

c) till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 430 000 kronor.

[11.] 9. Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	595 000	1 009 627
1948/49 (statsliggaren s. 885—886)	770 000	—
1949/50 (förslag)	895 000	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för statens bakteriologiska laboratorium, upptagande följande huvudposter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	5 000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	117 000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	600
4. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	647 400

Summa kronor 770 000

Med skrivelse den 22 september 1948 har medicinalstyrelsen överlämnat ett av *föreståndaren för laboratoriet, professorn G. Olin*, uppgjort förslag rörande anslagsberäkningen för nästa budgetår.

Föreståndaren har därvid inledningsvis framhållit, att utgifterna för laboratoriets omkostnader under budgetåret 1947/48 uppgått till betydligt större belopp än vad som anvisats såväl för nämnda budgetår som för löpande budgetår. Orsaken härtill vore dels inträdda prisstegringar, dels verksamhetens tillväxt. Då anledning saknades att räkna vare sig med prisfall under nästkommande budgetår eller med en minskad arbetsvolym, ansåge föreståndaren ofrånkomligt, att vissa poster i omkostnadsstaten uppräknades.

Anslagsposten till *s j u k v å r d m. m.* har föreståndaren upptagit till oförändrat belopp, 5 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till *e x p e n s e r* har föreståndaren framhållit, att bränslekostnaderna kunnat avsevärt nedbringas genom övergång till oljeeldning under sommaren 1947. Vid fortsatt tillgång till eldningsolja syntes anspråken å medel under delposten till bränsle, lyse, gas och vatten även fortsättningsvis kunna hållas låga. Under hänvisning till utgifterna för ändamålet under föregående budgetår, 95 735 kronor, anser föreståndaren dock önskvärt att delposten uppräknas med 10 000 kronor till 95 000 kronor. Delposten till övriga expenser har föreståndaren föreslagit höjd från 32 000 till 40 000 kronor. Højningen har motiverats med den ökade driften vid laboratoriet samt de under år 1948 inträdda prisstegringarna för pappersvaror och telefon. Utgifterna för övriga expenser ha under föregående budgetår uppgått till 38 672 kronor, varav enligt föreståndaren närmare 16 000 kronor belöpt på skrivmateriel, omkring 15 000 kronor på telefon samt drygt 8 500 kronor på böcker och tidskrifter. Anslagsposten till expenser har sålunda upptagits till (95 000 + 40 000) 135 000 kronor.

Anslagsposten till *p u b l i k a t i o n s t r y c k* har föreståndaren upptagit till oförändrat belopp, 600 kronor.

Anslagsposten till *ö v r i g a u t g i f t e r* har föreståndaren beräknat till sammanlagt 771 400 kronor, vilket belopp med 124 000 kronor överstiger det för innevarande budgetår anvisade. Vad föreståndaren beträffande denna anslagspost anfört kan sammanfattas sålunda:

Delposten till *inköp av bakteriologiska preparat* har upptagits med oförändrat belopp, 100 000 kronor.

Beträffande delposten till *inköp och underhåll av inventarier och instrument* framhåller föreståndaren, att av belastningen å posten under föregående budgetår, 54 502 kronor, nära 24 000 kronor vore att tillskriva kostnader för reparationer av autoklaver och annan apparatur. Vidare hade 12 750 kronor åtgått till anskaffning av ny tjänstebil och 2 500 kronor till en större reparation å laboratoriets lastbil. Enligt föreståndarens mening vore det lämpligare, att kostnaderna för underhåll av laboratoriets bilar utginge från en särskild delpost under anslagsposten till övriga utgifter.

Emellertid droge underhållet av andra dyrbara inventarier och apparatur stora kostnader, då dessa på grund av den hårda belastningen starkt försletas. Den kontinuerligt ökade verksamheten och nya vetenskapliga rön nödvändiggjorde vidare inköp av kompletterande eller nytillkommen apparatur. Med hänsyn till medelsförbrukningen under föregående budgetår, bilkostnaderna icke medräknade, anser föreståndaren det därför ofrånkomligt, att ifrågavarande delpost uppräknas. Föreståndaren föreslår, att delposten upptages till 30 000 kronor, vilket innebär en höjning med 7 000 kronor.

Delposterna till *inköp och underhåll av djur* och till *inköp av förbrukningsartiklar* ha i anslutning till belastningen under föregående budgetår, 214 721 resp. 376 671 kronor föreslagits höjda med 10 000 resp. 90 000 kronor till 210 000 resp. 340 000 kronor.

Beträffande delposten till *kostnader för vetenskapliga arbeten* anför föreståndaren, att jämlikt laboratoriets instruktion tillfälle till självständig forskning borde beredas vid laboratoriet anställda vetenskapsidkare. Betydelsen av att forskningsuppgifter i växande utsträckning inrymdes i laboratoriets verksamhet hade mer och mer accentuerats. För att kunna bestrida de alltmera stegrade kostnaderna för dessa arbetsuppgifter föreslår föreståndaren, att delposten höjes från 10 000 till 12 000 kronor.

Delposten till *tjänstedräkt m. m.* har upptagits med oförändrat belopp, 9 000 kronor.

I fråga om delposten till *tvätt och inre renhållning* upplyser föreståndaren, att tvätten sedan början av år 1946 utfördes på statens veterinärmedicinska anstalt mot självkostnadspris. Mängden tvätt för år kunde beräknas till 13 000 kilogram till ett pris av omkring 65 öre per kilogram, vilket motsvarade en uppskattad kostnad av 8 500 kronor. Städerskornas löner enligt fr. o. m. den 1 januari 1948 gällande kollektivavtal, inberäknat särskild ersättning för storrengöring och fönsterputsning, uppginge till åtminstone 40 000 kronor. Föreståndaren föreslår, att delposten höjes från 45 000 till 48 000 kronor.

Beträffande delposten till *yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m.* framhåller föreståndaren bl. a., att underhållet av laboratoriets vägar och planteringar de senaste åren eftersatts på grund av bristande medel. Föreståndaren föreslår därför, att delposten höjes från 2 400 kronor till 4 400 kronor.

Såsom framgår av det föregående, har föreståndaren ansett, att kostnaderna för reparationer av laboratoriets bilar, vilka f. n. belastade delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument, borde utgå från en särskild delpost. Från denna delpost, vilken borde benämnas *drift och underhåll av bilar ävensom legor av sådana*, syntes även böra bestridas driftkostnader för och legor av bilar, vilka kostnader f. n. belastade delposten till diverse utgifter. Till ledning för beräkningen av den nya delposten upplyser föreståndaren, att laboratoriet disponerade en s. k. stationsvagn och en lastbil. Stationsvagnen vore i kontinuerlig användning hela dagarna för hämtning och avlämning av post. Lastbilen användes dagligen för transporter av djur och tyngre gods, tvättkörningar m. m. Kostnaderna för drivmedel för de båda bilarna kunde med nuvarande bensinpris beräknas till 9 000 kronor årligen. Bilarna vore f. n. i sådant skick, att reparationskostnaderna syntes kunna hållas på en tämligen låg nivå. Lega av annan bil erfordrades, förutom då laboratoriets bilar vore inställda för reparation,

bl. a. för expediering av bakteriologiska preparat på kvällar och nätter, då tjänstebilen ej kunde anlitas. Föreståndaren föreslår, att ifrågavarande nya delpost upptages till 15 000 kronor.

Delposten till *diverse utgifter* slutligen har föreståndaren, med hänsyn till förslaget om att kostnaderna för drivmedel för laboratoriets bilar och för körlegor skulle utgå från nyssnämnda nya delpost, ansett kunna sänkas från 8 000 till 3 000 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts har föreståndaren hemställt, att till bestridande av laboratoriets omkostnader för nästa budgetår måtte anvisas (5 000 + 135 000 + 600 + 771 400) 912 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har beräknat den under anslagsposten till övriga utgifter uppförda delposten till yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m. till 4 000 kronor mot av föreståndaren föreslagna 4 400 kronor. Vidare har styrelsen ansett, att den nya delposten under nämnda anslagspost borde benämnas automobiler och transporter, samt föreslagit, att delposten, intill dess närmare erfarenhet vunnits beträffande kostnaderna, skulle beräknas till förslagsvis 10 000 kronor i stället för av föreståndaren beräknade 15 000 kronor. Slutligen har styrelsen ansett delposten till diverse utgifter kunna begränsas till 1 400 kronor mot av föreståndaren föreslagna 3 000 kronor. I övrigt har styrelsen tillstyrkt föreståndarens förslag. Styrelsen har därvid beträffande laboratoriets inventarier och apparater särskilt framhållit, att största delen av dessa nyanskaffats vid laboratoriets inflyttning år 1937 i dess nya byggnader i Huvudsta. Under de år, som förflutit sedan dess, hade laboratoriets växande verksamhet medfört en allt hårdare förslitning å laboratoriets inventarier och apparatutrustning. De vetenskapliga framstegen inom laboratoriets verksamhetsområde nödvändiggjorde dessutom en fortgående komplettering av den befintliga instrumentutrustningen.

I enlighet härmed har styrelsen beräknat anslagsposten till övriga utgifter till 764 400 kronor och anslaget i dess helhet till 905 000 kronor.

Departementschefen. Anslagsposten till *s j u k v å r d* m. m. torde, såsom föreslagits, böra uppföras med oförändrat belopp, 5 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till *e x p e n s e r* biträder jag förslaget om höjning av det för bränsle, lyse, gas och vatten avsedda beloppet med 10 000 kronor till 95 000 kronor. Däremot torde den föreslagna höjningen av delposten till övriga expenser kunna begränsas till 6 000 kronor. Jag föreslår alltså, att delposten upptages till 38 000 kronor, och beräknar i enlighet härmed anslagsposten till expenser till sammanlagt 133 000 kronor.

För *p u b l i k a t i o n s t r y c k* beräknar jag i likhet med föreståndaren oförändrat belopp, 600 kronor.

I fråga om anslagsposten till *ö v r i g a u t g i f t e r* har jag intet att erinra mot förslaget om överflyttning av kostnaderna för underhållet av

laboratoriets bilar samt för bilarnas drift och körlegor till en ny delpost. Denna delpost torde, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, böra benämnas automobiler och transporter och uppföras med 10 000 kronor. Jag tillstyrker vidare förslaget om höjning av delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument med 7 000 kronor till 30 000 kronor. Härutöver föreslår jag med anledning av en särskild framställning i ämnet, att under delposten för nästa budgetår tillfälligt beräknas ett belopp av i runt tal 5 000 kronor för anskaffande av en cirkelsåg och en planhyvel till laboratoriets snickarverkstad. Vidare synas i enlighet med föreliggande förslag delposterna till inköp av förbrukningsartiklar samt till tvätt och inre renhållning böra uppräknas med 90 000 resp. 3 000 kronor till 340 000 resp. 48 000 kronor. Härjämte bör för yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m. beräknas ett med 600 kronor till 3 000 kronor förhöjt belopp. Å andra sidan kan delposten till diverse utgifter sänkas med 6 600 kronor till 1 400 kronor. I övrigt anser jag mig icke kunna förorda några ändringar i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Anslagsposten till övriga utgifter skulle alltså uppföras med (647 400 + 10 000 + 7 000 + 5 000 + 90 000 + 3 000 + 600 — 6 600) 756 400 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget i sin helhet för nästa budgetår upptagas till (5 000 + 133 000 + 600 + 756 400) 895 000 kronor.

Såsom framgår av vad som anförts under föregående punkt har statens medicinska forskningsråd föreslagit anvisande av ett belopp av 20 000 kronor för materiel för försvarsmedicinsk forskning vid laboratoriet. För egen del anser jag icke nödvändigt, att härför upptages en särskild post i laboratoriets omkostnadsstat. Hithörande kostnader torde få bestridas från vederbörande poster i gällande omkostnadsstat. Någon uppräkning i anledning härav av dessa poster synes icke erforderlig.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 895 000 kronor.

[12.] 10. Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	180 000	176 502
1948/49 (statsliggaren s. 886) ...	196 000	—
1949/50 (förslag)	208 000	—

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt personalförteckning för statens rättskemiska laboratorium.

Kungl. Maj:t har vidare den 14 maj 1948 fastställt följande avlöningsstat för laboratoriet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		kronor	60 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal		»	121 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		»	15 000
Summa förslagsanslag			kronor 196 000

Med skrivelse den 22 september 1948 har medicinalstyrelsen överlämnat en av *föreståndaren för laboratoriet, professorn E. Wolff*, gjord framställning angående medelsbehovet för nästa budgetår.

Föreståndaren har upptagit anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till rörligt tillägg till oförändrade belopp, 60 000 resp. 15 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal erinrar föreståndaren om att Kungl. Maj:t genom beslut den 31 oktober 1947 föreskrivit, att av posten under budgetåret 1947/48, då densamma varit uppförd med 110 000 kronor, finge tagas i anspråk högst 105 000 kronor, samt att i anslutning härtill posten för innevarande budgetår nedräknats med 5 000 kronor. Enligt föreståndarens mening hade emellertid posten härigenom blivit för lågt beräknad. Trots att vikarier under tjänstledigheter och semestrar icke förordnats i full utsträckning under budgetåret 1947/48, hade sålunda hela det under posten anvisade beloppet å 110 000 kronor måst tagas i anspråk (medgivande härtill lämnades av Kungl. Maj:t den 17 juni 1948). Med hänsyn härtill föreslår föreståndaren, att posten, för korrigering av den för låga beräkningen, för nästa budgetår uppräknas med 5 000 kronor.

Vidare erinrar föreståndaren om att fr. o. m. innevarande budgetår till ifrågavarande anslagspost från omkostnadsanslaget överflyttats kostnaderna för avlöning åt den med diskning sysselsatta personalen. För ändamålet hade beräknats ett belopp av 5 800 kronor. Utgifterna för diskning hade emellertid under föregående budgetår uppgått till omkring 9 000 kronor. En ökning av det för diskningspersonal avsedda beloppet vore därför nödvändig. Då emellertid sistnämnda kostnad å omkring 9 000 kronor vore onormalt hög och till betydande del förorsakats av långvarig sjukdom hos en sedan många år anställd diskerska, anser föreståndaren tillfyllest, att för ändamålet beräknas ytterligare 1 500 kronor.

Slutligen upplyser föreståndaren, att arbetet å Rh-avdelningen ökats i så hastigt tempo, att den för avdelningen avsedda personalen blivit otillräcklig. Vid avdelningen hade år 1945 undersökts omkring 10 000, år 1946 omkring 14 000 och år 1947 omkring 16 000 blodprov, och ökningen hade fortsatt under år 1948. Det hade därför i början av sistnämnda år blivit

nödvändigt att till avdelningen överflytta en halvtidsanställd assistent, som egentligen skulle tjänstgöra å faderskapsavdelningen, varjämte en halvtidsanställd assistent å Rh-avdelningen (arvode 6 000 kronor), som skulle bedriva vetenskapligt arbete, enbart medhunnit rutinarbete. Då en del av arbetet vid Rh-avdelningen vore av sådan art, att det skulle kunna utföras av ett väl skolat laboratoriebiträde, vore det mest ekonomiskt att vid avdelningen inrätta en tjänst som laboratoriebiträde i lönegrad Ce 11. Därigenom skulle assistenten från faderskapsavdelningen kunna återgå till denna avdelning, där särskilt P-undersökningarna krävde ökad arbetskraft, och Rh-assistenten skulle åtminstone delvis kunna ägna sig åt vetenskaplig forskning. För anställning av nämnda laboratoriebiträde erfordrades en höjning av anslagsposten med omkring 5 500 kronor.

I enlighet med det anförda har föreståndaren beräknat ifrågavarande anslagspost till $(121\,000 + 5\,000 + 1\,500 + 5\,500)$ 133 000 kronor.

Anslaget i sin helhet skulle sålunda vid bifall till föreståndarens förslag uppföras med $(60\,000 + 133\,000 + 15\,000)$ 208 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har tillstyrkt föreståndarens förslag.

I avgivet utlåtande i ärendet har *statskontoret* anför, att framställningen icke givit ämbetsverket anledning till erinran.

Departementschefen. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde, såsom i ärendet föreslagits, böra uppföras med oförändrat belopp, 60 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal synes denna vid omräkningen hösten 1947 efter genomförandet av den allmänna löneregleringen ha blivit beräknad till för lågt belopp. Posten torde med anledning härav böra höjas med 5 000 kronor. Jag tillstyrker vidare, att under posten beräknas medel för ytterligare ett laboratoriebiträde. Detta biträde synes, i avvaktan på lösningen av frågan om införande av reglerad befordringsgång för laboratoriebiträden, böra anställas som extra tjänsteman. För avlöande av nämnda laboratoriebiträde och för förstärkning av de för diskningsspersonal avsedda medlen bör posten uppräknas med ytterligare 7 000 kronor. Posten bör alltså uppföras med $(121\,000 + 5\,000 + 7\,000)$ 133 000 kronor.

För rörligt tillägg beräknar jag oförändrat belopp, 15 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget i sin helhet för nästa budgetår upptagas till $(60\,000 + 133\,000 + 15\,000)$ 208 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	60 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	133 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	15 000
Summa förslagsanslag		kronor 208 000;

b) till *Statens rättskemiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 208 000 kronor.

[13.] 11. Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	35 000	46 681
1948/49 (statsliggaren s. 886—887) ..	42 000	—
1949/50 (förslag)	46 500	—

Kungl. Maj:t har den 14 maj 1948 fastställt omkostnadsstat för statens rättskemiska laboratorium, upptagande följande huvudposter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	10 500
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	31 000
Summa		kronor 42 000

Med skrivelse den 22 september 1948 har medicinalstyrelsen överlämnat en av *föreståndaren för laboratoriet, professorn E. Wolff*, gjord beräkning av medelsbehovet för laboratoriets omkostnader under nästa budgetår.

Föreståndaren har därvid upptagit anslagsposten till *s j u k v å r d m. m.* till oförändrat belopp, 500 kronor.

I fråga om anslagsposten till *e x p e n s e r* har föreståndaren räknat med oförändrat belopp, 2 000 kronor, för bränsle, lyse, gas och vatten. Beträffande delposten till övriga expenser framhåller föreståndaren, att den alltså jämt ökade omfattningen av laboratoriets arbete — föreståndaren omnämner, att antalet nyinkomna ärenden ökat från 6 553 år 1945 till 12 039 år 1946 och 15 099 år 1947 — samt behovet att komplettera laboratoriets bibliotek och att genom bindning i större utsträckning skydda arkivhandlingar och tidskrifter från förstörelse gjorde det nödvändigt, att delposten beräknades till minst 9 500 kronor mot 8 500 kronor för innevarande budgetår. I enlighet härmed har föreståndaren upptagit anslagsposten till expenser till (2 000 + 9 500) 11 500 kronor.

Vad angår anslagsposten till *ö v r i g a u t g i f t e r* har föreståndaren beräknat oförändrat belopp, 5 000 kronor, för inköp av provtagningsmaterial för alkoholblodprov åt polismyndigheterna. Beträffande delposten till